

De Koning kan een datum van inwerkingtreding bepalen voorafgaand aan de datum bedoeld in het eerste lid.

§ 2. De artikelen 2, 4, 3° en 4°, 6 en 14 tot 16 treden in werking op de eerste dag van de derde maand na die waarin deze wet is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

§ 3. Artikel 5 treedt in werking op 1 januari 2025.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 15 mei 2024.

FILIP

Van Koningswege :
De Minister van Justitie,
Met 's Lands zegel gezegd:

De Minister van Justitie,

P. VAN TIGCHELT

Nota

(1) Kamer van volksvertegenwoordigers

(www.dekamer.be)

Stukken : 55 3883

Integraal verslag : 8 mei 2024

Le Roi peut fixer une date d'entrée en vigueur antérieure à celle visée à l'alinéa 1er.

§ 2. Les articles 2, 4, 3° et 4°, 6 et 14 à 16 entrent en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit le mois de la publication de la présente loi au *Moniteur belge*.

§ 3. L'article 5 entre en vigueur le 1er janvier 2025.

Promulguons la présente loi, ordonnons qu'elle soit revêtue du sceau de l'Etat et publiée par le *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 15 mai 2024.

PHILIPPE

Par le Roi :
Le Ministre de la Justice,
Scellé du sceau de l'Etat :

Le Ministre de la Justice,

P. VAN TIGCHELT

Note

(1) Chambre des représentants

(www.lachambre.be)

Documents : 55 3883

Compte rendu intégral : 8 mai 2024

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE,
K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE

[C - 2024/006180]

25 MEI 2024. — Wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999
betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt. — Erratum

In het *Belgisch Staatsblad* van 10 juni 2024, Numac : 2024005180, bladzijde 71813, in artikel 2 van de wet van 24 mei 2024 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt moeten de dubbele punten "... " vervangen worden door "26 april 2024"

SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE,
P.M.E., CLASSES MOYENNES ET ENERGIE

[C - 2024/006180]

25 MAI 2024. — Loi modifiant la loi du 29 avril 1999
relative à l'organisation du marché de l'électricité. — Erratum

Au *Moniteur belge* du 10 juin 2024, Numac : 2024005180, page 71813, dans l'article 2 de la loi du 25 mai 2024 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, es deux points "... " doivent être remplacés par "26 avril 2024"

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE,
K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE

[C - 2024/005462]

3 JUNI 2024. — Koninklijk besluit tot vaststelling van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en de procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Het besluit dat u wordt voorgelegd beoogt uitvoering te geven aan artikel 6/3, § 3, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna de "electriciteitswet"), zoals ingevoegd bij de wet van 12 mei 2019 en laatst gewijzigd bij de wet van 19 december 2023, waarbij machtiging wordt gegeven aan de Koning om "het verloop van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels" te bepalen. Dit betreft de in paragraaf 1 van hetzelfde artikel bedoelde domeinconcessies voor de bouw en exploitatie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden die onder de rechtsbevoegdheid van België vallen. De bedoelde kavels zijn de kavels waarvan de locatie, de omvang en het aantal zullen worden vastgesteld bij ministerieel besluit genomen in uitvoering van artikel 6/4 van de electriciteitswet.

Het koninklijk besluit van 22 mei 2019 tot vaststelling van het marien ruimtelijk plan voor de periode van 2020 tot 2026 in de Belgische zeegebieden (hierna "marien ruimtelijk plan 2020-2026") heeft een zone afgebakend, bestemd voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en exploitatie van installaties voor de productie en opslag van

SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE,
P.M.E., CLASSES MOYENNES ET ENERGIE

[C - 2024/005462]

3 JUIN 2024. — Arrêté royal établissant la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales pour l'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'une installation pour la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique

RAPPORT AU ROI

Sire,

L'arrêté qui vous est soumis vise à mettre en œuvre l'article 6/3, § 3, de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité (ci-après la « loi sur l'électricité »), tel qu'inséré par la loi du 12 mai 2020 et modifié en dernier lieu par la loi du 19 décembre 2023, autorisant le Roi à déterminer « le déroulement de la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales d'utilisation des parcelles ». Il s'agit des concessions domaniales visées au paragraphe 1er du même article pour la construction et l'exploitation d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les zones maritimes sous juridiction belge. Les parcelles visées sont celles dont la localisation, la taille et le nombre seront déterminés par arrêté ministériel pris en exécution de l'article 6/4 de la loi sur l'électricité.

L'arrêté royal du 22 mai 2019 relatif à l'établissement du plan d'aménagement des espaces marins pour la période de 2020 à 2026 dans les espaces marins belges (ci-après « plan spatial marin 2020-2026 ») a délimité une zone, destinée à l'octroi de concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de

energie uit hernieuwbare bronnen en voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en exploitatie van installaties voor de transmissie van elektriciteit, bestaande uit drie gebieden: Noordhinder Noord, Noordhinder Zuid en Fairybank, tezamen de "Prinses Elisabeth-zone" (PEZ) genoemd.

De ontwikkeling van de PEZ voor het opwekken van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen laat toe om een aanzienlijke hoeveelheid extra hernieuwbare energie op het Belgische net te brengen, met een grote bijkomende vermindering van CO₂-uitstoot en talrijke andere maatschappelijke, sociale, economische en klimaatvoordelen.

Artikel 6/3, § 3, van de elektriciteitswet belast de Koning onder meer met het vaststellen van de ontvankelijkheidscriteria waaraan de kandidaten van de concurrerende inschrijvingsprocedure moeten voldoen (2°) en met het vaststellen van de objectieve, niet-discriminerende en transparante toekenningscriteria op basis waarvan een rangorde wordt opgemaakt en de domeinconcessie wordt toegewezen (3°). Daarnaast wordt de Koning ook gelast om, in voorkomend geval, de financiële steun te bepalen waar de concessiehouder overeenkomstig artikel 7 van de elektriciteitswet aanspraak op kan maken voor een maximale duurtijd van twintig jaar (10°).

Mede op basis van aanbevelingen van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) en van een stakeholderconsultatie werden tenderprincipes voor de PEZ uitgewerkt. Deze beginselen werden getoetst aan de volgende doelstellingen, die ervoor moeten zorgen dat de ontwikkeling van de PEZ gepaard gaat met de grootst mogelijke sociale welvaartswinst.

Het gaat om de volgende doelstellingen:

- zorgen voor de hoogst mogelijke injectie van hernieuwbare energie in het Belgische net;
- de risico's voor investeerders beperken, zodat hernieuwbare elektriciteit tegen de laagst mogelijke kost kan worden geproduceerd;
- de laagst mogelijke elektriciteitsprijs hebben voor alle Belgische consumenten met de mogelijkheid van PPA's (Power Purchase Agreements) met vaste prijzen voor onze industrie en burgers;
- burgerparticipatie mogelijk maken en dit ook via hernieuwbare energiegemeenschappen;
- overwinsten ("*windfall profits*") vermijden.

Er zijn twee aanbestedingsfasen gepland met een eerste aanbesteding voor een eerste lot van maximaal 700 MW (PEZ I) en een tweede fase voor de twee andere loten van maximaal 1400 MW (PEZ II en III) die in het ministerieel besluit bedoeld in artikel 6/4 van de elektriciteitswet gedetailleerd zullen worden beschreven.

De betrokken domeinconcessieovereenkomsten zijn niet onderworpen aan de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten. Immers, domeinconcessies in de zin van het Belgisch administratief recht worden, krachtens de preambule van Richtlijn 2014/23/EU en de memorie van toelichting van de Concessiewet, uitdrukkelijk van het toepassingsgebied van deze regelgeving uitgesloten. Deze uitsluiting kan van toepassing worden geacht, op voorwaarde dat het wetsontwerp, de uitvoeringsbesluiten en het bestek voor de concurrerende inschrijvingsprocedure geen al te gedetailleerde eisen inzake de bouw en de exploitatie van de productie-installaties (zullen) vooropstellen. De titularis van de domeinconcessie dient bij het ontplooiën van zijn activiteiten op de betrokken kavels, over een aanzienlijke vrijheid te beschikken.

Er zal dan ook over gewaakt worden dat de concessiedocumenten geen al te gedetailleerde technische voorschriften (of specificaties) omvatten voor het bouwen of voor de exploitatie van de productie-installaties, behoudens deze gerelateerd aan de aansluiting van de installaties op de Modular Offshore Grid of gerelateerd aan de milieuvergunning. Het is de bedoeling dat de concessiehouder diens gebruiksrecht ten volle voor de private bouw en exploitatie van productie-installaties kan benutten.

Er zal bij het opstellen van de concessiedocumenten dus een restrictieve invulling gegeven worden aan de technische en functionele specificaties bedoeld in artikel 27, § 1, 4° van dit besluit. In de inmiddels ingediende aanvraag tot verkrijging van een milieuvergunning, die bedoeld is om aan de concessiehouder te worden overgedragen, wordt voornoemde vergunning verzocht voor een zo ruim mogelijk voorwerp van een toekomstig project zoals bedoeld in artikel 6/3 van de elektriciteitswet van 29 april 1999, waarbij voor verscheidene scenario's en parameters van dergelijk project (bijvoorbeeld aantal installaties, individueel vermogen, hoogte, enz.) in ruime bandbreedtes is voorzien teneinde rekening te houden met de steeds evoluerende markt en in het bijzonder teneinde de vrijheid van de concessiehouder om zelf invulling te geven aan zijn gebruiksrecht zo weinig mogelijk te beperken en zodoende een maximale vrijheidsgraad te laten aan de concessiehouder.

production et de stockage d'énergie à partir de sources renouvelables et à l'octroi de concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de transport d'électricité, composée de trois zones : Noordhinder Noord, Noordhinder Zuid et Fairybank, collectivement désignées sous le nom de « zone Princesse Elisabeth » (ZPE).

Le développement du ZPE pour la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables permet d'introduire une quantité importante d'énergie renouvelable supplémentaire dans le réseau belge, avec une réduction supplémentaire importante des émissions de CO₂ et de nombreux autres avantages sociétaux, sociaux, économiques et climatiques.

L'article 6/3, § 3, de la loi sur l'électricité charge le Roi, entre autres, de déterminer les critères de recevabilité auxquels doivent répondre les candidats à la procédure de mise en concurrence (2°) et de déterminer les critères d'attribution objectifs, non discriminatoires et transparents par lesquels un classement est établi et la concession du domaine est attribuée (3°). En outre, il est ordonné au Roi de déterminer, le cas échéant, le soutien financier auquel le concessionnaire a droit en vertu de l'article 7 de la loi sur l'électricité pour une durée maximale de vingt ans (10°).

Les principes de l'appel d'offres pour le ZPE ont été élaborés en partie sur la base des recommandations de la Commission de Régulation de l'Electricité et du Gaz (CREG) et d'une consultation des parties prenantes. Ces principes ont été testés à l'aune des objectifs suivants, qui visent à garantir que le développement de la ZPE s'accompagne des gains les plus importants possibles en termes de bien-être social.

Ces objectifs sont les suivants:

- assurer une injection maximale d'énergie renouvelable dans le réseau belge ;
- réduire les risques pour les investisseurs afin que l'électricité renouvelable puisse être produite au coût le plus bas possible ;
- avoir le prix de l'électricité le plus bas possible pour tous les consommateurs belges avec la possibilité de PPA (Power Purchase Agreements) avec des prix fixes pour notre industrie et nos citoyens ;
- permettre la participation citoyenne, y compris par des communautés d'énergie renouvelable ;
- éviter les bénéfices exceptionnels ("*windfall profits*").

Deux phases de mise en concurrence sont prévues avec un premier appel d'offres pour une première parcelle de 700 MW (ZPE I) et une deuxième phase pour les deux autres parcelles de 1400 MW (ZPE II et III) qui seront décrits en détail dans l'arrêté ministériel visé à l'article 6/4 de la loi sur l'électricité.

Les contrats de concession domaniale en question ne sont pas soumis à la loi du 17 juin 2016 relative aux contrats de concession. En effet, les concessions domaniales au sens du droit administratif belge sont, en vertu du préambule de la directive 2014/23/UE et de l'exposé des motifs de la loi sur les concessions domaniales, expressément exclues du champ d'application de cette réglementation. Cette exclusion peut être considérée comme applicable, pour autant que le projet de loi, les arrêtés d'exécution et le cahier des charges de la procédure de mise en concurrence ne prescrivent pas (ne prescriront pas) des exigences trop détaillées concernant la construction et l'exploitation des installations de production. Le titulaire de la concession domaniale devrait disposer d'une grande liberté dans l'exercice de ses activités sur les lots en question.

On veillera donc à ce que les documents de concession ne contiennent pas de règles techniques trop détaillées (ou de spécifications) pour la construction ou l'exploitation des installations de production, à l'exception de celles qui concernent la connexion des installations au Modular Offshore Grid ou qui sont liées au permis d'environnement. L'intention est de permettre au concessionnaire de profiter pleinement de son droit d'utilisation pour la construction et l'exploitation privées d'installations de production.

Les spécifications techniques et fonctionnelles visées à l'article 27, § 1, 4° du présent arrêté seront donc interprétées de manière restrictive lors de l'élaboration des documents de concession. Dans la demande de permis d'environnement qui a été introduite et qui est destinée à être transférée au concessionnaire, le permis précité est demandé pour l'objet le plus large possible d'un projet futur tel que visé à l'article 6/3 de la loi du 29 avril 1999 sur l'électricité, en prévoyant pour différents scénarios et paramètres de ce projet (par exemple le nombre d'installations, la capacité individuelle, la hauteur, etc.) de larges fourchettes afin de tenir compte de l'évolution constante du marché et, en particulier, de limiter le moins possible la liberté du concessionnaire d'interpréter lui-même son droit d'utilisation, laissant ainsi un maximum de liberté au concessionnaire.

Overeenkomstig artikel 6/3, § 3 van de elektriciteitswet van 29 april 1999 kunnen de concessiedocumenten wel algemene voorwaarden bevatten voor het gebruik van de kavels zoals een minimum te installeren productiecapaciteit, de regels inzake het sluiten van een contractuele band, de toegelaten activiteiten naast de productie van elektriciteit en de vereisten inzake een deugdelijk plan van aanpak op basis waarvan een haalbare en tijdige realisatie en een behoorlijke bouw, exploitatie en ontmanteling redelijkerwijze kan verwacht worden. De concessiedocumenten zullen eveneens een verwijzing bevatten naar een model milieuvergunning alsook naar een model aansluitingscontract die onder bepaalde voorwaarden en binnen bandbreedtes op vlak van bepaalde parameters de private realisatie en private exploitatie van de productie-installaties zullen toelaten.

De evaluatie van de door de inschrijver vooropgestelde technieken en middelen in functie van de ontwikkeling van productie-installaties alsook de termijn van realisatie, is ingegeven vanuit de bedoeling om een grote waarschijnlijkheid van realisatie binnen een redelijke termijn na te streven mede in het licht van de Europese doelstellingen waardoor België gebonden is. Indien uit de beschrijving van de door de inschrijver vooropgestelde technieken en middelen de beoogde bijkomende geïnstalleerde capaciteit bijvoorbeeld redelijkerwijze niet technisch haalbaar zou kunnen worden geacht en/of risico's voor de veiligheid met zich zou meebrengen, zou daaraan een gepast gevolg kunnen worden gegeven.

Aangezien er voor de procedureregels niet kon teruggevallen worden op de concessiewet of de wet overheidsopdrachten, werkt dit besluit conform artikel 6/3, § 3 van de elektriciteitswet een *sui generis* regeling uit. Daarbij werd waar passend soms inspiratie gezocht in de voormelde wetgeving, maar dit heeft geen invloed op de juridische kwalificatie van de domeinconcessies. De formele overeenkomsten doen geen afbreuk aan het inhoudelijk onderscheid.

De inschrijvers krijgen negen maanden de tijd om hun offerte voor te bereiden, waarna de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (FOD Economie) drie maanden de tijd krijgt voor de evaluatie van de inschrijvers, die desgewenst met drie maanden kan worden verlengd. Van de inschrijvers wordt dan verwacht dat uiterlijk achtenveertig maanden na de bekendmaking van het winnende bod de volledige productie-installatie operationeel is, dus alle productie-eenheden in dienst genomen zijn.

De concessieduur bedraagt veertig jaar (artikel 6/3, § 2, van de elektriciteitswet, zoals gewijzigd door de wet van 23 oktober 2022), daarin inbegrepen de bouwfase, de exploitatiefase en de ontmantelingsfase. De bouwfase moet voltooid worden binnen de vier jaar. De ontmantelingsfase begint ten laatste vierentwintig maanden voor het verstrijken van de concessieduur en de ontmanteling moet ten laatste bij het verstrijken van de concessieduur voltooid zijn.

De volgende ontvankelijkheidscriteria werden weerhouden:

1. technische capaciteit;
2. financiële capaciteit;
3. vereisten inzake netaansluiting;
4. maximale uitoefenprijs (*strike price*);
5. minimaal geïnstalleerde capaciteit;
6. minimaal aandeel burgerparticipatie;
7. cyberveiligheid;
8. uitsluitingsgronden.

Wat betreft de gunningscriteria, zullen de kandidaturen geëvalueerd worden op basis van de prijs en het aandeel burgerparticipatie, als volgt:

- 90,000 punten voor het criterium "prijs";
- 10,000 punten voor het aandeel burgerparticipatie (voor indirecte burgerparticipatie enkel de percentages boven op het minimum aandeel van 1% van de totale investeringskosten).

Op basis van aanbevelingen van de CREG wordt als financieringsmechanisme gekozen voor een tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen ("*two-sided contract for difference*") (zie studie (F)2247 van de CREG van 17 juni 2021), maar met de mogelijkheid om een deel van de elektriciteitsproductie te verkopen via een contract met een afnemer ("*power purchase agreement*", PPA) aan een vaste prijs. Het aandeel van de productie dat via een PPA aan vaste prijs mag worden verkocht is in principe beperkt tot 50%. Een extra mogelijkheid om PPA's aan vaste prijs af te sluiten voor een bijkomend aandeel van 25% is specifiek voorbehouden voor burgers, kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen, voor zover deze voldoen aan de voorwaarden voor directe burgerparticipatie zoals bepaald in artikel 21, § 3, van het voorliggende besluit. Deze mogelijkheid laat ook hernieuwbare energiegemeenschappen toe om PPA's aan vaste prijs af te sluiten.

Conformément à l'article 6/3, § 3 de la loi du 29 avril 1999 sur l'électricité, les documents de concession peuvent toutefois contenir des conditions générales pour l'utilisation des lots, telles qu'une capacité de production minimale à installer, les règles pour établir une relation contractuelle, les activités autorisées en plus de la production d'électricité et les exigences d'un plan d'action solide sur la base duquel on peut raisonnablement s'attendre à ce que la construction, l'exploitation et le démantèlement soient réalisés de manière convenable et dans les délais impartis et qu'ils se déroulent correctement. Les documents de concession contiendront également une référence à un modèle de licence environnementale ainsi qu'à un modèle de contrat de raccordement qui permettra, sous certaines conditions et dans les limites de certains paramètres, la réalisation et l'exploitation privées des installations de production.

L'évaluation des techniques et moyens proposés par le soumissionnaire en fonction du développement des installations de production, ainsi que du calendrier de leur réalisation, est motivée par l'intention de viser une probabilité élevée de réalisation dans un délai raisonnable, également à la lumière des objectifs européens auxquels la Belgique est tenue. Si, d'après la description des techniques et des moyens proposés par le soumissionnaire, la capacité installée supplémentaire envisagée pourrait, par exemple, ne pas être raisonnablement considérée comme techniquement réalisable et/ou comporter des risques pour la sécurité, une suite appropriée pourrait être donnée.

Comme il n'a pas été possible de s'appuyer sur la loi sur les concessions ou la loi sur les marchés publics pour les règles de procédure, cet arrêté élabore un règlement *sui generis* conformément à l'article 6/3, § 3 de la loi sur l'électricité. Ce faisant, on s'est parfois inspiré de la législation susmentionnée, le cas échéant, mais cela n'affecte pas la qualification juridique des concessions domaniales. Les similitudes formelles n'affectent pas la distinction de fond.

Les soumissionnaires disposent de neuf mois pour préparer leurs offres, après quoi le Service public fédéral Économie, P.M.E., Classes moyennes et Énergie (SPF Économie) aura trois mois pour évaluer les soumissionnaires, ce délai pouvant être prolongé de trois mois, si nécessaire. Les soumissionnaires sont censés rendre l'installation de production opérationnelle, c'est-à-dire mettre en service toutes les unités de production, au plus tard quarante-huit mois après l'annonce de l'offre gagnante.

La durée de la concession est de quarante ans (article 6/3, § 2, de la loi sur l'électricité, modifié par la loi du 23 octobre 2022), ce qui comprend la phase de construction, la phase d'exploitation et la phase de démantèlement. La phase de construction doit être achevée dans un délai de quatre ans. La phase de démantèlement commence au plus tard vingt-quatre mois avant l'expiration de la période de concession et le démantèlement doit être achevé au plus tard à l'expiration de la période de concession.

Les critères de recevabilité suivants ont été retenus :

1. capacité technique ;
2. capacité financière ;
3. exigences pour le raccordement au réseau de transport ;
4. prix d'exercice maximum (*strike price*) ;
5. capacité minimale installée ;
6. part minimale de participation citoyenne ;
7. cybersécurité ;
8. motifs d'exclusion.

En ce qui concerne les critères d'attribution, les demandes seront évaluées sur la base du prix et de la part de participation citoyenne, comme suit :

- 90,000 points pour le critère « prix » ;
- 10,000 points pour la part de participation citoyenne (pour la participation citoyenne indirecte, seuls les pourcentages s'ajoutant à la part minimale de 1% des coûts d'investissement totaux).

Sur la base des recommandations de la CREG, un contrat d'écart compensatoire bidirectionnel ("*two-sided contract for difference*") est choisi comme mécanisme de financement (voir étude de la CREG (F)2247 du 17 juin 2021), mais avec la possibilité de vendre une partie de la production d'électricité via un contrat avec un client ("*power purchase agreement*", PPA) à un prix fixe. La part de production qui peut être vendue via un PPA à prix fixe est en principe limitée à 50%. Une option supplémentaire pour conclure un PPA à prix fixe pour une part supplémentaire de 25 %, est spécifiquement réservée aux citoyens, aux PME et aux autorités locales, y compris les municipalités, les établissements d'enseignement et les associations, pour autant qu'ils respectent les conditions de participation directe des citoyens prévues à l'article 21, § 3, du présent arrêté. Cette possibilité permet également aux communautés d'énergie renouvelable de conclure des PPA à prix fixe.

Een tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen is een ondersteuningsmechanisme waarbij een vast inkomstenniveau (de "strike price") wordt gegarandeerd op basis van de via de groothandelsmarkt geïnde inkomsten. Indien de elektriciteitsprijs op de groothandelsmarkt lager is dan de *strike price*, dan betaalt de overheid het verschil aan de begunstigde; is de elektriciteitsprijs hoger dan de *strike price*, dan betaalt de begunstigde het verschil aan de overheid.

Tweerichtingscontracten ter verrekening van verschillen spelen een belangrijke rol bij het dichten van de financieringskloof en het verlagen van het risico van investeringen in hernieuwbare energie. Een tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen voorziet in een gegarandeerde prijs voor de opgewekte elektriciteit, waardoor het risico voor investeerders afneemt, de stabiliteit van de inkomstestroom toeneemt en prikkels worden gecreëerd voor kostenverlagingen en innovatie. Tweerichtingscontracten ter verrekening van verschillen verlagen de kapitaalkosten van project gefinancierde activa door zekerheid over de inkomsten te bieden. De kosten van schulden (rentetarieven) en de zekerheid van inkomsten zijn de belangrijkste elementen waarmee rekening moet worden gehouden bij de verlaging van de kapitaalkosten. Aanvullende factoren zijn gebaseerd op de stabiliteit van de regelgeving, die bepalend is voor het risico van investeren in een specifieke markt. Concessiehouders die ondersteund worden door een tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen kunnen hun toekomstige inkomsten zeer nauwkeurig voorspellen. En dat geeft banken het vertrouwen dat ze hun leningen kunnen terugbetalen.

De hervorming van de EU-regels voor de elektriciteitsmarkt, waarvoor het Europees Parlement en de Raad op 13 december 2023 een akkoord hebben bereikt (Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordeningen (EU) 2019/943 en (EU) 2019/942 en van Richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 ter verbetering van het opzet van de elektriciteitsmarkt, 2023/0077(COD)), bevordert het gebruik van tweerichtingscontracten ter verrekening van verschillen en van PPA's als complementaire instrumenten die gericht zijn op het vergroten van de voordelen van goedkope elektriciteitsopwekking voor verbruikers. Volgens de nieuwe regels zullen tweerichtingscontracten ter verrekening van verschillen verplicht worden voor met overheidsmiddelen gefinancierde investeringen in nieuwe installaties voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen.

De optie van "nulsubsidierегeling" ("zero bid") werd eveneens onderzocht maar uiteindelijk niet weerhouden. Bij een zero bid krijgt de winnaar van de concurrerende inschrijvingsprocedure geen financiële ondersteuning van de overheid. Dit is weliswaar gunstig voor de overheidsfinanciën, maar drijft de financieringskosten op. Met tweerichtingscontracten ter verrekening van verschillen zijn banken vaak bereid tot 80% van de aanloopkosten voor de bouw van een windpark of andere installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energie te lenen. Maar bij blootstelling aan (fluctuerende en marktgestuurde) marktprijzen voor elektriciteit kunnen bankleningen beperkt blijven tot misschien maar 25% van het totale bedrag dat nodig is om een productie-installatie te bouwen. De rest zal moeten worden gefinancierd met eigen vermogen, een veel duurere manier om de investeringskost te voorzien. De financieringskosten maken een groot deel uit van de totale kosten van projecten en de impact is aanzienlijk. Wanneer een offshore productie-installatie die door een tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen wordt ondersteund, hypothetisch, een elektriciteitskost zou hebben van 50 euro/MWh, dan zal diezelfde productie-installatie die zonder dergelijke steun wordt gebouwd, doorgaans een elektriciteitskost van ongeveer 92 euro/MWh hebben.

Volgens de CREG zou de keuze voor een zero-bid mechanisme het deelnemersveld beperken en vooral in het voordeel spelen van nutsbedrijven met een productieportefeuille in België. Dit leidt tot hogere prijzen. Bovendien is er geen afroaming van eventuele overwinsten. Een tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen zorgt daarentegen voor een gelijk speelveld ("level playing field") voor alle partijen, inclusief kleinere of nieuwe partijen en partijen die onafhankelijk zijn van nutsbedrijven met een productieportefeuille in België.

Om de financiële ondersteuning door de overheid te beperken zonder echter afbreuk te doen aan het gelijk speelveld, werd in de mogelijkheid voorzien om stroom te verkopen via PPA's aan vaste afnameprijzen. De referentieprijzen zijn in dit geval niet de groothandelsprijzen op de *day-ahead* markt (zoals voor het volume van de productie dat buiten de vaste prijs PPA's wordt verkocht), maar de vaste prijs van de PPA min de kosten verbonden aan het afsluiten van een dergelijk contract, die geplafonneerd worden op 3 €/MWh. Voor de stroom die via deze vaste prijs PPA's verkocht wordt, ontvangt de concessiehouder geen steun, maar blijft een terugbetalingsverplichting van kracht indien de referentieprijzen, nl. vaste prijs van de PPA min 3€/MWh, hoger ligt dan de *strike price*. De concessiehouder ontvangt geen vergoeding van de overheid indien deze referentieprijzen lager is dan de *strike price*.

Un contrat d'écart compensatoire bidirectionnel est un mécanisme de soutien dans lequel un niveau fixe de revenus (le « *strike price* ») est garanti sur la base des revenus réalisés sur le marché de gros. Si le prix de gros de l'électricité est inférieur au *strike price*, le gouvernement paie la différence au bénéficiaire ; si le prix de l'électricité est supérieur au *strike price*, le bénéficiaire paie la différence au gouvernement.

Les contrats d'écart compensatoire bidirectionnels jouent un rôle important en comblant le déficit de financement et en réduisant le risque des investissements dans les énergies renouvelables. Un contrat d'écart compensatoire bidirectionnel fournit un prix garanti pour l'électricité produite, réduisant le risque pour les investisseurs, augmentant la stabilité du flux de revenus et créant des incitations à la réduction des coûts et à l'innovation. Les contrats d'écart compensatoire bidirectionnels réduisent le coût du capital des actifs financés par des projets en garantissant les revenus. Le coût de la dette (taux d'intérêt) et la certitude des revenus sont les éléments clés à prendre en compte pour réduire le coût du capital. D'autres facteurs sont basés sur la stabilité réglementaire, qui détermine le risque d'investir dans un marché spécifique. Les concessionnaires soutenus par un contrat d'écart compensatoire bidirectionnel peuvent prévoir leurs revenus futurs des prévisions très précises. Cela permet aux banques de s'assurer qu'ils pourront rembourser leurs prêts.

La réforme des règles du marché de l'électricité de l'UE, sur laquelle le Parlement européen et le Conseil sont parvenus à un accord le 13 décembre 2023 (Proposition de règlement du Parlement européen et du Conseil modifiant les règlements (UE) 2019/943 et (UE) 2019/942 ainsi que les directives (UE) 2018/2001 et (UE) 2019/944 afin d'améliorer l'organisation du marché de l'électricité, 2023/0077 (COD)), promeut l'utilisation de contrats d'écart compensatoire bidirectionnels et de PPA en tant qu'outils complémentaires visant à accroître les avantages d'une production d'électricité à faible coût pour les consommateurs. Dans le cadre des nouvelles règles, les contrats d'écart compensatoire bidirectionnels deviendront obligatoires pour les investissements financés par des fonds publics dans de nouvelles installations de production d'électricité provenant de sources d'énergie renouvelable.

L'option du « régime de subvention zéro » (« zero bid ») a également été étudiée, mais n'a finalement pas été retenue. Dans le cadre d'un contrat zero bid, le gagnant de la procédure d'appel d'offres ne reçoit aucune aide financière de la part du gouvernement. Bien que cela soit bénéfique pour les finances publiques, cela augmente les coûts de financement. Avec les contrats d'écart compensatoire bidirectionnels, les banques sont souvent disposées à prêter jusqu'à 80 % des coûts initiaux de construction d'un parc éolien ou d'une autre installation de production d'énergie renouvelable. Mais avec une exposition aux prix du marché de l'électricité (fluctuants et déterminés par le marché), les prêts bancaires peuvent être limités à 25 % seulement du montant total nécessaire à la construction d'une installation de production. Le reste devra être financé de fonds propres, un moyen beaucoup plus onéreux pour couvrir le coût de l'investissement. Les coûts de financement représentent une partie importante du coût total des projets et leur impact est significatif. Si, par hypothèse, une installation de production éolienne soutenue par un contrat d'écart compensatoire bidirectionnel a un coût d'électricité de 50 €/MWh, la même installation de production construite sans ce soutien aura généralement un coût d'électricité d'environ 92 €/MWh.

Selon la CREG, opter pour un mécanisme de « zero bid » limiterait le champ des participants et jouerait principalement en faveur des entreprises disposant d'un portefeuille de production en Belgique. Il en résulterait des prix plus élevés. De plus, il n'y a pas d'écrémage des bénéfices excédentaires. En revanche, un contrat d'écart compensatoire bidirectionnel garantit des conditions de concurrence équitables (« *level playing field* ») pour toutes les parties, y compris les parties plus petites ou nouvelles et les parties indépendantes des entreprises disposant d'un portefeuille de production en Belgique.

Afin de limiter le soutien financier du gouvernement sans compromettre l'égalité des conditions de concurrence, la possibilité de vendre de l'électricité par le biais de PPA à prix fixe a été prévue. Le prix de référence n'est, dans ce cas, pas le prix du marché de gros sur le marché *day-ahead* (comme pour le volume de la production qui est vendu en dehors des PPA), mais le prix fixe du PPA moins les coûts liés à la conclusion d'un tel contrat, qui sont plafonnés à 3 €/MWh. Pour l'électricité qui est vendue par le biais des PPA à prix fixe, le concessionnaire ne reçoit aucun soutien, mais l'obligation de remboursement reste en vigueur si le prix de référence, à savoir le prix fixe du PPA moins 3 €/MWh, est supérieur au *strike price*. Le concessionnaire ne reçoit aucune rémunération de la part du gouvernement si le prix de référence est inférieur au *strike price*.

Tijdens de eerste zes maanden na de toekenning van de domeinconcessie kunnen PPA's aan vaste prijs afgesloten worden zonder competitief toewijzingsproces, op voorwaarde dat zij een minimumduur van 20 jaar hebben. Daarna moeten de vaste prijs PPA's via een transparant en niet-discriminerend competitief proces toegekend worden. Deze verplichting geldt voor de duur van de ondersteuningsperiode.

Door de mogelijkheid te bieden om een deel van de productie aan een hogere prijs te verkopen in het kader van vaste prijs PPA's, is er een prikkel voor de inschrijvers om elektriciteit direct te verkopen aan eindgebruikers. De terugbetaling van de inkomsten uit deze PPA's wordt geactiveerd vanaf de *strike price* vermeerderd met 3 euro per MWh (d.w.z. als de referentieprijs, die gelijk is aan de vaste prijs van de PPA min drie euro per MWh hoger is dan de *strike price*) om te vermijden dat grote nutsbedrijven en andere financieel sterkere partijen de domeinconcessie in de wacht zouden kunnen slepen door een zeer lage *strike price* te bieden met de bedoeling om voor veel hogere prijzen PPA's af te sluiten. Dit zou leiden tot de uitsluiting van kleinere, nieuwe of onafhankelijke partijen die niet in dezelfde mate toegang hebben tot de PPA-markt als andere partijen. Om dezelfde reden wordt ook de omvang van het volume dat onder vaste prijs PPA's gecontracteerd mag worden, beperkt tot 50% van de totale elektriciteitsproductie.

Een extra volume van maximum 25% is echter toegestaan voor vaste prijs PPA's met burgers, kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen. Dit is gelinkt aan de voorwaarden voor directe burgerparticipatie om de deelnemers in het project ook toegang te geven tot hernieuwbare elektriciteit en dit volgens de geest van hernieuwbare energiegemeenschappen.

Een aandeel van 25% kan niet via vaste prijs PPA's verkocht worden om voldoende liquiditeit in de markt te houden.

Voor de financiering van een offshore project met concessieduur tot veertig jaar, is een ondersteuningsperiode van twintig jaar aangewezen, zodat voldoende investeringszekerheid kan gegeven worden om de *strike price* zo laag mogelijk te houden en om ook de elektriciteitsprijs naar de industrie en de burgers zo laag mogelijk te houden.

Bovendien wordt het ondersteuningsmechanisme waarin dit besluit voorziet, vastgesteld in een welbepaalde marktcontext; deze marktcontext – en de regels die erop van toepassing zijn – kunnen echter in de loop van de tijd veranderen. Zo kunnen bijvoorbeeld de regels die van toepassing zijn op de definitie van zones voor het indienen van biedingen, regeling of onevenwichten, de regels die van toepassing zijn op het beheer van onevenwichten, de regels die van toepassing zijn op het beheer van congestie op het net, enz. evolueren in overeenstemming met de vereisten van het regulatorische kader op Europees en Belgisch niveau. Het ondersteuningsmechanisme waarin dit besluit voorziet, is zodanig opgezet dat het kan inspelen op mogelijke toekomstige veranderingen in deze marktcontext. Opmerkelijk is het feit dat het gebaseerd is op steun voor productiecapaciteit en de opname van een component om het risico op buitensporige onevenwichtskosten te beperken (met behoud van een stimulans om de verwachte productie in evenwicht te houden). In het kader van de werkgroep die door de transmissie-netbeheerder is opgericht (de Princess Elisabeth Zone Task Force, waarvan de werkzaamheden openbaar en toegankelijk zijn via de website van de beheerder), hebben er al besprekingen en uitwisselingen plaatsgevonden over deze verschillende onderwerpen met alle marktpelers. Het is essentieel dat de kandidaat-projectpromotoren zich bewust zijn van deze mogelijke veranderingen in de marktcontext en van de manier waarop dit ondersteuningsmechanisme de potentiële economische risico's ervan wil beperken.

Naast de prijs wordt ook de mate van burgerparticipatie weerhouden als toekenningscriterium.

Een minimum van 1% van de CAPEX van het volledige project moet worden opengesteld voor burgerparticipatie.

Dit geeft uitvoering aan artikel 6/3, § 3, 9°, van de elektriciteitswet zoals laatst gewijzigd 19 december 2023 dat bepaalt dat bij koninklijk besluit dient te worden vastgesteld:

“de mate waarin en de wijze waarop burgerparticipatie kan worden voorzien en hernieuwbare energiegemeenschappen kunnen worden betrokken door de titularis van een domeinconcessie, alsook het minimaal te behalen percentage burgerparticipatie”.

Au cours des six premiers mois suivant l'octroi de la concession domaniale, des PPA à prix fixe peuvent être conclus sans procédure d'attribution compétitive, à condition qu'ils aient une durée minimale de 20 ans. Ensuite, les PPA à prix fixe doivent être octroyés par le biais d'une procédure compétitive, transparente et non-discriminatoire. Cette obligation est valable pour la durée de la période de soutien.

En proposant la possibilité de vendre une partie de la production à un prix plus élevé dans le cadre de PPA à prix fixe, les soumissionnaires sont incités à vendre l'électricité directement aux utilisateurs finaux. Le remboursement des revenus de ces PPA est activé à partir du *strike price* plus 3 EUR par MWh (c'est-à-dire lorsque le prix de référence qui équivaut au prix fixe du PPA moins trois euros par MWh est supérieur au *strike price*) afin d'éviter que les grandes entreprises de services publics et d'autres parties financièrement plus solides ne gagnent la concession domaniale en offrant un *strike price* très bas dans l'intention de conclure des PPA à des prix beaucoup plus élevés. Cela conduirait à l'exclusion des parties plus petites, nouvelles ou indépendantes qui n'ont pas accès au marché des PPA dans la même mesure que les autres parties. Pour la même raison, l'ampleur du volume qui peut être contracté sous un PPA à prix fixe est limitée à 50 % de la production totale d'électricité.

Toutefois, un volume supplémentaire pouvant aller jusqu'à 25% est autorisé pour les PPA à prix fixe impliquant des citoyens, PME et des autorités locales, y compris des municipalités, des établissements d'enseignement et des associations. Ceci est lié aux conditions de participation directe des citoyens afin de permettre aux participants au projet d'accéder à l'électricité renouvelable, et ce dans l'esprit des communautés d'énergie renouvelable.

Une part de 25% ne peut être vendue par le biais de PPA à prix fixe pour maintenir suffisamment de liquidité sur le marché.

Pour le financement d'un projet offshore dont la durée de concession peut aller jusqu'à quarante ans, une période de soutien de vingt ans est appropriée afin de garantir une sécurité d'investissement suffisante pour maintenir le *strike price* aussi bas que possible et le prix de l'électricité pour l'industrie et les citoyens aussi bas que possible.

Par ailleurs, l'élaboration du mécanisme de soutien prévu par le présent arrêté est établi dans un contexte de marché défini ; ce contexte de marché – et les règles qui l'encadrent – peut toutefois évoluer au cours du temps. On peut songer aux règles relatives à la définition des zones de dépôt des offres, de réglage ou de déséquilibre, les règles relatives à la gestion des déséquilibres, les règles de gestion des congestions dans le réseau, ..., qui peuvent évoluer en fonction des exigences du cadre réglementaire au niveau européen et belge. Le mécanisme de soutien prévu par le présent arrêté est établi de telle manière à pouvoir s'accommoder des évolutions potentielles futures de ce contexte de marché. On peut souligner en particulier son fondement reposant sur un soutien basé sur la capacité à produire ou l'intégration d'un composant visant à limiter les risques de cout de déséquilibre trop important (tout en maintenant une incitation à assurer l'équilibre de la production attendue). Des réflexions et des échanges se sont d'ailleurs déjà tenus sur ces différents sujets avec l'ensemble des acteurs de marché, dans le cadre du groupe de travail initié par le gestionnaire du réseau de transport (travaux de la Task Force Princess Elisabeth Zone – dont les travaux sont publics et accessibles via le site internet de ce dernier). Il est essentiel en effet que les candidats promoteurs de projet soient conscients de ces possibles évolutions du contexte de marché et de la manière dont le présent mécanisme de soutien tend à en limiter les risques économiques potentiels.

Outre le prix, le niveau de participation citoyenne est également retenu comme critère d'attribution.

Un minimum de 1 % du CAPEX de l'ensemble du projet doit être ouvert à la participation citoyenne.

Ceci met en œuvre l'article 6/3, § 3, 9°, de la loi sur l'électricité tel que modifié en dernier lieu 19 décembre 2023 qui stipule qu'un arrêté royal doit déterminer :

« l'étendue et la manière dont la participation des citoyens peut être assurée et dont les communautés d'énergie renouvelable peuvent être impliquées par le titulaire d'une concession de domaine, ainsi que le pourcentage minimum de participation des citoyens à atteindre ».

Artikel 6/3, § 3, 9°, van de elektriciteitswet is een omzetting van EU-recht, hetgeen primeert op nationaal recht, inclusief de Belgische Grondwet. Door burgerparticipatie op te nemen worden verplichtingen uit het EU-recht nageleefd: namelijk een gelijk speelveld creëren voor hernieuwbare energiegemeenschappen en het stimuleren van deelname daarvan in tenders, zoals bepaald in overweging 26 van de Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (hierna "RED II"):

"De lidstaten moeten ervoor zorgen dat hernieuwbare-energiegemeenschappen op gelijke voet met grote partijen kunnen deelnemen aan beschikbare steunregelingen. Daartoe moeten de lidstaten de mogelijkheid krijgen om maatregelen te nemen, waaronder het verstrekken van informatie en van technische en financiële ondersteuning, om administratieve voorwaarden te beperken, op gemeenschappen gerichte inschrijvingscriteria op te nemen, op maat gesneden inschrijvingsintervallen voor hernieuwbare energiegemeenschappen in te stellen, of toe te staan dat hernieuwbare-energiegemeenschappen worden vergoed met rechtstreekse steun wanneer zij voldoen aan de eisen voor kleine installaties."

Artikel 4, lid 8, van RED II bepaalt dat aanbestedingsprocedures in staat moeten zijn om te zorgen voor een lokaal draagvlak. Een van de elementen die in staat is om dergelijk lokaal draagvlak te vergoten zijn hernieuwbare energiegemeenschappen, zoals uiteengezet in overweging 70 van RED II:

"De participatie van lokale burgers en autoriteiten aan projecten op het gebied van hernieuwbare energie via hernieuwbare-energiegemeenschappen heeft tot aanzienlijk meer lokaal draagvlak voor hernieuwbare energie en toegang tot extra particulier kapitaal geleid, met als resultaat lokale investeringen, meer keuze voor de consument en meer participatie van burgers in de energietransitie. Deze lokale betrokkenheid is des te essentiëler wanneer de hernieuwbare-energiecapaciteit toeneemt. Maatregelen om hernieuwbare-energiegemeenschappen in staat te stellen op gelijke voet te concurreren met andere producenten, hebben ook ten doel de participatie van plaatselijke burgers aan projecten op het gebied van hernieuwbare energie, en bijgevolg ook het draagvlak voor hernieuwbare energie, te doen toenemen."

Zo is er bijvoorbeeld de *Renewable Energy Support Scheme* (RSSS) uit Ireland(1). Deze steun is toegekend in de vorm van veilingen. De RSSS had daarbij enkele kenmerken ten voordele van hernieuwbare energiegemeenschappen. Zo vormden deze hernieuwbare energiegemeenschappen een voorkeurscategorie tijdens de eerste veiling. Daarnaast waren de gekwalificeerde hernieuwbare energiegemeenschappen onderworpen aan enkele vereenvoudigde vereisten zoals:

"a) geen verplichting om biedingsgaranties te stellen in de veilingen (voor projecten die alleen meedingen in de categorie communautaire preferentie);

b) geen verplichting om een uitvoeringszekerheid te stellen als de veiling succesvol is (voor projecten die alleen meedingen in de communautaire preferentiecategorie); en

c) geen vereiste om de investeringsmogelijkheid aan te bieden in de "Renewable Electricity participatieregeling" (zie paragraaf 2.6.2.2)."

Ten slotte werd ook voorzien in subsidies en soft loans voor de hernieuwbare energiegemeenschappen.

Volgens de Europese Commissie was dit niet in strijd met overweging 126 van de EEAG dat stelt:

"[...] de steun wordt toegekend volgens een concurrerende inschrijvingsprocedure op grond van duidelijke, transparante en niet-discriminerende criteria [...]".

De Europese Commissie geeft als reden hiervoor het volgende:

"(129) The Commission concludes that the preference category for renewable energy communities can be considered compatible with the requirements of EEAG point 126, and the other features for renewable energy communities can be considered proportionate. This is because Ireland has explained that renewable energy communities have longer term potential, and has proposed controls to limit the size of benefitting projects, evaluate the costs and benefits of these features and the preference category, and limit their size and cost unless sufficient benefits can be quantified."

Een staatssteun regeling voor hernieuwbare energie waarbij specifieke maatregelen ten voordele van hernieuwbare energiegemeenschappen genomen worden is aldus beoordeeld als in overeenstemming met de staatssteunregels en de EEAG.

Ook andere landen (Duitsland, Frankrijk en Denemarken) aanvaarden andere kwalificatiecriteria (bepaalde vergunningen niet nodig), voorwaarden (langere realisatietermijn) en steun (bv. hogere steun, extra bonus) voor energiegemeenschappen.

In Vlaanderen wordt in aanbestedingen als kwalitatief criterium soms burgerparticipatie gebruikt, bijvoorbeeld in raamcontracten van het Vlaams Energiebedrijf.

L'article 6/3, § 3, 9°, de la loi électricité est une transposition du droit de l'UE, qui prime sur le droit national, y compris la Constitution belge. L'inclusion de la participation citoyenne est conforme aux obligations découlant du droit de l'UE : à savoir, créer des conditions de concurrence équitables pour les communautés d'énergie renouvelable et encourager leur participation aux appels d'offres, comme le stipule le considérant 26 de la directive (UE) 2018/2001 du Parlement européen et du Conseil du 11 décembre 2018 relative à la promotion de l'utilisation de l'énergie produite à partir de sources renouvelables (ci-après dénommée « RED II ») :

« Il convient que les États membres veillent à ce que les communautés d'énergie renouvelable puissent participer aux régimes d'aide disponibles sur un pied d'égalité avec les grands acteurs. À cette fin, les États membres devraient être autorisés à prendre des mesures, telles que la communication d'informations, l'apport d'un soutien technique et financier, la réduction ses exigences administratives, y compris des critères d'appel d'offres orientés vers les communautés, la création de créneaux d'appel d'offres adaptés aux communautés d'énergie renouvelable, ou permettre la rémunération des communautés d'énergie renouvelable par un soutien direct lorsqu'elles satisfont aux exigences applicables aux petites installations. »

L'article 4, paragraphe 8, de RED II stipule que les marchés publics doivent être en mesure d'assurer un soutien local. L'un des éléments susceptibles d'accroître ce soutien local sont les communautés d'énergie renouvelable, comme indiqué dans le considérant 70 de la RED II:

« La participation des populations locales et des autorités locales à des projets en matière d'énergie renouvelable par l'intermédiaire de communautés d'énergie renouvelable a apporté une grande valeur ajoutée sur le plan de l'acceptation de l'énergie renouvelable à l'échelle locale et a permis l'accès à davantage de capital privé, ce qui se traduit par des investissements locaux, un plus grand choix pour les consommateurs et une participation accrue des citoyens à la transition énergétique. Cet engagement local est d'autant plus essentiel dans un contexte d'augmentation de la capacité de production d'énergie renouvelable. Les mesures destinées à permettre aux communautés d'énergie renouvelable d'entrer en concurrence sur un pied d'égalité avec d'autres producteurs visent également à accroître la participation des citoyens locaux à des projets en matière d'énergie renouvelable et dès lors à augmenter l'acceptation des énergies renouvelables. »

Par exemple, *Renewable Energy Support Scheme* (RSSS) de l'Irlande. Ce soutien a été accordé sous la forme d'enchères. Ce faisant, le RSSS présentait certaines caractéristiques en faveur des communautés d'énergie renouvelable. Par exemple, ces communautés d'énergie renouvelable constituaient une catégorie privilégiée lors de la première vente aux enchères. En outre, les communautés d'énergie renouvelable qualifiées étaient soumises à certaines exigences simplifiées, telles que :

« (a) aucune obligation de fournir des garanties de soumission lors des enchères (pour les projets concourant uniquement dans la catégorie de la préférence communautaire);

(b) aucune obligation de fournir une garantie de bonne fin en cas de succès de l'enchère (pour les projets concourant uniquement dans la catégorie de la préférence communautaire); et

(c) aucune obligation d'offrir l'opportunité d'investissement dans le système de participation à l'électricité renouvelable (voir section 2.6.2.2). »

Enfin, des subventions et des prêts à taux réduit ont également été accordés aux communautés d'énergie renouvelable.

Selon la Commission européenne, cela n'était pas contraire au considérant 126 du GEIE qui stipule :

« [...] l'aide est accordée conformément à une procédure d'appel d'offres sur la base de critères clairs, transparents et non discriminatoires [...] ».

La Commission européenne en donne la raison suivante :

« (129) The Commission concludes that the preference category for renewable energy communities can be considered compatible with the requirements of EEAG point 126, and the other features for renewable energy communities can be considered proportionate. This is because Ireland has explained that renewable energy communities have longer term potential, and has proposed controls to limit the size of benefitting projects, evaluate the costs and benefits of these features and the preference category, and limit their size and cost unless sufficient benefits can be quantified. »

Un régime d'aides d'État en faveur des énergies renouvelables comportant des mesures spécifiques en faveur des communautés d'énergie renouvelable est donc évalué comme compatible avec les règles en matière d'aides d'État et avec le GEIE.

D'autres pays (Allemagne, France et Danemark) acceptent également des critères de qualification différents (certains permis ne sont pas nécessaires), des conditions (période de réalisation plus longue) et des aides (par exemple, une aide plus élevée, une prime supplémentaire) pour les communautés énergétiques.

En Flandre, la participation citoyenne est parfois utilisée comme critère qualitatif dans les appels d'offres, par exemple dans les contrats-cadres de la Société flamande de l'énergie.

Burgerparticipatie als verplicht criterium in een concurrerende inschrijvingsprocedure voor een domeinconcessie op de Noordzee is in overeenstemming met het eigendomsrecht. Aangezien geen enkele private ontwikkelaar exclusieve rechten heeft voor de Prinses Elisabeth-zone, wordt er geen bestaand eigendom onteigend.

Er bestaat hierin een wezenlijk verschil tussen ontwikkeling van wind op land en op zee. Op land betreft het percelen waarvan private personen eigenaar zijn. Projectontwikkelaars sluiten met deze private grondeigenaars een opstalovereenkomst voor de bouw van een windturbine en dit wordt dan beschouwd als een zakelijk recht. Projectontwikkelaars staan weigerachtig om dit zakelijk recht ook te gebruiken/delen voor burgerparticipatie, en hier toe gedwongen worden, via omgevingsvergunningen, zou kunnen worden beschouwd als een (gedeeltelijke) onteigening van hun zakelijk recht. De situatie is echter verschillend wanneer de overheid eigenaar is van de grond. In dat geval kan de overheid beslissen (via een concurrerende inschrijvingsprocedure) om slechts een recht van opstal toe te kennen aan een partij die ook burgerparticipatie voorziet. Dat is overigens al toegepast in meerdere steden/gemeenten, zowel voor wind- als zonne-energie. De overheid beslist dan, o.a. op basis van kwalitatieve criteria, welke projectontwikkelaar dit zakelijk recht krijgt. Dit geval (aanbesteding door gemeentelijke overheid) komt goed overeen met het voornemen van de federale regering om een projectontwikkelaar te selecteren bij de toewijzing van een domeinconcessie in de Noordzee. Het betreft hier immers geen grond in eigendom van een private grondeigenaar, maar grond/terrein waarvan de overheid eigenaar is of minstens waarover de overheid de soevereine bevoegdheid heeft om de economische activiteiten te regelen.

Burgerparticipatie als verplicht criterium in een concurrerende inschrijvingsprocedure voor een domeinconcessie op de Noordzee is in overeenstemming met het Europees beginsel van vrij verkeer van kapitaal. De overheid legt een voorwaarde op voor een bepaalde en beperkte kapitaalstroom die vanuit een maatschappelijk oogpunt gewenst is, namelijk burgers sterker betrekken bij de energietransitie. Het gaat over kapitaal dat anders de kans niet krijgt om mee te investeren. De overheid creëert een *level playing field*, zich baserend op het Europees concept van energiegemeenschappen – in toepassing van RED II. Bovendien is de burgerparticipatie niet beperkt tot personen die in België wonen, maar opengesteld naar alle burgers van de EU. Er wordt expliciet voorzien dat de burgerparticipatie open moet staan voor alle burgers die hierbij een verantwoordelijkheid willen opnemen, zonder enige discriminatie op basis van gender, sociale afkomst, ras, politieke voorkeur of religie.

Burgerparticipatie als verplicht criterium in een concurrerende inschrijvingsprocedure voor een domeinconcessie op de Noordzee is in overeenstemming met het beginsel van vrijheid van vereniging en vrijheid van onderneming zoals voorzien in de Belgische Grondwet. Deze beginselen impliceren dat een ondernemer zelf kan beslissen hoe hij zich organiseert. Dat betekent niet dat de overheid geen voorwaarden kan opleggen aan een onderneming via een aanbestedingsprocedure, een concessie, sociale wetgeving, De overheid kan echter niet beslissen over hoe de onderneming zichzelf organiseert om aan die wettelijke voorwaarden tegemoet te komen.

Daar waar er via omgevingsvergunningen mogelijk geen sociaaleconomische voorwaarden (bijvoorbeeld burgerparticipatie) statutaire vereisten (NV, CV, BV, ...) of financiële vereisten kunnen worden opgelegd, kan er bij aanbestedingsprocedures of toewijzingsprocedures van concessiezones wel gebruik gemaakt worden van sociaaleconomische criteria (arbeidsnormen, innovatie, burgerparticipatie, ...) op voorwaarde dat voldoende geargumenteed wordt waarom dat criterium van (maatschappelijk) belang is. Een aanbesteding of concessietoewijzing kan echter geen voorwaarden stellen inzake het statuut van onderneming. Ook de EU-definities van energiegemeenschappen laten dit open: ze stellen socio-economische criteria om erkend te worden als energiegemeenschap, maar laten het open hoe juridische entiteiten (ondernemingen) zichzelf organiseren om hieraan tegemoet te komen. Ook wordt er in dit koninklijk besluit qua financiering voor de minimumparticipatie vrijheid geboden, aangezien dit bijvoorbeeld ook kan via crowdfunding, obligaties of leningen, zonder dat die opsomming limitatief is.

Het verplicht stellen van burgerparticipatie als criterium in een concurrerende inschrijvingsprocedure voor een domeinconcessie op de Noordzee vertegenwoordigt de meest doeltreffende weg om het beoogde doel, namelijk het betrekken van burgers bij investeringen, verhoogde acceptatie en steun, etc., te bereiken.

La participation des citoyens en tant que critère obligatoire dans une procédure de mise en concurrence pour l'octroi d'une concession domaniale en mer du Nord est conforme au droit de la propriété. Comme aucun promoteur privé n'a de droits exclusifs sur la zone Princess Elisabeth, aucune propriété existante ne sera expropriée.

À cet égard, il existe une différence substantielle entre le développement éolien terrestre et le développement éolien en mer. Sur terre, il s'agit de parcelles appartenant à des particuliers. Les développeurs de projets concluent un contrat de droit de superficie avec ces propriétaires privés pour la construction d'une éolienne, ce qui est alors considéré comme un droit réel. Les développeurs de projets sont réticents à utiliser/partager ce droit réel pour la participation citoyenne, et le fait d'y être contraints, par le biais de permis environnementaux, pourrait être considéré comme une expropriation (partielle) de leur droit réel. Toutefois, la situation est différente lorsque le gouvernement est propriétaire du terrain. Dans ce cas, le gouvernement peut décider (par le biais d'une procédure de mise en concurrence) de n'accorder qu'un droit de superficie à une partie qui assure également la participation citoyenne. Cela a d'ailleurs déjà été appliqué dans plusieurs villes/municipalités, tant pour l'énergie éolienne que pour l'énergie solaire. Le gouvernement décide ensuite, en partie sur la base de critères qualitatifs, quel développeur de projet obtiendra ce droit réel. Ce cas (appel d'offres par les autorités municipales) correspond bien à l'intention du gouvernement fédéral de sélectionner un développeur de projet lors de l'attribution d'une concession domaniale en mer du Nord. En effet, il ne s'agit pas d'un terrain appartenant à un propriétaire privé, mais d'un terrain/site appartenant au gouvernement ou du moins sur lequel le gouvernement a le pouvoir souverain de réglementer les activités économiques.

La participation citoyenne comme critère obligatoire dans une procédure de mise en concurrence pour une concession de domaine en mer du Nord est conforme au principe européen de libre circulation des capitaux. Le gouvernement impose une condition pour un certain flux limité de capitaux qui est souhaitable d'un point de vue sociétal, à savoir impliquer davantage les citoyens dans la transition énergétique. Il s'agit de capitaux qui, autrement, n'auraient pas la possibilité de co-investir. Le gouvernement crée un *level playing field*, en s'appuyant sur le concept européen de communautés énergétiques - en application de RED II. En outre, la participation des citoyens n'est pas limitée aux personnes vivant en Belgique, mais est ouverte à tous les citoyens de l'UE. Il est explicitement prévu que la participation civique soit ouverte à tous les citoyens qui souhaitent assumer une responsabilité dans ce domaine, sans aucune discrimination fondée sur le sexe, l'origine sociale, la race, l'affiliation politique ou la religion.

La participation citoyenne en tant que critère obligatoire dans une procédure de mise en concurrence pour une concession de domaine en mer du Nord est conforme aux principes de la liberté d'association et de la liberté d'entreprise tels qu'ils sont prévus dans la Constitution belge. Ces principes impliquent qu'un entrepreneur peut décider de la manière dont il s'organise. Cela ne signifie pas que le gouvernement ne peut pas imposer des conditions à une entreprise par le biais d'une procédure d'appel d'offres, d'une concession, d'une législation sociale, Cependant, le gouvernement ne peut pas décider de la manière dont l'entreprise s'organise pour répondre à ces conditions légales.

Alors que les permis environnementaux ne peuvent pas imposer de conditions socio-économiques (par exemple, la participation citoyenne), d'exigences légales (NV, CV, BV, etc.) ou d'exigences financières, les critères socio-économiques (normes de travail, innovation, participation citoyenne, etc.) peuvent être utilisés dans les procédures d'appel d'offres ou d'attribution de zones de concession, à condition qu'il y ait suffisamment d'arguments pour justifier l'importance (sociale) de ce critère. Toutefois, la procédure de mise en concurrence ou tout autre octroi de concession ne peut pas imposer de conditions sur le statut de l'entreprise. Les définitions européennes des communautés énergétiques laissent également la porte ouverte : elles fixent des critères socio-économiques pour être reconnu comme une communauté énergétique, mais laissent ouverte la manière dont les entités juridiques (entreprises) s'organisent pour y répondre. Cet arrêté royal prévoit également une liberté en matière de financement de la participation minimale, qui peut également se faire, par exemple, par le biais du crowdfunding, d'obligations ou de prêts, sans que cette liste ne soit exhaustive.

L'obligation de faire de la participation citoyenne un critère dans une procédure de mise en concurrence pour une concession de domaine en mer du Nord est le moyen le plus efficace d'atteindre l'objectif visé, à savoir l'implication des citoyens dans l'investissement, l'augmentation de l'acceptation et du soutien, etc.

Deze verplichting is essentieel omdat het de enige manier is om concreet en meetbaar burgers te laten participeren in de investering van het project. Het dwingt inschrijvers om directe plannen en mogelijkheden voor burgerparticipatie te ontwikkelen, wat resulteert in daadwerkelijke financiële betrokkenheid van de gemeenschap bij het project. Alternatieve benaderingen zouden mogelijk niet hetzelfde niveau van directe financiële participatie van burgers waarborgen.

Het is proportioneel aan het doel omdat het stellen van een verplicht criterium voor burgerparticipatie evenredig is aan het belang van het betrekken van de samenleving bij de besluitvorming en investeringen in energieprojecten. Door dit criterium op te nemen, wordt ervoor gezorgd dat elke inschrijver de verantwoordelijkheid neemt voor het inbrengen van een deel van het kapitaal dat openstaat voor burgerparticipatie, wat resulteert in een gebalanceerde betrokkenheid vanuit commerciële en sociale perspectieven.

Andere mogelijke benaderingen zouden niet dezelfde directe impact hebben op het daadwerkelijk betrekken van burgers als investeerders in het project. Het verplicht stellen van burgerparticipatie als criterium verzekert een substantiële mate van directe betrokkenheid van burgers bij de financiële aspecten van het energieproject op de Noordzee, waardoor het een unieke en cruciale benadering vormt om dit doel te realiseren.

Burgerparticipatie in hernieuwbare energieprojecten beoogt een actieve betrokkenheid van burgers bij de ontwikkeling, financiering, bouw en/of exploitatie van hernieuwbare energieprojecten, zoals wind- of zonneparken. Dit kan in verschillende vormen plaatsvinden. De twee voornaamste vormen zijn:

1) directe burgerparticipatie met rechtstreekse eigendom van de burgers, en mogelijk ook samen met kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen in de productie-eenheid en dus betrokkenheid als aandeelhouder. Dit concept wordt ook door de Europese Unie bevorderd via de introductie van de concepten energiegemeenschap van burgers en hernieuwbare energiegemeenschap in respectievelijk de Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en de Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare energiebronnen. Lidstaten moeten onder meer zorgen voor een faciliterend kader voor energiegemeenschappen en moeten rekening houden met de specifieke kenmerken van hernieuwbare-energiegemeenschappen bij het ontwerpen van steunregelingen. Dit type van burgerparticipatie gaat dus niet enkel over de al dan niet financiële opbrengst als dividend, maar gaat in veel gevallen ook samen met een garantie op de afname van hernieuwbare energie aan een stabiele prijs. Artikel 2, 16), c), van RED II stelt duidelijk dat een hernieuwbare energiegemeenschap als hoofddoel heeft: *“het verschaffen van voordelen op milieugebied of op economisch of sociaal gebied aan haar aandeelhouders of leden of aan de lokale gebieden waar zij actief is, en niet het realiseren van winst”*. Bij de vertaling van het concept ‘hernieuwbare energiegemeenschap’ uit te tenderprincipes werd zoveel als mogelijk aansluiting gezocht bij de Europeesrechtelijke definitie. Burgers, en mogelijk ook samen met kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen kunnen op verschillende manieren aan directe burgerparticipatie doen. Burgers, en mogelijk samen met kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen kunnen bijvoorbeeld via een hernieuwbare energiegemeenschap (rechtspersoon) deelnemen in het kapitaal van het project. Via het vehikel van de energiegemeenschap kan dan aan alle criteria van directe burgerparticipatie voldaan worden. In de eerste plaats dienen de winsten van de energiegemeenschap te worden aangewend voor het realiseren van een sociale meerwaarde. Dit omvat het versterken van lokale initiatieven voor de energietransitie, zoals bewustmaking, energielevering, programma's voor elektrificatie, het beheren van energievraag en het aanpakken van energiearmoede. Indien er wordt besloten tot een compensatie, voor de inbreng van het kapitaal, aan de leden van de energiegemeenschap, dan moet dit een bescheiden vergoeding zijn. De CREG kan dit controleren in het kader van de periodieke controle op de naleving van de burgerparticipatie (art. 44). Burgers, en mogelijk samen met kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen zouden ook individueel rechtstreeks aandelen in het kapitaal van het project kunnen kopen, mits dan aan de voorwaarden van directe burgerparticipatie is voldaan. In dat geval kan er aan de Burgers, en mogelijk samen met kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen niet opgelegd worden hoe zij het dividend zou moeten besteden.

Cette obligation est essentielle car c'est le seul moyen d'impliquer concrètement et de manière mesurable les citoyens dans l'investissement du projet. Elle oblige les soumissionnaires à élaborer des plans directs et des possibilités de participation des citoyens, ce qui se traduit par une implication financière réelle de la communauté dans le projet. D'autres approches pourraient ne pas garantir le même niveau de participation financière directe des citoyens.

Il est proportionné à l'objectif, car l'établissement d'un critère obligatoire pour la participation des citoyens est proportionné à l'importance de l'implication de la société dans la prise de décision et l'investissement dans les projets énergétiques. L'inclusion de ce critère garantit que chaque soumissionnaire prend la responsabilité d'apporter une part de capital ouverte à la participation citoyenne, ce qui se traduit par une participation équilibrée des points de vue commercial et social.

D'autres approches possibles n'auraient pas le même impact direct sur l'implication réelle des citoyens en tant qu'investisseurs dans le projet. Le fait d'imposer la participation des citoyens comme critère garantit un degré substantiel d'implication directe des citoyens dans les aspects financiers du projet énergétique en mer du Nord, ce qui en fait une approche unique et cruciale pour atteindre cet objectif.

La participation citoyenne aux projets d'énergie renouvelable vise à impliquer activement les citoyens dans le développement, le financement, la construction et/ou l'exploitation de projets d'énergie renouvelable, tels que les parcs éoliens ou solaires. Cette participation peut prendre différentes formes. Les deux principales formes sont les suivantes :

1) la participation citoyenne directe avec la propriété directe des citoyens, et éventuellement aussi avec des PME et des autorités locales, y compris les municipalités, les établissements d'enseignement et les associations dans l'unité de production et leur implication en tant qu'actionnaires. Ce concept est également promu par l'Union européenne à travers l'introduction des concepts de communauté énergétique citoyenne et de communauté d'énergie renouvelable dans la directive (UE) 2019/944 du Parlement européen et du Conseil du 5 juin 2019 concernant des règles communes pour le marché intérieur de l'électricité et la directive (UE) 2018/2001 du Parlement européen et du Conseil du 11 décembre 2018 relative à la promotion de l'utilisation de l'énergie produite à partir de sources renouvelables, respectivement. Entre autres, les États membres doivent fournir un cadre favorable aux communautés d'énergies renouvelables et prendre en compte les spécificités des communautés d'énergies renouvelables lors de la conception des régimes de soutien. Ainsi, ce type de participation citoyenne ne se limite pas à un retour financier sous forme de dividende ou non, mais s'accompagne souvent d'une garantie d'achat d'énergie renouvelable à un prix stable. L'article 2, 16), c), de RED II stipule clairement que l'objectif principal d'une communauté d'énergie renouvelable est de « fournir des avantages environnementaux, économiques ou sociaux à ses actionnaires ou à ses membres, ou aux zones locales dans lesquelles elle opère, et non de réaliser des profits ». Pour traduire la notion de « communauté d'énergie renouvelable » à partir des principes de l'appel d'offres, la définition du droit européen a été suivie dans la mesure du possible. Les citoyens, et éventuellement aussi avec les PME et les autorités locales, y compris les municipalités, les établissements d'enseignement et les associations peuvent s'engager dans une participation citoyenne directe de plusieurs manières. Par exemple, les citoyens, et éventuellement aussi avec les PME et les autorités locales, y compris les municipalités, les établissements d'enseignement et les associations peuvent participer au capital du projet par l'intermédiaire d'une communauté d'énergie renouvelable (entité juridique). Par le biais de la communauté énergétique, tous les critères de la participation citoyenne directe peuvent alors être respectés. Tout d'abord, les bénéficiaires de la communauté énergétique doivent être utilisés pour réaliser une valeur ajoutée sociale. Il s'agit notamment de renforcer les initiatives locales de transition énergétique telles que la sensibilisation, la fourniture d'énergie, les programmes d'électrification, la gestion de la demande d'énergie et la lutte contre la pauvreté énergétique. S'il est décidé d'indemniser, pour l'apport en capital, les membres de la communauté énergétique, il doit s'agir d'une indemnisation modeste. La CREG peut le vérifier dans le cadre du contrôle périodique du respect de la participation citoyenne (art. 44). Les citoyens, et éventuellement aussi avec les PME et les autorités locales, y compris les municipalités, les établissements d'enseignement et les associations peuvent également acheter individuellement et directement des parts du capital du projet, pour autant que les conditions de la participation citoyenne directe soient alors remplies. Dans ce cas, on ne peut pas imposer aux citoyens, et éventuellement aussi avec les PME et les autorités locales, y compris les municipalités, les établissements d'enseignement et les associations la manière dont ils doivent dépenser le dividende.

2) indirecte burgerparticipatie, dus een zuivere financiële participatie in het project zonder noodzakelijke eigendom, wat onder andere kan gedaan worden via:

- a) beleggingsfondsen;
- b) crowdfunding platform;
- c) financiële coöperaties.

Bij beide concepten is het belangrijk om enerzijds duidelijk te communiceren over de financiële opportuniteiten, maar zeker ook de risico's en om anderzijds ook duidelijk te communiceren over het project om de betrokkenheid zo groot mogelijk te houden. Burgerparticipatie kan bijdragen aan het vergroten van de acceptatie en betrokkenheid van de lokale gemeenschap bij hernieuwbare energieprojecten, waardoor de kans op weerstand en vertraging bij de ontwikkeling van deze projecten kan worden verminderd. Daarnaast kan burgerparticipatie bijdragen aan het mobiliseren van privékapitaal en de versterking van de lokale economie en de lokale energieproductie.

Er zijn verschillende voordelen verbonden aan burgerparticipatie in energieprojecten. Voor burgerparticipatie in offshore energieprojecten zijn de belangrijkste voordelen:

- verhoogde acceptatie en steun: Burgerparticipatie verhoogt de acceptatie en steun voor energieprojecten, omdat belanghebbenden zich betrokken voelen bij het proces en meer vertrouwen hebben in de beslissingen die worden genomen;

- verhogen van bewustzijn: burgerparticipatie in offshore projecten kan de kennis van de productie en beschikbaarheid van hernieuwbare energie verhogen en bijgevolg het bewustzijn van het belang van demand-side-management, ook op niveau van burgers, verhogen;

- verbeterde besluitvorming: burgerparticipatie zorgt voor een betere besluitvorming door belanghebbenden te betrekken bij het proces en hun inbreng te verzamelen. Dit helpt bij het identificeren van zorgen en het vinden van oplossingen die acceptabel zijn voor alle partijen.

Indien we spreken over een hernieuwbare energiegemeenschap die mee investeert in offshore productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, dan zijn er bijkomende voordelen, zoals:

- sociale en economische voordelen: Burgerparticipatie kan leiden tot sociale en economische voordelen, zoals het terugvloeiën van winsten naar lokale initiatieven van hernieuwbare energiegemeenschappen en dus het creëren van lokale banen en het verbeteren van de lokale economie. Ook kan het project beter worden afgestemd op de behoeften van de gemeenschap;

- toegang tot hernieuwbare energie aan lage vaste prijzen: participatie van burgers creëert de mogelijkheid tot het afsluiten van coöperatieve PPA's die ervoor zorgen dat de hernieuwbare energie aan lage vaste prijzen toegankelijk is voor de participanten.

Er zijn in België al vele burgerinitiatieven voor hernieuwbare energie actief, waar burgers op een rechtstreekse wijze in kunnen participeren, en die op zoek zijn naar bijkomende investeringen om hun inclusieve werking rond lokale energietransitie verder te kunnen uitbouwen. Deze burgerinitiatieven hebben de ervaring om burgers te verenigen rond projecten hernieuwbare energie, maar het ontbreekt hen aan de schaalgrootte en kennis om mee te dingen in de tenderprocedure voor projecten inzake offshore productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen. Daardoor moeten ze noodgedwongen samenwerken in een groter samenwerkingsverband om de vrijwillige participatie van alle Belgische burgers in deze offshore productie mogelijk te maken.

Om burgerparticipatie te bevorderen moeten alle inschrijvers zich ertoe verbinden om voor minstens 1% van de investeringskosten (CAPEX) open te stellen voor directe of indirecte burgerparticipatie (als ontvankelijkheidscriterium). Daarnaast kunnen 10 punten verdiend worden door inschrijvers die het aandeel van burgerparticipatie verhogen (als toekenningscriterium). De doelstelling is om in totaal tot 4% van de CAPEX van het project open te stellen voor burgerparticipatie.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan artikel 6/3, § 3, 9° van de elektriciteitswet, dat bepaalt dat de voorwaarden voor het gebruik van de kavels onder meer betrekking kunnen hebben op "de mate waarin en de wijze waarop burgerparticipatie kan worden voorzien en hernieuwbare energiegemeenschappen kunnen worden betrokken door de titularis van een domeinconcessie alsook het minimaal te behalen percentage burgerparticipatie".

Een gedetailleerd participatieplan over hoe deze participatie zal worden bereikt en toegepast, moet in de offerte worden opgenomen, waarbij ook het communicatieplan, dat deel uitmaakt van het participatieplan, voor de burgers moet worden gespecificeerd, met een transparante uiteenzetting van de betrokken risico's en mogelijkheden en het toepasselijke wettelijke kader.

2) la participation citoyenne indirecte, c'est-à-dire une participation financière pure au projet sans en être nécessairement propriétaire, qui peut se faire, entre autres, des manières suivantes:

- a) des fonds d'investissement ;
- b) plateforme de crowdfunding ;
- c) coopératives financières.

Dans les deux cas, il est important, d'une part, de communiquer clairement les opportunités financières mais aussi les risques, et, d'autre part, de communiquer clairement sur le projet afin de maximiser la participation. La participation citoyenne peut contribuer à accroître l'acceptation et l'implication de la communauté locale dans les projets d'énergie renouvelable, ce qui peut réduire la probabilité de résistance et de retard dans le développement de ces projets. En outre, la participation citoyenne peut contribuer à mobiliser des capitaux privés et à renforcer l'économie locale et la production locale d'énergie.

La participation citoyenne aux projets énergétiques présente plusieurs avantages. En ce qui concerne la participation citoyenne aux projets énergétiques éoliens, les principaux avantages sont les suivants:

- acceptation et soutien accrus: La participation citoyenne augmente l'acceptation et le soutien des projets énergétiques, car les parties prenantes se sentent impliquées dans le processus et ont davantage confiance dans les décisions prises ;

- sensibilisation accrue : la participation citoyenne aux projets éoliens peut accroître la connaissance de la production et de la disponibilité des énergies renouvelables et, par conséquent, sensibiliser à l'importance de la gestion de la demande, y compris au niveau des citoyens;

- amélioration de la prise de décision : la participation citoyenne améliore la prise de décision en impliquant les parties prenantes dans le processus et en recueillant leur avis. Cela permet d'identifier les problèmes et de trouver des solutions acceptables pour toutes les parties.

Si nous parlons d'une communauté d'énergie renouvelable qui co-investit dans la production d'électricité offshore à partir d'énergies renouvelables, il y a des avantages supplémentaires, tels que :

- avantages sociaux et économiques : La participation citoyenne peut avoir des retombées sociales et économiques, comme le fait que les bénéfices reviennent aux initiatives locales de la communauté d'énergie renouvelable, ce qui crée des emplois locaux et améliore l'économie locale. Elle peut également permettre au projet de mieux répondre aux besoins de la communauté ;

- accès à l'énergie renouvelable à des prix fixes bas : la participation citoyenne permet de conclure des PPA coopératifs qui garantissent que l'énergie renouvelable est accessible aux participants à des prix fixes bas.

De nombreuses initiatives citoyennes en faveur des énergies renouvelables sont déjà actives en Belgique, auxquelles les citoyens peuvent participer directement, et elles sont à la recherche d'investissements supplémentaires pour développer davantage leur fonctionnement inclusif autour de la transition énergétique locale. Ces initiatives citoyennes ont l'expérience nécessaire pour rassembler les citoyens autour de projets d'énergie renouvelable, mais elles n'ont ni l'envergure ni les connaissances nécessaires pour participer à la procédure d'appel d'offres pour des projets de production d'électricité renouvelable en mer. Elles sont donc obligées de travailler ensemble dans le cadre d'un partenariat plus large pour permettre la participation volontaire de tous les citoyens belges à cette production offshore.

Pour promouvoir la participation citoyenne, tous les soumissionnaires doivent s'engager à ouvrir au moins 1 % du coût d'investissement (CAPEX) à la participation citoyenne directe ou indirecte (comme critère de recevabilité). En outre, 10 points peuvent être gagnés par les soumissionnaires qui augmentent la part de la participation citoyenne (en tant que critère d'attribution). Au total, l'objectif est d'ouvrir jusqu'à 4 % du CAPEX du projet à la participation citoyenne.

Cette disposition met en œuvre l'article 6/3, § 3, 9° de la loi sur l'électricité, qui stipule que les conditions d'utilisation des parcelles peuvent inclure « la mesure dans laquelle et la manière dont la participation des citoyens peut être prévue et les communautés d'énergie renouvelable peuvent être impliquées par le titulaire d'une concession domaniale ainsi que le pourcentage minimum de participation citoyenne à atteindre ».

Un plan de participation détaillé sur la manière dont cette participation sera réalisée et appliquée doit être inclus dans l'offre, précisant également le plan de communication, qui fait partie du plan de participation, pour les citoyens, avec une explication transparente des risques et des opportunités impliqués et du cadre juridique applicable.

Drie jaar na de indienststelling van de installaties zal het beloofde percentage (als toekenningscriterium) worden geïnfocierd, rekening houdend met een evaluatie door de bevoegde autoriteit van de door de inschrijver geleverde inspanningen en het volgen van zijn plan van aanpak. Indien de concessiehouder in gebreke blijft, kan een boete opgelegd worden.

Artikelsgewijze toelichting

TITEL 1. — Algemene bepalingen: definities en voorwerp

Artikel 1 definieert een reeks begrippen die in het besluit worden gebruikt.

Artikel 2 schrijft voor dat alle aanvragen moeten voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria en dat de ontvankelijke aanvragen vervolgens worden geëvalueerd op basis van de toekenningscriteria.

Bovendien wordt voorzien in de mogelijkheid voor de Algemene Directie Energie om verduidelijkingen en extra vragen te stellen in het geval van onduidelijkheden in de aanvragen.

TITEL 2. — Nadere regels van de concurrerende inschrijvingsprocedure met de voorwaarden en procedure tot toekenning van de domeinconcessies

HOOFDSTUK 1. — Ontvankelijkheidscriteria

Artikel 3 verduidelijkt dat de inschrijvers de ontvankelijkheidscriteria gedurende de gehele concurrerende inschrijvingsprocedure moeten vervullen. Op basis van de definitie van het begrip "concurrerende inschrijvingsprocedure" omvat dit alle fasen vanaf de voorafgaande marktconsultatie tot en met de sluiting van de domeinconcessie. Een inschrijver kan dus in elk van deze fasen geweerd worden indien hij niet (meer) aan de voorwaarden voldoet.

Artikel 4 bepaalt dat er per concurrerende inschrijvingsprocedure voor eenzelfde kavel niet meer dan één aanvraag per inschrijver kan ingediend worden. Dit sluit echter niet uit dat eenzelfde onderneming of burgerinitiatief deelneemt aan verschillende deelnemende consortia, mits daarbij de regels inzake eerlijke mededinging gerespecteerd worden. Om concurrentievervalsing te vermijden zullen personen die bij verschillende deelnemende consortia betrokken zijn desgevallend maatregelen moeten nemen om ongeoorloofde informatie-uitwisseling te vermijden.

Om de handhaving van de verplichtingen opgelegd door het besluit mogelijk te maken, bepaalt artikel 5 dat de inschrijver (of, indien de inschrijver een samenwerkingsverband is, elke deelnemer aan dat samenwerkingsverband) een onderneming is met rechtspersoonlijkheid, opgericht overeenkomstig de Belgische wetgeving of de wetgeving van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte of van een ander land voor zover internationale verdragen waardoor België gebonden is vereisen dat zij toegang hebben tot de Belgische markt, en die beschikt over een centrale administratie, een voornaamste vestiging of maatschappelijke zetel die gevestigd is in een dergelijk land.

Tot de relevante internationale verdragen behoren onder meer de GPA-overeenkomst van de WTO en de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk.

Artikel 6 bepaalt dat de inschrijver bij zijn aanvraag ook een aanvraag voegt voor door andere wetgeving vereiste vergunningen en machtigingen. Zo zal iedere aanvraag ook een aanvraag tot verkrijging van een kabelvergunning moeten bevatten. De belangrijkste voorwaarden van die kabelvergunning, zoals deze inzake ingraafdiepte en locatie van kabeltracés, zullen worden opgenomen in de concessiedocumenten die zodoende deel zullen uitmaken van de tenderdocumentatie (cfr. artikel 27, 14°). De vergunning vereist krachtens de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden zal worden aangevraagd door de administratie en vervolgens overgedragen aan de inschrijver aan wie de domeinconcessie wordt toegekend.

Artikel 7 somt een reeks elementen op die elke aanvraag moet bevatten om ontvankelijk te zijn.

Er wordt een maximum "strike price" van 95 €/MWh vastgesteld die alle aanvragen moeten respecteren. Deze maximale strike price is gebaseerd op een studie uitgevoerd door 3E. Aanvragen met een hogere "strike price" worden als niet-ontvankelijk aangemerkt.

Gezien de recente belangrijke kosteninflatie en de onzekerheid over toekomstige koststijgingen of dalingen, en gezien de tendering van het tweede en derde lot op een later moment zal plaatsvinden, wordt er voorzien in een indexatie van de maximale strike price die wordt ingeschreven in het KB Tender vanaf 1 maart 2024 tot 6 maanden voor het indienen van het bod. Deze indexatie geschiedt volgens de formule bepaald in artikel 7, 2°.

Trois ans après la mise en service des installations, le pourcentage (en tant que critère d'attribution) promis sera vérifié, en tenant compte d'une évaluation par l'autorité compétente des efforts déployés par le soumissionnaire et de son plan d'action. En cas de défaillance du concessionnaire, une amende peut être imposée.

Commentaire des articles

TITRE 1er. — Dispositions générales : définitions et objet

L'article 1er définit une série de termes utilisés dans l'arrêté.

L'article 2 prescrit que toutes les demandes doivent satisfaire aux critères de recevabilité et que les demandes recevables sont ensuite évaluées sur la base des critères d'attribution.

En outre, il est prévu que la Direction générale de l'Energie puisse demander des clarifications et poser des questions supplémentaires s'il y a des éléments dans les demandes qui ne sont pas clairs.

TITRE 2. — Modalités de la procédure de mise en concurrence et conditions et procédure d'octroi des concessions domaniales

CHAPITRE 1er. — Critères de recevabilité

L'article 3 précise que les soumissionnaires doivent remplir les critères de recevabilité tout au long de la procédure de mise en concurrence. Selon la définition du terme "procédure de mise en concurrence", cela inclut toutes les étapes depuis la consultation préalable du marché jusqu'à la conclusion de la concession domaniale. Un soumissionnaire peut donc être exclu à n'importe laquelle de ces étapes s'il ne remplit pas (ou plus) les conditions.

L'article 4 prévoit qu'il ne peut y avoir plus d'une demande par procédure de mise en concurrence pour une même parcelle. Toutefois, cela n'empêche pas une même entreprise ou initiative citoyenne de participer à plusieurs consortiums participants, pour autant que les règles de la concurrence loyale soient respectées. Afin d'éviter toute distorsion de concurrence, les personnes impliquées dans plusieurs consortiums participants devront prendre des mesures, le cas échéant, pour éviter tout échange d'informations non autorisé.

Pour permettre l'exécution des obligations imposées par l'arrêté, l'article 5 prévoit que le soumissionnaire (ou, si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, chaque membre de ce regroupement d'entreprises) est une entreprise ayant la personnalité juridique qui a été constituée conformément à la législation belge ou à la législation d'un État membre de l'Espace économique européen ou d'un autre pays pour autant que des accords internationaux qui lient la Belgique requièrent qu'ils aient accès au marché belge, et disposant d'une administration centrale, d'un établissement principal ou d'un siège social situé dans un tel pays.

Parmi les accords internationaux pertinents, on peut citer notamment l'Accord sur les marchés publics de l'OMC et l'Accord de commerce et de coopération entre l'Union européenne et le Royaume-Uni.

L'article 6 stipule que le soumissionnaire doit également joindre à sa demande une demande pour les permis et autorisations requis par d'autres législations. Ainsi, chaque demande devra également inclure une demande de permis de câble. Les principales conditions de ce permis de câble, telles que celles relatives à la profondeur de creusement et à l'emplacement des tracés de câbles, seront incluses dans les documents de concession qui feront donc partie de la documentation du dossier de la procédure de mise en concurrence (cf. article 27, 14°). L'autorisation requise en vertu de la loi du 11 décembre 2022 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins belges sera demandée par l'administration et ensuite transférée au soumissionnaire à qui la concession domaniale sera attribuée.

L'article 7 énumère une série d'éléments que chaque demande doit contenir pour être recevable.

Il fixe un "strike price" maximum de 95 €/MWh que toutes les demandes doivent respecter. Ce strike price maximum est basé sur une étude réalisée par 3E. Les demandes avec un strike price plus élevé seront considérées comme irrecevables.

Compte tenu de l'importante inflation récente des coûts et de l'incertitude quant aux augmentations ou diminutions futures des coûts, et étant donné que le tendering pour les deuxième et troisième lots aura lieu à une date plus tardive, il est prévu d'indexer le « strike price » maximum inscrit dans l'AR Tender à partir du 1er mars 2024 jusqu'à 6 mois avant la soumission de l'offre. Cette indexation se fait selon la formule prévue à l'article 7, 2°.

Er wordt daarnaast een minimum te installeren productiecapaciteit opgelegd. Deze bedraagt 695 MW voor de kavel PEZ I en 1225 MW voor PEZ II en III. Elke inschrijver moet bewijzen dat de beoogde productie-installaties minstens deze productiecapaciteit zullen bereiken conform de technische specificaties zoals gedefinieerd in artikel 27, 4°. Artikel 27, °13 verwijst dan weer naar de aansluitingsvoorwaarden van Elia.

Als bijlage bij de tenderdocumentatie zullen er een reeks technische vereisten voor de netaansluiting van het project gedeeld worden, waarvan de inschrijver moet bevestigen dat hij hiervan kennis heeft genomen en het project conform zal realiseren.

Elke inschrijver moet ook bevestigen dat hij de voorwaarden van de milieuvergunning zal respecteren.

De verbintenistermijn moet minstens zeven maanden bedragen.

Een minimum van 1% van de CAPEX van het volledige project moet worden opengesteld voor burgerparticipatie. In geval aandelen worden opengesteld, zal de aankoopprijs van het aandeel gebruikt worden om de procentuele waarde van de CAPEX, zoals ingeschat op het moment van financial close, van het project te bepalen. In geval van indirecte burgerparticipatie geldt de financiële inbreng van burgers ten opzichte van de CAPEX zoals ingeschat op het moment van financial close van het project. Een gedetailleerd burgerparticipatieplan over hoe deze participatie zal worden bereikt en toegepast, moet in de aanvraag worden opgenomen, waarbij ook het communicatieplan, dat deel uitmaakt van het burgerparticipatieplan voor de burgers moet worden gespecificeerd, met een transparante uiteenzetting van de betrokken risico's en mogelijkheden en het toepasselijke wettelijke kader. Deze minimumdrempel zal één jaar na de definitieve overnamedatum worden geëvalueerd. Indien op dat moment niet aan dit minimumpercentage wordt voldaan, zal een niet-bevrijdende boete worden opgelegd om ervoor te zorgen dat dit criterium daadwerkelijk wordt gehaald (zie artikel 54).

Het "burgerparticipatieplan" wordt hier in het hoofdstuk "ontvankelijkheidscriteria" voor het eerst vermeld omdat het minimumpercentage van 1% burgerparticipatie een ontvankelijkheidscriterium is, zoals afgesproken in de tenderprincipes. Het stelt op deze plaats duidelijk dat het beschrijft hoe minimum 1% van de totale investeringskosten van het project wordt opengesteld voor directe burgerparticipatie of indirecte burgerparticipatie, of een combinatie van beide. Dit moet duidelijk onderscheiden worden van hoe burgerparticipatie als "toekenningscriterium" (verder onder hoofdstuk 2. – Toekenningscriteria) zal worden geëvalueerd. Een inschrijver kan er bijvoorbeeld voor kiezen om 1% minimumparticipatie te realiseren en een lage score te halen op de 10 punten in de toekenningscriteria. In artikel 21 wordt immers uiteengezet op welke wijze inhoudelijk het burgerparticipatieplan beoordeeld zal worden.

Artikel 7,9° is opgesteld als volgt:

Alinea 1 verduidelijkt wat het burgerparticipatieplan is (= beschrijving bereiken minimum 1% + visie burgerparticipatie in algemeen) én het stelt dat het communicatieplan daar deel van uitmaakt. In dezelfde zin wordt gedefinieerd wat het communicatieplan is.

Alinea 2 somt de ontvankelijkheidsvoorwaarden op waaraan het communicatieplan moet voldoen.

Inschrijvers moeten in hun inschrijving ook de volgende elementen opnemen:

- een gedetailleerd tijdschema voor de bouw, exploitatie en ontmanteling van de installaties;
- een gedetailleerd plan dat beschrijft hoe de best beschikbare technieken inzake duurzaamheid zullen toegepast worden;
- een beschrijving van de technieken en middelen die de inschrijver voor ogen heeft voor de realisatie van de werkzaamheden voor de bouw en de exploitatie van de productie-installatie waarop de aanvraag betrekking heeft, waarbij gebruik wordt gemaakt van de best beschikbare technieken die reeds hun deugdelijkheid hebben bewezen door middel van een typecertificaat of door het gebruik in toepassingen op vergelijkbare schaal als het project en waarbij de impact op het marien milieu zoveel mogelijk wordt beperkt. Hier wordt gevraagd om voor assets waar dit gangbaar is, een typecertificaat te voorzien, zoals bijvoorbeeld een IEC-certificaat voor windturbines. Indien de toekenningsprocedure voor een typecertificaat nog lopende is, moet een bewijs hiervan worden ingediend en moet het certificaat bekomen zijn voor de installatie ;

Une capacité de production minimale à installer est également imposée. Elle est de 695 MW pour la parcelle ZPE I et de 1225 MW pour les ZPE II et III. Chaque soumissionnaire doit prouver que les installations de production prévues atteindront au moins cette capacité de production conformément aux spécifications techniques définies à l'article 27, 4°. L'article 27, °13 fait quant à lui référence aux conditions de raccordement d'Elia.

Un ensemble d'exigences techniques pour le raccordement au réseau de transport du projet sera communiqué en annexe du dossier de la procédure de mise en concurrence. Le soumissionnaire doit confirmer qu'il en a pris connaissance et qu'il réalisera le projet conformément à ces exigences.

Chaque soumissionnaire doit également confirmer qu'il respectera les conditions du permis d'environnement.

La période d'engagement doit être d'au moins sept mois.

Un minimum de 1 % du CAPEX de l'ensemble du projet doit être ouvert à la participation citoyenne. En cas d'offre publique d'achat d'actions, le prix d'achat de l'action sera utilisé pour déterminer le pourcentage de CAPEX du projet, tel qu'il est estimé au moment du financial close. Dans le cas d'une participation indirecte des citoyens, la contribution financière des citoyens est relative au CAPEX tel qu'il est estimé au moment du financial close du projet. Un plan détaillé de participation citoyenne décrivant la manière dont cette participation sera réalisée et appliquée doit être inclus dans la demande, précisant également le plan de communication, qui fait partie du plan de participation citoyenne, avec une explication transparente des risques et des opportunités impliqués et le cadre juridique applicable. Ce seuil minimum sera réexaminé un an après la date d'acquisition définitive. Si ce pourcentage minimum n'est pas atteint à ce moment-là, une amende libératoire sera imposée pour garantir que ce critère soit effectivement respecté (voir article 54).

Le « plan de participation citoyenne » est mentionné ici pour la première fois dans le chapitre « critères d'éligibilité » parce que le pourcentage minimum de 1% de participation citoyenne est un critère d'éligibilité, comme convenu dans les principes de l'appel d'offres. Il est clairement indiqué à cet endroit qu'il décrit comment au moins 1 % du coût total d'investissement du projet sera ouvert à la participation citoyenne directe ou indirecte, ou à une combinaison des deux. Cette disposition doit être clairement distinguée de la manière dont la participation citoyenne sera évaluée en tant que « critère d'attribution » (voir le chapitre 2 - Critères d'attribution). Par exemple, un soumissionnaire peut choisir d'atteindre une participation minimale de 1 % et obtenir une note faible sur les 10 points des critères d'attribution. En effet, l'article 21 précise comment le contenu du plan de participation civique sera évalué.

L'article 7,9° est rédigé comme suit :

Le paragraphe 1 précise ce qu'est le plan de participation citoyenne (= description atteindre le minimum de 1 % + vision de la participation citoyenne en général) ET indique que le plan de communication en fait partie. La même phrase définit ce qu'est le plan de communication.

Le paragraphe 2 énumère les conditions d'éligibilité que le plan de communication doit remplir.

Les soumissionnaires doivent également inclure les éléments suivants dans leur demande:

- un calendrier détaillé de la construction, de l'exploitation et du démantèlement des installations ;
- un plan détaillé décrivant la manière dont les meilleures techniques disponibles en matière de développement durable seront appliquées;
- une description des techniques et des moyens envisagés par le soumissionnaire pour la réalisation des travaux de construction et pour l'exploitation de l'installation de production faisant l'objet de la demande, en utilisant les meilleures techniques disponibles qui ont leurs certifications de type ou qui ont déjà fait leurs preuves dans des applications d'une ampleur similaire à celle du projet et en minimisant l'impact sur le milieu marin. Dans ce cas, il s'agit de fournir un certificat de type pour les équipements où cette pratique est habituelle, comme un certificat CEI pour les éoliennes. Si la procédure d'attribution d'un certificat de type est en cours, il convient d'en apporter la preuve et d'obtenir le certificat avant l'installation ;

- een beschrijving van de technieken en middelen die de inschrijver beoogt in te zetten voor de ontmanteling en verwijdering van de installaties, waarbij de impact op het marien milieu zoveel mogelijk geminimaliseerd wordt en maximaal ingezet wordt op hergebruik van materialen.

Wat betreft het tweede streepje hierboven: In artikel 7, 8° wordt specifiek met betrekking tot het ontwerp van de productie-installatie bedoeld onder artikel 7, 3° verzocht om middels een beschrijving aan te tonen dat gebruik wordt gemaakt van de best beschikbare technieken met het oog op de meest duurzame keuze op vlak van herkomst, samenstelling en recycleerbaarheid van materialen en met het oog op het naleven van de milieuvergunning, en dat overeenkomstig artikel 53, 9° en 13°. Het valt niet uit te sluiten dat in een later stadium en desgevallend met betrekking tot de tweede of derde inschrijvingsprocedure, in dat opzicht bijkomende eisen zouden voortvloeien uit toekomstig Europees recht dat mogelijks zou resulteren uit bijvoorbeeld het voorstel voor een verordening van het Europees parlement en de raad tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van netto-nul-technologieproducten.

Het bovenstaande derde en vierde streepje hebben eveneens betrekking op de productie-installatie bedoeld onder artikel 7, 3°, waarbij de evaluatie van deze criteria mede zal gebeuren in het licht van de verplichtingen van de concessiehouder bedoeld in artikel 53, 4°, 9°, 12° en 13°.

De artikelen 8 tot en met 14 sommen een reeks uitsluitingsgronden op.

Artikel 8 voorziet in de uitsluiting van inschrijvers die definitief veroordeeld zijn wegens een reeks ernstige misdrijven. Deze uitsluitingsgrond is ook van toepassing wanneer personen die lid zijn van de leidinggevende of toezichthoudende organen van een inschrijver een dergelijke veroordeling hebben opgelopen. De uitsluiting geldt voor een periode van vijf jaar vanaf de datum van de definitieve veroordeling. Het bewijs dat deze uitsluitingsgrond niet voorhanden is kan geleverd worden met een recent uittreksel uit het strafregister of gelijkwaardig document afgeleverd door een bevoegde instantie van het land van oorsprong.

Artikel 9 voorziet in de uitsluiting van ondernemingen die solvabiliteitsproblemen hebben. De inschrijver mag met name niet worden beschouwd als een onderneming in moeilijkheden in de zin van de "Mededeling van de Commissie - Communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden".

Het bewijs dat de inschrijver zich niet in één van de opgesomde toestanden bevindt kan geleverd worden met een recent bewijs van niet-faillissement of gelijkwaardig document uitgereikt door een bevoegde instantie van het land van oorsprong.

Artikel 10 bepaalt dat de minister inschrijvers kan uitsluiten die het voorwerp uitmaken van een procedure tot terugvordering van steun of van een uitstaand bevel tot terugvordering van steun. Het betreft hier inzonderheid de terugvordering van onrechtmatige staatssteun alsook de mogelijke uitsluiting van een inschrijver die gebruik maakt van middelen voortgebracht door producenten of leveranciers die voor de productie daarvan gebruik maakt van buitenlandse subsidies die de interne markt ernstig verstoren in de zin van Verordening (EU) 2022/2560 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 betreffende buitenlandse subsidies die de interne markt verstoren, vastgesteld doormiddel van een besluit van de Europese Commissie overeenkomstig die Verordening.

Artikel 11 voorziet in de uitsluiting van inschrijvers met uitstaande schulden inzake belastingen of sociale zekerheid. Deze uitsluitingsgrond is overgenomen uit de wetgeving inzake overheidsopdrachten en de wet concessieovereenkomsten. Dit is standaardpraktijk in aanbestedingen en ondernemingen zijn gekend met het aanvragen van documenten ter staving. De inschrijver die niet aan al zijn verplichtingen inzake de betaling van belastingen en sociale zekerheidsbijdragen heeft voldaan, moet aantonen dat:

a) hij geen bijdrageplicht heeft van meer dan 3.000 euro, of

b) hij uitstel van betaling heeft verkregen voor de betaling van deze schuld en dit uitstel strikt naleeft.

Indien de inschrijver een bijdrageplicht van meer dan 3.000 euro heeft, toont hij, op straffe van uitsluiting, aan dat hij ten aanzien van een aanbestedende dienst of een openbaar bedrijf over een of meer zekere, opeisbare en van elke verplichting jegens derden vrijgestelde schulden beschikt voor een bedrag dat ten minste gelijk is aan zijn schuld verminderd met 3.000 euro.

- une description des techniques et des moyens que le soumissionnaire entend mettre en œuvre pour le démantèlement et l'enlèvement des installations, de manière à minimiser autant que possible l'impact sur l'environnement marin et à utiliser au maximum la réutilisation des matériaux.

En ce qui concerne le deuxième tiret ci-dessus : A l'article 7, 8°, il est expressément demandé, en ce qui concerne la conception de l'installation de production visée à l'article 7, 3°, de démontrer au moyen d'une description que les meilleures techniques disponibles sont utilisées en vue du choix le plus durable en termes d'origine, de composition et de recyclabilité des matériaux et en vue du respect du permis d'environnement, et ce conformément à l'article 53, 9° et 13°. Il n'est pas exclu qu'à un stade ultérieur et le cas échéant en ce qui concerne la deuxième ou la troisième procédure d'appel d'offres, des exigences supplémentaires puissent découler à cet égard du futur droit européen, qui pourrait résulter, par exemple, de la Proposition de règlement du parlement européen et du conseil relatif à l'établissement d'un cadre de mesures en vue de renforcer l'écosystème européen de la fabrication de produits de technologie «zéro net».

Les troisième et quatrième tirets précités concernent également l'installation de production visée à l'article 7, 3°, l'évaluation de ces critères se faisant également à la lumière des obligations du concessionnaire visées à l'article 53, 4°, 9°, 12° et 13°.

Les articles 8 à 14 énumèrent une série de motifs d'exclusion.

L'article 8 prévoit l'exclusion des soumissionnaires qui ont été définitivement condamnés pour une série de crimes graves. Ce motif d'exclusion s'applique également lorsque des personnes membres des organes d'administration, de gestion ou de surveillance du soumissionnaire ont fait l'objet d'une telle condamnation. L'exclusion s'applique pendant une période de cinq ans à compter de la date de la condamnation définitive. La preuve de ce motif d'exclusion peut être apportée par un extrait récent du casier judiciaire ou un document équivalent délivré par une autorité compétente du pays d'origine.

L'article 9 prévoit l'exclusion des entreprises ayant des problèmes de solvabilité. En particulier, le soumissionnaire ne doit pas être considéré comme une entreprise en difficulté au sens de la « Communication de la Commission - Lignes directrices concernant les aides d'Etat au sauvetage et à la restructuration des entreprises en difficulté ».

La preuve que le soumissionnaire ne se trouve pas dans l'une des situations énumérées peut être apportée par une attestation récente de non faillite ou un document équivalent délivré par une autorité compétente du pays d'origine.

L'article 10 prévoit que le ministre peut exclure les soumissionnaires qui font l'objet d'une procédure de récupération ou d'un ordre de récupération en suspens. Cela concerne en particulier la récupération des aides d'Etat illégales, ainsi que de l'exclusion éventuelle d'un soumissionnaire qui utilise des ressources générées par des producteurs ou des fournisseurs qui, pour leur production, utilisent des subventions étrangères qui faussent gravement le marché intérieur au sens du règlement (UE) 2022/2560 du Parlement européen et du Conseil du 14 décembre 2022 concernant les subventions étrangères qui faussent le marché intérieur, adopté par une décision de la Commission européenne conformément à ce règlement.

L'article 11 prévoit l'exclusion des soumissionnaires ayant des dettes fiscales ou de sécurité sociale impayées. Ce motif d'exclusion est repris de la législation sur les marchés publics et de la loi sur les concessions. Il s'agit d'une pratique courante dans les procédures de mise en concurrence et les entreprises sont habituées à soumettre des documents justificatifs. Le soumissionnaire qui n'a pas rempli toutes ses obligations en matière de paiement des dettes fiscales et des cotisations de sécurité sociale doit prouver :

a) qu'il n'a pas d'obligation de contribution supérieure à 3.000 euros ; ou

b) qu'il a obtenu un paiement différé de cette dette et qu'il en respecte strictement les échéances.

Si le soumissionnaire a une obligation de contribution supérieure à 3.000 euros, il prouve, pour ne pas être exclu, qu'il dispose vis-à-vis d'un pouvoir adjudicateur ou d'une entreprise publique d'une ou plusieurs créances certaines, exigibles et libres de tout engagement à l'égard de tiers, d'un montant au moins égal à sa dette diminuée de 3.000 euros.

Indien uit het attest van de aanbestedende dienst niet blijkt dat de inschrijver voldoet aan deze vereisten inzake zijn fiscale en sociale verplichtingen, stelt zij de inschrijver daarvan in kennis. Vanaf de dag na deze kennisgeving beschikt de inschrijver over vijf werkdagen om het bewijs van zijn regularisatie te leveren. Van deze regularisatie kan slechts eenmaal gebruik worden gemaakt.

Artikel 12 behoeft geen commentaar.

Artikel 13 bevat een aantal algemene facultatieve uitsluitingsgronden, waaronder met name concurrentievervalsende afspraken, beroepsfouten enz. De bepalingen zijn geïnspireerd op artikel 69 van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten en artikel 52 van de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten.

De beslissing waarbij een inschrijver op basis van één van de in dit artikel vermelde gronden uitgesloten wordt, moet gemotiveerd zijn. Er wordt niet vereist dat de uitsluitingsgrond reeds bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak is vastgesteld. De beslissing tot uitsluiting is echter onderworpen aan een rechterlijke controle ex post, in het kader van een beroep tegen de gunningsbeslissing. De motivering van de beslissing moet afdoende zijn om een effectieve rechterlijke controle toe te laten, waarbij de beslissing getoetst wordt aan onder meer het evenredigheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Artikel 14 verduidelijkt dat, indien de inschrijver een samenwerkingsverband (consortium) is, de uitsluitingsgronden van de artikelen 8 tot en met 13 van toepassing zijn op elke deelnemer aan dat samenwerkingsverband.

Artikel 15 lijst de documenten op die de inschrijver bij zijn aanvraag moet voegen om zijn organisatorische en professionele capaciteit aan te tonen. Dit omvat onder meer de opgave van een organigram dat getuigt van de geschikte profielen waarvan de evaluatie mede zal gebeuren in het licht van de verplichtingen van de concessiehouder bedoeld in artikel 53, 1° en 13°, alsook de opgave van een geschikte financiële structuur waarvan de evaluatie mede zal gebeuren in het licht van de verplichtingen van de concessiehouder bedoeld in artikel 53, 1°, 3°, 4°, 6°, 15° en 17° alsook een beschrijving van hoe de burgerparticipatie in de financiële structuur zal geïntegreerd worden en een verklaring dat de inschrijver de normen inzake cyberveiligheid zal naleven. Er is ook een beschrijving nodig van een veiligheidsbeheersysteem dat ontworpen is om de integriteit van de betrokken installaties te vrijwaren, de openbare veiligheid te garanderen, het milieu te beschermen en een beleid om incidenten te voorkomen in te voeren. De evaluatie van voornoemd veiligheidsbeheersysteem zal mede gebeuren in het licht van de verplichtingen van de concessiehouder bedoeld in artikel 53, 8°, 10°, 11° en 13°.

Dit veiligheidsbeheersysteem moet betrekking hebben op de verschillende gevolgen (veiligheid, cyber – inclusief databescherming, gezondheid, milieu) van incidenten die zich in de installaties kunnen voordoen. Dit omvat onder meer de vereiste dat inschrijvers aantonen dat zij een benadering van risicobeoordeling gedurende de levensduur hanteren voor het beheer van cybersecurity- en gegevensbeveiligingsrisico's die voortvloeien uit de werking van hun activa op entiteitsniveau, inclusief de apparatuur die zij verkrijgen van hun toeleveringsketens. Deze risicobeoordeling moet voldoen aan erkende internationale normen zoals ISO, IEEE en IEC of equivalenten. Inschrijvers dienen ook aan te tonen dat zij bij hun risicobeoordeling prioriteit geven aan technologieleveranciers die zich ertoe verbinden gevoelige gegevens alleen op te slaan, te analyseren en te delen in landen die deel uitmaken van de EU douane-unie of ondertekenaars zijn van de Government Procurement Agreement (GPA) en die AVGB-equivalente normen toepassen. Tevens moeten inschrijvers zich ertoe verbinden regelmatige beoordelingen uit te voeren van de cyber- en gegevensbeveiligingsrisico's die mogelijk voortvloeien uit hun exploitatie van de apparatuur die zij installeren naar aanleiding van hun succesvolle deelname aan de veiling. Het valt niet uit te sluiten dat in een later stadium en desgevallend met betrekking tot de tweede of derde inschrijvingsprocedure, in dit opzicht bijkomende eisen zouden voortvloeien uit toekomstig Europees recht dat mogelijks zou resulteren uit bijvoorbeeld het voorstel voor een verordening van het Europees parlement en de raad tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van netto-nul-technologieproducten.

Artikel 16 bepaalt de vereisten inzake technische capaciteit. De technische capaciteiten van de inschrijvers zijn belangrijk om het risico op vertraging of niet-uitvoering van de projecten te beperken.

Si le certificat du pouvoir adjudicateur n'indique pas que le soumissionnaire satisfait à ces exigences concernant ses obligations fiscales et sociales, il le notifie au soumissionnaire. A compter du jour suivant cette notification, le soumissionnaire dispose de cinq jours ouvrables pour apporter la preuve de sa régularisation. Cette régularisation ne peut être utilisée qu'une seule fois.

L'article 12 n'appelle pas de commentaire.

L'article 13 contient un certain nombre de motifs généraux facultatifs d'exclusion, dont notamment les ententes anticoncurrentielles, les fautes professionnelles, etc. Ces dispositions s'inspirent de l'article 69 de la loi du 17 juin 2016 relative aux marchés publics et de l'article 52 de la loi du 17 juin 2016 relative aux contrats de concession.

La décision d'exclusion d'un soumissionnaire fondée sur l'un des motifs mentionnés dans cet article doit être justifiée. Il n'est pas nécessaire que le motif d'exclusion ait déjà été établi par une décision judiciaire définitive. Toutefois, la décision d'exclusion est soumise à un contrôle juridictionnel a posteriori dans le cadre d'un recours contre la décision d'attribution. La motivation de la décision doit être suffisante pour permettre un contrôle juridictionnel effectif, la décision étant examinée à la lumière, entre autres, des principes de proportionnalité et de diligence.

L'article 14 précise que si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, les motifs d'exclusion prévus aux articles 8 à 13 s'appliquent à chaque membre de ce regroupement d'entreprises.

L'article 15 énumère les documents que le soumissionnaire doit joindre à sa demande pour démontrer sa capacité organisationnelle et professionnelle. Il s'agit notamment la remise d'un organigramme attestant des profils appropriés dont l'évaluation sera également effectuée à la lumière de l'obligation du concessionnaire visée à l'article 53, 1° et 13°, ainsi que l'indication d'une structure financière appropriée, dont l'évaluation tient également compte des obligations du concessionnaire visées à l'article 53, 1°, 3°, 4°, 6°, 15° et 17°, ainsi que d'une description de la manière dont la participation citoyenne sera intégrée dans la structure financière et d'une déclaration selon laquelle le soumissionnaire se conformera aux normes de cybersécurité. Une description d'un système de gestion de la sécurité dont le but est de sauvegarder l'intégrité des installations concernées, assurer la sécurité du public, protéger l'environnement et mettre en œuvre une politique de prévention des accidents est également demandée. L'évaluation du système de gestion de la sécurité précité sera également effectuée à la lumière des obligations du concessionnaire visées à l'article 53, 8°, 10°, 11° et 13°.

Ce système de gestion de la sécurité doit couvrir les différents impacts (sécurité, cyber, santé, environnement) des incidents qui peuvent se produire sur les installations. Les soumissionnaires doivent notamment démontrer qu'ils disposent d'une méthode d'évaluation des risques liés au cycle de vie pour gérer les risques de cybersécurité et de sécurité des données découlant de l'exploitation de leurs actifs au niveau de l'entité, y compris les équipements provenant de leur chaîne d'approvisionnement. Cette évaluation des risques doit être conforme aux normes internationales reconnues telles que ISO, IEEE et IEC ou équivalentes. Les soumissionnaires doivent également démontrer que leur évaluation des risques donne la priorité aux fournisseurs de technologies qui s'engagent à stocker, analyser et partager des données sensibles uniquement dans des pays qui font partie de l'Union douanière de l'UE ou qui sont signataires de l'Accord sur les marchés publics (AMP) et qui appliquent des normes équivalentes à celles de la RGDP. Les soumissionnaires doivent également s'engager à procéder à des évaluations régulières des risques liés à la cybersécurité et à la sécurité des données qui peuvent découler de l'exploitation des équipements qu'ils installent à la suite de leur participation à l'enchère. Il n'est pas exclu qu'à un stade ultérieur et le cas échéant en ce qui concerne la deuxième ou la troisième procédure d'appel d'offres, des exigences supplémentaires puissent découler à cet égard du futur droit européen, qui pourrait résulter, par exemple, de la Proposition de règlement du parlement européen et du conseil relatif à l'établissement d'un cadre de mesures en vue de renforcer l'écosystème européen de la fabrication de produits de technologie «zéro net».

L'article 16 définit les exigences en matière de capacité technique. Les capacités techniques des soumissionnaires sont importantes pour réduire le risque de retard ou de non-réalisation des projets.

De inschrijver moet kunnen aantonen dat hij over een technische ervaring beschikt voor de realisatie van een gelijkaardig project van een significante omvang. Aan deze vereist van technische capaciteit kan worden voldaan door het voorleggen van een referentie met betrekking tot één project dat een productie-installatie voor een totaal geïnstalleerd vermogen van minstens 300 MW als voorwerp heeft of referenties met betrekking tot twee projecten die samen een productie-installatie voor een totaal geïnstalleerd vermogen van minstens 300 MW als voorwerp hebben, waarbij voornoemde projecten werden gerealiseerd in de Europese Economische Ruimte of het Verenigd Koninkrijk en waarvan de eerste productie-eenheid sinds minstens achttien maanden in dienst gesteld is en waarbij uit de projectbeschrijving afdoende blijkt dat de inschrijver een actieve rol in het projectbeheer heeft vervuld en zijn rol dus niet beperkt bleef tot een zuivere financiële deelname.

Indien de inschrijver de projecten die als referentie gebruikt worden samen met anderen gerealiseerd heeft, wordt het vermogen van dit (deze) project(en) bepaald op basis van het procentuele aandeel van de inschrijver in het eigenaarschap van dit (deze) project(en). Het procentuele aandeel wordt dan bepaald op basis van de CAPEX op het moment van financial close.

Er is dus sprake van een cumulatieve voorwaarde van zowel minstens 25% financiële participatie als een actieve rol in het projectbeheer. Het is dus niet voldoende om een passieve investeerder te zijn om in aanmerking te komen. Het tweede lid van paragraaf 2 bepaalt immers dat indien de inschrijver een samenwerkingsverband is die de bedoelde referenties voorlegt, de deelnemers aan dat samenwerkingsverband samen een aandeel van minstens 25% in het samenwerkingsverband hebben en bovendien dienen aan te tonen dat ze een actieve rol zullen vervullen in het projectbeheer met betrekking tot het project waarvoor zij in het samenwerkingsverband een aanvraag indienen.

Onder “projectbeheer” wordt verstaan de leiding en coördinatie van het ontwerp, de inkoop, de bouw, de installatie en de exploitatie van de installatie (zie definitie in artikel 1, § 2, 15°), wat overeenstemt met het begrip “Engineering, Procurement, Construction and Installation” (EPCI).

Om te voldoen aan de minimale vereiste van 300 MW, mag de inschrijver de hulp van een derde partij inschakelen, op voorwaarde dat hij voor elke derde partij die hij wil betrekken bij het ontwerp, de aankoop, de bouw, de inbedrijfstelling, of de exploitatie van een productie-installatie, minstens één vergelijkbaar project of een projectportfolio van projecten als referentie verstrekt waarin deze derde partij een soortgelijke bijdrage heeft geleverd als vereist is voor het beoogde project.

Artikel 17 bepaalt de vereisten inzake financiële capaciteit. Om hun financiële draagkracht aan te tonen, moeten de inschrijvers aan het eind van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de aanvraag wordt ingediend voor ten minste 75 miljoen euro aan activa bezitten voor de kavel PEZ I en 150 miljoen euro voor de kavels PEZ II en III.

Een bewijs van financiële stabiliteit van alle inschrijvers zal worden geëist en dient te worden geleverd door middel van een borgstelling van 70 miljoen euro voor de kavel PEZ I en 140 miljoen euro voor de kavel PEZ II. Deze borg moet worden toegevoegd op het moment van de inschrijving. De vrijgave van deze garantie zal beginnen na de voltooiende installatie van 50% van de productie-eenheden, op lineaire wijze tot de uiteindelijke vrijgave die zou plaatsvinden wanneer alle turbines in bedrijf zijn gesteld (zie artikel 57). Verder schrijft artikel 17 voor dat onder meer ook een zakelijk plan bij de aanvraag moet worden gevoegd. De evaluatie van voornoemd zakelijk plan en diens realistisch karakter zal mede gebeuren in het licht van de verplichtingen van de concessiehouder bedoeld in artikel 53, 1°, 3°, 4°, 6°, 15° en 17°.

HOOFDSTUK 2. — *Toekenningscriteria*

Artikel 18 verduidelijkt dat alle aanvragen eerst getoetst worden aan de ontvankelijkheidscriteria en alleen aanvragen die voldoen aan deze criteria zullen beoordeeld worden aan de hand van de toekenningscriteria. Inschrijvers waarvan de aanvraag niet-ontvankelijk of onregelmatig bevonden wordt krijgen daarvan een kennisgeving overeenkomstig artikel 35.

Artikel 19

Voor de beoordeling van de biedingen worden de volgende toekenningscriteria en bijhorende weging gehanteerd:

	Prijs	Innovatie in businessmodel		Prix	Innovation dans le modèle d'entreprise
Punten	90,0000	10,0000	Points	90,0000	10,0000

Le soumissionnaire doit être en mesure de démontrer son expérience technique dans la réalisation d'un projet similaire de taille significative. Cette exigence de capacité technique peut être satisfaite par la présentation d'une référence à un projet ayant pour objet une centrale de production d'une capacité totale installée d'au moins 300 MW ou des références à deux projets ayant ensemble pour objet une centrale de production d'une capacité totale installée d'au moins 300 MW, lorsque les projets précités ont été réalisés dans l'Espace économique européen ou au Royaume-Uni, et dont la première unité de production est mise en service depuis au moins dix-huit mois, et que la description du projet démontre à suffisance que le soumissionnaire a joué un rôle actif dans la gestion de projet et ne s'est donc pas limité à une participation purement financière.

Si le soumissionnaire a réalisé les projets servant de référence conjointement avec d'autres, la capacité de ce(s) projet(s) sera déterminée sur la base du pourcentage de participation du soumissionnaire à la propriété de ce(s) projet(s). La part en pourcentage est alors déterminée sur la base des CAPEX au moment du financial close.

Il existe donc une condition cumulative de participation financière d'au moins 25 % et de rôle actif dans la gestion du projet. Il ne suffit donc pas d'être un investisseur passif pour être éligible. En effet, l'alinéa 2 du paragraphe 2 précise que si le soumissionnaire est un regroupement qui présente les références visées, les membres de ce regroupement doivent collectivement détenir une participation d'au moins 25 % dans le partenariat et doivent également démontrer qu'ils joueront un rôle actif dans la gestion du projet en relation avec le projet pour lequel ils postulent dans le regroupement.

Par « gestion de projet », on entend la direction et la coordination de la conception, de l'approvisionnement, de la construction, de l'installation et de l'exploitation de l'installation (voir la définition à l'article 1er, § 2, 15°), ce qui correspond au terme « Engineering, Procurement, Construction and Installation » (EPCI).

Pour satisfaire à l'exigence minimale de 300 MW, le soumissionnaire peut s'adjoindre l'assistance d'un tiers, à condition que pour chaque tiers qu'il souhaite engager dans la conception, l'approvisionnement, la construction, la mise en service ou l'exploitation d'une installation de production, il fournisse au moins un projet ou un portefeuille de projets comparable comme référence dans lequel ce tiers a apporté une contribution similaire à celle requise pour le projet envisagé.

L'article 17 définit les exigences en matière de capacité financière. Pour démontrer leur capacité financière, les soumissionnaires doivent détenir au moins 75 millions d'euros d'actifs à la fin de l'année précédant l'année de demande pour la parcelle ZPE I et 150 millions d'euros pour les parcelles ZPE II et III.

La preuve de la stabilité financière de tous les soumissionnaires sera exigée et devra être fournie au moyen d'une garantie de 70 millions d'euros pour la parcelle ZPE I et de 140 millions d'euros pour la parcelle ZPE II. Cette garantie doit être ajoutée au moment de la souscription. La libération de cette garantie commencera après l'installation complète de 50 % des installations de production d'éoliennes, de manière linéaire jusqu'à la libération finale qui aurait lieu lorsque toutes les éoliennes auront été mises en service (voir article 57). En outre, l'article 17 stipule qu'un plan d'entreprise doit également être joint à la demande. L'évaluation du plan d'entreprise précité et son caractère réaliste se fera également à la lumière des obligations du concessionnaire visées à l'article 53, 1°, 3°, 4°, 6°, 15° et 17°.

CHAPITRE 2. — *Critères d'attribution*

L'article 18 précise que toutes les demandes seront d'abord évaluées en fonction des critères de recevabilité et que seules les demandes qui satisfont à ces critères seront évaluées en fonction des critères d'attribution. Les soumissionnaires dont les demandes sont jugées irrecevables ou irrégulières en seront informés conformément à l'article 35.

Article 19

Les critères d'attribution suivants et la pondération correspondante seront utilisés pour évaluer les offres :

Het criterium “prijs” heeft betrekking op de hoogte van de *strike price*. De *strike price* moet lager zijn dan de maximum *strike price* (zie artikel 7).

Het criterium “innovatie in businessmodel” heeft betrekking op het aandeel directe burgerparticipatie of het aandeel indirecte burgerparticipatie boven op het vereiste minimum van 1% van de CAPEX, zoals bepaald in de ontvankelijkheidscriteria.

Artikel 20

Voor het criterium prijs krijgt de aanvraag met de laagste *strike price* de maximumscore en wordt aan de andere aanvragen een score toegekend in evenredige verhouding van de geboden *strike price* tot de laagste *strike price*, waarbij een afwijking van 8% ten opzichte van de laagste *strike price* gelijkgesteld wordt aan een verschil van 10,000 punten.

De keuze voor deze puntenberekening zorgt ervoor dat de punten die behaald worden voor het toekenningscriterium burgerparticipatie effectief kunnen meespelen in de toekenning van de tender, conform de beleidskeuze om de inschrijvers aan te moedigen om zoveel mogelijk burgerparticipatie toe te laten. Een verschil van 8% in de *strike price* kan hier nog gecompenseerd worden door een hoge score op het burgerparticipatiecriterium. Indien het verschil in geboden *strike price* echter te groot is, bv. als de geboden *strike price* meer dan 8% afwijkt van de laagste *strike price*, dan kan dit verschil niet meer goedgemaakt worden met de score op het criterium burgerparticipatie. Op deze wijze krijgt dit criterium een gepast gewicht in de puntenberekening, in evenredigheid met de nagestreefde beleidsprioriteiten.

De puntenberekening van de *strike price* wordt volgens de volgende formule proportioneel verdeeld:

$$Punten_A = 90 + \left(\frac{Bid_A - Bid_{Minimum}}{(Bid_{Minimum} \times 1,08) - Bid_{Minimum}} \times (80 - 90) \right)$$

Met:

Punten_A: de puntenberekening voor bidder A;

Bid_{Minimum}: de laagste geboden *strike price*;

Bid_A: de geboden *strike price* van bidder A.

Hieronder worden een aantal voorbeelden weergegeven die aantonen hoe de puntenverdeling eruit zal zien bij verschillende aanvragen:

Voorbeeld 1	Geboden <i>strike price</i> (EUR/MWh)	Punten	Exemple 1	Strike price offert (EUR/MWh)	Points
Bieder A	40	90,00	Soumissionnaire A	40	90,00
Bieder B	43	80,63	Soumissionnaire B	43	80,63
Bieder C	45	74,38	Soumissionnaire C	45	74,38
Bieder D	47	68,13	Soumissionnaire D	47	68,13
Bieder E	48	65,00	Soumissionnaire E	48	65,00
Bieder F	50	58,75	Soumissionnaire F	50	58,75

Stel dat in dit voorbeeld bidder A wat betreft de mate van burgerparticipatie slechts 0 punten behaalt. Dan moet bidder B minstens 9,38 punten behalen op de mate van burgerparticipatie om de punten van bidder A te evenaren. Indien bidder B hoger scoort op de mate van burgerparticipatie, wordt de domeinconcessie aan bidder B gegund.

Voorbeeld 2	Geboden <i>strike price</i> (EUR/MWh)	Punten	Exemple 2	Strike price offert (EUR/MWh)	Points
Bieder A	50	90,00	Soumissionnaire A	50	90,00
Bieder B	51	87,50	Soumissionnaire B	51	87,50
Bieder C	51,6	86,00	Soumissionnaire C	51,6	86,00
Bieder D	52,8	83,00	Soumissionnaire D	52,8	83,00
Bieder E	54	80,00	Soumissionnaire E	54	80,00
Bieder F	55	77,50	Soumissionnaire F	55	77,50

Le critère « prix » se réfère au niveau du *strike price*. Le *strike price* doit être inférieur au *strike price* maximal (voir article 7).

Le critère « innovation dans le modèle d'entreprise » se réfère à la part de participation citoyenne directe ou la participation citoyenne indirecte en plus du minimum requis de 1% du CAPEX, stipulé dans les critères de recevabilité.

Article 20

Pour le critère du prix, la demande avec le *strike price* le plus bas se voit attribuer le score maximum et les demandes suivantes reçoivent un nombre de points proportionnellement au *strike price* spécifié dans la demande par rapport au *strike price* le plus bas, où un écart de 8 % par rapport au *strike price* le plus bas équivaut à une différence de 10,000 points.

Le choix d'un calcul de points garantit que les points obtenus pour le critère d'attribution de la participation citoyenne peuvent effectivement jouer un rôle dans l'attribution de l'offre, conformément au choix politique d'encourager les soumissionnaires à permettre une participation citoyenne aussi importante que possible. Une différence de 8% dans le *strike price* peut encore être compensée par un score élevé sur le critère de la participation citoyenne. Toutefois, si la différence est trop importante dans le *strike price* offert, par exemple si l'offre de *strike price* est plus de 8% plus élevée que l'offre la plus basse, cette différence ne peut plus être compensée par le score sur le critère de la participation citoyenne. De cette manière, ce critère se voit attribuer un poids approprié dans le calcul des points, proportionnellement aux priorités politiques poursuivies.

Le calcul de points du *strike price* est répartie proportionnellement selon la formule suivante :

$$Points_A = 90 + \left(\frac{Bid_A - Bid_{Minimum}}{(Bid_{Minimum} \times 1,08) - Bid_{Minimum}} \times (80 - 90) \right)$$

Avec :

Points_A : le calcul des points pour le soumissionnaire A ;

Bid_{Minimum} : le *strike price* plus bas;

Bid_A : Le *strike price* propose par le soumissionnaire A.

Un certain nombre d'exemples sont donnés ci-dessous pour illustrer la répartition des points pour différentes demandes :

In dit voorbeeld hebben verschillende bidders nog een kans om via burgerparticipatie de domeinconcessie te winnen. Zo moet bidder B slechts 2,51 punten hoger scoren dan bidder A op burgerparticipatie. Ook bidder C moet slechts 4,01 punten hoger op burgerparticipatie. Dit kan doorgetrokken worden naar de andere bidders.

Dans cet exemple, plusieurs soumissionnaires ont encore une chance de remporter la concession domaniale grâce à la participation citoyenne. Par exemple, le soumissionnaire B doit obtenir seulement 2,51 points de plus que le soumissionnaire A pour la participation citoyenne. De même, le soumissionnaire C ne doit obtenir que 4,01 points de plus que le soumissionnaire A pour la participation citoyenne. Ce principe peut être étendu aux autres soumissionnaires.

Voorbeeld 3	Geboden strike price (EUR/MWh)	Punten	Exemple 3	Strike price offert (EUR/MWh)	Points
Bieder A	50	90,00	Soumissionnaire A	50	90,00
Bieder B	54	80,00	Soumissionnaire B	54	80,00
Bieder C	55	77,50	Soumissionnaire C	55	77,50
Bieder D	56	75,00	Soumissionnaire D	56	75,00
Bieder E	56,5	73,75	Soumissionnaire E	56,5	73,75
Bieder F	60	65,00	Soumissionnaire F	60	65,00

In dit voorbeeld is het niet meer mogelijk voor bidder B om via burgerparticipatie hoger te scoren dan bidder A. Wanneer in het extreme geval bidder A 0 punten scoort en bidder B 10 dan is er een ex aequo, waardoor bidder A wint.

Dans cet exemple, il est encore possible pour le soumissionnaire B d'obtenir un score plus élevé que le soumissionnaire A grâce à la participation citoyenne. Dans le cas extrême, si le soumissionnaire A obtient 0 point et le soumissionnaire B 10, il y a un ex aequo et le soumissionnaire A l'emporte.

Artikel 21

Om burgerparticipatie te bevorderen kunnen 10 punten verdiend worden door inschrijvers die het aandeel van burgerparticipatie verhogen. In dit kader kan de inschrijver tijdens de aanbestedingsfase een percentage van de CAPEX van het project voor verschillende vormen van burgerparticipatie reserveren. De doelstelling is om in totaal tot 4% van de CAPEX van het project open te stellen voor burgerparticipatie, waarvan 2% door middel van directe burgerparticipatie.

Article 21

Afin de promouvoir la participation citoyenne, 10 points peuvent être gagnés par les soumissionnaires qui augmentent la part de la participation citoyenne. Dans ce contexte, le soumissionnaire peut réserver un pourcentage du CAPEX du projet à diverses formes de participation citoyenne pendant la phase de mise en concurrence. L'objectif est d'ouvrir jusqu'à 4 % du CAPEX total du projet à la participation citoyenne, dont 2 % par la participation citoyenne directe.

Er worden punten toegekend voor de volgende inspanningen inzake burgerparticipatie:

Des points sont attribués pour les efforts de participation citoyenne suivants :

- directe of indirecte burgerparticipatie boven op het minimum van 1% burgerparticipatie als ontvankelijkheidscriterium, tot 3% van de CAPEX van het project in het toekenningscriterium en dus een geheel van 4% burgerparticipatie van de CAPEX gerealiseerd in lijn met de doelstelling;

- participation citoyenne directe ou indirecte des citoyens en plus du minimum de 1% de participation citoyenne comme critère de recevabilité, jusqu'à 3% du CAPEX du projet dans le critère d'attribution, ce qui a permis d'atteindre une participation citoyenne de 4 % au CAPEX, conformément à l'objectif fixé;

- directe burgerparticipatie tot 2% van de CAPEX;
- communicatie, sensibilisatie en actieve betrokkenheid opgenomen in een gedetailleerd burgerparticipatieplan;
- de combinatie van indirecte en directe burgerparticipatie.

- participation citoyenne directe jusqu'à 2% du CAPEX ;
- communication, sensibilisation et implication active incluses dans un plan de participation citoyenne détaillé ;
- la combinaison de la participation citoyenne indirecte et directe.

In artikel 21, § 1, wordt de puntenverdeling in detail uitgelegd. Deze wordt hier uitgelegd aan de hand van een aantal rekenvoorbeelden.

L'article 21, § 1er, explique en détail la répartition des points. Elle est expliquée ici à l'aide d'un certain nombre d'exemples de calcul.

Onder a) kan tot 3 punten verkregen worden voor burgerparticipatie (ongeacht of het directe of indirecte burgerparticipatie is). Hier wordt enkel gekeken naar de percentages boven op het minimum van 1%. Deze punten worden berekend als volgt:

Sous a), il est possible d'obtenir jusqu'à 3 points pour la participation citoyenne (qu'elle soit directe ou indirecte). Ici, seuls les pourcentages supérieurs au minimum de 1 % sont pris en considération. Ces points sont calculés comme suit :

Percent burgerparticipatie	Punten	Pourcentage de participation citoyenne	Points
≥ 1%	1	≥ 1%	1
≥ 2%	2	≥ 2%	2
≥ 3%	3	≥ 3%	3

- Voorbeeld 1: Men heeft 1% burgerparticipatie exclusief het minimum van 1%. Dit betekent dat de inschrijver hier 1 punt toegewezen krijgt.

- Exemple 1 : Le soumissionnaire a une participation citoyenne de 1 %, à l'exclusion du minimum de 1 %. Cela signifie que le soumissionnaire se verra attribuer 1 point.

b) tot 4 bijkomende punten verkregen kunnen worden voor directe burgerparticipatie. Hier kijkt men naar het percentage inclusief het minimum van 1%. Deze punten worden berekend als volgt:

b) Il est possible d'obtenir jusqu'à 4 points additionnels pour la participation citoyenne directe. Il s'agit ici du pourcentage incluant le minimum de 1%. Ces points sont calculés comme suit :

Percent directe burgerparticipatie	Punten	Pourcentage de participation citoyenne	Points
≥ 0.5%	1	≥ 0.5%	1
≥ 1%	3	≥ 1%	3
≥ 2%	4	≥ 2%	4

- Voorbeeld 1: Men heeft 1% directe burgerparticipatie (inclusief het minimum van 1%). Dit betekent dat de inschrijver hier 3 punten toegewezen krijgt.

c) tot 3 punten verkregen kunnen worden voor inspanningen inzake participatie, sensibilisering en actieve betrokkenheid van de burgers, opgenomen in het in artikel 7, 9° bedoelde burgerparticipatieplan, op de wijze nader bepaald in § 2.

- Voorbeeld 1: In dit voorbeeld worden er 2 punten toegekend.

Het finale resultaat is de som van de stappen a), b) en c).

- Voorbeeld 1: Er wordt 1 punt toegewezen in a), 3 punten in b) en 2 punten in c). Het totaal verdiende punten is in dit voorbeeld gelijk aan 6.

Voorbeeld 2:

- A): De inschrijver heeft 3% aan burgerparticipatie (exclusief het minimum van 1%). Hiervoor krijgt de inschrijver 3 punten;

- b): De inschrijver heeft 2% directe burgerparticipatie (inclusief het minimum van 1%). De inschrijver krijgt hiervoor 4 punten;

- c) De inschrijver krijgt 2 punten toegewezen voor het burgerparticipatieplan.

- Totaal: De inschrijver behaalde in totaal $3+4+2=9$ punten.

Voorbeeld 3:

- a): De inschrijver heeft 1% aan burgerparticipatie (exclusief het minimum van 1%). Hiervoor krijgt de inschrijver 1 punt;

- b): De inschrijver heeft 1% directe burgerparticipatie (inclusief het minimum van 1%). De inschrijver krijgt hiervoor 3 punten;

- c) De inschrijver krijgt 1 punt toegewezen voor het burgerparticipatieplan.

- Totaal: De inschrijver behaalde in totaal $1+3+1=5$ punten.

De score voor het gedeelte “financiële burgerparticipatie” zal worden bepaald op basis van het % van de CAPEX van het project dat voor burgerparticipatie ter beschikking wordt gesteld. De score voor het gedeelte “communicatie, sensibilisatie en actieve betrokkenheid opgenomen in het plan van aanpak” zal worden toegekend door de AD Energie van de FOD Economie.

Artikel 21, § 2, zet uiteen hoe het burgerparticipatieplan zal beoordeeld worden. Het burgerparticipatieplan wordt beoordeeld op 3 punten, evenredig verdeeld, namelijk de mate van transparantie, de mate van toegankelijkheid, de mate van participatie op de volgende wijze:

1° Mate van transparantie:

• Specifiek: het burgerparticipatieplan dient gedetailleerde informatie te verstrekken over het project, waaronder de doelstellingen, scope, betrokken partijen, en de impact op de gemeenschap. De bijdrage aan de energietransitie en de sociale meerwaarde van het project moeten expliciet worden beschreven.

• Meetbaar: de mate van transparantie wordt gemeten aan de hand van de duidelijkheid van de verstrekte informatie alsook de mate van detail en de mate van real time informatie delen, waarbij er criteria worden vastgesteld om de begrijpelijkheid ervan te beoordelen. Het vergroten van het draagvlak voor energietransitie wordt gemeten door middel van de diensten die door de indieners zullen aangeboden worden waaraan deelnemers aan de burgerparticipatie kunnen deelnemen, zoals enquêtes of openbare bijeenkomsten om de perceptie van de leden te peilen. De noodzakelijke investeringen in hernieuwbare elektriciteitsproductie en in flexibiliteit van het toekomstige energiesysteem wordt gemeten a.d.h.v. het ontwikkelen van initiatieven om door middel van de participatie verdere financiële middelen ter beschikking te stellen voor de ontwikkeling van lokale hernieuwbare energieproductie bij zoveel mogelijk deelnemers aan de burgerparticipatie, alsook de initiatieven en het ter beschikking stellen van tools aan alle deelnemers van de burgerparticipatie om actief bij te dragen aan de flexibiliteit van het energiesysteem door bijvoorbeeld het stimuleren van concrete projecten rond demand side management, alsook de initiatieven en het ter beschikking stellen van tools aan alle deelnemers om energie te besparen of voor het installeren van warmtepompen.

• Haalbaar: het plan moet rekening houden met de praktische haalbaarheid binnen de context van het project, waarbij de beschikbaarheid van middelen, informatie en expertise wordt geëvalueerd. Er moet worden aangetoond dat het plan financieel en organisatorisch haalbaar is, en dat het realistisch is om de beoogde mate van transparantie te bereiken.

• Relevant: transparantie wordt als relevant beschouwd omdat het direct bijdraagt aan het succes van burgerparticipatie en de bredere acceptatie van de energietransitie. Het moet duidelijk maken hoe transparantie de betrokkenheid van de gemeenschap versterkt en het vertrouwen in het project bevordert.

- Exemple 1 : On a 1% de participation citoyenne directe (y compris le minimum de 1%). Cela signifie que le soumissionnaire se voit attribuer 3 points.

c) jusqu'à 3 points peuvent être obtenus pour des efforts de participation, de sensibilisation et d'implication active des citoyens, inclus dans le plan de participation citoyenne visé à l'article 7, 9°, de la manière précisée au § 2.

- Exemple 1 : Dans cet exemple, 2 points sont attribués.

Le résultat final est la somme des étapes a), b) et c).

- Exemple 1 : 1 point sont attribués sous a), 3 points sous b) et 2 points sous c). Le total des points obtenus dans cet exemple est de 6.

Exemple 2 :

- a): Le soumissionnaire a une part de participation citoyenne de 3 % (sans compter le minimum de 1 %). Pour cela, le soumissionnaire obtient 3 points ;

- b): Le soumissionnaire a une participation citoyenne directe de 2 % (y compris le minimum de 1 %). Le soumissionnaire obtient 4 points ;

- c) Le soumissionnaire se voit attribuer 2 points pour le plan de participation citoyenne.

- Total : Le soumissionnaire a obtenu un total de $3+4+2=9$ points.

Exemple 3 :

- a): Le soumissionnaire a une participation citoyenne de 1 % (sans compter le minimum de 1 %). Pour cela, le soumissionnaire obtient 1 point ;

- b): Le soumissionnaire a une participation citoyenne directe de 1 % (y compris le minimum de 1 %). Le soumissionnaire obtient alors 3 points ;

- c) Le soumissionnaire reçoit 1 point pour le plan de participation citoyenne.

- Total : Le soumissionnaire a obtenu un total de $1+3+1=5$ points.

Le score pour la partie « participation citoyenne financière » sera déterminé sur la base du % du CAPEX du projet mis à disposition pour la participation citoyenne. Le score pour la partie « communication, sensibilisation et implication active inclus dans le plan d'action » sera attribué par l'AD Energie du SPF Economie.

L'article 21, § 2, définit les modalités d'évaluation du plan de participation citoyenne. Le plan de participation citoyenne sera évalué sur trois points, évalué proportionnellement, à savoir le degré de transparence, le degré d'accessibilité et le degré de participation de la manière suivante :

1° Degré de transparence :

• Spécifique : le plan de participation citoyenne doit fournir des informations détaillées sur le projet, ainsi que le niveau de détail et le degré de partage des informations en temps réel, y compris ses objectifs, sa portée, les parties concernées et son impact sur la communauté. La contribution à la transition énergétique et la valeur ajoutée sociale du projet doivent être explicitement décrites.

• Mesurable : le niveau de transparence est mesuré par la clarté des informations fournies, avec des critères établis pour évaluer leur compréhensibilité. L'augmentation du soutien à la transition énergétique est mesurée par des mécanismes de retour d'information, tels que des enquêtes ou des réunions publiques pour évaluer les perceptions des membres. L'investissement nécessaire dans la production d'électricité renouvelable et dans la flexibilité du futur système énergétique est mesuré par le développement d'initiatives visant à mettre à disposition des ressources financières supplémentaires pour le développement de la production locale d'énergie renouvelable parmi le plus grand nombre possible de participants à la participation citoyenne, ainsi que par les initiatives et la fourniture d'outils permettant à tous les participants à la participation citoyenne de contribuer activement à la flexibilité du système énergétique en stimulant, par exemple, des projets concrets de demand side management, ainsi que les initiatives et les outils mis à la disposition de tous les participants pour économiser l'énergie ou installer des pompes à chaleur.

• La faisabilité : le plan doit tenir compte de la faisabilité pratique dans le contexte du projet, en évaluant la disponibilité des ressources, des informations et de l'expertise. Il doit être démontré que le plan est financièrement et organisationnellement réalisable et qu'il est réaliste d'atteindre le niveau de transparence souhaité.

• Pertinent : la transparence est considérée comme pertinente car elle contribue directement au succès de la participation des citoyens et à l'acceptation plus large de la transition énergétique. Elle doit mettre en évidence la manière dont la transparence renforce l'implication de la communauté et favorise la confiance dans le projet.

• Tijdsgebonden: het plan moet een tijdlijn bevatten waarin duidelijk wordt aangegeven wanneer specifieke informatie wordt verstrekt gedurende het besluitvormingsproces, zodat leden op relevante momenten geïnformeerd zijn.

2° Mate van toegankelijkheid:

• Specifiek: het plan moet concrete maatregelen bevatten, zoals het aanbieden van informatie in meerdere talen, het verstrekken van alternatieve formats (bijv. braille, audio) en het waarborgen van digitale inclusie. Ook de mate van het betrekken van mensen in energiearmoede wordt mee geëvalueerd.

• Meetbaar: toegankelijkheid wordt gemeten aan de hand van de beschikbaarheid van informatie in verschillende talen en formaten. De mate van digitale inclusie wordt beoordeeld door de beoogde participatie van diverse doelgroepen in digitale platforms en bijeenkomsten te meten.

• Haalbaar: het plan moet aantonen dat de voorgestelde toegankelijkheidsmaatregelen financieel en technologisch haalbaar zijn, binnen het vastgestelde budget en de beschikbare technologische mogelijkheden.

• Relevant: toegankelijkheid is relevant omdat het deelname en betrokkenheid van diverse leden bevordert, waardoor een inclusieve en representatieve burgerparticipatie mogelijk wordt.

• Tijdsgebonden: het plan moet een duidelijk tijds kader bevatten waarin de toegankelijkheidsmaatregelen geïmplementeerd worden gedurende het participatieproces, met regelmatige evaluaties om eventuele aanpassingen te kunnen maken.

3° Mate van participatie:

• Specifiek: het plan moet inzicht geven in de besluitvormingsproces, zodat de leden begrijpen hoe hun input wordt verwerkt en welke invloed zij kunnen uitoefenen. Het plan moet concrete mechanismen beschrijven, zoals openbare consultaties, inspraakprocedures, workshops, en andere instrumenten om actieve burgerparticipatie te vergemakkelijken en om de besluitvorming ook te laten gebeuren door de leden.

• Meetbaar: de mate van participatie wordt gemeten aan de hand van kwantitatieve gegevens, zoals het aantal deelnemers aan openbare consultaties en inspraakprocedures, evenals kwalitatieve gegevens over de impact van ledeninput op besluitvorming.

• Haalbaar: het plan moet aantonen dat de voorgestelde participatiemechanismen haalbaar zijn binnen de wettelijke kaders en praktische beperkingen, met specifieke aandacht voor de diversiteit van de doelgroepen.

• Relevant: burgerparticipatie wordt als relevant beschouwd omdat het bijdraagt aan democratische besluitvorming en de algemene acceptatie van het project bevordert.

• Tijdsgebonden: het plan moet duidelijk aangeven wanneer en hoe leden kunnen deelnemen aan participatieactiviteiten, evenals wanneer besluiten worden genomen op basis van hun input, om een transparant en gestructureerd proces te waarborgen.

De kwalitatieve evaluatie van het burgerparticipatieplan kan rekening houden met concrete voorbeelden van bij voorkeur reeds uitgevoerde projecten.

Het communicatieplan dat deel uitmaakt van het burgerparticipatieplan wordt nagekeken bij de controle op de ontvankelijkheidscriteria (onder artikel 7,9°). Daar wordt immers gecontroleerd – als een checklist – het plan voldoet aan de opgesomde voorwaarden van toegankelijkheid en begripbaarheid (a), b) en c)), transparante, eerlijke en duidelijke communicatie over de opbrengsten en risico's (d)), bescherming persoonsgegevens (e)), naleving financiële wetgeving (prospectus) (f)) en klachtenmechanisme (g)).

Artikel 21, § 3, zet de voorwaarden uiteen waaraan directe burgerparticipatie dient te voldoen. Het betreft hier zes voorwaarden, namelijk: (1) open en vrijwillige deelname, (2) democratische controle en eigenaarschap, (3) draagvlakcreatie, (4) economische participatie van de deelnemende burgers, (5) autonomie en onafhankelijkheid en (6) directe burgerparticipatie kan ook voorzien worden door een samenwerkingsverband tussen meerdere burgerinitiatieven voor hernieuwbare energie waartoe de burgers rechtstreeks kunnen toetreden.

Bij de vierde voorwaarde van economische participatie kan er naast aandelen in het kapitaal ook gewerkt worden met daaraan gelinkte aandeelhouderslening(en), op voorwaarde dat een equivalent deel van de inbreng van alle aandeelhouders, berekend op aanschaffingswaarde, in de vorm van aandelen en van aandeelhouderslening(en) aan het project werd verschaft. Dit wil zeggen dat de participanten op dezelfde manier behandeld moeten worden als alle andere aandeelhouders, onder andere inzake dividenden dan wel terugbetalingen. In dat geval mogen aandelen in het kapitaal van het project en eventueel hieraan gelinkte aandeelhouderslening(en) volwaardig meetellen voor directe burgerparticipatie.

Bij deze zesde voorwaarde kan gedacht worden aan een deelname van kmo's, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen. Dit dient in dezelfde zin begrepen te worden

• Durée précise : le plan doit comporter un calendrier qui indique clairement quand des informations spécifiques seront fournies au cours du processus décisionnel, afin que les membres soient informés au moment opportun.

2° Degré d'accessibilité :

• Spécifique : le plan doit comprendre des mesures concrètes, telles que la fourniture d'informations en plusieurs langues, la mise à disposition de formats alternatifs (braille, audio, etc.) et la garantie de l'inclusion numérique. Le degré d'implication des personnes en situation de pauvreté énergétique est également coévalué.

• Mesurable : l'accessibilité est mesurée par la disponibilité des informations dans différentes langues et différents formats. Le degré d'inclusion numérique est évalué en mesurant la participation envisagée de divers groupes cibles aux plateformes et réunions numériques.

• Faisabilité : le plan doit démontrer que les mesures d'accessibilité proposées sont financièrement et technologiquement réalisables, dans le cadre du budget fixé et des capacités technologiques disponibles.

• Pertinent : l'accessibilité est pertinente parce qu'elle favorise la participation et l'implication de membres divers, permettant une participation civique inclusive et représentative.

• Durée précise: le plan doit comprendre un calendrier précis dans lequel les mesures d'accessibilité seront mises en œuvre au cours du processus de participation, avec des révisions régulières pour procéder à d'éventuels ajustements.

3° Le degré de participation :

• Spécifique : le plan doit donner un aperçu des processus décisionnels afin que les membres comprennent comment leur contribution sera traitée et quelle influence ils peuvent exercer. Le plan doit décrire des mécanismes concrets, tels que des consultations publiques, des procédures de participation du public, des ateliers et d'autres outils destinés à faciliter la participation active des citoyens et faire en sorte que la prise de décision soit aussi le fait des membres.

• Mesurable : le niveau de participation est mesuré par des données quantitatives, telles que le nombre de participants aux consultations publiques et aux procédures de participation, ainsi que par des données qualitatives sur l'impact de la contribution des membres sur la prise de décision.

• Faisabilité : le plan doit démontrer que les mécanismes de participation proposés sont réalisables dans le respect des cadres juridiques et des contraintes pratiques, en accordant une attention particulière à la diversité des groupes cibles.

• Pertinent : La participation citoyenne est jugée pertinente car elle contribue à la prise de décision démocratique et favorise l'acceptation générale du projet.

• Durée précise: le plan doit clairement indiquer quand et comment les membres peuvent participer aux activités de participation, ainsi que quand les décisions seront prises sur la base de leur contribution, afin de garantir un processus transparent et structuré.

L'évaluation qualitative du plan de participation citoyenne peut prendre en compte des exemples concrets de projets de préférence déjà mis en œuvre.

Le plan de communication qui fait partie du plan de participation citoyenne est contrôlé lors de la vérification des critères de recevabilité (article 7,9°). En effet, il est vérifié - comme une liste de contrôle - que le plan répond aux conditions énumérées d'accessibilité et de compréhensibilité (a), (b) et (c)), de communication transparente, équitable et claire des avantages et des risques (d)), de protection des données à caractère personnel (e)), la conformité avec la législation financière (prospectus) (f)) et de mécanisme de réclamation (g)).

L'article 21 § 3 énonce les conditions que doit remplir la participation citoyenne directe. Il s'agit de six conditions, à savoir : (1) participation ouverte et volontaire, (2) contrôle démocratique et propriété, (3) création de soutien, (4) participation économique des citoyens participants, (5) autonomie et indépendance et (6) la participation citoyenne directe peut également être assurée par un partenariat entre plusieurs initiatives citoyennes en matière d'énergies renouvelables auxquelles les citoyens peuvent adhérer directement

Pour la quatrième condition de participation économique, outre les parts de capital, des prêts d'actionnaires liés peuvent également être utilisés, à condition qu'une part équivalente de la contribution de tous les actionnaires, calculée à la valeur d'acquisition, ait été apportée au projet sous la forme d'actions et de prêts d'actionnaires. Cela signifie que les participants doivent être traités de la même manière que tous les autres actionnaires, y compris en ce qui concerne les dividendes ou les remboursements. Dans ce cas, les actions dans le capital du projet et le(s) prêt(s) d'actionnaire associé(s) peuvent compter en totalité pour la participation citoyenne directe.

Cette sixième condition pourrait inclure la participation des PME, des autorités locales, y compris les municipalités, des établissements d'enseignement et des associations. Ceci doit être compris dans le

als de vermelding ervan in de definitie van "hernieuwbare-energiegemeenschap" zoals bepaald in artikel 2, 107° elektriciteitswet.

HOOFDSTUK 3. — *Indiening en behandeling van de aanvragen*

De artikelen 22 en 23 benadrukken het belang van de gelijke behandeling van alle deelnemers aan de concurrerende inschrijvingsprocedure. Daaruit volgt dat de minister niet op discriminerende wijze informatie mag verstrekken. Aan alle inschrijvers moet dus in alle transparantie dezelfde informatie verstrekt worden. Mits de minister de beginselen van gelijkheid, billijkheid, transparantie en evenredigheid respecteert, is de minister echter vrij om verder, uiteraard binnen de kruitlijnen van dit besluit, de procedure naar eigen goeddunken te organiseren. Niet elk mogelijk detail kan immers in dit besluit geregeld worden.

Artikel 24 bepaalt dat het organiseren van de concurrerende inschrijvingsprocedure geen verplichting inhoudt tot het gunnen of het sluiten van de domeinconcessie. Een gelijkaardige bepaling is eveneens terug te vinden in de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten (artikel 85) en de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten (artikel 56). De concessieverlenende overheid (de minister bevoegd voor Energie en de minister bevoegd voor Noordzee, zie artikel 6/3, § 2, van de elektriciteitswet) kan te allen tijde beslissen om de procedure op te schorten, te annuleren of te herbeginnen. Dit laat onder meer toe om in te spelen op onvoorzienbare omstandigheden die tot gevolg hebben dat de randvoorwaarden voor de uitvoering van de projecten (nog) niet verenigd zijn. In dit stadium van de concurrerende inschrijvingsprocedure kunnen de inschrijvers aldus geen verworven rechten of legitieme verwachtingen doen gelden. Indien de concessieverlenende overheid beslist om de procedure te schorsen, te annuleren of over te doen of om de domeinconcessie niet toe te kennen of te sluiten, blijven de algemene aansprakelijkheidsregels zoals vastgelegd in artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek van toepassing. Aldus zal de inschrijver moeten aantonen dat er - ondanks het gebrek aan verworven rechten of legitieme verwachtingen in diens hoofde - sprake is van een fout of onzorgvuldigheid in hoofde van de concessieverlenende overheid.

Artikel 25 regelt de modaliteiten van de publicatie van de aankondiging van de concurrerende inschrijvingsprocedure. Deze modaliteiten zijn geënt op die welke toegepast worden inzake overheidsopdrachten.

Artikel 26

De volledige concessiedocumentatie zal online en kosteloos ter beschikking gesteld worden van geïnteresseerde kandidaten via een internetpagina. Op dezelfde wijze zullen ook de gecertificeerde studies ter beschikking gesteld worden. De toegang tot deze documentatie zal afhankelijk worden gesteld van een eenvoudige registratie op de website, waarbij gebruikers hun contactgegevens moeten opgeven om een toegangscode te bekomen. Dit laat vervolgens toe om aan alle kandidaten gelijke informatie te verschaffen.

Kandidaten zullen tot de zestigste dag voor de uiterste datum voor het dienen van de aanvragen vragen kunnen stellen ter verduidelijking van de concessiedocumenten. Deze vragen en de antwoorden erop zullen, desgevallend op geanonimiseerde wijze, aan alle op het platform geregistreerde gebruikers meegedeeld worden, uiterlijk de dertigste dag voor de uiterste datum voor de indiening van de aanvragen.

Artikel 27 bepaalt de informatie die de concessiedocumenten ten minste moeten bevatten.

Onder de in 4° bedoelde technische en functionele specificaties worden onder meer de functionele en technische vereisten bedoeld opgelegd door o.a. de netwerkbeheerder (waaronder met name de vereisten voor de aansluiting op het transmissienetwerk) en de andere bevoegde instanties.

Artikel 27, 12°, bepaalt dat de uitvoeringsvoorwaarden van de domeinconcessie overeenkomstig titel 3 van het besluit in de concessiedocumenten opgenomen moeten worden. De concessiedocumenten kunnen die waar nodig nog verder preciseren. De uitvoeringsvoorwaarden omvatten met name de verplichtingen van de concessiehouder bedoeld in artikel 53. Door in artikel 27, 12°, a) een verwijzing naar artikel 43 toe te voegen, werd tegemoetgekomen aan de opmerking van de CREG in randnummer 58 van haar advies (1)2606. De opsomming van de verplichtingen van de concessiehouder in artikel 53 is echter niet exhaustief. De concessiehouder is er uiteraard toe gehouden om alle verplichtingen die hij krachtens de wet, de uitvoeringsbesluiten van de wet en de concessieovereenkomst te allen tijde te respecteren.

même sens que son inclusion dans la définition de "communauté d'énergie renouvelable" telle que prévue à l'article 2, 107° de la loi sur l'électricité.

CHAPITRE 1. — *Introduction et traitement des demandes*

Les articles 22 et 23 soulignent l'importance de l'égalité de traitement de tous les participants à la procédure de mise en concurrence. Il s'ensuit que le ministre ne peut pas transmettre des informations de manière discriminatoire. Ainsi, les mêmes informations doivent être fournies à tous les soumissionnaires en toute transparence. Toutefois, si le ministre respecte les principes d'égalité, d'équité, de transparence et de proportionnalité, il est libre d'organiser la procédure comme il l'entend, dans les limites du présent arrêté. En effet, il n'est pas possible de régler tous les détails possibles dans cet arrêté.

L'article 24 prévoit que l'organisation de la procédure de mise en concurrence n'impose pas l'obligation d'attribuer ou de conclure la concession domaniale. Une disposition similaire figure également dans la loi du 17 juin 2016 relative aux marchés publics (article 85) et dans la loi du 17 juin 2016 relative aux contrats de concession (article 56). L'autorité concédante (le ministre qui a l'Energie dans ses attributions et le ministre qui a la mer du Nord dans ses attributions agissant conjointement, voir article 6/3, § 2, de la loi sur l'électricité) peut décider de suspendre, d'annuler ou de recommander la procédure à tout moment. Cela permet, entre autres, de répondre à des circonstances imprévisibles qui font que les conditions-cadres pour la mise en œuvre des projets ne sont pas (encore) réunies. Ainsi, à ce stade de la procédure de mise en concurrence, les soumissionnaires ne peuvent pas faire valoir des droits acquis ou des attentes légitimes. Si l'autorité concédante décide de suspendre, ou de ne pas attribuer ou clôturer la concession domaniale, les règles générales de responsabilité énoncées à l'article 1382 de l'ancien Code Civil continueront de s'appliquer. Ainsi, le soumissionnaire devra prouver que - malgré l'absence de droits acquis ou de confiance légitime de sa part - il y a eu une faute ou une négligence de la part de l'autorité concédante.

L'article 25 régit les modalités de publication de l'avis relatif à la procédure de mise en concurrence. Ces modalités sont calquées sur celles appliquées aux marchés publics.

Article 26

La documentation complète de la concession sera mise à la disposition des candidats intéressés en ligne et gratuitement via une page internet. Les études certifiées seront également disponibles de la même manière. L'accès à cette documentation sera conditionné par une simple inscription sur le site Internet, les utilisateurs devant fournir leurs coordonnées pour obtenir un code d'accès. Cela permettra ensuite de fournir des informations égales à tous les candidats.

Les candidats pourront poser des questions pour clarifier les documents de concession jusqu'à soixantième jour avant la date limite de dépôt des demandes. Ces questions et leurs réponses seront communiquées, le cas échéant de manière anonyme, à tous les utilisateurs inscrits sur la plateforme au plus tard le trentième jour avant la date limite de dépôt des demandes.

L'article 27 précise les informations que les documents de concession doivent contenir au minimum.

Les spécifications techniques et fonctionnelles visées au 4° comprennent les exigences fonctionnelles et techniques imposées notamment par le gestionnaire du réseau de transmission (y compris notamment les exigences de raccordement au réseau de transmission) et les autres autorités compétentes.

L'article 27, 12°, stipule que les règles générales de la concession domaniale doivent être incluses dans les documents de concession conformément au titre 3 de l'arrêté. Les documents de concession peuvent les préciser davantage si nécessaire. Les conditions d'exécution comprennent notamment les obligations du concessionnaire visées à l'article 53. En ajoutant une référence à l'article 43 à l'article 27, 12°, a), la remarque de la CREG au point 58 de son avis (1)2606 est prise en compte. L'énumération des obligations du concessionnaire à l'article 53 n'est toutefois pas exhaustive. Le concessionnaire est bien entendu tenu de respecter à tout moment toutes les obligations qui lui incombent en vertu de la loi, des arrêtés d'exécution de la loi et du contrat de concession.

Artikel 28

De inschrijvers krijgen negen maanden de tijd om hun aanvraag voor te bereiden. Aanvragen kunnen ten vroegste acht maanden na publicatie ingediend worden.

In beperkte gevallen kan de minister de limietdatum en/of het limietuur verdagen.

Te laat ingediende aanvragen worden geweerd.

De artikelen 29 en 30 bepalen de praktische modaliteiten voor de indiening en opening van de aanvragen. Zo wordt vereist dat de inschrijvers voorzien in een correspondentieadres in België dat schriftelijke correspondentie in het kader van de concurrerende inschrijvingsprocedure toelaat en daarvan melding maken in hun aanvraag. De voornoemde vereiste heeft een legitiem oogmerk (administratieve efficiëntie) en is niet disproportioneel ten opzichte van dit oogmerk (Zie HvJEU 3 december 1974, zaak 33/74, Van Binsbergen, Jur. 1974, p. 1299, pt. 16; zie ook conclusies van advocaat-generaal Mayras in dezelfde zaak, Jur. 1974, p. 1319).

Artikel 31

Na de opening van de aanvragen heeft de Algemene Directie Energie drie maanden de tijd om de aanvragen te evalueren. Deze termijn kan in voorkomend geval eenmalig met maximaal drie maanden verlengd worden.

De volledige en ontvankelijke aanvragen worden door de Algemene Directie Energie getoetst aan de toekenningscriteria. In dat opzicht wordt er eerst kennisgenomen van de ingediende elementen in het afzonderlijke document met betrekking tot het criterium inzake burgerparticipatie die in een eerste puntenbeoordeling resulteert. Slechts in een tweede stadium wordt kennisgenomen van de ingediende elementen in het afzonderlijk document met betrekking tot het criterium inzake de strike price die in een tweede puntenbeoordeling resulteert. In een derde stadium worden voornoemde twee puntenbeoordelingen samengeteld.

De Algemene Directie Energie stelt een evaluatieverslag op. Dit verslag is een voorbereidende handeling en niet vatbaar voor afzonderlijk beroep.

HOOFDSTUK 4. — *Gunning en sluiting van de domeinconcessie*

Artikel 32

De concessieverlenende overheid kent de domeinconcessie toe aan de inschrijver met de hoogst gerangschikte ontvankelijke en regelmatige aanvraag.

De concessieverlenende overheid dient de gunningsbeslissing te nemen op basis van het verslag opgesteld door de Algemene Directie Energie binnen een termijn van één maand na ontvangst. Deze termijn voor de gunningsbeslissing wordt ingesteld om ervoor te zorgen dat, in het geval van de verlenging van de eerste termijn van drie maanden voor de Algemene Directie Energie om het verslag op te stellen met een extra termijn van drie maanden, de verbintistermijn van de inschrijver bedoeld in artikel 7, 5° niet overschreden wordt.

Bij ex aequo geeft de score voor de strike price de doorslag en vervolgens het criterium geïnstalleerd vermogen en vervolgens de timing voor de realisatie van de productie-eenheid.

Er wordt een standstill-clausule met betrekking tot staatssteun voorzien. Het tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen zal naar verwachting als staatssteun kwalificeren. Artikel 108(3) VWEU bepaalt dat een voorgenomen steunmaatregel aangemeld moet worden bij de Europese Commissie en niet tot uitvoering mag gebracht worden voordat de procedure voor de Commissie tot een eindbeslissing heeft geleid. De tenuitvoerlegging van een steunmaatregel wordt geacht plaats te vinden op het ogenblik dat de begunstigde het recht op de steun verwerft. In dit geval is dit bij de toekenning (gunning) van de domeinconcessie. Deze creëert immers het recht op de steun. Zolang de steunmaatregel niet goedgekeurd zijn door de Commissie, of de termijn voor goedkeuring niet verstreken is, mag de domeinconcessie dus niet toegekend worden. Deze voorwaarde hoeft niet noodzakelijk vervuld te zijn voor de gehele Princess Elisabeth-zone, maar enkel voor de betrokken kavels. Het is immers niet uitgesloten dat er meerdere aanmeldingen gebeuren en/of afzonderlijke beslissingen genomen worden voor de afzonderlijke kavels.

Het aannemen van onderhavig besluit vormt als dusdanig geen schending van de standstillverplichting van artikel 108(3) VWEU, evenmin als het opstarten van de concurrerende inschrijvingsprocedure. Bij deze stappen wordt immers nog geen recht op steun toegekend aan een inschrijver. Niettemin moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat de Europese Commissie voorwaarden stelt aan de goedkeuring van de steunmaatregel die nopen tot

Article 28

Les soumissionnaires disposent d'un délai de neuf mois pour préparer leur demande. Les demandes peuvent être déposées au plus tôt huit mois après la publication.

Dans des cas limités, le ministre peut reporter la date limite et/ou l'heure limite.

Les demandes tardives seront écartées.

Les articles 29 et 30 définissent les modalités pratiques de dépôt et d'ouverture des demandes. Ainsi, il est exigé que les soumissionnaires fournissent une adresse de correspondance en Belgique permettant la correspondance écrite dans le cadre de la procédure de mise en concurrence et qu'ils la mentionnent dans leur demande. L'exigence précitée poursuit un objectif légitime (efficacité administrative) et n'est pas disproportionnée par rapport à cet objectif (voir CJUE 3 décembre 1974, affaire 33/74 Van Binsbergen, Rec. 1974, p. 1299, pt. 16 ; voir également les conclusions de l'avocat général Mayras dans la même affaire, Rec. 1974, p. 1319).

Article 31

Après l'ouverture des demandes, la Direction Générale de l'énergie dispose de trois mois pour évaluer les demandes. Ce délai peut être prolongé une fois de trois mois au maximum, si nécessaire.

Les demandes complètes et recevables sont évaluées au regard des critères d'attribution par la Direction Générale de l'énergie. A cet égard, les éléments soumis dans le document séparé en ce qui concerne le critère de la participation des citoyens sont d'abord pris en compte, ce qui aboutit à une première cotation. Ce n'est que dans un deuxième temps que les éléments soumis dans le document séparé concernant le critère du prix d'exercice sont pris en compte, ce qui aboutit à une deuxième cotation. Dans un troisième temps, les deux cotations susmentionnées sont additionnées.

La Direction Générale de l'énergie établit un rapport d'évaluation. Ce rapport est un acte préparatoire et n'est pas susceptible d'un recours séparé.

CHAPITRE 4. — *Attribution et conclusion de la concession domaniale*

Article 32

L'autorité concédante attribue la concession domaniale au soumissionnaire dont la demande recevable et régulière est la mieux classée.

L'autorité concédante prend la décision d'attribution sur la base du rapport préparé par la Direction générale de l'énergie dans un délai d'un mois à compter de sa réception. Ce délai pour la décision d'attribution est fixé de manière à ce que, dans le cas où le premier délai de trois mois pour l'établissement du rapport par la Direction générale de l'énergie est prolongé de trois mois supplémentaires, la période d'engagement du soumissionnaire visée à l'article 7, 5° ne soit pas dépassée.

En cas d'ex aequo, le score du strike price prévaut, puis le critère capacité installée et enfin le calendrier de réalisation de l'unité de production.

Une clause de standstill en matière d'aides d'Etat est prévue. Le contrat d'écart compensatoire bidirectionnel devrait être qualifié comme une aide d'Etat. Or, l'article 108(3) TFUE dispose qu'une mesure d'aide projetée doit être notifiée à la Commission européenne et ne peut pas être mise à exécution avant que la procédure devant la Commission n'ait abouti à une décision finale. La mise à exécution d'une mesure d'aide est censée avoir lieu au moment où le bénéficiaire acquiert le droit à l'aide. En l'occurrence, ce droit n'est acquis qu'au moment de l'attribution de la concession domaniale, puisque celle-ci crée le droit à l'aide. Tant que les mesures d'aide n'ont pas été approuvées par la Commission ou que le délai d'approbation n'a pas expiré, la concession domaniale ne peut donc pas être attribuée. Cette condition ne doit pas nécessairement être remplie pour l'ensemble de la zone Princess Elisabeth, mais uniquement pour les parcelles concernées. En effet, il n'est pas exclu que plusieurs demandes soient introduites et/ou que des décisions distinctes soient prises pour les différentes parcelles.

L'adoption du présent arrêté ne viole pas en soi l'obligation de standstill de l'article 108(3) TFUE, pas plus que le lancement de la procédure de mise en concurrence. Ces démarches ne confèrent aux soumissionnaires aucun droit à une quelconque aide. Néanmoins, il convient de tenir compte de la possibilité que la Commission européenne soumette l'approbation de la mesure d'aide à des conditions qui nécessitent des modifications de l'arrêté. La procédure

aanpassingen van dit besluit. Daarom zal de concurrerende inschrijvingsprocedure niet opgestart worden zolang er geen duidelijkheid is over de voorwaarden die de Commissie eventueel stelt aan de goedkeuring van de steunmaatregel.

Artikel 33

Voor elke kavel kan er slechts één domeinconcessie verleend worden met betrekking tot een project voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen van dezelfde aard. Er kunnen bijvoorbeeld wel meer dan één domeinconcessies toegekend worden voor dezelfde kavel of gedeeltelijk overlappende kavels voor verschillende technologieën zoals wind, golfslag, zonne-energie, enz.

Om te vermijden dat er een hiaat ontstaat tussen de geldigheidsduur van een eerste domeinconcessie en de geldigheidsduur van een volgende domeinconcessie voor dezelfde kavel, kan naar het einde toe van de concessieduur een nieuwe domeinconcessie toegekend en gesloten worden onder opschortende voorwaarde van het einde van de vorige domeinconcessie.

Artikel 34

Er wordt naar gestreefd dat de winnaar van de concurrerende inschrijvingsprocedure tegelijk met de domeinconcessie ook alle nodige vergunningen en machtigingen ontvangt die nodig zijn om zijn project te realiseren. Alle inschrijvers moeten bij hun aanvraag een aanvraag voor deze vergunningen en machtigingen voegen (zie artikel 6 van het besluit).

De milieuvergunning zal in eerste instantie aangevraagd worden door de FOD Economie en vervolgens overgedragen worden aan de inschrijver aan wie de domeinconcessie wordt toegekend. In de concessiedocumenten zullen de voorwaarden van de milieuvergunning opgenomen worden. De inschrijvers moeten verzekeren dat hun aanvraag hiermee in overeenstemming is.

Artikel 35 bepaalt de inhoud van de kennisgevingen aan de inschrijvers na het nemen van de gunningsbeslissing.

De inschrijvers waarvan de aanvraag als onregelmatig of onontvankelijk werd geweerd, ontvangt een uittreksel uit de beslissing met de motieven van de wering.

De andere inschrijvers ontvangen de gemotiveerde gunningsbeslissing.

De mededeling van de gunningsbeslissing doet nog geen contractuele verbintenis ontstaan ten aanzien van de gekozen inschrijver, dit gebeurt pas bij de sluiting.

De mededeling schorst de verbintenistermijn van de inschrijvers, hetzij tot het verstrijken van de in artikel 36 bedoelde *standstill*-periode, indien er geen vordering tot schorsing wordt ingesteld, hetzij tot de uitspraak over de vordering tot schorsing indien dat wel gebeurt.

Artikel 36 stelt een *standstill*-periode van vijftien dagen vast waarbinnen inschrijvers een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN) tegen de gunningsbeslissing kunnen instellen bij de Raad van State. Gelet op de korte termijnen dient de inschrijver die beslist dergelijk beroep in te stellen de concessieverlenende overheid daarvan onmiddellijk te verwittigen via het e-mailadres of ander elektronisch communicatiemiddel dat daartoe door de concessieverlenende overheid ter beschikking wordt gesteld (zoals vermeld in de kennisgeving overeenkomstig artikel 37).

De domeinconcessie mag pas gesloten worden, hetzij na het verstrijken van de *standstill*-periode zonder dat er een vordering tot schorsing werd ingesteld, hetzij na datum van het arrest van de Raad van State waarbij de vordering verworpen wordt. Indien de Raad van State de schorsing beveelt, mag de domeinconcessie uiteraard niet gesloten worden zolang deze schorsing geldt.

Artikel 37

Na de sluiting stuurt de minister een kennisgeving van de domeinconcessie aan de concessiehouder per aangetekend schrijven met ontvangstbewijs. Tegelijkertijd stuurt de minister een kennisgeving van de domeinconcessie aan de CREG.

De datum van ontvangst van deze kennisgeving bepaalt het vertrekpunt van de termijnen bedoeld in artikel 39 en dus met name de concessieduur.

De sluiting van de domeinconcessie (door de "goedkeuring van de aanvraag") is te onderscheiden van de gunning ervan (door de "gemotiveerde beslissing" bedoeld in artikel 34).

De gunning is de beslissing waarbij, op basis van de toekenningscriteria, beslist wordt welke (ontvankelijke) aanvraag als "beste" uit de bus komt (cf. artikel 1, § 2, 10°).

de mise en concurrence ne sera donc pas lancée avant que l'on connaisse les conditions que la Commission attachera le cas échéant à son approbation de la mesure d'aide.

Article 33

Pour chaque parcelle, une seule concession domaniale peut être accordée pour un projet de production d'électricité renouvelable de même nature. Toutefois, plusieurs concessions domaniales peuvent être accordées, par exemple, pour la même parcelle ou pour des parcelles qui se chevauchent partiellement, pour des technologies différentes telles que l'énergie éolienne, l'énergie houlomotrice, l'énergie solaire, etc.

Afin d'éviter un décalage entre la période de validité d'une première concession domaniale et la période de validité d'une concession domaniale ultérieure pour la même parcelle, une nouvelle concession domaniale peut être accordée et conclue vers la fin de la période de concession sous la condition suspensive d'expiration de la concession domaniale précédente.

Article 34

Tout est mis en œuvre pour que le gagnant de la procédure de mise en concurrence reçoive également, en même temps que la concession domaniale, tous les permis et autorisations nécessaires à la réalisation de son projet. Tous les soumissionnaires doivent joindre à leur demande une demande de ces permis et autorisations (voir l'article 6 de l'arrêté).

Le permis d'environnement sera d'abord demandé par le SPF Economie et ensuite transféré au soumissionnaire à qui la concession domaniale sera attribuée. Les documents de concession incluront les conditions du permis d'environnement. Les soumissionnaires doivent s'assurer que leur demande est conforme à ces conditions.

L'article 35 définit le contenu des notifications aux soumissionnaires après la décision d'attribution.

Les soumissionnaires dont la demande a été rejetée pour cause d'irrégularité ou d'irrecevabilité recevront un extrait de la décision avec les motifs du rejet.

Les autres soumissionnaires recevront la décision d'attribution motivée.

La notification de la décision d'attribution ne donne pas encore lieu à un engagement contractuel vis-à-vis du soumissionnaire choisi, ce qui n'est le cas qu'au moment de la clôture de la concession domaniale.

La notification suspend la période d'engagement des soumissionnaires, soit jusqu'à l'expiration du délai de suspension visé à l'article 36, si aucune action en suspension n'est engagée, soit jusqu'à la décision sur l'action en suspension si elle l'est.

L'article 36 établit un délai de *standstill* (attente) de quinze jours pendant lequel les soumissionnaires peuvent introduire une demande de suspension d'extrême urgence contre la décision d'attribution auprès du Conseil d'Etat. Compte tenu de la brièveté des délais, le soumissionnaire qui décide d'introduire un tel recours doit en informer immédiatement l'autorité concédante par l'intermédiaire de l'adresse électronique ou d'un autre moyen de communication électronique mis à sa disposition à cet effet par l'autorité concédante (comme indiqué dans la notification visée à l'article 37).

La concession domaniale ne peut être clôturée qu'après l'expiration du délai de suspension sans recours en suspension ou après la date de l'arrêt du Conseil d'Etat rejetant le recours. Si le Conseil d'Etat ordonne la suspension, la concession domaniale ne peut évidemment pas être clôturée tant que cette suspension est en vigueur.

Article 37

Après la clôture, le ministre adresse au concessionnaire, par lettre recommandée avec accusé de réception, une notification de la concession domaniale. En même temps, le ministre envoie une notification de la concession domaniale à la CREG.

La date de réception de cette notification détermine le point de départ des délais visés à l'article 39 et donc, notamment, la période de concession.

La conclusion de la concession de domaine (par l'« approbation de la demande ») doit être distinguée de son attribution (par la « décision motivée » visée à l'article 34).

L'attribution est la décision qui, sur la base des critères d'attribution, décide quelle demande (recevable) se révèle être la « meilleure » (cf. article 1er, § 2, 10°).

De sluiting is de handeling waardoor een contractuele band ontstaat tussen de concessieverlenende overheid en de gekozen inschrijver (zie artikel 1, § 2, 11°). De gunning (aanwijzing van de “winnende” inschrijver) doet daarentegen nog géén contractuele band ontstaan (zoals nog eens benadrukt door artikel 35, derde lid).

Tussen de gunning en sluiting is er een standstill-periode (artikel 36) om ruimte te bieden voor eventuele vorderingen tot schorsing.

Naar het voorbeeld van de wetgeving inzake overheidsopdrachten (meer bepaald artikel 88 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren, “KB plaatsing”) wordt de sluiting voltrokken door de kennisgeving van de goedkeuring van de aanvraag. Dat is in principe de goedkeuring van de aanvraag van de inschrijver aan wie de domeinconcessie in de eerste plaats gegund is geweest, tenzij de uitkomst van de procedures die desgevalled in tussentijd gevoerd zijn tot een ander resultaat leidt.

Artikel 38 bepaalt de modaliteiten van de publicatie van de resultaten van de concurrerende inschrijvingsprocedure.

TITEL 3. — Uitvoering van de domeinconcessie

HOOFDSTUK 1. — De start en de duur van de domeinconcessie

Artikel 6/3, § 2, van de elektriciteitswet, zoals gewijzigd door de wet van 23 oktober 2022 bepaalt dat de domeinconcessies verleend worden voor een duur van maximum veertig jaar waarin zowel de bouwfase, exploitatiefase en de ontmantelingsfase begrepen moeten zijn. Artikel 39 van het besluit legt de duur van de domeinconcessies vast op veertig jaar en preciseert het vertrekpunt van de concessieduur, namelijk de datum van ontvangst van de kennisgeving van de sluiting van de domeinconcessie.

In voorkomend geval wordt de concessieduur geschorst tot het koninklijk besluit betreffende de Modular Offshore Grid gepubliceerd wordt in het *Belgisch Staatsblad*.

De domeinconcessie wordt ook geschorst totdat alle vereiste vergunningen machtigingen voor de bouw en exploitatie van de beoogde installaties verleend zijn. Indien de vereiste vergunningen en machtigingen niet verleend worden, vervalt de domeinconcessie.

Paragraaf 2 van artikel 39 bepaalt de termijnen voor de bouwfase en de ontmantelingsfase.

De bouwfase moet binnen de achtenveertig maanden (vier jaar) vanaf de startdatum van de domeinconcessie voltooid worden. Indien de initieel voorziene realisatiemijlpalen niet gehaald worden, kan de minister de financiële garantie voor de daadwerkelijke en tijdige realisatie bedoeld in artikel 17, § 1, 4°, van dit besluit opvragen (zie artikel 47, § 1).

Indien de onshore aansluiting nog niet beschikbaar is of bij overmacht kan de minister de termijn van achtenveertig maanden verlenen. Deze verlenging dient tevens rekening te houden met een eventuele vertraging ten gevolge van een verlenging van de evaluatieperiode voorafgaand aan de gunning of een eventuele standstill voorafgaand aan de gunning, waarbij een groter deel van de bouwperiode in de wintermaanden zou terechtkomen, wat gevolgen kan hebben op de eindtermijn aangezien in de wintermaanden niet op zee gewerkt kan worden.

Overeenkomstig artikel 39, § 3, moet de ontmantelingsfase ten laatste vierentwintig maanden voor het einde van de concessieduur aangevat worden. De ontmanteling en verwijdering moet hoe dan ook tegen het einde van de concessieduur volledig voltooid zijn. De concessieverlenende overheid kan evenwel toestemming geven om af te wijken van de verplichting tot volledige ontmanteling en verwijdering conform artikel 70, lid 2, van het besluit.

Paragraaf 3 van artikel 39 stelt dat de exploitatie niet langer is toegestaan tijdens de voornoemde ontmantelingsfase van vierentwintig maanden.

HOOFDSTUK 2. — Rechten en verplichtingen van de concessiehouder

De artikelen 40 tot en met 52 leggen de regels voor het compensatiemechanisme vast op basis van het voorstel van de CREG (C)2582, en het voorstel van de CREG (C)2769, die conform artikel 7, § 1, van de elektriciteitswet voorstelbevoegdheid heeft inzake maatregelen van marktorganisatie.

De onderafdeling 1 stelt het principe en de duurtijd vast.

De ondersteuningsperiode bedraagt conform artikel 6/3, § 3, 10°, van de elektriciteitswet twintig jaar, geldig vanaf de ingangsdatum, zijnde de datum van afgifte van het conformiteitsattest. Overeenkomstig artikel 39, § 2, is de bouwfase immers voltooid wanneer de indienststelling heeft plaatsgevonden van de laatste productie-eenheid van het

La conclusion est l’acte qui crée un lien contractuel entre l’autorité concédante et le soumissionnaire retenu (voir article 1er, § 2, 11°). En revanche, l’attribution (désignation de du soumissionnaire “gagnant”) ne donne pas encore lieu à un lien contractuel (comme le souligne encore l’article 35, alinéa 3).

Entre l’attribution et la clôture, il y a une période de standstill (article 36) pour permettre d’éventuelles demandes de suspension.

A l’instar de la législation sur les marchés publics (plus précisément l’article 88 de l’arrêté royal du 18 avril 2017 plaçant les marchés publics dans les secteurs classiques, « AR de placement »), la clôture est accomplie par la notification de l’approbation de la demande. Il s’agit en principe de l’approbation de la demande du soumissionnaire auquel la concession domaniale a été attribuée en premier lieu, à moins que l’issue des procédures menées entre-temps, le cas échéant, ne conduise à un résultat différent.

L’article 38 fixe les modalités de publication des résultats de la procédure de mise en concurrence.

TITRE 3. — Exécution de la concession domaniale

CHAPITRE 1er. — Début et durée de la concession domaniale

L’article 6/3, § 2, de la loi sur l’électricité, telle que modifiée par la loi du 23 octobre 2022 prévoit que les concessions domaniales sont octroyées pour une durée maximale de quarante ans qui doit comprendre à la fois la phase de construction, la phase d’exploitation et la phase de démantèlement. L’article 39 de l’arrêté fixe la durée des concessions domaniales à quarante ans et précise le point de départ de la durée de la concession, à savoir la date de réception de la notification de la clôture de la concession domaniale.

Le cas échéant, la durée de la concession est suspendue jusqu’à la publication au *Moniteur belge* de l’arrêté royal relatif au Modular Offshore Grid.

La concession domaniale est également suspendue jusqu’à ce que tous les permis et autorisations requis pour la construction et l’exploitation des installations prévues aient été accordés. Si les permis et autorisations requis ne sont pas accordés, la concession du domaine devient caduque.

Le paragraphe 2 de l’article 39 fixe les délais pour la phase de construction et la phase de démantèlement.

La phase de construction doit être achevée dans un délai de quarante-huit mois (quatre ans) à compter de la date de début de la concession domaniale. Si les étapes de réalisation initialement prévues ne sont pas respectées, le ministre peut faire appel à la garantie financière pour la réalisation effective et dans les délais visés à l’article 17, § 1, 4°, du présent arrêté (voir article 47, § 1).

Si le raccordement terrestre n’est pas encore disponible ou en cas de force majeure, le ministre peut prolonger le délai de quarante-huit mois. Cette prolongation devrait également tenir compte d’un éventuel retard dû à une prolongation de la période d’évaluation avant l’attribution ou à un éventuel statu quo avant l’attribution, de sorte qu’une plus grande partie de la période de construction se terminerai pendant les mois d’hiver, ce qui pourrait également avoir une incidence sur le délai final car cela pourrait entraîner un retard plus important étant donné que les travaux ne peuvent pas être effectués en mer pendant les mois d’hiver.

Conformément à l’article 39, § 3, la phase de démantèlement doit commencer au plus tard vingt-quatre mois avant la fin de la période de concession. En tout état de cause, le démantèlement et l’enlèvement doivent être entièrement achevés à la fin de la période de concession. Toutefois, l’autorité concédante peut autoriser une dérogation à l’obligation de démantèlement conformément à l’article 70, alinéa 2, de l’arrêté.

Le paragraphe 3 de l’article 39 stipule que l’exploitation n’est plus autorisée pendant la phase de démantèlement de vingt-quatre mois précitée.

CHAPITRE 2. — Droits et obligations des concessionnaires

Les articles 40 à 52 inclus fixent les règles du mécanisme de compensation sur base de la proposition de la CREG (C)2582 la proposition de la CREG (C)2769, qui, conformément à l’article 7, § 1, de la loi sur l’électricité dispose d’un pouvoir de proposition sur les mesures d’organisation du marché.

La sous-section 1er pose le principe et la durée.

La période de soutien, conformément à l’article 6/3, § 3, 10°, de la loi électricité, est de vingt ans, valable à partir de sa prise d’effet, à savoir la date de délivrance de l’attestation de conformité. En effet, conformément à l’article 39, § 2, la phase de construction est achevée lorsque la dernière unité de production du projet pour lequel le concessionnaire a

project waarvoor de concessiehouder de domeinconcessie heeft gekregen. Deze indienstelling wordt aangetoond door de concessiehouder door het voorleggen van het conformiteitsattest aangevraagd aan en verkregen van een overeenkomstig dit besluit erkende keuringsinstelling. Het conformiteitsattest wordt aangevraagd ten laatste één maand voor het verstrijken van de in artikel 39, § 2, vermelde termijn. De aanvraag van het conformiteitsattest dient zo snel mogelijk te gebeuren na de eerste elektriciteitsproductie van de productie-eenheden.

Lid 3 van artikel 40 bevat de bepaling aangaande de maximale enveloppe aan steun waarop de concessiehouder beroep kan doen over de gehele ondersteuningsperiode. Zoals hoger vermeld werd er in de tenderprincipes voor de PEZ beslist om een maximale enveloppe vast te leggen waarvoor de overheid ondersteuning biedt, met als doel het risico voor de overheid zo veel als mogelijk te beperken.

Het steunmechanisme is van toepassing op een maximumvolume aan elektriciteit, met name het volume geproduceerd door alle installaties van de domeinconcessie tijdens 80.000 vollasturen en dat binnen de steunperiode van twintig jaar. Voornoemd maximum werd beslist door de ministerraad op 21 februari 2024 op basis van een studie.

Eenmaal dit plafond bereikt is, treedt het steunmechanisme buiten werking onverminderd de buitenwerkingtreding van het steunmechanisme bij het verstrijken van de steunperiode.

Het recht op compensatie (ten gunste van de concessiehouder of ten gunste van de Staat) wordt bepaald overeenkomstig de bepalingen van artikel 41 tot 43 in samenhang met Onderafdeling 2 - Basismechanisme, behalve wat betreft de productievolumes die desgevallend via een vaste prijs PPA worden verkocht. In dat laatste geval zijn de bepalingen van artikel 41 tot 43 in samenhang met Onderafdeling 3 – Optioneel mechanisme van toepassing.

In het eerste geval 'Basismechanisme' is de referentieprij voor de berekening de groothandelsprijs op de Day-Ahead markt; in het tweede geval 'Optioneel mechanisme' is dat de vaste prijs van de PPA min 3 €/MWh. Daarnaast heeft de concessiehouder in het eerste geval recht op compensatie van het eventuele negatieve verschil tussen de referentieprij en zijn geboden strike price; in het tweede geval heeft alleen de overheid recht op terugbetaling van het eventuele positieve verschil tussen de referentieprij (d.w.z. de vaste prijs van de PPA min 3 €/MWh) en de strike price. In beide gevallen wordt de berekening gemaakt op basis van "Available Active Power".

Paragraaf 2 van artikel 41 regelt de taken van de CREG met betrekking tot de berekening van het compensatiebedrag.

Artikel 42 stelt de basisregel vast voor de betaling van compensatiebedragen. Als het compensatiebedrag positief is, betaalt de Belgische Staat aan de concessiehouder. Bij een negatief bedrag moet de concessiehouder betalen aan de staat. De betalingen moeten binnen zestig dagen na kennisgeving van het compensatiebedrag plaatsvinden, zoals vastgelegd in de overeenkomst.

Artikel 43 stelt dat als er een vergoeding wordt toegekend wegens de onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid, het bedrag van deze vergoeding in mindering gebracht van het compensatiebedrag.

Onderafdeling 2 — Basismechanisme

Artikel 44 bepaalt de formule die van toepassing is op het gedeelte van de geproduceerde elektriciteit dat niet via vaste prijs PPA's wordt verkocht.

Afhankelijk van de elektriciteitsreferentieprij heeft de concessiehouder hetzij recht op een variabele prijspremie, hetzij een terugbetalingsverplichting.

De elektriciteitsreferentieprij is in dit geval de *Day-Ahead-Market* (DAM) prijs. Indien deze prijs lager is dan de strike price, heeft de concessiehouder recht op compensatie door de overheid ten belope van het verschil; in het omgekeerde geval, moet hij het verschil terugbetalen aan de overheid.

De variabele prijspremie in maand *m* wordt maandelijks toegepast op elke MWh productie die mogelijk zou zijn geweest, met name de AAP, met inbegrip van onder andere de door de netbeheerder gevraagde inperking, alsmede de negatieve Day-Ahead-Market (DAM) en onevenwichtsprijzen, na correctie voor niet-operationele uren wegens bijvoorbeeld O&M-redenen (operaties en onderhoud). AAP_m is het beschikbare actieve vermogen, met name de hoeveelheid elektriciteit die door de concessiehouder wordt opgewekt. Het AAP_m is het beschikbare actieve vermogen in maand *m* en wordt geëvalueerd op basis van alle verzamelde gegevens. De nodige verificaties en bijbehorende correcties zijn van toepassing.

De strike price wordt vanaf de start van het project jaarlijks gedeeltelijk geïndexeerd voor 30%.

reçu la concession domaniale a été mise en service. Cette mise en service est attestée par le concessionnaire par la remise du certificat de conformité demandé et obtenu auprès d'un organisme de contrôle reconnu conformément au présent arrêté. Le certificat de conformité est demandé au plus tard un mois avant l'expiration du délai prévu à l'article 39, § 2. La demande de certificat de conformité doit être introduite dès que possible après la première production d'électricité des unités de production.

Alinéa 3 de l'article 40 contient la disposition relative à l'enveloppe maximale de l'aide sur laquelle le concessionnaire peut compter sur l'ensemble de la période de soutien. Comme mentionné ci-dessus, il a été décidé dans les principes de l'appel d'offres pour le PEZ de fixer une enveloppe maximale pour laquelle le gouvernement offre un soutien, dans le but de réduire le risque pour le gouvernement autant que possible.

Le mécanisme de soutien est applicable à un volume maximal d'électricité, à savoir le volume produit par l'ensemble des installations de la concession domaniale pendant 80.000 heures à pleine puissance et ce pendant la période de soutien de vingt ans. Le plafond précité a été décidé par le conseil des ministres du 21 février 2024 sur la base d'une étude.

Une fois ce plafond atteint, le mécanisme de soutien cessera de s'appliquer sans préjudice du fait que le mécanisme de soutien cessera d'exister à la fin de la période de soutien.

Le droit à compensation (en faveur du concessionnaire ou en faveur de l'État) est déterminé conformément aux dispositions de l'article 41 à 43 en liaison avec la sous-section 2 - Mécanisme de base, sauf pour les volumes de production vendus dans le cadre d'un PPA à prix fixe, le cas échéant. Dans ce dernier cas, les dispositions de l'article 41 à 43 en liaison avec la sous-section 3 - Mécanisme optionnel s'appliquent.

Dans le premier cas 'Mécanisme de base', le prix de référence pour le calcul est le prix de gros sur le marché Day-Ahead ; dans le second cas 'Mécanisme optionnel', il s'agit du prix fixe du PPA moins 3 €/MWh. En outre, dans le premier cas, le concessionnaire a droit à une compensation pour l'éventuelle différence négative entre le prix de référence et le prix d'exercice qu'il a proposé ; dans le second cas, seul le gouvernement a droit à un remboursement pour l'éventuelle différence positive entre le prix de référence (c'est-à-dire le prix fixe du PPA moins 3 €/MWh) et le strike price. Dans les deux cas, le calcul est effectué sur la base de « Available Active Power ».

L'article 41, paragraphe 2, règle les missions de la CREG concernant le calcul du montant de la compensation.

L'article 42 fixe la règle de base pour le paiement des montants de compensation. Si le montant de l'indemnisation est positif, l'Etat belge paie au concessionnaire. Si le montant est négatif, le concessionnaire doit payer à l'Etat. Les paiements doivent être effectués dans les 60 jours suivant la notification du montant de l'indemnité, comme stipulé dans le contrat.

L'article 43 stipule que si une indemnité est accordée en raison de l'indisponibilité du Modular Offshore Grid, le montant de cette indemnité sera déduit du montant de la compensation.

Sous-section 2 — Mécanisme de base

L'article 44 établit la formule qui s'applique à la quantité d'électricité produite qui n'est pas vendue via des PPA à prix fixe.

En fonction du prix de référence de l'électricité, le concessionnaire a droit soit à une prime variable, soit à une obligation de remboursement.

Le prix de référence de l'électricité est dans ce cas le prix du Day-Ahead-Market (DAM). Si ce prix est inférieur au prix d'exercice, le concessionnaire a droit à une compensation du gouvernement à hauteur de la différence ; dans le cas contraire, il doit rembourser la différence au gouvernement.

La prime variable du mois *m* est appliquée mensuellement à chaque MWh de production qui aurait été possible, en particulier l'AAP, y compris, entre autres, la réduction demandée par le gestionnaire de réseau, ainsi que les prix négatifs du marché Day-Ahead-Market (DAM) et les prix de déséquilibre, après ajustement pour les heures non opérationnelles dues, par exemple, pour des raisons d'O&M (opérations et maintenance). L'AAP_m est la puissance active disponible, c'est-à-dire la quantité d'électricité produite par le concessionnaire. L'AAP_m est la puissance active disponible au cours du mois *m* et elle est évaluée sur la base de toutes les données collectées. Les vérifications nécessaires et les corrections correspondantes s'appliquent.

Le strike price est partiellement indexé de 30% par an à partir du début du projet.

Artikel 45 bevat de formule aangaande de indexering. In een eerste stap wordt een correctie gemaakt voor een veranderende rentevoet, gezien de grote impact op de strike price. In een tweede stap wordt de strike price^{updated} vanaf de aanvraag tot aan de financial close, tot maximaal één jaar na de gunning, geïndexeerd met 70% op basis van de raw materials. Hiervoor worden telkens de relevante prijsindexen gehanteerd. Het resultaat van deze indexering is de strike price^{intermediaire}, die gehanteerd wordt voor de jaarlijkse indexering van 30% zoals beschreven in artikel 41, § 3. Het derde lid bepaalt dat wanneer de domeinconcessie geschorst wordt overeenkomstig artikel 36, § 1, tweede lid, (namelijk de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid ingesteld bij de Raad van State voorafgaand aan de sluiting van de domeinconcessie), of artikel 39, § 1, tweede of derde lid (namelijk de schorsing van de domeinconcessie zolang de kennisgeving niet gepubliceerd is en de schorsing van de domeinconcessie ingevolge verdragging inzake een bijkomende vergunningen of machtigingen die zijn vereist op grond van andere wetgeving), de strike price geïndexeerd wordt op basis van de index van de consumptieprijzen gedurende de periode van schorsing.

Middels de correctiefactor wordt een compensatie voor onbalanskosten voorzien. Dit gebeurt concreet door een correctie voor de onbalanskosten door te voeren op de elektriciteitsreferentieprijz, zoals voorgesteld door de CREG in haar voorstel (c)2582.

Dit zal tot een lagere strike price leiden, aangezien de inschrijvers de onbalanskosten niet moeten opnemen in hun biedingen. Het biedt ook meer zekerheid aan de inschrijvers en vermijdt tegelijkertijd overcompensatie, doordat rekening wordt gehouden met de reële maandelijkse onbalans en niet met een projectie ervan in de bieding voor de komende twintig jaar.

De correctiefactor wordt op basis van de gehele Prinses Elisabethzone berekend en niet per individuele productie-installatie. Dit verzekert dat doeltreffende prikkels voor de exploitatie aanwezig blijven en de productie-installaties een financiële verantwoordelijkheid behouden voor hun onevenwichten. De productie-installaties hebben er immers belang bij om hun productie zo nauwkeurig mogelijk te voorspellen, waardoor hun individuele onbalanskosten lager zijn dan de correctiefactor, of alleszins niet hoger. Onbalanskosten boven de correctiefactor worden namelijk niet gecoreperereerd. Doordat alle individuele productie-installaties een prikkel hebben om hun onevenwichten maximaal te beperken, ontstaat ook een neerwaartse druk op de correctiefactor en dus op de te verlenen steun.

De correctiefactor beoogt het afdekken van de risico's met betrekking tot de onbalanskost, zonder daarbij marktverstoringen te creëren te introduceren of afbreuk te doen aan de verantwoordelijkheid voor balancering bedoeld in artikel 5 van verordening (EU) 2019/943.

Het in aanmerking nemen van de correctiefactor en het feit dat deze op basis van de gehele zone wordt vastgesteld helpt met andere woorden het elektriciteitssysteem en verzekert een lagere steun dan wanneer de investeerders hun onbalanskosten via hun strike price moeten recupereren.

De minister zal de formule voor de berekening van de correctiefactor vaststellen op basis van een voorstel van de commissie. Om te vermijden dat de correctiefactor niet kan toegepast worden wanneer niet alle kavels operationeel zijn, wordt verduidelijkt dat bij de bepaling van de correctiefactor enkel de productie-installaties waar alle productie-eenheden in dienst zijn in aanmerking worden genomen.

Zoals verder wordt toegelicht, brengen de artikelen 83 en 84 enkele wijzigingen aan in het koninklijk besluit van 30 juli 2013 betreffende de instelling van een systeem voor de toekenning van garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen. Om garanties van oorsprong ook te kunnen toekennen voor de elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen in de Prinses Elisabethzone, dient immers een verwijzing naar artikel 6/3 van de elektriciteitswet toegevoegd worden. De domeinconcessiehouder kan voor de geproduceerde elektriciteit dus garanties van oorsprong aanvragen en verkopen. Deze garanties van oorsprong moeten steeds aan marktconforme prijzen worden verkocht. Dit wordt vastgesteld in artikel 46.

Deze marktconformiteit op het moment van contractondertekening wordt geverifieerd door de commissie bij de verificaties die zij doet in het kader van de berekening van het compensatiebedrag, en dit op basis van rapporteringen over de verhandelde prijzen van de garanties van oorsprong en op basis van relevante referentiewaarden voor Europese offshore wind en gelijkaardige looptijd en aard van de contracten. De prijs van de garanties van oorsprong kan als niet

Article 45 contient la formule d'indexation. Dans un premier temps, un ajustement est effectué pour tenir compte d'un taux d'intérêt changeant, étant donné l'impact important sur le strike price. Dans un deuxième temps, le strike price^{updated} est indexé à 70% sur la base des matières premières depuis la demande jusqu'à la financial close, avec un maximum d'un an après l'attribution. À cette fin, les indices de prix pertinents sont utilisés à chaque fois. Le résultat de cette indexation est le strike price^{intermédiaire}, qui est utilisé pour l'indexation annuelle de 30% telle que décrite à l'article 41, § 3. L'alinéa 3 stipule que si la concession domaniale est suspendue conformément à l'article 36, § 1er, alinéa 2, (c'est-à-dire l'action en suspension en cas d'extrême urgence introduite devant le Conseil d'Etat avant la clôture de la concession domaniale), ou à l'article 39, § 1er, alinéa 2 ou 3, (à savoir la suspension de la concession domaniale tant que la notification n'a pas été publiée et la suspension de la concession domaniale en raison d'un retard concernant un permis supplémentaire ou des autorisations qui sont requises en vertu d'une autre législation), le strike price est indexé sur la base de l'indice des prix à la consommation pendant la période de suspension.

Le facteur de correction permet de compenser les coûts de déséquilibre. Concrètement, il s'agit d'appliquer un ajustement pour les coûts d'équilibrage au prix de référence de l'électricité, comme le propose la CREG dans sa proposition (c)2582.

Cela conduira à un strike price plus bas, puisque les soumissionnaires ne devront pas inclure les coûts de déséquilibre dans leurs offres. Elle offre également plus de certitude aux soumissionnaires tout en évitant une surcompensation en prenant en compte le déséquilibre mensuel réel et en ne le projetant pas dans l'offre pour les vingt prochaines années.

Le facteur de correction est calculé sur la base de l'ensemble de la zone Princesse Elisabeth et non par installation de production individuelle. Cela garantit que des incitations efficaces à l'exploitation restent en place et que les installations de production conservent la responsabilité financière de leurs déséquilibres. En effet, les installations de production ont intérêt à prévoir leur production aussi précisément que possible, de sorte que leurs coûts de déséquilibre individuels soient inférieurs au facteur de correction, ou du moins ne soient pas plus élevés. En effet, les coûts de déséquilibre supérieurs au facteur de correction ne sont pas récupérés. Le fait que toutes les installations de production individuelles soient incitées à minimiser leurs déséquilibres exerce également une pression à la baisse sur le facteur de correction et donc sur l'aide à accorder.

Le facteur de correction vise à couvrir les risques liés aux coûts de balancing sans créer de distorsion dans le marché ou réduire la responsabilité financière d'équilibre, en accord avec le règlement (UE) 2019/943.

En d'autres termes, la prise en compte du facteur de correction et le fait qu'il soit fixé à l'échelle de la zone favorisent le système électrique et garantissent un soutien moins élevé que si les investisseurs devaient récupérer leurs coûts de déséquilibre par le biais de leur strike price.

Le ministre adoptera la formule de calcul du facteur de correction sur base d'une proposition de la Commission. Afin d'éviter que le facteur de correction ne puisse être appliqué lorsque toutes les parcelles ne sont pas opérationnelles, il est précisé que seules les installations de production où toutes les unités de production sont en service sont prises en compte pour déterminer le facteur de correction.

Comme expliqué plus loin, les articles 83 en 84 apportent certaines modifications à l'arrêté royal du 30 juillet 2013 concernant la mise en place d'un système d'attribution de garanties d'origine pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelable. Afin de pouvoir attribuer des garanties d'origine également pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelable dans la zone Princesse Elisabeth, une référence à l'article 6/3 de la loi sur l'électricité doit être ajoutée. Le titulaire de la concession du domaine peut donc demander et vendre des garanties d'origine pour l'électricité produite. Ces garanties d'origine doivent toujours être vendues à des prix conformes au marché. C'est ce qu'établit l'article 46.

Cette conformité au marché au moment de la signature du contrat est vérifiée par la commission lors des vérifications qu'elle effectue dans le cadre du calcul du montant de compensation, et ce sur la base des rapports sur les prix négociés des garanties d'origine et sur la base des valeurs de référence pertinentes pour l'éolien en mer européen et de contrats d'une durée et d'une nature similaires. Le prix des garanties d'origine peut être considéré comme non conforme au marché s'il

marktconform beschouwd worden als deze hoger is dan deze referentiewaarden verhoogd met 20%. De concessiehouder kan bij de commissie per aangetekend schrijven een verzoek indienen om voorafgaand aan het afsluiten van een meerjarig contract voor het vermarkten van de garanties van oorsprong de marktconformiteit te laten controleren.

Onderafdeling 3 — Optioneel mechanisme

Artikelen 47 tot 52 betreffen de mogelijkheid om een deel van de elektriciteitsproductie te verkopen via contracten met afnemers ("power purchase agreement", PPA) aan een vaste prijs. De concessiehouder wordt de mogelijkheid geboden om maximum 50% van de totale elektriciteitsproductie te verkopen in het kader van vaste prijs PPA's. Eventuele andere bijhorende diensten zoals het leveren van garanties van oorsprong kunnen apart worden overeengekomen mits een marktconforme prijs.

Bovendien kan nog een bijkomend volume van maximum 25% via vaste prijs PPA's verkocht worden. Dit aandeel is voorbehouden voor burgers, kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen, al dan niet via een hernieuwbare energiegemeenschap, op voorwaarde dat die burgers en organisaties deel uitmaken van entiteiten die de voorwaarden van directe burgerparticipatie naleven. Ook hier gelden dezelfde marktconforme voorwaarden voor het leveren van diensten zoals garanties van oorsprong.

Een vaste prijs PPA kan zonder competitief toewijzingsproces afgesloten worden onder de volgende voorwaarden:

- 1) De vaste prijs PPAs worden afgesloten ten laatste 6 maanden na de toekenning van de domeinconcessie.
- 2) De vaste prijs PPAs worden afgesloten voor een minimumduur van 20 jaar.
- 3) Voor wat betreft het gedeelte van het volume dat niet is voorbehouden voor burgers, kmo's en lokale autoriteiten bedraagt dit maximaal de helft van het volume (dit wil zeggen maximaal 25% van de AAP) indien de afnemer in de vaste prijs PPA een machtspositie heeft op de Belgische markt voor energieleveranciers.
- 4) Er wordt een marktconforme financiële premie betaald door de afnemer aan de overheid.

Na het verstrijken van de periode van 6 maanden te rekenen vanaf de toekenning van de domeinconcessie, moeten vaste prijs PPA's voor het eventueel nog resterende productievolume (tot het maximum van 75%) toegewezen worden op basis van een transparant en niet-discriminair competitief proces, waarbij de duur van deze PPA's vrij te bepalen is. Deze voorwaarden gelden voor de duur van de ondersteuningsperiode bedoeld in artikel 40.

Artikel 49 bevat de berekeningsformule die in dit geval van toepassing is. In plaats van de prijs op de groothandelsmarkt (DAM) is de referentieprij hier de vaste prijs van de PPA min 3 €/MWh en heeft de concessiehouder geen recht op compensatie van een eventueel negatief verschil met de referentieprij. Indien de referentieprij hoger is dan de strike price, moet de concessiehouder het verschil terugbetalen aan de Staat. Deze verplichting tot terugbetaling, geldt weliswaar enkel gedurende de periode waarin het in artikel 40 bedoelde ondersteuningsmechanisme van toepassing is. Hetzelfde geldt voor de verplichting om de vaste prijs PPA's enkel via een competitief proces toe te wijzen na de initiële periode van 6 maanden.

Door een hogere vaste PPA-prijs toe te laten, worden de inschrijvers ertoe aangezet de elektriciteit direct te verkopen aan eindgebruikers. De terugbetalingsverplichting voor het deel boven de strike price is niettemin noodzakelijk om te vermijden dat gevestigde spelers of spelers met bestaande toegang tot de markt de domeinconcessie in de wacht zouden kunnen slepen met een kunstmatig lage strike price, omdat zij in staat zijn PPA's af te sluiten aan veel hogere prijzen. De doelstelling om de overheidssteun aan de concessiehouders te beperken door toe te laten dat een deel van de productie via PPA's aan vaste prijs wordt verkocht, moet afgewogen worden tegen de doelstellingen om een breed deelnemersveld aan te trekken en de prijzen voor eindgebruikers zo laag mogelijk – in lijn met de effectieve kostprijs van hernieuwbare energie - te houden.

Voor de PPA's aan vaste prijs gelden bovendien de volgende voorwaarden:

- In lijn met de gedeeltelijke indexering van de strike price, mag ook de vaste prijs van de PPA gedeeltelijk worden geïndexeerd voor 30%. Deze voorwaarde geldt voor de gehele duur van de steunperiode.
- Naast de vaste prijs PPA's staat het de bieder vrij om apart bijkomende diensten (zoals garanties van oorsprong) aan te bieden aan marktconforme prijzen.

dépasse ces valeurs de référence majorées de 20 %. Le concessionnaire peut demander à la commission, par lettre recommandée, de faire vérifier la conformité du marché avant la conclusion d'un contrat pluriannuel de commercialisation des garanties d'origine.

Sous-section 3. — Mécanisme optionnel

Les articles 47 à 52 traitent la possibilité de vendre, par le biais de contrats avec des clients (« power purchase agreement », PPA) à un prix fixe, une partie de la production d'électricité. Le concessionnaire a la possibilité de vendre jusqu'à 50 % de la production totale d'électricité dans le cadre des PPA à prix fixe. D'autres services auxiliaires tels que la fourniture de garanties d'origine peuvent être convenus séparément, moyennant un prix conforme au marché.

En outre, un volume supplémentaire allant jusqu'à 25 % peut être vendu via des PPA à prix fixe. Cette part est réservée aux citoyens, aux PME et aux autorités locales, y compris des municipalités, des établissements d'enseignement et des associations, que ce soit par l'intermédiaire d'une communauté de l'énergie renouvelable ou d'une autre manière, à condition que ces citoyens et organisations fassent partie d'entités respectant les conditions de la participation citoyenne directe. Là encore, les mêmes conditions conformes au marché s'appliquent à la fourniture de services tels que des garanties d'origine.

Un PPA à prix fixe peut être conclu sans procédure d'attribution concurrentielle dans les conditions suivantes:

- 1) Les PPA à prix fixe sont conclus au plus tard 6 mois après l'attribution de la concession du domaine.
- 2) Les PPA à prix fixe sont conclus pour une durée minimale de 20 ans.
- 3) En ce qui concerne la partie du volume non réservée aux citoyens, aux PME et aux autorités locales, elle ne dépasse pas la moitié du volume (c'est-à-dire un maximum de 25 % de l'AAP) si le client du PPA à prix fixe occupe une position dominante sur le marché belge des fournisseurs d'énergie.
- 4) Le client paie une prime financière conforme au marché au gouvernement.

Après l'expiration de la période de 6 mois à compter de l'attribution de la concession domaniale, les PPA à prix fixe pour le volume de production éventuel restant (jusqu'au maximum de 75%) doivent être attribués sur la base d'une procédure de mise en concurrence transparente et non discriminatoire, la durée de ces PPA étant librement déterminée. Ces conditions s'appliquent pendant toute la durée de la période de soutien visée à l'article 40.

Article 49 contient la formule de calcul applicable dans ce cas. Au lieu du prix du marché de gros (DAM), le prix de référence est ici le prix fixe du PPA moins 3 €/MWh et le concessionnaire n'a pas droit à une compensation pour une éventuelle différence négative avec le prix de référence. Si le prix de référence est supérieur au strike price, le concessionnaire doit rembourser la différence à l'État. Cette obligation de remboursement ne s'applique toutefois que pendant la période d'application du mécanisme de soutien visé à l'article 40. Il en va de même pour l'obligation d'attribuer les PPA à prix fixe uniquement par le biais d'une procédure de mise en concurrence après la période initiale de six mois.

En autorisant un prix fixe de PPA plus élevé, les soumissionnaires sont incités à vendre l'électricité directement aux utilisateurs finaux. L'obligation de remboursement pour la partie supérieure au prix d'exercice est néanmoins nécessaire afin d'éviter que les opérateurs historiques ou les acteurs ayant déjà accès au marché ne remportent la concession domaniale avec un strike price artificiellement bas, parce qu'ils sont en mesure de conclure des PPA à des prix beaucoup plus élevés. L'objectif de limiter l'aide d'Etat aux concessionnaires en autorisant la vente d'une partie de la production via des PPA à prix fixe, doit être mis en balance avec les objectifs d'attirer un large éventail de participants et de maintenir les prix pour l'utilisateur final aussi bas que possible, c'est-à-dire alignés sur le coût effectif des énergies renouvelables.

Les PPA à prix fixe sont en outre soumis aux conditions suivantes :

- Conformément à l'indexation partielle du strike price, le prix fixe du PPA peut également être partiellement indexé à hauteur de 30 %. Cette condition s'applique pendant toute la durée de la période de soutien.
- Outre les PPA à prix fixe, le soumissionnaire est libre d'offrir, au prix du marché, des services supplémentaires (tels que des garanties d'origine) séparément.

- Het totale volume van de elektriciteit die via vaste prijs PPA's wordt verkocht mag niet meer bedragen dan 50% van de totale produceerbare elektriciteit. Een extra volume van maximum 25% is echter toegestaan voor PPA's aan vaste prijs die afgesloten worden met burgers, kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen, al dan niet via een hernieuwbare energiegemeenschap, op voorwaarde dat die burgers en organisaties deel uitmaken van entiteiten die de voorwaarden van directe burgerparticipatie naleven. Op die manier kunnen hernieuwbare energiegemeenschappen die via directe burgerparticipatie deelnemen in het kapitaal ook rechtstreeks toegang krijgen tot de door de productie-installatie geproduceerde elektriciteit;

- De concessiehouder krijgt de mogelijkheid om eventueel volledig terug te keren naar de formule van artikel 44 – 46 (basismechanisme) met de Day Ahead-prijs als referentieprijs en compensatie door de overheid van het eventuele negatieve verschil met de strike price indien een wijziging van het toepasselijke wettelijke en regelgevende kader het voortzetten van de contracten onmogelijk of economisch niet leefbaar maakt, bijvoorbeeld de beslissing omtrent een aparte offshore bidding zone.

- De aangegane PPA's aan vaste prijs worden altijd aangemeld bij de CREG, die nagaat in hoeverre deze PPA's voldoen aan bovengenoemde voorwaarden. De vaste prijs PPA's kunnen slechts in werking treden nadat de commissie bevestigd heeft dat deze voorwaarden voldaan zijn. Niet-naleving leidt tot corrigerende maatregelen. Wat betreft de vaste prijs PPA's die worden afgesloten met burgers, kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen zal dit gebeuren via typecontracten of "pakket-contracten" via bijvoorbeeld een leverancier of tussenpersoon. In dat geval zou de commissie enkel de typecontracten of pakketten controleren en dient niet elk individueel contract tussen de burgers, kmo's en lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen enerzijds en de concessiehouder anderzijds gecontroleerd te worden. De controle van de CREG beperkt zich tot de correcte toepassing van de voorwaarden voor de PPA's aan vaste prijs, zoals in voorkomend geval de toekenning via een transparant en niet-discriminair competitief proces, de vaste prijzen en de marktconforme aanbidding van bijkomende diensten (zoals garanties van oorsprong en balanceringsdiensten). De controle op de marktconformiteit op het moment van contractondertekening gebeurt op basis van rapporteringen over de verhandelde prijzen van de garanties van oorsprong en op basis van relevante referentiewaarden voor Europese offshore wind en gelijkaardige looptijd en aard van de contracten. De prijs van de garanties van oorsprong kan als niet marktconform beschouwd worden als deze hoger is dan deze referentiewaarden verhoogd met 20%. Ook voor de balanceringsdiensten kan er geverifieerd worden op basis van de onevenwichtsprijzen gepubliceerd door Elia. De concessiehouder kan bij de commissie per aangetekend schrijven een verzoek indienen om voorafgaand aan het afsluiten van een meerjarig contract voor het vermarkten van de garanties van oorsprong de marktconformiteit te laten controleren.

Voor wat betreft de PPAs die via een competitief toewijzingsproces worden afgesloten controleert de CREG ook of dit proces open, transparant en competitief georganiseerd werd. Zij kan daartoe op voorhand informatie verstrekken aan de concessiehouder en tijdens het toewijzingsproces toezicht houden.

Bij het verstrijken van de looptijd van een vaste prijs PPA (ongeacht of het gaat om een PPA van minstens 20 jaar afgesloten in de initiële periode van 6 maanden, of om een PPA die later werd toegewezen via een competitief proces), valt het betrokken productievolume terug onder artikel 44 – 46 (basismechanisme) met de Day Ahead-prijs als referentieprijs, uiteraard tenzij er met betrekking tot dit volume ondertussen een nieuwe PPA werd afgesloten voor een aansluitende periode.

In geval van een voortijdige beëindiging van een vaste prijs PPA als gevolg van het failliet van de afnemer (dus om redenen onafhankelijk van de wil van de concessiehouder) of omwille van overmacht, kan het betrokken productievolume eveneens onder de bepalingen van artikel 44 – 46 (basismechanisme) vallen.

Voor de "verzekering" die de overheid, voor wat betreft de PPAs die niet via een competitief toewijzingsproces worden afgesloten, op die manier aan de concessiehouders verleent het in gebreke blijven van afnemers, moeten de afnemers voor voorhand een marktconforme vergoeding (premie) betalen. Deze premie kan rechtstreeks door de afnemer aan de overheid betaald worden, of via de concessiehouder.

- Le volume total d'électricité vendue dans le cadre des PPA à prix fixe ne doit pas dépasser 50 % du total de l'électricité productible. Toutefois, un volume supplémentaire de 25 % maximum est autorisé pour les PPA à prix fixe conclus avec les citoyens, les PME et les autorités locales, y compris des municipalités, des établissements d'enseignement et des associations, que ce soit par l'intermédiaire d'une communauté de l'énergie renouvelable ou d'une autre manière, à condition que ces citoyens et organisations fassent partie d'entités respectant les conditions de la participation citoyenne directe. De cette manière, les communautés d'énergie renouvelable qui participent au capital par le biais d'une participation citoyenne directe peuvent également avoir un accès direct à l'électricité produite par l'installation de production;

- Le concessionnaire aura la possibilité d'éventuellement revenir complètement à la formule de l'article 44 – 46 (mécanisme de base) avec le prix Day Ahead comme prix de référence et la compensation par le gouvernement de l'éventuelle différence négative avec le strike price si une modification du cadre juridique et réglementaire applicable rend la poursuite des contrats impossible ou non viable économiquement, par exemple la décision concernant une zone d'appel d'offres offshore séparée.

- Les PPA à prix fixe conclus sont toujours notifiés à la CREG, qui vérifie dans quelle mesure ces PPA répondent aux conditions susmentionnées. Les PPA à prix fixe ne peuvent entrer en vigueur qu'après que la CREG ait confirmé que ces conditions sont remplies. La non-conformité entraîne des mesures correctives. Quant aux PPA à prix fixe conclus avec les citoyens, les PME et les autorités locales, y compris les municipalités, les établissements d'enseignement et les associations, ils prendront la forme de contrats types ou de « contrats globaux » conclus avec par exemple un fournisseur ou un intermédiaire. Dans ce cas, la CREG ne contrôlera que les contrats types ou les paquets et non chaque contrat individuel entre les citoyens, les PME et les autorités locales, y compris les municipalités, les établissements d'enseignement et les associations, d'une part, et le concessionnaire, d'autre part. Le contrôle de la CREG est limité à l'application correcte des conditions des PPA à prix fixe, telle que, le cas échéant, l'attribution par le biais d'une procédure concurrentielle transparente et non discriminatoire les prix fixes et l'offre de services supplémentaires basée sur le marché (tels que des garanties d'origine et les services d'équilibrage). La conformité du marché est contrôlée au moment de la signature du contrat, sur la base des rapports sur les prix négociés des garanties d'origine et sur la base des valeurs de référence pertinentes pour l'éolien en mer européen et de contrats d'une durée et d'une nature similaires. Le prix des garanties d'origine peut être considéré comme non conforme au marché s'il dépasse ces valeurs de référence majorées de 20 %. Pour les services d'équilibrage, la vérification peut également se faire sur la base des prix de déséquilibre publiés par Elia. Le concessionnaire peut demander à la commission, par lettre recommandée, de faire vérifier la conformité du marché avant la conclusion d'un contrat pluriannuel de commercialisation des garanties d'origine.

En ce qui concerne les PPA conclus dans le cadre d'une procédure d'attribution concurrentielle, la CREG vérifie également si cette procédure a été organisée de manière ouverte, transparente et concurrentielle. À cette fin, elle peut fournir des informations au concessionnaire au préalable et exercer un contrôle pendant le processus d'attribution.

À l'expiration de la durée d'un PPA à prix fixe (qu'il s'agisse d'un PPA d'au moins 20 ans conclu au cours de la période initiale de 6 mois ou d'un PPA attribué ultérieurement dans le cadre d'une procédure de mise en concurrence), le volume de production concerné relève de l'article 44 – 46 (mécanisme de base), le prix Day Ahead étant le prix de référence, à moins, bien entendu, qu'un nouveau PPA n'ait été conclu entre-temps pour une période consécutive en ce qui concerne le volume en question.

En cas de résiliation anticipée d'un PPA à prix fixe pour cause faillite du client (c'est-à-dire pour des raisons indépendantes de la volonté du concessionnaire) ou en cas de force majeure, le volume de production concerné peut également être soumis aux dispositions de l'article 44 – 46 (mécanisme de base).

Pour l'"assurance" que le gouvernement, en ce qui concerne les PPA qui n'ont pas été conclus dans le cadre d'une procédure d'attribution concurrentielle, fournit ainsi aux concessionnaires contre la défaillance des clients, ces derniers doivent payer à l'avance une rémunération (prime) basée sur le marché. Cette prime peut être payée directement par le client à l'administration, ou par l'intermédiaire du concessionnaire.

De afnemers zijn immers de indirecte begunstigden van deze garantie, zonder dewelke de concessiehouder anders garanties van hen zou eisen. Voor het bepalen van deze premie worden naar analogie de regels toegepast van de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op de staatssteun in de vorm van garanties (Pb. EU C 155 van 20 juni 2008, p. 10). De verplichting om deze premie te bepalen geldt echter alleen voor de vaste prijs PPA's die zonder competitief proces worden toegewezen.

In beide gevallen van voortijdige beëindiging van een vaste prijs PPA moet de concessiehouder een aanmelding doen bij de CREG, die controleert of de voorwaarden en terug onder de bepalingen van artikel 44 – 46 (basismechanisme) te vallen vervuld zijn (bv. dat de afnemer failliet is en de beëindiging van de PPA niet te wijten is aan de concessiehouder zelf). Indien de CREG vaststelt dat de voorwaarden vervuld zijn, vallen de productievolumes terug onder de bepalingen van artikel 44 – 46 (basismechanisme) vanaf de eerste dag van de maand volgend op de datum van de aanmelding bij de CREG. Om te vermijden dat afnemers opportunistisch inspelen op veranderende marktomstandigheden en aldus de PPA met vaste prijs verbreken ingeval van dalende marktprijzen, wordt bepaald dat de PPA met vaste prijs enkel voortijdig kan beëindigd worden indien de afnemer failliet is, of in het geval van overmacht. Alvorens de concessiehouder terugvalt op de formule voor de berekening van de variabele premie zoals bedoeld in artikel 44 - 46 (basismechanisme), controleert de CREG de reden van de beëindiging van de PPA. Op basis van artikel 31 juncto artikel 6/3 § 12 kan de CREG een administratieve boete opleggen aan de afnemer indien blijkt dat deze werd beëindigd ten gevolge van opportunistisch inspelen op veranderende marktomstandigheden. Bij de beoordeling van het opportunistisch karakter houdt de CREG rekening met de marktprijzen op het moment van het afsluiten van de PPA, de looptijd van de PPA en de evolutie van de marktprijzen over deze periode. De CREG kan hierbij rekening houden met andere omstandigheden zoals ernstige miskenning door één van de partijen van haar contractuele verplichtingen. Voor wat betreft huishoudelijke afnemers en KMOs doet dit geen afbreuk aan hetgeen bepaald is in artikel 18 § 2/3 van de elektriciteitswet.

Het ontwerp van de hervorming van de Electricity Market Design (EMD), waarvoor een voorlopige overeenkomst werd bereikt tussen de medewetgevers in december 2023 en naar verwachting formeel zal worden aangenomen in juni 2024, vermeldt in artikel 19.a.3 dat "indien een garantiesysteem voor PPAs wordt gesteund door de lidstaat, het bepalen moet bevatten om de liquiditeit op elektriciteitsmarkten niet te verlagen". Artikel 19.a.4 vermeldt dat "ondersteuningsregelingen voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, de deelname van projecten moeten toestaan die een deel van de elektriciteit reserveren voor verkoop via een hernieuwbare PPA of andere op de markt gebaseerde regelingen, mits dit de concurrentie op de markt niet negatief beïnvloedt, met name in gevallen waarin de twee partijen die bij deze PPA zijn betrokken, worden gecontroleerd door dezelfde entiteit". Bovendien verwijst overweging 29 naar financiële PPAs als een mogelijke manier om te verzekeren dat er geen afname van de liquiditeit op de markt is. Gelet op deze bepalingen moet de klant die een PPA wil sluiten volgens de voorwaarden van artikel 47 in de vorm van een fysieke PPA, een rechtvaardiging indienen bij de commissie waarin wordt uitgelegd waarom, naar hun mening, een fysieke PPA de voorkeur heeft en noodzakelijk is en niet in strijd is met de bepalingen in de EMD.

Verwijzend naar de opmerkingen in randnummer 4 van het Advies 75.981/16 van de Raad van State, gegeven op 3 mei 2024, wordt er aanvullend verwezen naar de formele aanname van het voorstel van de EMD door het Europees Parlement op 11 april 2024 en de voorliggende aanname door de Raad op 21 mei 2024. De voorziene regeling rond CfDs en PPAs zal dus in overeenstemming zijn met Europees recht, te meer gelet op onder andere het daarin voorziene principe om die combinatie te stimuleren, zoals veruitwendigd in overweging 36: *'Aldus spelen tweerichtingscontracten ter verrekening van verschillen en stroomafnameovereenkomsten een complementaire rol bij het bevorderen van de energietransitie en het bieden van de voordelen van hernieuwbare energie en koolstofarme energie aan consumenten'*. Daarenboven is de uitgewerkte regeling nu al reeds in overeenstemming met artikel 5 van Richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 3 van Verordening (EU) 2019/943, aangezien er niet wordt ingegrepen op de prijsstelling voor levering van elektriciteit. De concessiehouder kan kiezen voor het optioneel mechanisme en kan daarbinnen volledig vrij de prijs van de PPA bepalen. Als de concessiehouder een PPA met een vaste prijs heeft afgesloten, wordt hij niet gecompenseerd voor het negatieve verschil tussen de PPA-prijs en zijn strike price. De vrije prijsvorming en terugbetalingsverplichting blijven actief, maar er wordt geen compensatie betaald door de overheid. Dit betekent dat de waarde van de terugbetalingen gelijk is

En effet, les clients sont les bénéficiaires indirects de cette garantie, sans laquelle le concessionnaire exigerait des garanties de leur part. Pour déterminer cette prime, les règles de la Communication de la Commission sur l'application des articles 87 et 88 du traité CE aux aides d'État sous forme de garanties (Pb EU C 155 du 20 juin 2008, p. 10) sont appliquées par analogie. Toutefois, l'obligation de déterminer cette prime ne s'applique qu'aux PPA à prix fixe attribués sans mise en concurrence.

Dans les deux cas de résiliation anticipée d'un PPA à prix fixe, le concessionnaire doit soumettre une notification à la CREG, qui vérifie si les conditions pour revenir dans le cadre des dispositions de l'article 44 – 46 (mécanisme de base) sont remplies (par exemple, que le client est en faillite et que la résiliation du PPA n'est pas imputable au concessionnaire lui-même). Si la CREG constate que les conditions sont remplies, les volumes de production sont de nouveau soumis aux dispositions de l'article 44 – 46 (mécanisme de base) à partir du premier jour du mois suivant la date de notification à la CREG. Afin d'éviter que les utilisateurs finaux ne réagissent de manière opportuniste à l'évolution des conditions du marché et ne rompent ainsi le PPA à prix fixe en cas de baisse des prix du marché, il est prévu que le PPA à prix fixe ne peut être résilié de manière anticipée que si le client est faillite ou en cas de force majeure. Avant que le concessionnaire ne recoure à la formule de calcul de la prime variable visée à l'article 44 – 46 (mécanisme de base), la CREG vérifie le motif de la résiliation du contrat d'achat d'électricité. Sur base de l'article 31 juncto l'article 6/3 § 12, la CREG peut imposer une amende administrative s'il apparaît que la résiliation a été faite en raison de l'exploitation opportuniste des conditions de marché changeantes. Lors de l'évaluation de l'opportunisme, la CREG tient compte des prix du marché au moment de la conclusion de l'AAE, de la durée de l'AAE et de l'évolution des prix du marché au cours de cette période. La CREG peut prendre en compte d'autres circonstances telles que la méconnaissance grave par l'une des parties de ses obligations contractuelles. En ce qui concerne les clients résidentiels et PME, cela n'affecte pas ce qui est stipulé à l'article 18 § 2/3 de la loi sur l'électricité.

Le projet de réforme de l' Electricity Market Design (EMD), sur lequel un accord provisoire a été conclu entre les co-législateurs en décembre 2023 et devrait être formellement adopté en juin 2024, mentionne à l'article 19.a.3 que "si un système de garantie pour les PPAs est soutenu par l'État membre, il doit contenir des dispositions pour éviter de réduire la liquidité sur les marchés de l'électricité". L'article 19.a.4 précise que "les régimes de soutien pour l'électricité d'origine renouvelable doivent permettre la participation de projets qui réservent une partie de l'électricité pour la vente via un PPA renouvelable ou d'autres arrangements basés sur le marché, à condition que cela n'affecte pas négativement la concurrence sur le marché, notamment dans les cas où les deux parties impliquées dans ce PPA sont contrôlées par la même entité". De plus, le considérant 29 fait référence aux PPAs financiers comme un moyen possible d'assurer qu'il n'y a pas de diminution de la liquidité sur le marché. Conformément à ces dispositions, le client qui souhaite conclure un PPA selon les modalités de l'article 47 sous forme de PPA physique doit présenter une justification à la commission expliquant pourquoi, selon lui, un PPA physique est préférable et nécessaire et ne contrevient pas aux dispositions de l'EMD.

Faisant référence aux commentaires au marginal 4 de l'avis 75.981/16 du Conseil d'État rendu le 3 mai 2024, une référence supplémentaire est faite à l'adoption formelle de la proposition EMD par le Parlement européen le 11 avril 2024 et à l'adoption en cours pour le 21 mai 2024 par le Conseil. Le régime envisagé pour les CfDs et les PPA sera donc conforme au droit européen, d'autant plus que le principe de l'encouragement de ce type de combinaison est énoncé au considérant 36: *'Les contrats d'écart compensatoire bidirectionnels et les accords d'achat d'électricité jouent donc un rôle complémentaire dans l'avancée de la transition énergétique et dans l'apport aux consommateurs des avantages des énergies renouvelables et à faible émission de carbone'*. En outre, le régime élaboré est déjà conforme à l'article 5 de la directive (UE) 2019/944 et à l'article 3 du règlement (UE) 2019/943, car il n'interfère pas avec la tarification de la fourniture d'électricité. Le concessionnaire peut opter pour le mécanisme optionnel et est entièrement libre de fixer le prix des PPA dans le cadre de ce mécanisme. Si le concessionnaire conclut un PPA à prix fixe, il n'est pas indemnisé pour la différence négative entre le prix du PPA et son strike price. La formation des prix de PPA à prix fixe est libre. La seule condition est que le prix soit fixe. Cependant, le prix de référence doit être basé sur le prix fixe du PPA, car le prix de référence Day-Ahead n'encourage pas les PPA à prix fixe et pourrait entraîner une sous-compensation ou une surcompensation.

aan het laagste getal in de vergelijking en dat de hoogst mogelijke uitkomst van de formule dus nul is. De prijsbepaling van de PPA met vaste prijs is vrij. De enige voorwaarde is dat de prijs vast is. De referentieprijzen moeten echter gebaseerd zijn op de PPA-vaste prijs, aangezien de Day-Ahead referentieprijzen niet aanzet tot PPA's met een vaste prijs en zou kunnen leiden tot onder- of overcompensatie.

Ingevolge de opmerkingen in randnummer 10.1 van het Advies 75.981/16 van de Raad van State, gegeven op 3 mei 2024, wordt verduidelijkt in artikel 47, § 1, tweede lid, 4° op welke wijze een stroomafnameovereenkomst op rechtmatige wijze kan worden beëindigd. In dat opzicht wordt gepreciseerd dat dergelijke voortijdige beëindiging slechts rechtmatig kan gebeuren op grond van faillissement van één van de contractspartijen, op grond van overmacht. De bedoeling is dat in ieder geval als onrechtmatige beëindiging wordt beschouwd het scenario waarin een voortijdige beëindiging louter is ingegeven door het doel van één partij om voordeel te halen uit veranderingen in de prijzen op de elektriciteitsmarkt.

Daarnaast wordt in artikel 52 gepreciseerd dat in ieder geval als 'overmacht' wordt beschouwd het scenario waarin een overheidsmaatregel in de zin van een wijziging van toepasselijke wet- of regelgeving of verdere uitvoering van de stroomafnameovereenkomst onmogelijk maakt. Dergelijk optreden van een wet- of regelgever kan dus ook als een specifiek geval van overmacht worden beschouwd, waarbij het ruimer containerbegrip 'overmacht' dus ook andere scenario's kan omvatten (cfr. Cass. (3e k.) AR S.95 0100.F, 18 november 1996 (Franse Gemeenschap/Henrard).

Ingevolge de opmerkingen in randnummer 10.4 van het advies 75.981/16 van de Raad van State, gegeven op 3 mei 2024, wordt verduidelijkt dat de premie bedoeld in artikel 47, § 1, tweede lid, 6°, c) van het voorliggende besluit ertoe strekt om het risico te dekken dat die afnemer in de loop van de overeenkomst in gebreke zou blijven in welk geval de stroom op de markt zal moeten worden aangeboden door de producent, en de overheid mogelijk extra steun zal moeten geven omdat die stroom op basis van artikel 50 van het ontwerp besluit dan weer het voorwerp kan uitmaken van het steunmechanisme. Bij het sluiten van een stroomafnameovereenkomst is het in de markt gebruikelijk dat de afnemer een bankgarantie of moedergarantie verstrekt zodat de producent daarop kan terugvallen wanneer de stroomafnameovereenkomst plots beëindigd wordt en de producent plots geen afnemers meer heeft. In geval van het steunregime zoals voorzien in het voorliggende besluit geniet de afnemer het voordeel dat de producent kan terugvallen op dat steunregime die zodoende een soort van garantie met betrekking tot de betreffende stroomafnameovereenkomst geniet. In ruil voor die terugval mogelijkheid geboden door de concessie verlenende overheid aan de producent als tegenpartij van de afnemer, is door de afnemer in het kader van het voorliggende besluit wel een marktconforme financiële premie verschuldigd die ten goede komt van de concessie verlenende overheid. Op die manier wordt gegarandeerd dat de transactie op marktconforme wijze wordt verricht. In dat opzicht wordt benadrukt dat voornoemde premie louter een vergoedend karakter en geenszins een repressief karakter vertoont.

Bijgevolg en zelfs indien er ooit van uitgegaan zou worden dat de administratieve boete bedoeld in artikel 51 een strafrechtelijk karakter zou vertonen, dan zou de combinatie van de premie en de administratieve boete geen inbreuk uitmaken van het algemeen rechtsbeginsel van non bis in idem.

Artikel 53 somt de algemene verplichtingen van de concessiehouder op.

De concessiehouder moet:

- de overheid voorafgaandelijk informeren van wijzigingen aan de voorwaarden op basis waarvan de domeinconcessie werd toegekend, met inbegrip inzake de burgerparticipatie;
- de bouwfase tijdig voltooien;
- aan zijn terugbetalingsverplichtingen in het kader van het tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen voldoen;
- aan zijn verplichtingen inzake ontmanteling en verwijdering van de installaties voldoen;
- de overheid voorafgaandelijk informeren over elke wijziging van de statuten van de rechtspersoon die de begunstigde is van de domeinconcessie, alsook van elk plan waardoor de controle over deze rechtspersoon zou wijzigen of waardoor de rechten die voortvloeien uit de domeinconcessie aan een derde;
- de continuïteit van de uitbating van de installaties garanderen;
- alle nodige maatregelen nemen voor de bescherming van de openbare veiligheid en van het marien milieu en voorzien in een permanent systeem van controle van die maatregelen;

Conformément aux commentaires au marginal 10.1 de l'Avis 75.981/16 du Conseil d'État, rendu le 3 mai 2024, l'article 47, § 1, deuxième alinéa, 4° précise les modalités de résiliation légale d'un accord d'achat d'énergie. A cet égard, il est précisé qu'une telle résiliation anticipée ne peut légalement intervenir qu'en raison de la faillite de l'une des parties contractantes, sur le fondement d'un cas de force majeure. L'intention est que, dans tous les cas, est considérée comme résiliation illégale le cas dans lequel une résiliation anticipée est motivée uniquement par l'objectif d'une partie de tirer avantage de l'évolution des prix du marché de l'électricité.

En outre, l'article 52 précise que la « force majeure » est en tout état de cause considérée comme le cas dans lequel une mesure gouvernementale, dans le sens d'une modification de la législation ou de la réglementation applicable, rend impossible la poursuite de la mise en œuvre de l'accord d'achat d'énergie. Une telle action d'un législateur ou d'un régulateur peut donc également être considérée comme un cas spécifique de force majeure, le terme générique plus large de « force majeure » pouvant également inclure d'autres scénarios (cf. Cass. (3e k.) AR S.95 0100. F, 18 novembre 1996 (Communauté française/Henrard).

Suite aux commentaires au marginal 10.4 de l'avis 75.981/16 du Conseil d'État, rendu le 3 mai 2024, il est précisé que la prime visée à l'article 47, § 1er, l'alinéa 2, 6°, c) du présent arrêté vise à couvrir le risque que ce client soit défaillant au cours du contrat, auquel cas l'électricité devra être proposée sur le marché par le producteur, et le gouvernement devra éventuellement apporter un soutien supplémentaire car cette électricité pourra alors faire l'objet du mécanisme de soutien sur base de l'article 50 du présent arrêté. Lors de la conclusion d'un accord d'achat d'énergie, il est courant sur le marché que le client fournisse une garantie bancaire ou une garantie parentale afin que le producteur puisse s'en prévaloir si l'accord d'achat d'énergie est soudainement résilié et que le producteur manque soudainement de clients. Dans le cas du régime de soutien prévu dans le présent arrêté, le client bénéficie de l'avantage que le producteur peut se rabattre sur ce régime de soutien qui bénéficie donc d'une sorte de garantie en ce qui concerne l'accord d'achat d'énergie concerné. En échange de cette possibilité de repli offerte par l'autorité concédante au producteur en tant que contrepartie du client, une prime financière basée sur le marché est payable par le client en vertu du présent arrêté, ce qui profite à l'autorité concédante. De cette manière, il est garanti que la transaction se déroule selon les règles du marché. À cet égard, il convient de souligner que la prime précitée a un caractère purement compensatoire et en aucun cas un caractère répressif.

Par conséquent, et même si l'on supposait que l'amende administrative visée à l'article 51 était de nature pénale, la combinaison de la prime et de l'amende administrative n'enfreindrait pas le principe juridique général de non bis in idem.

L'article 53 énumère les obligations générales du concessionnaire.

Le concessionnaire doit :

- informer l'autorité concédante à l'avance de tout changement apporté aux conditions sur la base desquelles la concession domaniale a été accordée, y compris en ce qui concerne la participation citoyenne;
- achever la phase de construction dans les délais impartis ;
- respecter ses obligations de remboursement dans le cadre du contrat d'écart compensatoire bidirectionnel;
- respecter ses obligations en matière de démantèlement;
- informer préalablement l'autorité concédante de toute modification des statuts de la personne morale bénéficiaire de la concession domaniale, ainsi que de tout projet qui modifierait le contrôle de cette personne morale ou qui transférerait à un tiers les droits découlant de la concession domaniale ;
- assurer la continuité de l'exploitation des installations ;
- prendre toutes les mesures nécessaires à la protection de la sécurité publique et du milieu marin et prévoir un système permanent de suivi de ces mesures ;

- voorzien in de nodige signalisatie en lichtbakens om risico's voor vaartuigen en luchtschepen te voorkomen;

- de installaties bouwen conform de toepasselijke reglementen;

- over voldoende dekking beschikken voor het risico van burgerlijke aansprakelijkheid met betrekking tot de installaties;

- ervoor zorgen dat de rechtspersoon die titularis is van de domeinconcessie onderworpen is aan de Belgische vennootschapsbelasting;

- jaarlijks aan de overheid de informatie bezorgen die noodzakelijk is om te voldoen aan de rapporteringsverplichting ten aanzien van de Europese Commissie;

- om de vijf jaar verslag uitbrengen bij de CREG over de naleving van de verbintenissen inzake burgerparticipatie;

- op verzoek toegang geven aan personen belast door de overheid met het uitvoeren van voorstudies met het oog op de toewijzing van nieuwe domeinconcessies;

- op verzoek toegang geven tot personen die door een begunstigde van een nieuwe domeinconcessie belast zijn met voorbereidende handelingen en informatie verstrekken, mits daarbij de bescherming van bedrijfsgeheimen en andere commercieel gevoelige informatie in acht genomen wordt.

De bouw en de uitbating van de installaties moet gebeuren mits toepassing van een kwaliteitsmanagementsysteem dat voldoet aan de norm ISO 9001 of gelijkwaardig en van een milieumanagementsysteem dat voldoet aan de norm ISO 14001 of gelijkwaardig.

Paragraaf 2 bepaalt dat bij niet-naleving van de verplichting om de bouwfase tijdig te voltooien, de financiële garantie voor de tijdige realisatie van het project naar evenredigheid kan opgevraagd worden overeenkomstig een procedure bepaald in de concessieovereenkomst. Artikel 56, § 2, bepaalt meer algemeen dat deze garantie kan opgevraagd worden indien de concessiehouder de vooropgestelde realisatiemijlpalen niet behaalt.

Artikel 54 detailleert de verplichtingen van de concessiehouder inzake burgerparticipatie. Het minimale aandeel burgerparticipatie moet gedurende de gehele geldigheidsduur van de concessie gegarandeerd worden. Hij dient bovendien de in zijn aanvraag opgenomen verbintenissen wat betreft bijkomende inspanningen inzake burgerparticipatie minstens gedurende de gehele in artikel 40 bedoelde ondersteuningsperiode van twintig jaar na te leven.

De naleving van het minimumpercentage wordt na verloop van één jaar na de indienststelling van de eerste productie-eenheid gecontroleerd. Bij niet-naleving van het minimumpercentage wordt een administratieve boete opgelegd. Voor het niet-behalen van het minimumpercentage is er geen herkansingsmogelijkheid en kan de concessiehouder alleen aan de administratieve boete ontsnappen door overmacht aan te tonen.

Drie jaar na de indienststelling van de eerste installatie wordt het in de aanvraag beloofde percentage geverifieerd, rekening houdend met een evaluatie door de bevoegde autoriteit van de door de inschrijver geleverde inspanningen en het volgen van zijn plan van aanpak. In het geval het beloofde percentage niet is behaald op dat moment, krijgt de concessiehouder een herkansing (tenzij hij niet kan aantonen dat hij zijn plan van aanpak heeft gevolgd) en wordt het behaalde percentage een jaar later opnieuw getoetst. Indien de aanbieder ook na herkansing er niet in slaagt het beloofde percentage te behalen, dan zal een administratieve boete (waarin artikel 54 van dit besluit voorziet) worden opgelegd, behoudens indien hij overmacht kan aantonen. Hetzelfde geldt indien de concessiehouder niet kan aantonen dat hij zijn plan van aanpak heeft gevolgd (zonder herkansing).

Krachtens artikel 43, § 1, 17°, van het besluit is de concessiehouder gehouden vijfjaarlijks te rapporteren over de naleving van hun verplichtingen inzake burgerparticipatie. Als daarbij blijkt dat het beloofde percentage (of a fortiori het minimumpercentage) niet wordt bereikt, kan telkens een boete opgelegd worden.

- mettre en place la signalisation nécessaire pour prévenir les risques pour les navires et les aéronefs ;

- construire les installations conformément à la réglementation en vigueur ;

- disposer de garanties suffisantes pour couvrir le risque de responsabilité civile lié aux installations ;

- veiller à ce que la personne morale titulaire de la concession domaniale soit assujettie à l'impôt belge des sociétés ;

- fournir annuellement à l'autorité concédante les données nécessaires pour remplir l'obligation de rapport à la Commission européenne ;

- faire rapport tous les cinq ans à la CREG sur le respect des engagements en matière de participation citoyenne ;

- donner accès, sur demande, aux personnes chargées par l'autorité concédante de réaliser des études préliminaires en vue de l'attribution de nouvelles concessions domaniales;

- sur demande, donner accès aux personnes chargées par un bénéficiaire d'une nouvelle concession domaniale de mener des actions préparatoires et fournir des informations à ces personnes, sous réserve de la protection des secrets commerciaux et d'autres informations sensibles sur le plan commercial.

La construction et l'exploitation des installations doivent être soumises à l'application d'un système de gestion de la qualité conforme à la norme ISO 9001 ou à une norme équivalente et d'un système de gestion de l'environnement conforme à la norme ISO 14001 ou à une norme équivalente.

Le paragraphe 2 prévoit qu'en cas de non-respect de l'obligation d'achever la phase de construction dans les délais, la garantie financière pour la réalisation du projet dans les délais peut être appelée proportionnellement, conformément à une procédure stipulée dans le contrat de concession. L'article 56, § 2, stipule plus généralement que cette garantie peut être appelée si le concessionnaire n'atteint pas les étapes de réalisation prédéterminées.

L'article 54 détaille les obligations du concessionnaire en matière de participation citoyenne. La part minimale de participation citoyenne doit être garantie pendant toute la durée de validité de la concession. Il doit également respecter les engagements énoncés dans sa demande en ce qui concerne les efforts supplémentaires de participation citoyenne au moins pendant toute la période de soutien de vingt ans visée à l'article 40.

Le respect du pourcentage minimal est vérifié à l'expiration d'un délai d'un an à compter de la mise en service de la première unité d'installation. Le non-respect du pourcentage minimal est sanctionné par une amende administrative. En cas de non-respect du pourcentage minimum, il n'y a pas d'option de repli et le concessionnaire ne peut échapper à l'amende administrative qu'en apportant la preuve d'un cas de force majeure.

Trois ans après la mise en service de la première installation, le pourcentage promis dans la demande est vérifié, en tenant compte d'une évaluation par l'autorité compétente des efforts déployés par le soumissionnaire et de son plan d'action. Si le pourcentage promis n'a pas été atteint à ce moment-là, le concessionnaire se verra accorder une possibilité de rattrapage (à moins qu'il ne soit pas en mesure de prouver qu'il a suivi son plan d'action) et le pourcentage atteint sera révérifié un an plus tard. Si le prestataire n'atteint pas le pourcentage promis même après cette période de rattrapage, une amende administrative (prévues à l'article 54 du présent arrêté) sera imposée, sauf s'il peut prouver un cas de force majeure. Il en va de même si le concessionnaire ne peut prouver qu'il a suivi son plan d'action (sans reprise).

En vertu de l'article 43, § 1er, 17°, de l'arrêté, le concessionnaire est tenu de faire rapport tous les cinq ans sur le respect de ses engagements en matière de participation citoyenne. S'il en ressort que le pourcentage promis (ou a fortiori le pourcentage minimum) n'est pas atteint, une amende peut être imposée à chaque fois.

Indien het voor een bepaalde vorm van indirecte burgerparticipatie voorzien was om na een bepaalde (korte) looptijd hernieuwd te worden – bijvoorbeeld het heruitgeven van obligaties –, maar indien uit omstandige motivering van de concessiehouder blijkt dat deze niet hernieuwd kan worden, kan er aan het minimumpercentage of de bijkomende beloofde percentages voldaan worden met een andere vorm van burgerparticipatie.

HOOFDSTUK 3. — *Activiteiten die de concessiehouder mag uitoefenen naast de productie van elektriciteit*

Artikel 55 bepaalt dat de concessiehouder, naast de productie van energie uit hernieuwbare energiebronnen, slechts die activiteiten mag uitoefenen die toegelaten zijn door de milieuvergunning en de andere machtigingen en vergunningen afgeleverd krachtens andere wetgeving.

HOOFDSTUK 4. — *Financiële zekerheden*

Artikel 56 bepaalt dat de concessiehouder de garantie voor een tijdige en daadwerkelijke uitvoering van het project bedoeld in artikel 17, § 1, 4°, zolang moet aanhouden als deze niet is vrijgegeven. De garantie wordt progressief vrijgegeven naar mate de installaties voltooid en in dienst gesteld worden. Indien de initieel vooropgestelde realisatiemijlpalen niet gehaald worden, kan de minister bevoegd voor Energie (hierna “de minister”) de financiële garantie naar evenredigheid opvragen. Ingevolge de opmerking van de Raad van State in haar advies met kenmerk ‘75.107/16’ van 11 januari 2024 (cfr. randnummer 36) inzake de gevolgen van verzaking, wordt in dit artikel nader gepreciseerd volgens welke regels bij niet of laattijdige realisatie van het project (niet naleving van de bouwtermijn van 48 maanden bedoeld in artikel 39, § 2) de financiële garantie bij wijze van sanctie wordt gelicht door de concessieverlenende overheid.

De minister bepaalt de modaliteiten en de procedure voor het opvragen van de financiële garantie in de concessiedocumenten. Als dusdanig zullen deze na de sluiting van de domeinconcessie integraal deel uitmaken van de concessieovereenkomst.

Artikel 57 bepaalt dat de concessiehouder tijdens de ondersteuningsperiode provisie moet opbouwen voor de ontmanteling van de installaties. Deze worden gestort op een rekening bij de Deposito- en Consignatiekas en worden pas terug vrijgegeven met het oog op de bevredigende uitvoering van de ontmanteling. De provisie worden jaarlijks, vanaf de indienststelling van de eerste productie-eenheid partieel geïndexeerd voor zeventig procent van de raw materials vermeld in artikel 45.

Artikel 58 bepaalt bovendien dat de inschrijver voldoende waarborgen moet bieden voor de dekking van het risico van burgerlijke aansprakelijkheid met betrekking tot de beoogde installaties. Dit betreft zowel de bouw, de exploitatie als de ontmanteling van de installaties.

De concessiehouder is aansprakelijk voor bedrog en opzettelijke fouten, en kan alleen worden aangesproken voor directe schade als gevolg van grove fouten in de uitvoering van de domeinconcessie. De maximale aansprakelijkheid van de concessiehouder tegenover de Belgische Staat voor grove fouten bedraagt 50 miljoen euro per schadegeval.

HOOFDSTUK 5. — *Controlewijziging, fusie of splitsing van de concessiehouder*

Artikel 59 laat de minister toe om in voorkomend geval een controlewijziging, fusie of splitsing van de concessiehouder tegen te houden. De minister kan inzonderheid toetsen of de perso(o)n(en) die geheel of gedeeltelijk controle zouden verwerven over de concessiehouder, voldoen aan de ontvankelijkheidsvereisten van titel 2, hoofdstuk 1, van het besluit.

De bevoegdheid van de minister om de verenigbaarheid van de controlewijziging te toetsen doet geen afbreuk aan de bevoegdheden van andere instanties (zoals de Interfederaal Screeningcommissie of de Belgische Mededingingsautoriteit) om de controlewijziging te toetsen aan de normen waarvoor zij bevoegd zijn.

S’il était prévu qu’une forme particulière de participation citoyenne indirecte soit renouvelée après une certaine période (courte) - par exemple la réémission d’obligations - mais si une justification circonstancielle du concessionnaire montre qu’elle ne peut pas être renouvelée, le pourcentage minimum ou les pourcentages supplémentaires promis peuvent être atteints par une autre forme de participation citoyenne.

CHAPITRE 3. — *Activités que le concessionnaire peut exercer en plus de la production d’électricité*

L’article 55 stipule que, outre la production d’énergie à partir de sources renouvelables, le concessionnaire ne peut exercer que les activités autorisées par le permis d’environnement et les autres autorisations et permis délivrés en vertu d’autres législations.

CHAPITRE 4. — *Sûretés financières*

L’article 56 stipule que le concessionnaire maintient la garantie financière de réalisation effective et dans les délais visés à l’article 17, § 1er, 4°, aussi longtemps qu’elle n’a pas été libérée. La garantie est libérée progressivement au fur et à mesure de l’achèvement et de la mise en service des installations. Si les étapes de réalisation initialement fixées ne sont pas respectées, le ministre qui a l’Energie dans ses attributions (ci-après « le ministre ») peut faire appel à la garantie financière de manière proportionnelle. Suite à l’observation faite par le Conseil d’Etat dans son avis référencé « 75.107/16 » du 11 janvier 2024 (cf. marg. 36) sur les conséquences de la renonciation, cet article précise les règles selon lesquelles, en cas de non-réalisation ou de réalisation tardive du projet (non-respect du délai de construction de 48 mois visé à l’article 39, § 2), la garantie financière sera libérée par l’autorité concédante à titre de pénalité.

Les modalités et la procédure d’appel à la garantie sont définies par le ministre dans le contrat de concession. En tant que telles, elles feront partie intégrante du contrat de concession une fois que la concession domaniale sera conclue.

L’article 57 stipule que le concessionnaire doit constituer des provisions pendant la période de soutien pour le démantèlement des installations. Celles-ci sont déposées sur un compte auprès de la Caisse des Dépôts et Consignations et ne sont restituées qu’en vue de l’exécution satisfaisante de démantèlement. Les provisions sont partiellement indexées, à partir de la mise en service de la première unité de production, à septante pour cent par an de l’indice des matières premières mentionné dans l’article 45.

L’article 58 stipule également que le soumissionnaire est tenu de constituer des garanties suffisantes pour couvrir le risque de responsabilité civile lié aux installations envisagées. Cela couvre à la fois la construction, l’exploitation et le démantèlement des installations.

Le concessionnaire est responsable des fraudes et des erreurs délibérées, et ne peut être poursuivi que pour des dommages directs résultant d’erreurs grossières dans l’exécution de la concession du domaine. La responsabilité maximale du concessionnaire envers l’État belge pour les erreurs grossières est de 50 millions d’euros par sinistre.

CHAPITRE 5. — *Changement de contrôle, fusion ou scission du concessionnaire*

L’article 59 permet au ministre de s’opposer à un changement de contrôle, une fusion ou une scission du concessionnaire, le cas échéant. En particulier, le ministre peut examiner si la ou les personnes qui acquerraient le contrôle total ou partiel du concessionnaire remplissent les conditions de recevabilité du titre 2, chapitre 1er, de l’arrêté.

La compétence du ministre d’examiner la compatibilité du changement de contrôle n’affecte pas les pouvoirs d’autres organismes (tels que la Commission interfédérale de contrôle ou l’Autorité belge de la concurrence) d’examiner le changement de contrôle au regard des normes pour lesquelles ils sont compétents.

HOOFDSTUK 6. — *Wijziging van een domeinconcessie*

De artikelen 60 tot en met 63 detailleren de aanvraagprocedure in geval van een controlewijziging, fusie of splitsing van de concessiehouder. In de in paragraaf 2 van artikel 60 bepaalde gevallen is er een vereenvoudigde procedure. Deze kan echter niet toegepast worden indien de aanvraag gebeurt binnen een termijn van één jaar na de toekenning van de domeinconcessie en voor zover dat de voorgenomen wijziging een invloed zou kunnen gehad hebben op de vergelijking van de aanvragen in het kader van de concurrerende inschrijvingsprocedure.

Krachtens artikel 64 is de procedure inzake controlewijziging van overeenkomstige toepassing op aanvragen voor verlenging of uitbreiding van de domeinconcessie.

HOOFDSTUK 7. — *Overdracht van de domeinconcessie*

Artikel 65 bepaalt dat elke voorgenomen overdracht van de domeinconcessie onderworpen is aan de instemming van de minister. De minister beslist, op voorstel van de administratie en na advies van de CREG, of de overdracht verenigbaar is met het behoud van de domeinconcessie. De begunstigde van de overdracht moet voldoen aan dezelfde ontvankelijkheidsvereisten als de oorspronkelijke titularis van de domeinconcessie.

HOOFDSTUK 8. — *Beëindiging van de domeinconcessie*

Artikel 66 bepaalt dat de domeinconcessie op vier wijzen kan beëindigd worden:

- door het verstrijken van de geldigheidsduur bepaald in artikel 39;
- door een vervallenverklaring door de minister;
- door een verzaking aan de domeinconcessie door de concessiehouder zelf; of
- door het verstrijken van de termijn van door andere wetgeving vereiste vergunningen of machtigingen.

Artikel 67

Indien de concessiehouder die aan de domeinconcessie verbonden verplichtingen niet naleeft kan dit leiden tot de vervallenverklaring van de domeinconcessie door de minister, onverminderd de bevoegdheid van de CREG om op basis van artikel 31 van de elektriciteitswet boetes en dwangsommen op te leggen.

Alvorens de vervallenverklaring kan uitgesproken worden, krijgt de concessiehouder nog een kans om zijn tekortkoming te remediëren. De afgevaardigde van de minister richt daartoe een soort ingebrekestelling aan de concessiehouder, waarbij de concessiehouder minstens vijftig werkdagen krijgt om hetzij te voldoen aan zijn verplichtingen, hetzij om uitleg te geven (bv. omdat er sprake is van overmacht).

De minister spreekt de vervallenverklaring uit op voorstel van de administratie en na advies van de CREG.

De vervallenverklaring wordt ter kennis gebracht aan de concessiehouder, de CREG, de transmissiebeheerder en de betrokken administraties (de Algemene Directie Energie van de FOD Economie en de Algemene Directie Leefmilieu, dienst Marien Milieu, van de FOD Volksgezondheid).

Artikel 68

De concessiehouder die aan de domeinconcessie wenst te verzaken, richt daartoe een verzoek aan de concessieverlenende overheid.

De verzaking is onderworpen aan de uitvoering van de nodige maatregelen om de openbare veiligheid en het marien milieu te beschermen alsook aan de naleving van de verplichtingen inzake de ontmanteling van de installaties.

De concessiehouder blijft eveneens gehouden tot de verplichting bedoeld in artikel 47 om de provisies voor de ontmanteling te storten. Dit betekent dat, in geval van verzaking voor het einde van de termijn van twintig jaar bedoeld in artikel 40, de concessiehouder de nog niet betaalde provisies moet volstorten. De provisies worden pas vrijgegeven na bevredigende uitvoering van de ontmanteling van de productie-installaties.

De eventuele aanvaarding van de verzaking wordt door de minister uitgesproken, op voorstel van de administratie.

De beslissing van de minister wordt ter kennis gebracht aan de concessiehouder, de CREG, de transmissiebeheerder en de betrokken administraties (de Algemene Directie Energie van de FOD Economie en de Algemene Directie Leefmilieu, dienst Marien Milieu, van de FOD Volksgezondheid).

In geval van verzaking door de indienststelling van de eerste productie-eenheid is de concessiehouder het bedrag verschuldigd van de garantie voor de daadwerkelijke en tijdige realisatie van het project (70 miljoen euro voor PEZ I en 140 miljoen euro voor PEZ II en III). Deze vergoeding is evenredig met het nadeel dat de gemeenschap in

CHAPITRE 6. — *Modification d'une concession domaniale*

Les articles 60 à 63 détaillent la procédure de demande en cas de changement de contrôle, de fusion ou de division du concessionnaire. Dans les cas visés au paragraphe 2 de l'article 60, il existe une procédure simplifiée. Toutefois, elle ne peut être appliquée si la demande est introduite dans un délai d'un an à compter de l'octroi de la concession domaniale et dans la mesure où le changement envisagé aurait pu affecter la comparaison des demandes dans le cadre de la procédure de mise en concurrence.

En vertu de l'article 64, la procédure de changement de contrôle s'applique mutatis mutandis aux demandes de renouvellement ou d'extension de la concession domaniale.

CHAPITRE 7. — *Cession de la concession domaniale*

L'article 65 prévoit que tout projet de transfert de la concession domaniale est soumis à l'accord du ministre. Le ministre décide, sur proposition de l'administration et après avis de la CREG, si le transfert est compatible avec le maintien de la concession domaniale. Le tiers bénéficiaire du transfert doit répondre aux mêmes conditions de recevabilité que le titulaire initial de la concession domaniale.

CHAPITRE 8. — *Fin de la concession domaniale*

L'article 66 prévoit que la concession domaniale peut être résiliée de quatre façons :

- par échéance de la période de validité prévue à l'article 39 ;
- par une décision de déchéance par le ministre ;
- par une renonciation à la concession domaniale par le concessionnaire lui-même ; ou
- par l'expiration de la période de validité de licences ou d'autorisations requises par d'autres législations.

Article 67

Le manquement par le concessionnaire aux obligations liées à la concession domaniale peut entraîner le retrait de la concession domaniale par le Ministre, sans préjudice de la compétence de la CREG d'infliger des amendes et astreintes sur la base de l'article 31 de la loi sur l'électricité.

Avant que le retrait ne soit prononcé, le concessionnaire se voit offrir une chance de remédier à ses manquements. A cette fin, le délégué du ministre adresse une sorte de mise en demeure au concessionnaire, lui donnant au moins 50 jours ouvrables pour se conformer à ses obligations ou fournir des explications (par exemple parce qu'il s'agit de force majeure).

Le ministre émet la décision de retrait sur proposition de l'administration et après avis de la CREG.

La décision de retrait est notifiée au concessionnaire, à la CREG, au gestionnaire du réseau de transmission et aux administrations concernées (la Direction générale de l'Energie du SPF Economie et la Direction générale de l'Environnement, Département du milieu marin, du SPF Santé publique).

Article 68

Le concessionnaire qui souhaite renoncer à la concession domaniale en fait la demande à l'autorité concédante.

La renonciation est subordonnée à la mise en œuvre des mesures nécessaires à la protection de la sécurité publique et du milieu marin ainsi qu'au respect des obligations relatives au démantèlement des installations.

Le concessionnaire reste également lié par l'obligation visée à l'article 47 de payer les provisions pour le démantèlement. Cela signifie qu'en cas de renonciation avant la fin de la période de vingt ans visée à l'article 40, le concessionnaire doit payer intégralement les provisions non encore versées. Les provisions ne seront libérées qu'après réalisation satisfaisante du démantèlement des installations de production.

L'acceptation éventuelle de la renonciation est prononcée par le ministre, sur proposition de l'administration.

La décision du ministre est notifiée au concessionnaire, à la CREG, au gestionnaire du réseau de transmission et aux administrations concernées (la Direction générale de l'Energie du SPF Economie et la Direction générale de l'Environnement, Département du milieu marin, du SPF Santé publique).

En cas de renonciation avant la mise en service de la première unité de production, le concessionnaire est redevable du montant de la garantie pour la réalisation effective et dans les délais (70 millions d'euros pour le PEZ I et 140 millions d'euros pour le PEZ II et III). Cette compensation est proportionnelle au préjudice subi par la collectivité

dat geval lijdt want zij dekt de algemene maatschappelijke kosten die voortvloeien uit het niet realiseren van productie-installaties die cruciaal zijn voor de energiebevoorrading en zekerheid.

Artikel 69 bepaalt dat bij een vervallenverklaring of verzaking een nieuwe concurrerende inschrijvingsprocedure georganiseerd kan worden door de overheid. Deze concurrerende inschrijvingsprocedure vindt plaats overeenkomstig de artikelen van dit besluit.

De domeinconcessie gegund op grond van deze nieuwe concurrerende inschrijvingsprocedure geldt voor het resterend deel van de in dit besluit neergelegde duurtijd van veertig jaar.

Bovendien bepaalt dit artikel dat de concessiehouder in dit geval gehouden is tot de betaling van een vergoeding aan de Staat ten belope van het totaalbedrag van de provisies voor de ontmanteling voor de gehele oorspronkelijke duur van de domeinconcessie. Deze vergoeding komt boven op de verzakingsvergoeding zoals bepaald in artikel 68, § 2, van dit besluit.

Artikel 69, § 2, bepaalt dat indien geen nieuwe concurrerende inschrijvingsprocedure wordt georganiseerd de concessiehouder zowel bij verzaking als bij vervallenverklaring verantwoordelijk blijft voor de ontmanteling van de installaties, de openbare veiligheid in de zone en de bescherming van het marien milieu.

De concessieverlenende overheid kan in voorkomend geval en rekening houdend met de evolutie van de technieken wel afwijkingen toestaan van de oorspronkelijk geplande maatregelen, indien de alternatieve maatregelen ten minste een evenwaardig resultaat garanderen (met name op het vlak van de bescherming van het marien milieu).

Artikel 70 handelt over de wijze waarop de ontmanteling moet verricht worden, waarbij onder bepaalde omstandigheden en mits akkoord van de concessieverlenende overheid een afwijking mogelijk is van gehele ontmanteling in functie van hergebruik van een deel van de productie-installatie of een afwijking mogelijk is wat betreft de vooropgestelde technieken en middelen opnieuw mits akkoord van de concessieverlenende overheid en waarbij de impact op het mariene milieu zoveel mogelijk beperkt wordt, erosieverschijnselen zoveel mogelijk vermeden worden en maximaal wordt ingezet op hergebruik of recyclage van onderdelen van de productie-installatie.

TITEL 4. — *Keuringsinstellingen en conformiteitsattest*

HOOFDSTUK 1 — *Erkenning van keuringsinstellingen*

Artikel 71, § 1, bepaalt de voorwaarden waaraan moet voldaan worden om erkend te worden als keuringsinstellingen.

Paragraaf 2 bepaalt de procedure voor de aanvraag tot erkenning als keuringsinstelling.

Paragraaf 3 bepaalt de omstandigheden waarin de minister de erkenning van een keuringsinstelling intrekt.

Paragraaf 4 bepaalt dat de keuringsinstelling belast is met het afleveren van het conformiteitsattest.

HOOFDSTUK 2 — *Conformiteitsattest*

Artikel 72 bepaalt dat een productie-installatie enkel beschouwd wordt als een productie-installatie van groene stroom indien deze beschikt over een conformiteitsattest afgeleverd door een erkende keuringsinstelling. Paragraaf 2 regelt wat het conformiteitsattest allemaal dient te vermelden.

Artikel 73 regelt de aanvraag voor een conformiteitsattest.

Artikel 74 regelt de controle en intrekking van conformiteitsattesten.

TITEL 5. — *Wijzigings-, overgangs- en slotbepalingen*

HOOFDSTUK 1. — *Wijzigingsbepalingen*

De artikelen 75 tot en met 82 brengen enkele wijzigingen aan koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid. De wijziging heeft betrekking op de benaming van het "certificaat van oorsprongsgarantie" of "certificat de garantie d'origine". Vaak wordt dit certificaat verward met de garanties van oorsprong in het Nederlands of garanties d'origine in het Frans.

Daarom stelt de CREG voor om de benaming van het "certificaat van oorsprongsgarantie" of "certificat de garantie d'origine" te wijzigen naar "conformiteitsattest" of "attestation de conformité" om alle verwarring met de "garanties van oorsprong" of "garanties d'origine" te vermijden. Zo is ook de benaming van dit attest voor de Prinses Elisabeth-zone als voor de parken van de eerste zone dezelfde.

dans ce cas, car elle couvre le coût sociétal général découlant de la non-réalisation d'installations de production qui sont cruciales pour l'approvisionnement en énergie et la sécurité énergétique.

L'article 69 prévoit qu'une nouvelle procédure de mise en concurrence peut être organisée par l'autorité concédante en cas de déchéance ou de renonciation. Cette procédure de mise en concurrence se déroule conformément aux articles du présent arrêté.

La concession domaniale attribuée sur la base de cette nouvelle procédure de mise en concurrence est valable pour la partie restante de la durée de quarante ans stipulée dans le présent arrêté.

En outre, cet article stipule que le concessionnaire est dans ce cas redevable à l'État d'une indemnité à concurrence du montant total des provisions pour le démantèlement pour l'entière durée initiale de la concession domaniale. Cette indemnité s'ajoute à l'indemnité de renonciation prévue à l'article 68, § 2, du présent arrêté.

L'article 69, § 2, précise que si aucune nouvelle procédure de mise en concurrence n'est organisée, le concessionnaire reste responsable, tant en cas de déchéance qu'en cas de renonciation, du démantèlement des installations, de la sécurité publique dans la zone et de la protection du milieu marin.

Toutefois, l'autorité concédante peut, le cas échéant et suivant l'évolution des techniques, accorder des dérogations aux mesures initialement prévues, si les mesures alternatives garantissent un résultat de minimum une qualité équivalente (notamment en termes de protection du milieu marin).

L'article 70 porte sur la manière dont le démantèlement doit être effectué ; dans certaines circonstances et sous réserve de l'approbation de l'autorité concédante, il est possible de s'écarter du démantèlement complet en fonction de la réutilisation d'une partie de l'installation de production ou de s'écarter des techniques et moyens proposés, toujours sous réserve de l'approbation de l'autorité concédante, et de limiter autant que possible l'impact sur le milieu marin, d'éviter autant que possible les phénomènes d'érosion et de s'efforcer au maximum de réutiliser ou de recycler des parties de l'installation de production.

TITRE 4. — *Organismes de contrôle et attestation de conformité*

CHAPITRE 1er. — *Agrément des organismes de contrôle*

L'article 71, § 1, énonce les conditions à remplir pour être agréé comme organisme de contrôle.

Le paragraphe 2 définit la procédure de demande d'agrément en tant qu'organisme de contrôle.

Le paragraphe 3 définit les circonstances dans lesquelles le ministre retire l'agrément d'un organisme de contrôle.

Le paragraphe 4 précise que l'organisme de contrôle est chargé de délivrer l'attestation de conformité.

CHAPITRE 2. — *Attestation de conformité*

L'article 72 stipule qu'une installation de production n'est considérée comme installation de production d'électricité verte que si elle dispose d'une attestation de conformité délivrée par un organisme de contrôle agréé. Le paragraphe 2 règle ce que l'attestation de conformité doit mentionner.

L'article 73 régit la demande de l'attestation de conformité.

L'article 74 régit le contrôle et le retrait des attestations de conformité.

TITRE 5. — *Dispositions modificatives, transitoires et finales*

CHAPITRE 1er — *Dispositions modificatives*

Les articles 75 à 82 apportent quelques modifications à l'arrêté royal du 16 juillet 2002 relatif à l'établissement de mécanismes visant la promotion de l'électricité produite à partir des sources d'énergie renouvelables et l'indemnisation des titulaires d'une concession domaniale offshore en cas d'indisponibilité du Modular Offshore Grid. La modification porte sur la dénomination du « certificat van oorsprongsgarantie » ou « certificat de garantie d'origine ». Ce certificat est souvent confondu avec les garanties van oorsprong en néerlandais ou les garanties d'origine en français.

La CREG propose donc de modifier la dénomination du « certificat de garantie d'origine » en « conformiteitsattest » ou « attestation de conformité » afin d'éviter toute confusion avec les « garanties van oorsprong » ou les « garanties d'origine ». De même, la dénomination de cette attestation pour la zone Princess Elisabeth est la même que pour les parcs de la première zone.

De artikelen 83 tot en met 84 brengen enkele wijzigingen aan koninklijk besluit van 30 juli 2013 betreffende de instelling van een systeem voor de toekenning van garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen. Om garanties van oorsprong ook te kunnen toekennen voor de elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen in de Prinses Elisabeth-zone, dient een verwijzing naar artikel 6/3 van de elektriciteitswet toegevoegd worden. Verder is er ook een correctie in de wettelijke basis.

HOOFDSTUK 2. — *Overgangs- en slotbepalingen*

Artikel 85 behoeft geen commentaar.

Ik heb de eer te zijn,

Sire,
van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaar,
De Minister van Energie,
T. VAN DER STRAETEN

Notas

(1) Europese Commissie SA.54.683 (2020/N) – Ireland, geraadpleegd via 286233_2178932_128_2.pdf (europa.eu)

(2) Overweging 126 Mededeling van de Commissie — Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie 2014-2020 (europa.eu) p 26

(3) Nummer 129 Europese Commissie SA.54.683 52020/N

(4) AURES_II_D4_2_energy_communities.pdf (aures2project.eu)

RAAD VAN STATE afdeling Wetgeving
advies 75.107/16 van 11 januari 2024

over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot vaststelling van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en de procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België'

Op 14 december 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Energie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot vaststelling van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en de procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België'.

Het ontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 3 januari 2024. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Tim CORTHAUT, staatsraden, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Arne CARTON, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Tim CORTHAUT, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 11 januari 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt hoofdzakelijk tot het vaststellen van de regels met betrekking tot de concurrerende inschrijvingsprocedure voor het toekennen van de kavels voor de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en van de voorwaarden waaronder de aldus toegekende domeinconcessies mogen worden

Les articles 83 à 84 apportent quelques modifications à l'arrêté royal du 30 juillet 2013 relatif à l'établissement d'un système d'octroi de garanties d'origine pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables. Afin d'accorder des garanties d'origine également pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables dans la zone Princess Elisabeth, il convient d'ajouter une référence à l'article 6/3 de la loi sur l'électricité. En outre, une correction a été apportée à la base juridique.

CHAPITRE 2. — *Dispositions diverses et finales*

L'article 85 n'appelle aucun commentaire.

J'ai l'honneur d'être,

Sire,
de Votre Majesté,
le très respectueux
et très fidèle serviteur,
La Ministre de l'Énergie,
T. VAN DER STRAETEN

Notes

(1) Commission européenne SA.54.683 (2020/N) - Irlande, consulté via 286233_2178932_128_2.pdf (europa.eu)

(2) Considérant 126 Communication de la Commission - Lignes directrices concernant les aides d'État à la protection de l'environnement et à l'énergie 2014-2020 (europa.eu) p 26

(3) Numéro 129 Commission européenne SA.54.683 52020/N

(4) AURES_II_D4_2_energy_communities.pdf (aures2project.eu)

CONSEIL D'ÉTAT section de législation
avis 75.107/16 du 11 janvier 2024

sur un projet d'arrêté royal 'établissant la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales pour l'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'une installation pour la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique'

Le 14 décembre 2023, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre de l'Énergie à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'établissant la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales pour l'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'une installation pour la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique'.

Le projet a été examiné par la seizième chambre le 3 janvier 2024. La chambre était composée de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre, Koen MUYLLE et Tim CORTHAUT, conseillers d'État, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Arne CARTON, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Tim CORTHAUT, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 11 janvier 2024.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

PORTÉE DU PROJET

2. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a principalement pour objet de fixer les règles relatives à la procédure de mise en concurrence pour l'octroi des parcelles pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique, et les conditions auxquelles les concessions domaniales ainsi octroyées peuvent être exploitées. Le projet fixe les conditions d'attribution de

geëxploiteerd. Het ontwerp stelt de voorwaarden vast voor de toewijzing van kavels in drie gebieden in de Noordzee: Noordhinder Noord, Noordhinder Zuid en Fairybank, gezamenlijk de "Prinses Elisabeth-zone" genoemd.

De artikelen 2 tot 38 van het ontwerp stellen de nadere regels vast voor de concurrerende inschrijvingsprocedure. Titel 3 van het ontwerp (artikelen 39 tot 61) bevat de rechten en verplichtingen van de concessiehouder bij de uitvoering van de domeinconcessie, inclusief een steunregeling op basis van een contract for differences. Titel 4 van het ontwerp (artikelen 62 tot 65) stelt een nieuwe regeling vast inzake keuringsinstellingen en conformiteitsattesten en titel 5 van het ontwerp omvat, aansluitend bij die regeling, een aantal wijzigingsbepalingen van bestaande koninklijke besluiten⁽¹⁾ (artikelen 66 tot 75).

Het te nemen besluit treedt in werking op de dag waarop het is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* (artikel 766 – lees: artikel 76 – van het ontwerp).

RECHTSGROND

3. Uit de aanhef blijkt dat de rechtsgrond voor het ontwerp gezocht wordt in de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning (artikel 108 van de Grondwet), gelezen in samenhang met de artikelen 6/3, § 3, 7 en 30bis, § 2, van de wet van 29 april 1999 'betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt' (hierna: Elektriciteitswet).

3.1. In de eerste plaats moet worden opgemerkt dat de wet van 19 december 2023 'tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt', die op 27 december 2023 werd bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*, met inwerkingtreding op 6 januari 2024, onder meer de in de aanhef vermelde artikelen 6/3, § 3, en 7 van de Elektriciteitswet wijzigt.

3.1.1. Artikel 3 van de wet van 19 december 2023 wijzigt onder meer paragraaf 3 van artikel 6/3 van de Elektriciteitswet. Artikel 6/3, § 3, van de Elektriciteitswet luidt (de door de recent aangenomen wet doorgevoerde wijzigingen zijn onderlijnd):

“§ 3. Bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, na advies van de commissie, bepaalt de Koning het verloop van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels, en inzonderheid:

1° de nadere regels van de concurrerende inschrijvingsprocedure en de inhoud van het bestek, met zorg voor een gepaste publiciteit, een daadwerkelijke mededinging en gelijke behandeling van alle kandidaten die deelnemen. De regels die de concurrerende inschrijvingsprocedure organiseren zorgen er in het bijzonder voor dat de keuze voor de winnende inschrijver die de meest gunstige inschrijving heeft ingediend gelijktijdig zal gebeuren met de toekenning van de vergunningen en machtigingen vereist krachtens de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat en de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België;

2° de ontvankelijkheidscriteria waaraan de kandidaten van de concurrerende inschrijvingsprocedures dienen te voldoen, die onder meer betrekking hebben op de technische, organisatorische, financiële en professionele capaciteit van de inschrijver;

3° de objectieve, niet-discriminerende en transparante toekenningscriteria op basis waarvan een rangorde wordt opgemaakt en de geselecteerde inschrijver van de concurrerende inschrijvingsprocedure wordt aangeduid;

4° de regels inzake het sluiten van de contractuele band tussen de Belgische staat en de geselecteerde inschrijver van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de rechten en plichten van de partijen, alsook de regels inzake controlewijziging, fusie of splitsing van de titularis van een domeinconcessie;

5° de regels inzake de overdracht, gehele of gedeeltelijke ontheffing en intrekking van de domeinconcessie;

6° de regels inzake de start en duur van de domeinconcessie, de bouwfase, de exploitatiefase en ontmantelingsfase;

7° de activiteiten die de titularis van een domeinconcessie kan ontwikkelen naast de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de desbetreffende kavel;

8° de financiële zekerheden die de titularis van een domeinconcessie dient te stellen;

parcelles dans trois zones en mer du Nord : Noordhinder Noord, Noordhinder Zuid et Fairybank, collectivement désignées sous le nom de « zone Princesse Élisabeth ».

Les articles 2 à 38 du projet précisent les modalités de la procédure de mise en concurrence. Le titre 3 du projet (articles 39 à 61) contient les droits et obligations du concessionnaire lors de l'exécution de la concession domaniale, en ce compris un régime d'aide sur la base d'un contract for differences. Le titre 4 du projet (articles 62 à 65) établit un nouveau régime en ce qui concerne les organismes de contrôle et les attestations de conformité, et le titre 5 du projet contient, dans le prolongement de ce régime, un certain nombre de dispositions modificatives d'arrêtés royaux existants (1) (articles 66 à 75).

L'arrêté envisagé entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge* (article 766 – lire : article 76 – du projet).

FONDEMENT JURIDIQUE

3. Il ressort du préambule que le fondement juridique du projet est recherché dans le pouvoir général d'exécution du Roi (article 108 de la Constitution), combiné avec les articles 6/3, § 3, 7 et 30bis, § 2, de la loi du 29 avril 1999 'relative à l'organisation du marché de l'électricité' (ci-après : la loi sur l'électricité).

3.1. On observera, tout d'abord, que la loi du 19 décembre 2023 'modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité', qui a été publiée au *Moniteur belge* le 27 décembre 2023, avec entrée en vigueur le 6 janvier 2024, modifie notamment les articles 6/3, § 3, et 7 de la loi sur l'électricité, visés dans le préambule.

3.1.1. L'article 3 de la loi du 19 décembre 2023 modifie notamment le paragraphe 3 de l'article 6/3 de la loi sur l'électricité. L'article 6/3, § 3, de la loi sur l'électricité s'énonce comme suit (les modifications apportées par la loi récemment adoptée sont soulignées) :

« § 3. Par arrêté délibéré en Conseil des ministres, après avis de la commission, le Roi détermine le déroulement de la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales pour l'utilisation des parcelles, et notamment :

1° les modalités complémentaires de la procédure de mise en concurrence et le contenu du cahier des charges, en veillant à assurer une publicité appropriée, une concurrence effective et une égalité de traitement de l'ensemble des candidats y participant. Les règles organisant la procédure de mise en concurrence garantissent notamment que le choix du soumissionnaire retenu ayant déposé la meilleure offre intervienne de manière simultanée avec l'attribution des permis et autorisations requis en vertu de la loi du 13 juin 1969 sur l'exploration et l'exploitation des ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental et de la loi du 20 janvier 1999 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins sous juridiction de la Belgique ;

2° les critères de recevabilité auxquels doivent répondre les candidats aux procédures de mise en concurrence, qui peuvent entre autres se rapporter à la capacité technique, organisationnelle, financière et professionnelle du soumissionnaire ;

3° les critères d'octroi objectifs, non discriminatoires et transparents par lesquels un classement est établi et par lesquels le soumissionnaire retenu de la procédure de mise en concurrence est désigné ;

4° les règles en matière de conclusion du lien contractuel entre l'État belge et le soumissionnaire retenu de la procédure de mise en concurrence, les droits et obligations des parties, ainsi que les règles en matière de changement de contrôle, fusion ou scission du titulaire d'une concession domaniale ;

5° les règles en matière de transfert, de suspension totale ou partielle et de retrait d'une concession domaniale ;

6° les règles relatives au démarrage et à la durée de la concession domaniale, de la phase de construction, de la phase d'exploitation et de la phase de démantèlement ;

7° les activités que le titulaire d'une concession domaniale peut développer à côté de la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les parcelles concernées ;

8° les garanties financières que le titulaire d'une concession domaniale doit constituer ;

9° de mate waarin en de wijze waarop burgerparticipatie kan worden voorzien en hernieuwbare energiegemeenschappen kunnen worden betrokken door de titularis van een domeinconcessie alsook het minimaal te behalen percentage burgerparticipatie;

10° in voorkomend geval, de steun overeenkomstig artikel 7 voor een maximale duurtijd van twintig jaar;

11° de regels inzake verzaking aan de domeinconcessie door de domeinconcessiehouder en de verzakingsvergoeding die daarvoor zal moeten worden betaald.”

3.1.2. Artikel 7, § 1^{quater}, van de Elektriciteitswet luidt na de wijziging ervan bij de wet van 19 december 2023 als volgt:

“§ 1^{quater}. Bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op voorstel van de commissie, kan de Koning een steunregime vaststellen ter bevordering van de productie van elektriciteit geproduceerd overeenkomstig artikel 6/3 en gerelateerde maatregelen van marktorganisatie vaststellen.

Bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op voorstel van de commissie, bepaalt de Koning de berekeningsmethode van de kost voortvloeiend uit de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, voor ieder exploitatiejaar.

De Federale Staat en de commissie sluiten een protocol teneinde de nadere regels vast te leggen van de periodieke betaling van de toegekende steun.

De financiering van deze maatregelen geschiedt overeenkomstig de nadere regels bepaald in artikel 21^{quinquies}, tweede lid.”

3.2. Het aldus gewijzigde artikel 6/3, § 3, van de Elektriciteitswet biedt, onder voorbehoud van wat hierna wordt uiteengezet, rechtsgrond voor de artikelen 2 tot 61 van het ontwerp. Voor wat betreft de artikelen 40 tot 42 moet daarbij bijkomend rechtsgrond worden gezocht in artikel 7, § 1^{quater}, van de Elektriciteitswet. Voor wat betreft artikel 51, § 1, van het ontwerp moet ook een beroep worden gedaan op artikel 30bis, § 2, van de Elektriciteitswet.

Gelet op die specifieke en omvattende rechtsgronden is er geen reden om bijkomend een beroep te doen op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning.

4.1. Artikel 24, eerste lid, in fine, van het ontwerp sluit een eventuele schadevergoeding wegens niet-gunning volledig uit, ongeacht de concrete omstandigheden, dus ook bij het stopzetten zonder deugdelijke motieven of willekeurig handelen van de concessieverlenende overheid. Geen van de in artikel 6/3, § 3, van de Elektriciteitswet vermelde aspecten die de Koning mag regelen hebben rechtstreeks betrekking op de schadevergoeding bij niet-gunning. Er kan daarvoor ook niet bijkomend worden gesteund op de algemene uitvoeringsbevoegdheid, aangezien nergens uit blijkt dat de wetgever een dergelijke maatregel voor ogen had bij de uitwerking van de regeling van artikel 6/3 van de Elektriciteitswet of dat een dergelijke maatregel noodzakelijk is voor de effectieve toepassing van die regeling, rekening houdende met de algemene economie van de wet, zoals die moet worden afgeleid uit de geest die aan de opvatting van de wet ten grondslag heeft gelegen en uit de doelstellingen die de wetgever nastreefde.

Gevraagd wat de rechtsgrond is voor artikel 24, eerste lid, in fine van het ontwerp, stelde de gemachtigde:

“Er zou kunnen worden voorgesteld om die bepaling te herformuleren als volgt: ‘zonder dat de inschrijvers aanspraak kunnen maken op vergoeding van indirecte schade of gederfde winsten.’”

Ook in het geval van die engere invulling van de beperking van het recht op schadevergoeding blijft de rechtsgrond voor een dergelijke exoneratiebepaling wankel, zodat het aanbeveling verdient om eerst in een meer deugdelijke wettelijke rechtsgrond te voorzien.(2)

4.2. Artikel 36, tweede lid, van het ontwerp bepaalt dat een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid kan worden “ingesteld bij de Raad van State binnen de in het eerste lid bedoelde termijn” (i.e. een termijn van vijftien dagen). Ook uit het laatste lid van artikel 36, dat melding maakt van “een vordering tot schorsing binnen de in het eerste lid bedoelde termijn” lijkt te kunnen worden begrepen dat wordt beoogd een beroepstermijn bij de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, te bepalen. Het verslag aan de Koning bevestigt dit ook:

“Artikel 36 stelt een standstill-periode van vijftien dagen vast waarbinnen inschrijvers een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN) tegen de gunningsbeslissing kunnen instellen bij de Raad van State.”

9° la mesure dans laquelle et la manière dont la participation des citoyens peut être prévue et les communautés d’énergie renouvelable peuvent être impliquées par le titulaire d’une concession domaniale ainsi que le pourcentage minimum de participation citoyenne à atteindre ;

10° le cas échéant, le soutien d’une durée de maximum vingt ans, conformément à l’article 7 ;

11° les règles relatives à la renonciation à la concession domaniale par le titulaire de la concession domaniale et l’indemnité compensatoire de résiliation qui sera due à cet effet ».

3.1.2. L’article 7, § 1er quater, de la loi sur l’électricité, après avoir été modifié par la loi du 19 décembre 2023, s’énonce comme suit :

« § 1er quater. Par arrêté délibéré en Conseil des ministres, sur proposition de la commission, le Roi peut établir un régime de soutien pour promouvoir la production d’électricité produite conformément à l’article 6/3 et adopter les mesures d’organisation du marché y relatives.

Par arrêté délibéré en Conseil des ministres et sur proposition de la commission, le Roi détermine le mode de calcul du coût des mesures visées à l’alinéa 1er pour chaque année d’exploitation.

L’État fédéral et la commission concluent un protocole pour déterminer les modalités du paiement périodique de l’aide accordée.

Le financement de ces mesures s’effectue selon les modalités prévues à l’article 21^{quinquies}, alinéa 2 ».

3.2. L’article 6/3, § 3, ainsi modifié, de la loi sur l’électricité procure, sous réserve des observations formulées ci-après, un fondement juridique aux articles 2 à 61 du projet. En ce qui concerne les articles 40 à 42, il faut rechercher un fondement juridique supplémentaire dans l’article 7, § 1er quater, de la loi sur l’électricité. S’agissant de l’article 51, § 1er, du projet, il y a lieu d’invoquer également l’article 30bis, § 2, de la loi sur l’électricité.

Compte tenu de ces fondements juridiques spécifiques et globaux, il n’y a pas lieu d’invoquer, en outre, le pouvoir général d’exécution du Roi.

4.1. La fin de l’article 24, alinéa 1er, du projet exclut totalement une éventuelle indemnisation pour non-attribution, indépendamment des circonstances concrètes, et donc également en cas de résiliation sans motifs adéquats ou d’action volontaire de l’autorité concédante. Aucun des aspects cités dans l’article 6/3, § 3, de la loi sur l’électricité, que le Roi peut régler, ne concerne directement l’indemnisation en cas de non-attribution. Le pouvoir général d’exécution ne peut pas non plus être invoqué à titre complémentaire à cet effet, rien ne permettant de déduire que le législateur envisageait une telle mesure lorsqu’il a élaboré le régime de l’article 6/3 de la loi sur l’électricité, ou qu’une telle mesure soit nécessaire pour l’application effective de ce régime, compte tenu de l’économie générale de la loi, qui doit se dégager de l’esprit qui a présidé à sa conception et des fins qu’elle poursuit.

À la question de savoir quel est le fondement juridique de l’article 24, alinéa 1er, in fine, du projet, le délégué a déclaré :

« Er zou kunnen worden voorgesteld om die bepaling te herformuleren als volgt: ‘zonder dat de inschrijvers aanspraak kunnen maken op vergoeding van indirecte schade of gederfde winsten’ ».

Même dans le cas de cette interprétation plus restreinte de la limitation du droit à une indemnisation, le fondement juridique d’une telle disposition d’exonération reste fragile, de sorte qu’il est recommandé de prévoir d’abord un fondement légal plus adéquat (2) .

4.2. L’article 36, alinéa 2, du projet dispose que « le Conseil d’État [peut être] saisi d’une demande de suspension d’extrême urgence dans le délai visé à l’alinéa 1er » (à savoir un délai de quinze jours). Il semble également pouvoir être interprété du dernier alinéa de l’article 36, qui mentionne « une demande de suspension introduite dans le délai visé à l’alinéa 1er » que l’intention est de prévoir un délai de recours devant le Conseil d’État, section du contentieux administratif. Le rapport au Roi le confirme également :

« L’article 36 établit un délai de standstill (attente) de quinze jours pendant lequel les soumissionnaires peuvent introduire une demande de suspension d’extrême urgence contre la décision d’attribution auprès du Conseil d’État ».

Gelet op de kwalificatie als domeinconcessie (zie verder opmerking 7), zijn de bijzondere termijnen voor vorderingen tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid vermeld in de wet van 17 juni 2013 'betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten, bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten en concessies' niet van toepassing op het voorliggende ontwerp, zodat op vorderingen tot schorsing met betrekking tot de voorliggende gunningsprocedures de algemene voorwaarden van artikel 17 van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973 voor het instellen van een vordering tot schorsing, al dan niet bij uiterst dringende noodzakelijkheid, gelden. De vraag rijst bijgevolg of het ontwerp beoogt om in afwijking daarvan de beroepstermijnen bij de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak te regelen.

Om verdere toelichting verzocht, ontkende de gemachtigde eerst dat het ontwerp de termijn regelt waarbinnen een vordering kan worden ingesteld tegen de betreffende beslissing:

“Artikel 36 van het ontwerp besluit regelt het tijdsbestek waarin de concessie kan worden gesloten, waarbij dergelijke sluiting niet is toegestaan:

(1) voor het verstrijken van een termijn van vijftien dagen die ingaat vanaf de mededeling van de gemotiveerde beslissing aan de betrokken inschrijvers, en ook niet

(2) voordat de Raad van State uitspraak heeft gedaan in geval er een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt ingesteld bij de Raad van State binnen de voornoemde termijn

De termijn waarbinnen een vordering kan worden ingesteld tegen de betreffende beslissing wordt niet geregeld in het ontwerp besluit, daarvoor moet het wettelijk kader toegepast toepasselijk op de mogelijkheid tot betwisting van bestuurshandelingen.”

Verder ondervraagd of het ontwerp dan geen gevolgen heeft voor de beroepstermijn, en inschrijvers dus ook later (dus bijvoorbeeld op de zestiende dag na de kennisgeving van de toewijzingsbeslissing) nog een vordering tot schorsing mogen instellen, stelde de gemachtigde echter:

“Voor zover en in de mate dat uw Afdeling Wetgeving zou menen dat dergelijke vorderingstermijn middels dit ontwerp besluit zou kunnen worden geregeld rekening houdend met de rechtsgrond in artikel 6/3, § 3 van de elektriciteitswet en artikel 108 van de Grondwet (desgevallend als 'lex specialis' ten opzichte van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die geen termijn lijkt te voorzien voor dergelijke vorderingen tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, cfr. artikel 17), zou inderdaad kunnen worden voorzien dat dergelijke vordering niet buiten de aangehaalde termijn van 15 dagen zou kunnen worden ingesteld en zodoende het in acht nemen van de vorderingstermijn van 15 dagen zou kunnen volstaan om de voorwaarde van spoedeisendheid aan te tonen.”

De Koning kan op grond van artikel 6/3, § 3, van de Elektriciteitswet weliswaar de gevolgen van het instellen van een schorsingsberoep op het verdere verloop van de gunningsprocedure regelen, maar voor zover de stellers van het ontwerp zouden beogen om de termijn zelf te wijzigen voor het instellen van een specifieke procedure bij de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, raakt het ontwerp aan de toegang tot de rechter, waarvoor een uitdrukkelijke wettelijke rechtsgrond is vereist.(3) Een rechtsgrond die de Koning zou toelaten om de termijn voor een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid te beperken, lijkt echter te ontbreken.

Indien artikel 36 van het ontwerp beperkend zou worden geïnterpreteerd, zodat het enkel betrekking zou hebben op de gevolgen van een vordering tot schorsing die wordt ingesteld in de eerste vijftien dagen na de gunningsbeslissing, zou de bepaling bovendien onvolkomen zijn. Gewone vorderingen tot schorsing die buiten die termijn worden ingesteld kunnen immers aanleiding geven tot dezelfde problemen die de ontworpen bepaling beoogt te vermijden. Daarvoor ontbreekt dan echter een regeling.

Bijgevolg moet artikel 36 van het ontwerp worden heroverwogen, en zal er desgevallend eerst in een deugdelijke rechtsgrond moeten worden voorzien.

4.3. Op basis van artikel 42 van het ontwerp kan de concessiehouder, in een periode van drie jaar na de indienstelling van de eerste productie-eenheid van zijn productie-installatie, voor maximum de helft van de totale elektriciteitsproductie van zijn productie-installatie een of meerdere contracten sluiten met eindafnemers voor de verkoop van elektriciteit, op basis van een pay as produced profiel, aan een vaste prijs waarbij de prijs van de geproduceerde energie niet hoger is voor de eindafnemer dan de (in voorkomend geval geïndexeerde) strike price vermeerderd met 3 euro per megawattuur (artikel 42, § 1, eerste lid, van het ontwerp). De concessiehouder kan daarnaast één of meerdere contracten voor de verkoop van elektriciteit sluiten met

Eu égard à la qualification de concession domaniale (voir plus loin l'observation 7), les délais particuliers pour les demandes de suspension d'extrême urgence visés par la loi du 17 juin 2013 'relative à la motivation, à l'information et aux voies de recours en matière de marchés publics, de certains marchés de travaux, de fournitures et de services et de concessions' ne sont pas applicables au projet à l'examen, de sorte que ce sont les conditions générales prévues par l'article 17 des lois coordonnées du 12 janvier 1973 pour l'introduction d'une demande de suspension, d'extrême urgence ou non, qui s'appliquent aux demandes de suspension relatives aux procédures d'attribution à l'examen. La question se pose par conséquent de savoir si le projet, par dérogation à ces conditions, vise à régler les délais de recours devant le Conseil d'État, section du contentieux administratif.

Invité à fournir de plus amples explications, le délégué a d'abord nié que le projet règle le délai dans lequel une action peut être intentée contre la décision concernée :

« Article 36 van het ontwerp besluit regelt het tijdsbestek waarin de concessie kan worden gesloten, waarbij dergelijke sluiting niet is toegestaan:

(1) voor het verstrijken van een termijn van vijftien dagen die ingaat vanaf de mededeling van de gemotiveerde beslissing aan de betrokken inschrijvers, en ook niet

(2) voordat de Raad van State uitspraak heeft gedaan in geval er een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt ingesteld bij de Raad van State binnen de voornoemde termijn

De termijn waarbinnen een vordering kan worden ingesteld tegen de betreffende beslissing wordt niet geregeld in het ontwerp besluit, daarvoor moet het wettelijk kader toegepast toepasselijk op de mogelijkheid tot betwisting van bestuurshandelingen ».

Interrogé ensuite sur le point de savoir si le projet n'a pas, alors, des conséquences pour le délai de recours et si les soumissionnaires peuvent donc encore introduire ultérieurement (par exemple le seizième jour à compter de la notification de la décision d'attribution) une demande de suspension, le délégué a toutefois déclaré :

« Voor zover en in de mate dat uw Afdeling Wetgeving zou menen dat dergelijke vorderingstermijn middels dit ontwerp besluit zou kunnen worden geregeld rekening houdend met de rechtsgrond in artikel 6/3, § 3 van de elektriciteitswet en artikel 108 van de Grondwet (desgevallend als 'lex specialis' ten opzichte van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die geen termijn lijkt te voorzien voor dergelijke vorderingen tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, cfr. artikel 17), zou inderdaad kunnen worden voorzien dat dergelijke vordering niet buiten de aangehaalde termijn van 15 dagen zou kunnen worden ingesteld en zodoende het in acht nemen van de vorderingstermijn van 15 dagen zou kunnen volstaan om de voorwaarde van spoedeisendheid aan te tonen ».

S'il est vrai que le Roi, sur le fondement de l'article 6/3, § 3, de la loi sur l'électricité, peut régler les conséquences de l'introduction d'un recours en suspension sur la suite du déroulement de la procédure d'attribution, il n'en demeure pas moins que dans la mesure où les auteurs du projet envisageraient de modifier le délai même d'introduction d'une procédure spécifique devant le Conseil d'État, section du contentieux administratif, le projet touche à l'accès à la justice, pour lequel un fondement légal exprès est requis (3) . Or, un fondement juridique qui habiliterait le Roi à limiter le délai pour une demande de suspension d'extrême urgence semble faire défaut.

Si l'article 36 du projet était interprété de manière limitative, afin qu'il ne porte que sur les conséquences d'une demande de suspension introduite dans les quinze premiers jours suivant la décision d'attribution, la disposition serait en outre incomplète. Les demandes de suspension ordinaires introduites en dehors de ce délai peuvent en effet donner lieu aux mêmes problèmes que ceux que la disposition en projet vise à éviter. Un dispositif fait toutefois défaut à cet effet.

Il convient, dès lors, de reconsidérer l'article 36 du projet, et il faudra, le cas échéant, d'abord prévoir un fondement juridique adéquat.

4.3. Sur la base de l'article 42 du projet, le concessionnaire peut, dans une période de trois ans à compter de la mise en service de la première unité de production de son installation de production, conclure un ou plusieurs contrats de vente d'électricité avec des clients finals, sur la base d'un profil pay as produced, à prix fixe pour un maximum de la moitié de la production totale d'électricité de son installation de production, le prix de l'énergie produite n'étant pas plus élevé pour le client final que la strike price (indexé le cas échéant) majoré de 3 euros par mégawatt heure (article 42, § 1er, alinéa 1er, du projet). En outre, le concessionnaire peut conclure un ou plusieurs contrats de vente d'électricité avec des citoyens, des PME, des autorités locales, y compris

burgers, en kmo's, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen mits toepassing van de voorwaarden voor directe burgerparticipatie, voor de verkoop van een bijkomend volume van maximum vijftientig procent van de totale elektriciteitsproductie van zijn productie-installatie, op basis van een pay as produced profiel, aan een vaste prijs, waarvan de verkoopprijs van de geproduceerde energie beperkt is tot de (in voorkomend geval geïndexeerde) strike price vermeerderd met 3 euro per megawattuur (artikel 42, § 1, tweede lid, van het ontwerp). Het gedeelte van de productie dat in het kader van dergelijke contracten wordt verkocht wordt uitgesloten van de toepassing van het steunmechanisme bedoeld in artikel 40 van het ontwerp (de zogenaamde carve-out). Voor de afnemers in kwestie heeft de regeling echter als gevolg dat een maximumprijs wordt ingesteld waartegen dat deel van de geproduceerde elektriciteit mag worden verkocht, wat voor die afnemers bij hoge energieprijzen een significant voordeel inhoudt.

Volgens de gemachtigde zou deze bepaling rechtsgrond vinden in artikel 6/3, § 3, 10°, van de Elektriciteitswet, dat echter louter de Koning machtigt tot het vaststellen van steun voor een duurtijd van 20 jaar, en artikel 7, § 1^{quater}, eerste lid, van de Elektriciteitswet, dat de Koning machtigt om een steunregime vast te stellen ter bevordering van de productie van elektriciteit geproduceerd overeenkomstig artikel 6/3 en gerelateerde maatregelen van marktorganisatie. In de memorie van toelichting bij de wet van 19 december 2023 wordt inzake de laatst vermelde bepaling het volgende gesteld:(4)

“In die nieuwe paragraaf 1^{quater} wordt een machtiging aan de Koning voorzien tot vaststelling van een steunregime, op basis waarvan bijvoorbeeld door de Koning ook een door de commissie beheerd systeem voor de toekenning van garanties van oorsprong zou kunnen worden voorzien. Bovendien wordt in die nieuwe paragraaf 1^{quater} eveneens een machtiging aan de Koning voorzien tot vaststelling van maatregelen van marktorganisatie op basis waarvan bijvoorbeeld door de Koning ook een maximumprijs zou kunnen worden opgelegd voor de verkoop van de niet gesubsidieerde elektriciteit.”

4.3.1. Ondanks dit aanknopingspunt in de memorie van toelichting bij de wet van 19 december 2023 valt te wijzen op het volgende.

Artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht luidt als volgt:

“De prijzen van goederen en diensten worden bepaald door de vrije mededinging.”

In het advies van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (hierna: CREG) bij het ontwerp wordt in dit verband, naast de in opmerking 4.3.2 vermelde fundamentele bezwaren inzake de verenigbaarheid met het Europees recht, het volgende gesteld:

“(…) Tot slot merkt de CREG op dat de carve-out naar Belgisch recht een afwijking vormt op het beginsel van de vrije prijsvorming zoals vastgelegd in artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht. Hoewel dergelijke afwijkingen op zich niet verboden zijn, moeten ze bij of krachtens de wet zijn voorzien. Artikel 6/3 van de Elektriciteitswet lijkt echter niet te voorzien in een dergelijke toelating, zodat er volgens de CREG geen rechtsgrond bestaat voor het systeem.” (5)

Het rechtsgrondbezwaar van de CREG is terecht. In een eerder advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving, werd immers al gesteld dat een uitdrukkelijke wettelijke machtiging voor de Koning noodzakelijk is om van artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht af te wijken.(6) De mogelijkheid om af te wijken van artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht is bovendien in verschillende artikelen van de Elektriciteitswet ingeschreven,(7) maar niet in de artikelen 6/3 en 7 van de Elektriciteitswet.

De argumentatie in het verslag aan de Koning, die hieronder summier wordt samengevat, biedt geen antwoord op het geschetste rechtsgrondprobleem:

“De doelstellingen waar het principe dat prijzen vrij moeten worden bepaald door leveranciers – in een goed functionerende markt gebaseerd de interactie tussen vraag en aanbod – van artikel 5 (en 9) van de Elektriciteitsrichtlijn, toe bijdragen zijn: (i) consumenten mondiger maken, (ii) investeringsignalen in de markt sturen, wat de bevoorradingszekerheid op middellange termijn en de overgang naar een koolstofarm systeem ondersteunt, (iii) de overgang naar een flexibel elektriciteitssysteem, met name met participatie aan de vraagzijde, (iv) energie-efficiëntie en energiebesparing - aangezien de energieprijs een belangrijk signaal is van de reële waarde van energie, en (v) keuzemogelijkheden voor consumenten, aangezien leveranciers met elkaar concurreren om betere aanbiedingen te doen op basis van prijs en service. Dezelfde redenering kan worden toegepast op de beginselen van artikel 3 van de Verordening (EU) 2019/943, respectievelijk artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht.

des communes, des institutions d'enseignement, et des associations, pour autant que les conditions de participation directe des citoyens prévues à l'article 21, § 3, soient remplies, pour la vente d'un volume supplémentaire allant jusqu'à vingt-cinq pour cent de la production totale d'électricité de son installation de production, sur la base d'un profil pay as produced, à un prix fixe, dont le prix de vente de l'énergie produite est limité au strike price (indexé le cas échéant) majoré de 3 euros par mégawattheure (article 42, § 1er, alinéa 2, du projet). La partie de la production qui est vendue dans le cadre de tels contrats est exclue de l'application du mécanisme de soutien visé à l'article 40 du projet (ce qu'il est convenu d'appeler le « carve-out »). Pour les clients en question, le régime a toutefois pour effet de fixer un prix maximum auquel cette partie de l'électricité produite peut être vendue, ce qui implique un avantage significatif pour ces clients en cas de prix de l'énergie élevés.

Selon le délégué, cette disposition trouverait son fondement juridique dans l'article 6/3, § 3, 10°, de la loi sur l'électricité, qui n'habilite cependant le Roi qu'à fixer le soutien pour une durée de 20 ans, et dans l'article 7, § 1er quater, alinéa 1er, de la loi sur l'électricité, qui habilite le Roi à établir un régime de soutien pour promouvoir la production d'électricité produite conformément à l'article 6/3 et adopter les mesures d'organisation du marché y relatives. À propos de la disposition citée en dernier, l'exposé des motifs de la loi du 19 décembre 2023 indique ce qui suit (4) :

« Ce nouveau paragraphe 1^{quater} prévoit l'autorisation pour le Roi d'établir un régime de soutien, sur la base duquel, par exemple, un système d'octroi de garanties d'origine géré par la Commission pourrait également être prévu par le Roi. En outre, ce nouveau paragraphe 1^{quater} prévoit également l'autorisation pour le Roi d'adopter des mesures d'organisation du marché sur la base desquelles, par exemple, un prix maximum pourrait également être imposé par le Roi pour la vente d'électricité non subventionnée ».

4.3.1. Malgré ce point de rattachement dans l'exposé des motifs de la loi du 19 décembre 2023, on relèvera les aspects suivants.

L'article V.2 du Code de droit économique s'énonce comme suit :

« Les prix des biens et services sont déterminés par le libre jeu de la concurrence ».

À cet égard, l'avis de la Commission de régulation de l'électricité et du gaz (ci-après : CREG) sur le projet indique, outre les objections fondamentales à propos de la compatibilité avec le droit européen mentionnées à l'observation 4.3.2., ce qui suit :

« (...) Enfin, la CREG constate que ce mécanisme de carve-out constitue, au regard du droit belge, une dérogation au principe de la libre formation des prix consacré à l'article V.2 du Code de droit économique. Si de telles dérogations ne sont pas en soi interdites, elles doivent être prévues par ou en vertu de la loi. Or, il apparaît qu'une telle habilitation n'est pas prévue par l'article 6/3 de la loi électricité, de sorte que le dispositif est, selon la CREG, dépourvu de base légale » (5).

L'objection de la CREG à propos du fondement juridique est justifiée. En effet, un avis antérieur du Conseil d'État, section de législation, a déjà précisé qu'une délégation légale expresse au Roi est nécessaire pour déroger à l'article V.2 du Code de droit économique (6) . La possibilité de déroger à l'article V.2. du Code de droit économique est en outre inscrite dans différents articles de la loi sur l'électricité (7) , mais pas dans ses articles 6/3 et 7.

L'argumentation développée dans le rapport au Roi, résumée de manière succincte ci-dessous, ne répond pas au problème de fondement juridique précité :

« Les objectifs auxquels contribue le principe selon lequel les prix doivent être librement déterminés par les fournisseurs – dans un marché qui fonctionne et qui est fondé sur l'interaction entre l'offre et la demande – de l'article 5 (et 9) de la directive sur l'électricité sont les suivants : (i) la responsabilisation des consommateurs, (ii) l'envoi de signaux d'investissement sur le marché, ce qui favorise la sécurité d'approvisionnement à moyen terme et la transition vers un système à faible émission de carbone, (iii) la transition vers un système électrique flexible, en particulier avec la participation de la demande, (iv) l'efficacité énergétique et les économies d'énergie - le prix de l'énergie étant un signal important de la valeur réelle de l'énergie, et (v) le choix du consommateur, les fournisseurs étant en concurrence pour proposer de meilleures offres basées sur le prix et le service. Le même raisonnement peut être appliqué aux principes de l'article 3 du règlement (UE) 2019/943 et de l'article V.2 du Code de droit économique respectivement.

(...)

De capaciteit/het aanbod van hernieuwbare energie kan op korte termijn niet worden verhoogd op een manier die de vraag in evenwicht brengt en het evenwicht in de markt herstelt: de markt heeft niet de capaciteit om zichzelf te corrigeren.

(...)

Meer in het bijzonder met betrekking tot de voornoemde bepalingen, dient ten eerste te worden opgemerkt dat de voorgestelde regeling de mededinging niet uitschakelt op een manier die in strijd zou zijn met artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht. Op het moment dat de concurrerende inschrijvingsprocedure wordt georganiseerd, is er een aanzienlijke concurrentie voor de markt: de concurrerende inschrijvingsprocedure wordt geëvalueerd op basis van twee belangrijke gunningscriteria, namelijk (i) de strike Price (gewaardeerd met 90 punten) en (ii) de innovatie van het bedrijfsmodel (gewaardeerd met 10 punten). Gezien het belang dat wordt gehecht aan het prijs criterium, zal elke kandidaat worden gestimuleerd om een zo laag mogelijke strike price in te dienen en dus fel te concurreren om de domeinconcessie in de wacht te slepen.”

Het komt niet aan de Koning toe om, zonder daar afdoende en uitdrukkelijk toe gemachtigd te zijn door een wettelijke bepaling, regels vast te stellen die, in afwijking van artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht, de werking van de elektriciteitsmarkt beogen te corrigeren en leiden tot een geheel nieuw overheidsingrijpen in de prijsstelling voor de levering van elektriciteit. De omstandigheid dat die maximumprijzen worden opgelegd aan een domeinconcessiehouder die is aangeduid na een marktbevraging verandert daar niets aan, aangezien er ook dan nog steeds wordt afgeweken van het in artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht omschreven principe. Bijgevolg ontbreekt het de Koning aan een afdoende rechtsgrond om een regeling in te voeren die afwijkt van het beginsel van de vrije prijsvorming.

Indien niet eerst in een afdoende en uitdrukkelijke rechtsgrond wordt voorzien, kan de regeling van de maximumprijs niet worden behouden. Aangezien het schrappen van dit element belangrijke gevolgen zou hebben voor het steunmechanisme moet dan wellicht de hele carve-out regeling worden heroverwogen, in welk geval het ontwerp, minstens om die reden, opnieuw voor advies aan de Raad van State zou moeten worden voorgelegd.

4.3.2. Indien de wetgever alsnog in een dergelijke rechtsgrond zou wensen te voorzien moet echter ook worden gewezen op het volgende.

In haar advies maakt de CREG het volgende voorbehoud met betrekking tot de verenigbaarheid van een maximumprijs met het EU recht:(8)

“13. De CREG merkt op dat de tekst van het ontwerp van koninklijk besluit duidelijk verwijst naar de levering van elektriciteit tegen een maximumprijs, die een (niet-verplichte) optie vormt voor de concessiehouder die een bepaald deel van het geproduceerde volume van de ondersteuning via de 2-zijdige CfD wil uitsluiten.

Het opleggen van een maximumprijs voor de leveringscontracten die onder de carve-out vallen, vormt echter overheidsingrijpen in de prijsstelling voor de levering van elektriciteit die zou kunnen worden beschouwd als strijdig met artikel 5 van Richtlijn (EU) 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit. Deze bepaling voorziet dat dat “[leveranciers] vrij [zijn] de prijs waarvoor zij aan de afnemers leveren, vast te stellen”. Weliswaar voorziet het bovengenoemde artikel 5 in uitzonderingen op dit beginsel (i) enerzijds ten behoeve van energiearme en kwetsbare huishoudelijke afnemers, in overeenstemming met bepaalde in artikel 5.4 genoemde voorwaarden en (ii) anderzijds ten gunste van andere huishoudelijke afnemers of micro-ondernemingen, maar alleen bij wijze van overgangsmaatregel om “doeltreffende mededinging tot stand te brengen voor elektriciteitsleveringscontracten tussen leveranciers en om een doeltreffende, marktgebaseerde detailhandelprijs voor elektriciteit tot stand te brengen” (artikel 5.6) en eveneens onder voorbehoud van de naleving van strikte voorwaarden bepaald in artikel 5.7. Aangezien de carve-out betrekking lijkt te hebben op de levering aan afnemers die niet uitsluitend huishoudelijke afnemers of micro-ondernemingen zijn, lijkt hij op grond van een eerste analyse hoe dan ook in strijd te zijn met artikel 5 van Richtlijn (EU) 2019/944.

De CREG merkt in dit verband op dat het mechanisme van de openbare dienstverplichtingen, zoals bepaald in artikel 9 van Richtlijn 2019/944, niet toelaat om te ontsnappen aan de beperkingen inzake de vaststelling van de leveringsprijzen die in voornoemd artikel 5 zijn vastgelegd(9).

(...)

La capacité/l’offre d’énergie renouvelable ne peut être augmentée à court terme de manière à équilibrer la demande et à rééquilibrer le marché : le marché n’a pas la capacité de s’auto-corriger.

(...)

En ce qui concerne plus particulièrement les dispositions précitées, il convient tout d’abord de noter que le régime proposé n’élimine pas la concurrence d’une manière qui serait contraire à l’article V.2 du Code de droit économique. Au moment où la procédure de mise en concurrence est organisée, la concurrence pour le marché est importante : la procédure de mise en concurrence est évaluée sur la base de deux critères d’attribution principaux, à savoir (i) strike price (noté à 90 points) et (ii) l’innovation du modèle d’entreprise (noté à 10 points). Compte tenu de l’importance accordée au critère du prix, chaque candidat sera encouragé à soumettre le strike price le plus bas possible et donc à se livrer une concurrence féroce pour remporter la concession domaniale ».

Il ne revient pas au Roi, sans avoir été habilité adéquatement et expressément à cet effet par une disposition légale, de fixer des règles qui, par dérogation à l’article V.2 du Code de droit économique, visent à corriger le fonctionnement du marché de l’électricité et entraînent une toute nouvelle intervention publique dans la fixation des prix pour la fourniture d’électricité. La circonstance que ces prix maximaux sont imposés à un titulaire de la concession domaniale désigné à l’issue d’une étude de marché n’y change rien, dès lors que l’on s’écarte encore toujours du principe défini à l’article V.2 du Code de droit économique. Par conséquent, le Roi ne dispose pas d’un fondement juridique suffisant pour instaurer un régime qui déroge au principe de la libre formation des prix.

S’il n’est pas prévu au préalable un fondement juridique suffisant et exprès, le régime du prix maximum ne pourra pas être maintenu. Dès lors que la suppression de cet élément aurait des conséquences importantes pour le mécanisme de soutien, il faudra sans doute alors repenser l’ensemble du régime de carve-out, auquel cas le projet, à tout le moins pour ce motif, devrait à nouveau être soumis à l’avis du Conseil d’État.

4.3.2. Si le législateur souhaite encore prévoir un tel fondement juridique, il convient toutefois de relever également les points suivants.

Dans son avis, la CREG émet la réserve suivante en ce qui concerne la compatibilité d’un prix maximum avec le droit de l’UE (8) :

« 13. La CREG observe que le texte du projet d’arrêté royal vise clairement la fourniture d’électricité à un prix plafond, constituant une option (non obligatoire) pour le concessionnaire qui souhaite voir échapper une certaine proportion du volume produit au régime de compensation via le 2-sided CfD.

L’imposition d’un plafond de prix aux contrats de fourniture visés par le mécanisme de carve-out constitue toutefois une intervention publique dans la fixation du prix de fourniture d’électricité qui pourrait être considérée comme contraire à l’article 5 de la directive (UE) 2019/944 concernant des règles communes pour le marché intérieur de l’électricité. Cette disposition prévoit que ‘[les] fournisseurs sont libres de déterminer le prix auquel ils fournissent l’électricité aux clients’. Certes, l’article 5 précité prévoit des exceptions à ce principe (i) d’une part, au profit des clients résidentiels vulnérables ou en situation de précarité énergétique, dans le respect de certaines conditions énoncées à l’article 5.4 et, (ii) d’autre part, au profit des autres clients résidentiels ou des microentreprises mais uniquement à titre transitoire en vue ‘d’établir une concurrence effective entre les fournisseurs pour les contrats de fourniture d’électricité et de parvenir à une fixation pleinement effective des prix de détail de l’électricité fondée sur le marché’ (art. 5.6) et également moyennant le respect de conditions strictes déterminées à l’article 5.7. En tout état de cause, dans la mesure où le mécanisme de carve-out semble couvrir la fourniture de clients qui ne sont pas uniquement résidentiels ou des microentreprises, il apparaît selon une première analyse contraire à l’article 5 de la directive (UE) 2019/944.

La CREG note à cet égard que le mécanisme des obligations de service public, tel qu’il est exposé à l’article 9 de la directive 2019/944 ne permet pas d’échapper aux limitations à la fixation des prix de fourniture posées par l’article 5 précité (9).

Het opleggen van een maximumprijs in de carve-out zou ook als strijdig kunnen worden beschouwd met artikel 3, a) en b), van Verordening (EU) 2019/943 betreffende de interne markt voor elektriciteit, waarin het volgende wordt bepaald:

‘De lidstaten [...] waarborgen dat de elektriciteitsmarkten in overeenstemming met de volgende beginselen worden beheerd: a) prijsvorming vindt plaats op basis van vraag en aanbod; b) de marktvoorschriften moedigen de vrije prijsvorming aan en vermijden acties waardoor prijsvorming op basis van vraag en aanbod wordt tegengegaan; [...]’

Wat betreft de vraag of het mechanisme in overeenstemming is met zowel artikel 9 van Richtlijn 2019/944 als Verordening 2019/943, lijkt de vrijwillige aard van het mechanisme niet van dien aard te zijn dat de bovenstaande analyse fundamenteel wordt gewijzigd.

Volgens de CREG zou de carve-out met cap van +3 EUR/MWh ook als problematisch kunnen worden beschouwd in het licht van de regels inzake staatssteun, met name (i) omdat de cap een potentieel significante daling van de strike price (en dus van het steunbedrag (zoals hierboven vermeld)) verhindert, (ii) omdat hij een maatregel is die indruist tegen de efficiënte werking van de markt(10), (iii) omdat hij zou kunnen worden beschouwd als een maximumprijs die de concurrerende inschrijvingsprocedure belemmert(11) en (iv) omdat hij zou kunnen worden beschouwd als indirecte steun ten gunste van niet-huishoudelijke afnemers. De bespreking van deze verschillende punten van kritiek valt buiten het bestek van dit advies en is een zaak voor de Europese Commissie, die zich hierover moet uitspreken in het kader van de aanmeldingsprocedure voor het ondersteuningsmechanisme dat is voorzien voor de productie-installaties van de Prinses Elisabeth-zone.

(...)”

Het verslag aan de Koning omvat weliswaar een repliek op de opmerkingen van de CREG, maar die toelichting gaat eraan voorbij dat artikel 5 van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 ‘betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU’ overheidsingrijpen in de prijsstelling voor de levering van elektriciteit enkel mogelijk maakt voor specifieke categorieën van personen, namelijk “energiearme en kwetsbare huishoudelijke afnemers” en dan ook nog enkel onder zeer strikte voorwaarden,(12) terwijl het toepassingsgebied van artikel 42 van het ontwerp veel ruimer is en de maximumprijs geldt voor alle afnemers van de energieproductie die onder de carve-out valt. De voorliggende regeling lijkt bijgevolg onverenigbaar met de aangehaalde richtlijnbevestiging, wat bovendien gevolgen kan hebben voor de beoordeling door de Europese Commissie van de verenigbaarheid van het ontworpen steunmechanisme met de interne markt.

Bijgevolg zal slechts in een specifieke rechtsgrond kunnen worden voorzien voor het instellen van een maximumprijs in de mate dat die maximumprijs enkel wordt gehanteerd ten aanzien van de doelgroepen die worden vermeld in artikel 5 van richtlijn (EU) 2019/944 en onder de voorwaarden die in die bepaling worden vermeld.

4.4. Artikel 44, tweede lid, van het ontwerp beoogt uitvoering te geven aan de machtiging die is opgenomen in artikel 6/3, § 11, tweede lid, van de Elektriciteitswet, zoals ingevoegd door de wet van 19 december 2023, hoewel die wetsbepaling niet wordt vermeld in de aanhef. De ontworpen bepaling is echter niet geheel in overeenstemming met die wetsbepaling. De voornoemde paragraaf 11 luidt:

“De commissie is belast met de controle op de naleving en sanctionering van de vereiste van burgerparticipatie in het kader van een concurrerende inschrijvingsprocedure zoals bepaald door de Koning overeenkomstig paragraaf 3, 9°.

De commissie is ermee belast deze vereiste periodiek te controleren en legt desgevallend een administratieve boete op aan de domeinconcessiehouder, zonder dat deze hoger kan zijn dan een percentage van de totale investeringskosten dat overeenstemt met het niet-behaalde gedeelte van het minimumpercentage. De commissie kan hierbij rekening houden met de omstandigheden en de geleverde inspanningen. De Koning kan de andere modaliteiten bepalen van voornoemde controle en de procedure voor het opleggen van voornoemde boete door de commissie.”

Overeenkomstig artikel 6/3, § 11, tweede lid, van de Elektriciteitswet, beschikt de CREG aldus over de mogelijkheid om bij het bepalen van de hoogte van de administratieve boete rekening te houden met de omstandigheden en de geleverde inspanningen. De ontworpen regeling bepaalt echter dat de CREG een boete moet opleggen met een waarde van het percentage van de totale investeringskosten dat overeenstemt met het niet-behaalde gedeelte van het minimumpercentage, tenzij overmacht kan aangetoond worden – een begrip dat, zo

L'imposition d'un plafond de prix dans le mécanisme de carve-out pourrait également être considérée comme contraire à l'article 3, a) et b) du règlement (UE) 2019/943 sur le marché intérieur de l'électricité, qui dispose :

‘Les États membres [...] veillent à ce que les marchés de l'électricité soient exploités conformément aux principes suivants : a) les prix sont formés sur la base de l'offre et de la demande ; b) les règles du marché encouragent la formation libre des prix et évitent les actions qui empêchent la formation des prix sur la base de l'offre et de la demande ; [...]’

En ce qui concerne la question de conformité du mécanisme tant au regard de l'article 9 de la directive 2019/944 qu'à celui du règlement 2019/943, le caractère volontaire du mécanisme ne semble pas être de nature à modifier fondamentalement l'analyse ci-dessus.

Selon la CREG, le mécanisme de carve-out avec plafonnement à +3 EUR/MWh pourrait en outre être considéré comme problématique au regard des règles en matière d'aides d'État, notamment (i) parce que le plafonnement empêche une baisse significative du strike price (et donc du montant d'aide (comme évoqué supra)), (ii) parce qu'il constitue une mesure allant à l'encontre du fonctionnement efficient du marché (10), (iii) parce qu'il pourrait être considéré comme un prix maximum entravant la procédure de mise en concurrence (11) et (iv) en tant qu'il pourrait être considéré comme une aide indirecte en faveur des clients non résidentiels. L'examen de ces diverses critiques dépasse les limites du présent avis et est du ressort de la Commission européenne, qui devra se prononcer à cet égard dans le cadre de la procédure de notification du mécanisme de soutien envisagé pour les installations de production de la zone Princesse Elisabeth.

(...) ».

Si le rapport au Roi contient bien une réplique aux observations de la CREG, ces explications perdent toutefois de vue le fait que l'article 5 de la directive (UE) 2019/944 du Parlement européen et du Conseil du 5 juin 2019 ‘concernant des règles communes pour le marché intérieur de l'électricité et modifiant la directive 2012/27/UE’ ne permet des interventions publiques dans la fixation des prix pour la fourniture d'électricité que pour des catégories spécifiques de personnes, à savoir les « clients résidentiels vulnérables et en situation de précarité énergétique » et, encore uniquement à des conditions très strictes (12), tandis que le champ d'application de l'article 42 du projet est beaucoup plus large et que le prix maximum s'applique à tous les clients de la production énergétique relevant du mécanisme de carve-out. Le régime à l'examen semble dès lors incompatible avec la disposition de la directive citée, ce qui peut en outre avoir des conséquences pour l'appréciation par la Commission européenne de la compatibilité du mécanisme de soutien en projet avec le marché intérieur.

Dès lors, il ne pourra être prévu qu'un fondement juridique spécifique pour l'instauration d'un prix maximum dans la mesure où ce dernier n'est utilisé qu'à l'égard des groupes cibles visés à l'article 5 de la directive (UE) 2019/944 et aux conditions mentionnées dans cette disposition.

4.4. L'article 44, alinéa 2, du projet vise à donner exécution à l'habilitation inscrite à l'article 6/3, § 11, alinéa 2, de la loi sur l'électricité, insérée par la loi du 19 décembre 2023, bien que cette disposition légale ne soit pas mentionnée dans le préambule. Or, la disposition en projet n'est pas tout à fait conforme à cette disposition légale. Le paragraphe 11 précité s'énonce comme suit :

« La commission est chargée de contrôler le respect et de sanctionner l'obligation de participation citoyenne dans le cadre d'une procédure de mise en concurrence telle que déterminée par le Roi en application du paragraphe 3, 9°.

La commission est chargée de vérifier périodiquement cette exigence et, le cas échéant, d'imposer au titulaire de la concession domaniale du domaine une amende administrative qui ne peut excéder un pourcentage du total des coûts d'investissement correspondant à la partie non respectée du pourcentage minimum. La commission peut tenir compte des circonstances et des efforts déployés. Le Roi peut déterminer les autres modalités du contrôle précité et la procédure d'imposition de l'amende précitée par la commission ».

Conformément à l'article 6/3, § 11, alinéa 2, de la loi sur l'électricité, la CREG dispose ainsi, pour déterminer l'importance de l'amende administrative, de la possibilité de tenir compte des circonstances et des efforts déployés. Or, le régime en projet prévoit que la CREG doit imposer une amende égale au pourcentage des coûts totaux d'investissement correspondant à la partie du pourcentage minimum non atteinte, à moins que l'on puisse prouver un cas de force majeure – notion qui, comme le délégué l'a précisé, doit être comprise au sens du

verduidelijkte de gemachtigde, moet worden begrepen in de zin van het Burgerlijk Wetboek(13). Bijgevolg heeft de CREG niet steeds de bij wet voorziene mogelijkheid om in elk concreet geval, en dus ook buiten gevallen van overmacht, rekening te houden met de omstandigheden en de geleverde inspanningen. Die mogelijkheid impliceert immers dat de CREG meer kan doen dan louter bepalen of er sprake is van een "ontoerekenbare onmogelijkheid voor de schuldenaar om zijn verbintenis na te komen" in de zin van artikel 5.226, § 1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, en ook buiten de gevallen van overmacht de administratieve boete mag matigen.

Artikel 44 van het ontwerp zal slechts geacht kunnen worden rechtsgrond te vinden in artikel 6/3, § 11, tweede lid, van de Elektriciteitswet indien die bepaling in die zin wordt aangepast.

5.1. Wat betreft de bepalingen die een nieuwe regeling vaststellen inzake de erkenning van keuringsinstellingen en het toekennen van conformiteitsattesten (artikelen 62 tot 65 van het ontwerp), moet het volgende worden opgemerkt.

Gevraagd om de rechtsgrond voor de artikelen 62 tot 65 van het ontwerp nader toe te lichten, stelde de gemachtigde:

"De erkenning van de keuringsinstelling en het conformiteitsattest zoals ingevoegd in artikel 62 tot 65 is nodig voor de inwerkingtreding van het tweerichtingscontract ter verrekening van de verschillen (= het steunmechanisme), zoals bepaald in artikel 40 KB Tender. Aldus kan de instelling van dergelijk conformiteitsattest niet losgezien worden van het toekennen van de steun wat zich in artikel 6/3, § 3, 10° en artikel 7, § 1^{quater} bevindt."

Er kan in beginsel worden aangenomen dat deze bepalingen rechtsgrond vinden in artikel 7, § 1^{quater}, eerste lid van de Elektriciteitswet, dat de Koning machtigt tot het vaststellen van een steunregime ter bevordering van de productie van elektriciteit geproduceerd overeenkomstig artikel 6/3 en het vaststellen van gerelateerde maatregelen van marktorganisatie. In de memorie van toelichting bij de wet van 19 december 2023 wordt inzake de laatstvermelde bepaling het volgende gesteld:(14)

"In tegenstelling tot het huidige regime zal de betaling van de subsidies met betrekking tot de windparken die een domeinconcessie verkrijgen na de organisatie van een tender bedoeld in artikel 6/3 van de wet van 29 april 1999 niet langer verlopen op basis van door de CREG uit te reiken groenestroomcertificaten en niet meer middels een aankoopverplichting tegen minimumprijs in hoofde van de netbeheerder. Daartoe wordt voorzien in een nieuwe paragraaf 1^{quater} in artikel 7, van de wet van 29 april 1999 met betrekking tot de offshore windparken het voorwerp zullen uitmaken van een domeinconcessie na een concurrerende inschrijvingsprocedure georganiseerd overeenkomstig in artikel 6/3, §§ 2 en 3, van de wet van 29 april 1999. In die nieuwe paragraaf 1^{quater} wordt een machtiging aan de Koning voorzien tot vaststelling van een steunregime, op basis waarvan bijvoorbeeld door de Koning ook een door de commissie beheerd systeem voor de toekenning van garanties van oorsprong zou kunnen worden voorzien. (...)"

Uit de aangehaalde toelichting blijkt dat de wetgever voor ogen had dat een door de CREG beheerd systeem in de toekenning van garanties van oorsprong zou kunnen voorzien. Dit begrip vertoont gelijkenissen met het begrip "conformiteitsattest" in de zin van het ontwerp, dat aantoonde dat de effectief geproduceerde elektriciteit groene stroom is en dat de geproduceerde hoeveelheid wordt berekend volgens de geldende meetnormen (artikel 63, § 2, van het ontwerp).

Er lijkt echter geen afdoende rechtsgrond te bestaan voor het instellen van een erkenningsregeling waarbij de minister keuringsinstellingen erkent die verantwoordelijk zijn voor het toekennen van conformiteitsattesten en voor het uitbrengen van verslagen over bezoeken aan de productie-installaties (artikel 62, 64 en 65 van het ontwerp). Gelet op het hoger aangehaalde citaat uit de memorie van toelichting, waarbij wordt verwezen naar een centrale rol voor de CREG, valt niet aan te nemen dat, rekening houdend met de algemene economie van de wet, de Koning het instellen van een dergelijke erkenningsregeling kon afleiden uit de geest die aan de opvatting van de wet ten grondslag heeft gelegen en uit de doelstellingen die de wetgever nastreefde. Eerder was de Raad van State, afdeling Wetgeving, al van oordeel dat het uitwerken van een erkenningsregeling (waarbij, net zoals in het voorliggende ontwerp, de erkenningsvoorwaarden, en wijze van indiening van de erkenningsaanvraag bij de bevoegde entiteit en de intrekking worden bepaald) niet in de algemene uitvoeringsbevoegdheid kan worden ingepast.(15)

De voornoemde bepalingen kunnen dan ook slechts doorgang vinden indien eerst in een afdoende rechtsgrond wordt voorzien.

Code civil (13). Par conséquent, la CREG n'a pas toujours la possibilité prévue par la loi, dans chaque cas concret, et donc également en dehors des cas de force majeure, de tenir compte des circonstances et des efforts déployés. Cette possibilité implique en effet que la CREG peut faire davantage que simplement déterminer s'il est question d'une « impossibilité pour le débiteur, qui ne lui est pas imputable, d'exécuter son obligation » au sens de l'article 5.226, § 1er, alinéa 1er, du Code civil, et qu'elle peut aussi modérer l'amende administrative en dehors des cas de force majeure.

L'article 44 du projet ne pourra être réputé trouver un fondement juridique dans l'article 6/3, § 11, alinéa 2, de la loi sur l'électricité que si cette disposition est adaptée dans ce sens.

5.1. En ce qui concerne les dispositions qui fixent de nouvelles règles en matière d'agrément des organismes de contrôle et d'octroi des attestations de conformité (articles 62 à 65 du projet), il convient de formuler les observations suivantes.

Invité à préciser davantage le fondement juridique des articles 62 à 65 du projet, le délégué a déclaré :

« De erkenning van de keuringsinstelling en het conformiteitsattest zoals ingevoegd in artikel 62 tot 65 is nodig voor de inwerkingtreding van het tweerichtingscontract ter verrekening van de verschillen (= het steunmechanisme), zoals bepaald in artikel 40 KB Tender. Aldus kan de instelling van dergelijk conformiteitsattest niet losgezien worden van het toekennen van de steun wat zich in artikel 6/3, § 3, 10° en artikel 7, § 1^{quater} bevindt ».

Il peut en principe être admis que ces dispositions trouvent un fondement juridique dans l'article 7, § 1^{er}quater, alinéa 1er, de la loi sur l'électricité, qui habilite le Roi à établir un régime de soutien pour promouvoir la production d'électricité produite conformément à l'article 6/3 et à adopter les mesures d'organisation du marché y relatives. À propos de la disposition citée en dernier, l'exposé des motifs de la loi du 19 décembre 2023 indique ce qui suit (14) :

« Contrairement au régime actuel, en ce qui concerne les parcs éoliens qui obtiennent une concession domaniale à la suite de l'organisation d'un appel d'offres visé à l'article 6/3 de la loi du 29 avril 1999 le paiement des subsides ne se fera plus sur base de certificats verts à émettre par la CREG et non plus via une obligation d'achat au prix minimum dans le chef du gestionnaire de réseau. À cet effet, un nouveau paragraphe 1^{er}quater est prévu à l'article 7 de la loi du 29 avril 1999 pour les parcs éoliens en mer qui feront l'objet d'une concession domaniale à la suite d'une procédure de mise en concurrence organisé[e] conformément à l'article 6/3, §§ 2 et 3, de la loi du 29 avril 1999. Ce nouveau paragraphe 1[er]quater prévoit l'autorisation pour le Roi d'établir un régime de soutien, sur la base duquel, par exemple, un système d'octroi de garanties d'origine géré par la Commission pourrait également être prévu par le Roi. (...) ».

Il ressort des explications précitées que le législateur envisageait qu'un système géré par la CREG pourrait prévoir l'octroi de garanties d'origine. Cette notion présente des similitudes avec la notion d'« attestation de conformité » au sens du projet, qui atteste que l'électricité effectivement produite est de l'électricité verte et que la quantité produite est calculée selon les normes de mesure en vigueur (article 63, § 2, du projet).

Il ne semble toutefois pas exister de fondement juridique adéquat pour l'instauration d'un régime d'agrément qui permet au ministre d'agréer des organismes de contrôle qui sont responsables de l'octroi d'attestations de conformité et de l'établissement de rapports sur les visites aux installations de production (articles 62, 64 et 65 du projet). Compte tenu de la citation précitée de l'exposé des motifs, qui fait référence à un rôle central pour la CREG, il ne peut être admis, compte tenu de l'économie générale de la loi, que le Roi pouvait déduire l'instauration d'un tel régime d'agrément de l'esprit qui a présidé à la conception de la loi et des objectifs poursuivis par le législateur. Précédemment, le Conseil d'État, section de législation, avait déjà estimé que l'élaboration d'un régime d'agrément (qui, à instar du projet à l'examen, définit les conditions d'agrément, le mode d'introduction de la demande d'agrément auprès de l'entité compétente et le retrait) ne peut pas s'inscrire dans le cadre du pouvoir général d'exécution (15).

Les dispositions précitées ne peuvent, dès lors, se concrétiser que si un fondement juridique adéquat est préalablement prévu.

5.2 Eenzelfde voorbehoud geldt mutatis mutandis ook bij de wijzigingen die de artikelen 66 tot 73 van het ontwerp doorvoeren in het koninklijk besluit van 16 juli 2002 'betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid', waarvoor artikel 7, § 1, van de Elektriciteitswet geen afdoende rechtsgrond biedt, nu de erkenning van certificatie-instellingen niet beschouwd kan worden als een maatregel van marktorganisatie in de zin van die bepaling.(16)

VORMVEREISTEN

6. Het ontwerp omvat een staatssteunregeling, zodat het in principe moet worden aangemeld bij de Europese Commissie. Krachtens artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU), dient de Europese Commissie immers van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen tijdig op de hoogte te worden gebracht.

Gevraagd of het ontwerp al werd aangemeld, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

«De aanmelding bij de Europese Commissie inzake staatssteun overeenkomstig artikelen 107 en 108 VWEU is op heden nog niet gebeurd. Wel werden informeel de eerste contacten gelegd met de Europese Commissie en werden een eerste reeks vragen beantwoord. Het is onze intentie om dergelijke aanmelding voor staatssteun te verrichten in de loop van 2024 (Q1 wat betreft prenotificatie en uiterlijk Q2 of 3 wat betreft formele notificatie).

Het artikel 32, vierde lid, van het ontwerp besluit werd in het verslag aan de Koning voorzien van volgende toelichting in dat verband:

'Er wordt een standstill-clausule met betrekking tot staatssteun voorzien. De domeinconcessie kan niet toegekend worden door de concessieverlenende overheid indien de Europese Commissie de steunmaatregelen vervat in dit besluit niet heeft goedgekeurd, of de termijn voor goedkeuring niet is verstreken. In het bijzonder wordt verwacht dat het tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen als staatssteun kwalificeert. Zolang de steunmaatregelen niet goedgekeurd zijn, of de termijn voor goedkeuring niet verstreken is, lijkt het niet aangewezen om de domeinconcessie toe te kennen. Deze creëert immers het recht op de steun. Deze voorwaarde hoeft niet noodzakelijk vervuld te zijn voor de gehele Prinses Elisabeth-zone, maar enkel voor de betrokken kavels. Het is immers niet uitgesloten dat er meerdere aanmeldingen gebeuren en/of afzonderlijke beslissingen genomen worden voor de afzonderlijke kavels.'"

Artikel 32, vierde lid, van het ontwerp bepaalt inderdaad dat de minister de gunningsbeslissing bedoeld in het eerste lid slechts kan nemen indien de Europese Commissie de steunmaatregelen vervat in dit besluit met betrekking tot de betrokken kavel(s) verenigbaar heeft verklaard met de interne markt overeenkomstig artikel 107 VWEU, of indien de termijn waarbinnen de Europese Commissie gehouden is een beslissing te nemen over de steunmaatregelen met betrekking tot de betrokken kavel(s) verstreken is.

De stellers van het ontwerp gaan er aldus vanuit dat het voorliggende ontwerp kan worden aangenomen en de toewijzingsprocedure kan worden opgestart voorafgaand aan een of meer beslissingen van de Europese Commissie inzake staatssteun. Het lijkt, op het ogenblik dat aanvragen reeds zijn ingediend, echter geenszins evident dat alsnog wordt ingegrepen op bestaande regels zoals die van het "tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen", i.e. het steunmechanisme waarbij de begunstigde een vooraf bepaald vast inkomen gegarandeerd krijgt ("strike price") op basis van AAP(17) en waarbij het steunniveau (dat negatief kan zijn) verandert naargelang van de elektriciteitsreferentieprijzen en de correctiefactor.(18) De hoogte van de "strike price" is immers een van de toewijzingscriteria (zie artikel 19, § 2, van het ontwerp).

In dit verband kan het volgende in herinnering gebracht worden:(19)

"Krachtens artikel 108, lid 3, VWEU moeten de lidstaten elke maatregel tot invoering van nieuwe steun of wijziging van bestaande steun bij de Commissie aanmelden en mogen zij een dergelijke maatregel voorts niet ten uitvoer leggen zolang de Commissie geen definitief besluit heeft genomen over deze maatregel. Deze tweeledige verplichting (aanmelding en standstill) beoogt te waarborgen dat een steunmaatregel geen gevolgen heeft voordat de Commissie een redelijke termijn heeft gehad om de voorgenoemde steun nauwkeurig te onderzoeken en, in voorkomend geval, de formele onderzoeksprocedure in te leiden. Het uiteindelijke doel is uiteraard de mogelijkheid te vermijden dat er onverenigbare steun aan de begunstigten kan worden toegekend."

5.2. Une même réserve s'applique aussi mutatis mutandis aux modifications apportées par les articles 66 à 73 du projet à l'arrêté royal du 16 juillet 2002 'relatif à l'établissement de mécanismes visant la promotion de l'électricité produite à partir des sources d'énergie renouvelables et l'indemnisation des titulaires d'une concession domaniale offshore en cas d'indisponibilité du Modular Offshore Grid', pour lesquelles l'article 7, § 1er, de la loi sur l'électricité ne procure pas de fondement juridique suffisant, dès lors que l'agrément des organismes de certification ne peut pas être considéré comme une mesure d'organisation du marché au sens de cette disposition (16) .

FORMALITÉS

6. Le projet contenant un régime d'aides d'État, il doit en principe être notifié à la Commission européenne. L'article 108, paragraphe 3, du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (ci-après : TFUE) requiert en effet que la Commission européenne soit informée, en temps utile, des projets tendant à instituer ou à modifier des aides.

Invité à préciser si le projet a déjà été notifié, le délégué a déclaré ce qui suit :

« De aanmelding bij de Europese Commissie inzake staatssteun overeenkomstig artikelen 107 en 108 VWEU is op heden nog niet gebeurd. Wel werden informeel de eerste contacten gelegd met de Europese Commissie en werden een eerste reeks vragen beantwoord. Het is onze intentie om dergelijke aanmelding voor staatssteun te verrichten in de loop van 2024 (Q1 wat betreft prenotificatie en uiterlijk Q2 of 3 wat betreft formele notificatie).

Het artikel 32, vierde lid, van het ontwerp besluit werd in het verslag aan de Koning voorzien van volgende toelichting in dat verband:

'Er wordt een standstill-clausule met betrekking tot staatssteun voorzien. De domeinconcessie kan niet toegekend worden door de concessieverlenende overheid indien de Europese Commissie de steunmaatregelen vervat in dit besluit niet heeft goedgekeurd, of de termijn voor goedkeuring niet is verstreken. In het bijzonder wordt verwacht dat het tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen als staatssteun kwalificeert. Zolang de steunmaatregelen niet goedgekeurd zijn, of de termijn voor goedkeuring niet verstreken is, lijkt het niet aangewezen om de domeinconcessie toe te kennen. Deze creëert immers het recht op de steun. Deze voorwaarde hoeft niet noodzakelijk vervuld te zijn voor de gehele Prinses Elisabeth-zone, maar enkel voor de betrokken kavels. Het is immers niet uitgesloten dat er meerdere aanmeldingen gebeuren en/of afzonderlijke beslissingen genomen worden voor de afzonderlijke kavels.' »

L'article 32, alinéa 4, du projet dispose en effet que le ministre ne peut prendre la décision d'attribution visée à l'alinéa 1er que si la Commission européenne a déclaré les mesures d'aide contenues dans le présent arrêté compatible avec le marché intérieur en vertu de l'article 107 du TFUE en ce qui concerne le(s) lot(s) concerné(s), ou si le délai dans lequel la Commission européenne est tenue de prendre une décision sur les mesures d'aide concernant le(s) lot(s) concerné(s) a expiré.

Les auteurs du projet considèrent donc que le projet à l'examen peut être adopté et que la procédure d'attribution peut être lancée préalablement à une ou plusieurs décisions de la Commission européenne en matière d'aides d'État. Or, il ne paraît nullement évident, au moment où des demandes ont déjà été introduites, d'intervenir encore dans des règles existantes, telles que celles du « contrat d'écart compensatoire bidirectionnel », c'est-à-dire le mécanisme de soutien dans lequel le bénéficiaire se voit garantir un revenu fixe déterminé à l'avance (« strike price ») en fonction de l'AAP (17), et dans lequel le niveau du soutien (qui peut être négatif) évolue en fonction du prix de référence de l'électricité et du facteur de correction (18). En effet, le montant du « strike price » est l'un des critères d'attribution (voir l'article 19, § 2, du projet).

À cet égard, on peut rappeler l'observation suivante : (19)

« En vertu de l'article 108, paragraphe 3, TFUE, les États membres ont l'obligation, d'une part, de notifier à la Commission toute mesure tendant à instituer une aide d'État nouvelle ou à modifier une aide existante et, d'autre part, de ne pas mettre en œuvre une telle mesure, aussi longtemps que cette institution n'a pas pris une décision finale concernant ladite mesure. Cette double obligation (de notification et de suspension) vise à garantir que les effets d'une aide ne se produisent pas avant que la Commission n'ait eu un délai raisonnable pour examiner le projet en détail et, le cas échéant, entamer la procédure formelle d'examen. L'objectif final est, à l'évidence, d'exclure toute possibilité que des aides incompatibles avec le marché intérieur soient versées aux bénéficiaires ».

De werkwijze die de stellers van het ontwerp voor ogen hebben zal aanleiding geven tot ernstige juridische problemen indien de beslissing van de Europese Commissie voorwaardelijk is geformuleerd en die voorwaarden nopen tot een aanpassing van het te nemen besluit. In voorkomend geval zal een aangepaste tekst of een ontwerp van wijzigingsbesluit (opnieuw) om advies moeten worden voorgelegd aan de Raad van State,(20) en zal de lopende toewijzingsprocedure(s) wellicht moeten worden stopgezet. Aangezien de steunvoorwaarden rechtstreeks verweven zijn met een cruciaal element van de biedingen – de strike price – kan de relevantie van de biedingen en de gelijkheid van de kandidaten in de gunningsprocedure dan immers niet meer worden gegarandeerd. Er moet bovendien op worden gewezen dat het afbreken van de gunningsprocedure doordat de overheid onzorgvuldig gehandeld heeft door een steunregeling te implementeren in weerwil van het standstill-beginsel niettegenstaande artikel 24, eerste lid, in fine, tot overheidsaansprakelijkheid kan leiden.(21)

Aan het voornoemde vormvereiste zal dus nog dienen te worden voldaan, waarbij aan het aan te nemen ontwerp geen uitvoering kan worden gegeven voordat de procedure bij de Europese Commissie tot een eindbeslissing heeft geleid. In beginsel moet de aanneming van het voorliggende besluit worden uitgesteld tot de Europese Commissie de aanmeldingsprocedure heeft beëindigd. In elk geval moet worden vermeden dat een concurrerende inschrijvingsprocedure zou worden aangevat voordat er zekerheid is over de voorwaarden waaronder steun zal worden verleend.

7. De ontworpen regeling beoogt een reglementair kader tot stand te brengen voor de uitbouw van de elektriciteitsproductie ten belope van een bijkomende capaciteit, om zo mee de sluiting van de kerncentrales op te vangen. Bovendien worden maximumprijzen voor de verkoop van elektriciteit opgelegd. Het gaat bijgevolg om een aangelegenheid die raakt aan de grote lijnen van het energiebeleid. In het licht hiervan werd de gemachtigde gevraagd of over het ontwerp overleg werd gepleegd met de gewesten overeenkomstig artikel 6, § 3, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'. De gemachtigde stelde:

« Ons inziens valt dit ontwerp besluit onder de bevoegdheid die de federale overheid ontleent aan het artikel 6, § 1, VII, tweede lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (BWHI) en is de overlegverplichting bedoeld in artikel 6, § 3, 2°, BWHI derhalve niet van toepassing. Conform het internationale zeerecht vallen zeeruimtes onder de bevoegdheid van de federale overheid (België trad toe tot het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee en bepaalde haar EEZ (exclusieve economische zone) in 1999 waarbij die voor België samenvalt met het continentaal plat). De federale overheid is bijgevolg bevoegd voor de bevordering van energieproductie uit hernieuwbare energie op het Belgische continentaal plat. Het feit dat de offshore elektriciteitsproductie-installaties in de territoriale zee gelegen is betekent dat zij, zowel wat de regels inzake energieproductie alsook inzake de regels inzake financiering van installaties betreft integraal onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen (cfr. GwH 5 december 2006, nr. 193/2006, B.24.2).

Bovendien valt dit ontwerp besluit ons inziens niet onder de grote lijnen van het energiebeleid en geldt voor dit ontwerp besluit geen verplichting tot overleg met de gewesten bedoeld in artikel 6, § 3, 3°, BWHI. Immers het voorliggende ontwerp besluit geeft uitvoering aan de beleidskeuzes die eerder werden gemaakt in de wet van 12 mei 2019 tot wijziging van de elektriciteitswet waarin reeds voorgeschreven werd dat een concurrerende inschrijvingsprocedure moet worden georganiseerd voor de toekenning van domeinconcessies op grond waarvan de succesvolle inschrijver aan wie de domeinconcessie wordt verleend toelating verkrijgt om gebruik te maken van de betrokken kavels met het oog de bouw en de privaatieve exploitatie van offshore elektriciteitsproductie-installaties.

Wat betreft de uitoefening van de energiebevoegdheden op de Noordzee is het zo dat de gewesten slechts bevoegd zijn om de hun toegewezen aangelegenheden te regelen binnen hun territoriaal bevoegdheidsgebied, bepaald in de artikelen 3 en 5 van de Grondwet en artikel 2 van de Bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen (BWHI). De mariene gebieden (de territoriale zee en de exclusieve economische zone) van België liggen buiten het territoriaal bevoegdheidsgebied van de gewesten (Grondwettelijk Hof 9 juli 2013, nr. 98/2013, B.20.2.). De gewesten missen de bevoegdheid tot het vaststellen van regels in verband met gebiedsdelen die buiten hun territoriaal bevoegdheidsgebied zijn gelegen. Die regels moeten worden vastgelegd door de federale wetgever, die ter zake de residuaire bevoegdheid bezit (Advies Raad van State van 31 mei 2011, nr. 49.570/3).

Le procédé envisagé par les auteurs du projet entraînera de sérieux problèmes juridiques si la décision de la Commission européenne est formulée d'une manière conditionnelle et si ces conditions requièrent une adaptation de l'arrêté envisagé. Le cas échéant, un texte adapté ou un projet d'arrêté modificatif devra (de nouveau) être soumis à l'avis du Conseil d'État (20), et il devra probablement être mis un terme à la (aux) procédure(s) d'attribution en cours. Les conditions d'octroi de l'aide étant directement liées à un élément crucial des offres – le « strike price » –, la pertinence des offres et l'égalité des candidats dans la procédure de passation ne peuvent alors en effet plus être garanties. Il convient en outre de souligner que l'interruption de la procédure d'attribution consécutivement au fait que l'autorité a agi avec négligence en mettant en œuvre un régime d'aide en violation du principe de standstill, nonobstant l'article 24, alinéa 1er, in fine, peut engager la responsabilité publique (21).

La formalité précitée devra encore être accomplie, de sorte que le projet à adopter ne peut être mis à exécution avant que la procédure auprès de la Commission européenne ait abouti à une décision finale. Il faut en principe différer l'adoption de l'arrêté à l'examen jusqu'à ce que la Commission européenne ait clôturé la procédure de notification. En tout état de cause, il faudra éviter qu'une procédure de mise en concurrence ne soit entamée avant que les conditions d'octroi de l'aide ne soient connues avec certitude.

7. Le dispositif en projet vise à mettre en place un cadre réglementaire permettant d'accroître la production d'électricité à concurrence d'une capacité supplémentaire, et ainsi, de compenser également la fermeture des centrales nucléaires. En outre, des prix maximaux sont fixés pour la vente d'électricité. Il s'agit par conséquent d'une matière qui touche aux grandes lignes de la politique de l'énergie. Compte tenu de cet élément, il a été demandé au délégué si le projet a fait l'objet d'une concertation avec les régions, conformément à l'article 6, § 3, 3°, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles'. Le délégué a déclaré ce qui suit :

« Ons inziens valt dit ontwerp besluit onder de bevoegdheid die de federale overheid ontleent aan het artikel 6, § 1, VII, tweede lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (BWHI) en is de overlegverplichting bedoeld in artikel 6, § 3, 2°, BWHI derhalve niet van toepassing. Conform het internationale zeerecht vallen zeeruimtes onder de bevoegdheid van de federale overheid (België trad toe tot het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee en bepaalde haar EEZ (exclusieve economische zone) in 1999 waarbij die voor België samenvalt met het continentaal plat). De federale overheid is bijgevolg bevoegd voor de bevordering van energieproductie uit hernieuwbare energie op het Belgische continentaal plat. Het feit dat de offshore elektriciteitsproductie-installaties in de territoriale zee gelegen is betekent dat zij, zowel wat de regels inzake energieproductie alsook inzake de regels inzake financiering van installaties betreft integraal onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen (cfr. GwH 5 december 2006, nr. 193/2006, B.24.2).

Bovendien valt dit ontwerp besluit ons inziens niet onder de grote lijnen van het energiebeleid en geldt voor dit ontwerp besluit geen verplichting tot overleg met de gewesten bedoeld in artikel 6, § 3, 3°, BWHI. Immers het voorliggende ontwerp besluit geeft uitvoering aan de beleidskeuzes die eerder werden gemaakt in de wet van 12 mei 2019 tot wijziging van de elektriciteitswet waarin reeds voorgeschreven werd dat een concurrerende inschrijvingsprocedure moet worden georganiseerd voor de toekenning van domeinconcessies op grond waarvan de succesvolle inschrijver aan wie de domeinconcessie wordt verleend toelating verkrijgt om gebruik te maken van de betrokken kavels met het oog de bouw en de privaatieve exploitatie van offshore elektriciteitsproductie-installaties.

Wat betreft de uitoefening van de energiebevoegdheden op de Noordzee is het zo dat de gewesten slechts bevoegd zijn om de hun toegewezen aangelegenheden te regelen binnen hun territoriaal bevoegdheidsgebied, bepaald in de artikelen 3 en 5 van de Grondwet en artikel 2 van de Bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen (BWHI). De mariene gebieden (de territoriale zee en de exclusieve economische zone) van België liggen buiten het territoriaal bevoegdheidsgebied van de gewesten (Grondwettelijk Hof 9 juli 2013, nr. 98/2013, B.20.2.). De gewesten missen de bevoegdheid tot het vaststellen van regels in verband met gebiedsdelen die buiten hun territoriaal bevoegdheidsgebied zijn gelegen. Die regels moeten worden vastgelegd door de federale wetgever, die ter zake de residuaire bevoegdheid bezit (Advies Raad van State van 31 mei 2011, nr. 49.570/3).

Het feit dat de offshore energieproductie-installaties in de territoriale zee zijn gelegen, houdt in dat zij, zowel wat de regels inzake energieproductie als de regels inzake de financiering van de installaties betreft, integraal onder de bevoegdheid van de federale Staat vallen (I. GERKENS, Droit de l'énergie et de l'immobilier, Wolters Kluwer Belgium, 2010, 7.).

De bouw en exploitatie van de energieproductie-installaties in de Noordzee behoort tot de federale bevoegdheden, net zoals de bouw en de exploitatie van installaties noodzakelijk voor de transmissie van deze elektriciteit. Deze aangelegenheden ressorteren onder de federale bevoegdheden inzake de grote infrastructures voor de stockering, het vervoer en de productie van energie (K. REYBROUCK en S. SOT-TIAUX, o.c., 638.).

De bevoegdheid van de federale overheid inzake de productie van energie (Art. 6, § 1, VII, tweede lid, c), BWHI) omvat in essentie de fossiele brandstoffen, de kernenergie en de offshore productie-installaties. Er moet overleg gepleegd worden tussen de betrokken gewestregeringen en de federale overheid over iedere maatregel op het gebied van energiebeleid, buiten de bevoegdheden opgesomd in artikel 6, § 1, VII, van de BWHI."

In dit verband kan het volgende worden opgemerkt.

In het advies 64.986/1 van 30 januari 2019 over het voorontwerp van wet dat heeft geleid tot de wet die onder meer artikel 6/3 in de Elektriciteitswet heeft ingevoegd,(22) werd er al op gewezen dat voor die wet een overlegverplichting geldt overeenkomstig artikel 6, § 3, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en deelde de gemachtigde destijds ook mee dat deze wet aan het Overlegcomité werd voorged.(23)

Tevens wees de Raad van State, afdeling Wetgeving in het vooromde advies er al op dat over het uitvoeringsbesluit eveneens overleg zal moeten worden gevoerd:

"5.2. De gemachtigde werd tevens om een verduidelijking verzocht met betrekking tot het criterium op basis waarvan de concurrentie zal worden georganiseerd en de verschillende inschrijvers zich zullen moeten onderscheiden(24). De memorie van toelichting lijkt verschillende biedsystemen te overwegen, zodat de vraag rijst of het de bedoeling is om de Koning er op een geheel discretionaire wijze over te laten oordelen welke formule zal worden toegepast en of, in voorkomend geval, dat oordeel dan in het uitvoeringsbesluit zal gebeuren, dan wel dat de Koning dat oordeel zelfs zal kunnen afhankelijk maken van een specifieke keuze in het concrete bestek.

De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

'Krachtens het nieuwe ontworpen artikel 6/3, § 3, 3° van het wetsontwerp bepaalt de Koning, bij een in ministerraad overlegd besluit, de toekenningscriteria op basis waarvan een rangorde wordt gemaakt en de geselecteerde inschrijver van de concurrerende inschrijvingsprocedure wordt aangeduid. Gelet op de beoogde lancering van de eerste tender in de tweede helft van 2022, maakt deze machtiging aan de Koning het mogelijk om op een later tijdstip de toekenningscriteria te bepalen rekening houdend met eventueel geëvolueerde markt-omstandigheden en technologische ontwikkelingen.

Gelet op de bewoordingen "Daarbij kan onder andere gedacht worden aan:" beoogt de memorie van toelichting richtinggevend te zijn zonder evenwel limitatief te zijn en dus zonder aan de discretionaire bevoegdheid van de Koning te raken. Gelet op het cruciale belang van deze toekenningscriteria, werd ervoor gekozen om de Koning bij wet op te dragen na overleg in de Ministerraad deze toekenningscriteria vast te leggen.

Bijgevolg is het niet de bedoeling om de vastlegging van deze criteria door te schuiven naar ieder afzonderlijk bestek.'

Het door de gemachtigde verstrekte antwoord doet ervan blijken het de bedoeling is om aan de Koning een verregaande autonomie te laten om een toch wel significant aspect van het energiebeleid te bepalen. Het staat uiteraard aan de wetgever om te oordelen of het opportuun is om een dergelijke ruime beoordelingsvrijheid te geven aan de Koning. In elk geval impliceert de omvang van de beoordelingsvrijheid dat ook over de uitvoeringsbesluiten overeenkomstig artikel 6, § 3, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 overleg zal moeten worden gepleegd met de gewesten."

Wat betreft het door de gemachtigde vermelde arrest van het Grondwettelijk Hof inzake het beroep tot vernietiging van artikel 62 van de wet van 20 juli 2005 'houdende diverse bepalingen' (over de productie van elektriciteit uit wind in de zeegebieden), kan er voorts op worden gewezen dat het Grondwettelijk Hof in die zaak net een middel verwierp omdat uit de parlementaire voorbereiding van de voormelde

Het feit dat de offshore energieproductie-installaties in de territoriale zee zijn gelegen, houdt in dat zij, zowel wat de regels inzake energieproductie als de regels inzake de financiering van de installaties betreft, integraal onder de bevoegdheid van de federale Staat vallen (I. GERKENS, Droit de l'énergie et de l'immobilier, Wolters Kluwer Belgium, 2010, 7.).

De bouw en exploitatie van de energieproductie-installaties in de Noordzee behoort tot de federale bevoegdheden, net zoals de bouw en de exploitatie van installaties noodzakelijk voor de transmissie van deze elektriciteit. Deze aangelegenheden ressorteren onder de federale bevoegdheden inzake de grote infrastructures voor de stockering, het vervoer en de productie van energie (K. REYBROUCK en S. SOT-TIAUX, o.c., 638.).

De bevoegdheid van de federale overheid inzake de productie van energie (Art. 6, § 1, VII, tweede lid, c), BWHI) omvat in essentie de fossiele brandstoffen, de kernenergie en de offshore productie-installaties. Er moet overleg gepleegd worden tussen de betrokken gewestregeringen en de federale overheid over iedere maatregel op het gebied van energiebeleid, buiten de bevoegdheden opgesomd in artikel 6, § 1, VII, van de BWHI. »

À cet égard, les observations suivantes peuvent être formulées.

L'avis 64.986/1 du 30 janvier 2019 sur l'avant-projet de loi devenu la loi qui a inséré notamment l'article 6/3 dans la loi sur l'électricité (22), a déjà relevé qu'une obligation de concertation s'applique à cette loi, conformément à l'article 6, § 3, 3°, de la loi spéciale du 8 août 1980, et le délégué a également déclaré à l'époque que cette loi avait été soumise au Comité de concertation (23).

Par ailleurs, le Conseil d'État, section de législation, a déjà souligné dans l'avis précité que l'arrêté d'exécution devra lui aussi faire l'objet d'une concertation :

« 5.2. Il a également été demandé au délégué de préciser le critère sur la base duquel, d'une part, la concurrence sera organisée et, d'autre part, les différents soumissionnaires devront se différencier (24). L'exposé des motifs semble envisager différents systèmes d'adjudication, de sorte que la question se pose de savoir si l'intention est de laisser au Roi le soin de décider d'une manière totalement discrétionnaire quelle formule sera appliquée et si, le cas échéant, cette décision interviendra dans l'arrêté d'exécution, ou même de lui permettre de subordonner cette décision à une option spécifique figurant dans le cahier des charges concerné.

Le délégué a répondu à cette question comme suit :

'Krachtens het nieuwe ontworpen artikel 6/3, § 3, 3° van het wetsontwerp bepaalt de Koning, bij een in ministerraad overlegd besluit, de toekenningscriteria op basis waarvan een rangorde wordt gemaakt en de geselecteerde inschrijver van de concurrerende inschrijvingsprocedure wordt aangeduid. Gelet op de beoogde lancering van de eerste tender in de tweede helft van 2022, maakt deze machtiging aan de Koning het mogelijk om op een later tijdstip de toekenningscriteria te bepalen rekening houdend met eventueel geëvolueerde markt-omstandigheden en technologische ontwikkelingen.

Gelet op de bewoordingen „Daarbij kan onder andere gedacht worden aan:[00e2][0080][009f] beoogt de memorie van toelichting richtinggevend te zijn zonder evenwel limitatief te zijn en dus zonder aan de discretionaire bevoegdheid van de Koning te raken. Gelet op het cruciale belang van deze toekenningscriteria, werd ervoor gekozen om de Koning bij wet op te dragen na overleg in de Ministerraad deze toekenningscriteria vast te leggen.

Bijgevolg is het niet de bedoeling om de vastlegging van deze criteria door te schuiven naar ieder afzonderlijk bestek.'

Il ressort de la réponse du délégué que l'intention est de laisser une très grande autonomie au Roi pour fixer un aspect tout de même important de la politique de l'énergie. Il appartient évidemment au législateur d'apprécier s'il est opportun de laisser une liberté d'appréciation à ce point étendue au Roi. En tout cas, l'étendue de la liberté d'appréciation implique que, conformément à l'article 6, § 3, 3°, de la loi spéciale du 8 août 1980, les arrêtés d'exécution devront également faire l'objet d'une concertation avec les régions ».

En ce qui concerne l'arrêt de la Cour constitutionnelle concernant le recours en annulation de l'article 62 de la loi du 20 juillet 2005 'portant des dispositions diverses' (production d'électricité à partir du vent dans les espaces marins), mentionné par le délégué, il peut en outre être relevé que dans cette affaire, la Cour constitutionnelle a précisément rejeté un moyen au motif qu'il est ressorti des travaux préparatoires de

wet bleek dat het bij artikel 6, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen verplichte overleg met de gewestregeringen wel degelijk had plaatsgehad.(25)

Het overeenkomstig artikel 6, § 3, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 vereiste overleg zal dus nog moeten worden gepleegd met de gewesten.

8. Indien de tekst van het ontwerp nog wijzigingen zou ondergaan naar aanleiding van het vervullen van de voornoemde vormvereisten,(26) zullen die wijzigingen ter inachtneming van het bepaalde in artikel 3, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, eveneens nog om advies aan de afdeling Wetgeving moeten worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerking

9. Artikel 6/3 van de Elektriciteitswet gaat uit van een kwalificatie als “domeinconcessie” van de toe te wijzen kavels (en dus niet van een kwalificatie als concessie voor werken of diensten en evenmin van een kwalificatie als overheidsopdracht). Uiteraard dient de Koning met die wettelijke kwalificatie rekening te houden.

9.1. Op een vraag van het Auditoraat bij het onderzoek van het voorontwerp dat heeft geleid tot onder meer artikel 6/3 van de Elektriciteitswet, naar de eventuele toepassing van Europese regels inzake overheidsopdrachten of concessies op de ontworpen procedure, werd eerder als volgt geantwoord: (27)

“[H]et [is] verantwoord [...] aan te nemen dat de betrokken domeinconcessieovereenkomsten niet aan de [...] wet van 17 juni 2016 [betreffende de concessieovereenkomsten] onderworpen zijn. Immers, domeinconcessies in de zin van het Belgisch administratief recht worden, krachtens de preambule van Richtlijn 2014/23/EU en de memorie van toelichting van de Concessiewet, uitdrukkelijk van het toepassingsgebied van deze regelgeving uitgesloten. Deze uitsluiting kan van toepassing worden geacht, op voorwaarde dat het wetsontwerp, de uitvoeringsbesluiten en het bestek voor de concurrerende inschrijvingsprocedure geen al te gedetailleerde eisen inzake de bouw en de exploitatie van de elektriciteitsproductie-installaties (zullen) vooropstellen. De titularis van de domeinconcessie dient bij het ontplooiën van zijn activiteiten op de betrokken kavels, over een aanzienlijke vrijheid te beschikken.

Zoals reeds aangehaald in de memorie van toelichting, wordt verder nog opgemerkt dat dit wetsontwerp ertoe strekt om de procedure van toewijzing van domeinconcessies te wijzigen teneinde de verenigbaarheid ervan met de Europese regels inzake staatssteun en in het bijzonder de Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie 2014-2020 van de Europese Commissie te verzekeren.”

In dit verband werd de gemachtigde verzocht om te verduidelijken hoe de vermelding in artikel 27, 4°, van het ontwerp, dat melding maakt van “technische en functionele specificaties van de werken en diensten die het voorwerp zijn van de domeinconcessie” in de concessiedocumenten moet begrepen worden, rekening houdend met de andere bepalingen van het ontwerp(28) en gevraagd of daarmee wordt beoogd dat de concessiedocumenten gedetailleerde technische voorschriften (of specificaties) omvatten. De gemachtigde antwoordde hierop:

“Neen, het is niet de bedoeling dat de concessiedocumenten gedetailleerde technische voorschriften (of specificaties) omvatten voor het bouwen of voor de exploitatie van de energieproductie-installaties, behoudens deze gerelateerd aan de aansluiting van de installaties op de Modular Offshore Grid of gerelateerd aan de milieuvergunning. Het is de bedoeling dat de concessiehouder diens gebruiksrecht ten volle voor de private bouw en exploitatie van energieproductie-installaties kan benutten. Overeenkomstig artikel 6/3, § 3 van de elektriciteitswet van 29 april 1999 kunnen dergelijke concessiedocumenten wel algemene voorwaarden bevatten voor het gebruik van de kavels zoals een minimum te installeren productiecapaciteit, de regels inzake het sluiten van een contractuele band, de toegelaten activiteiten naast de productie van elektriciteit en de vereisten inzake een deugdelijk plan van aanpak op basis waarvan een haalbare en tijdige realisatie en een behoorlijke bouw, exploitatie en ontmanteling redelijkerwijze kan verwacht worden. De concessiedocumenten zullen eveneens een verwijzing bevatten naar een model milieuvergunning alsook naar een model aansluitingscontract die onder bepaalde voorwaarden en binnen bandbreedtes op vlak van bepaalde parameters de private realisatie en private exploitatie van de energieproductie-installaties zullen toelaten.

De evaluatie van de door de inschrijver vooropgestelde technieken en middelen in functie van de ontwikkeling van energieproductie-installaties alsook de termijn van realisatie, is ingegeven vanuit de bedoeling om een grote waarschijnlijkheid van realisatie binnen een

la loi précitée que la concertation avec les gouvernements régionaux, requise conformément à l'article 6, § 3, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, avait bien eu lieu (25) .

La concertation avec les régions, requise conformément à l'article 6, § 3, 3°, de la loi spéciale du 8 août 1980, devra donc encore avoir lieu.

8. Si le texte du projet devait encore être modifié à la suite de l'accomplissement des formalités précitées (26) , ces modifications devraient également encore être soumises à l'avis de la section de législation, conformément à l'article 3, § 1er, alinéa 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'État.

EXAMEN DU TEXTE

Observation générale

9. L'article 6/3 de la loi sur l'électricité se base sur une qualification de « concession domaniale » des parcelles à attribuer (et donc pas sur une qualification de concession de travaux ou de services ni sur une qualification de marché public). Il va sans dire que le Roi doit tenir compte de cette qualification légale.

9.1. À une question de l'auditorat posée lors de l'examen de l'avant-projet qui a conduit notamment à l'article 6/3 de la loi sur l'électricité, à propos de l'application éventuelle de règles européennes en matière de marchés publics ou de concessions à la procédure en projet, il a été répondu précédemment en ces termes : (27)

« [H]et [is] verantwoord [...] aan te nemen dat de betrokken domeinconcessieovereenkomsten niet aan de [...] wet van 17 juni 2016 [betreffende de concessieovereenkomsten] onderworpen zijn. Immers, domeinconcessies in de zin van het Belgisch administratief recht worden, krachtens de preambule van Richtlijn 2014/23/EU en de memorie van toelichting van de Concessiewet, uitdrukkelijk van het toepassingsgebied van deze regelgeving uitgesloten. Deze uitsluiting kan van toepassing worden geacht, op voorwaarde dat het wetsontwerp, de uitvoeringsbesluiten en het bestek voor de concurrerende inschrijvingsprocedure geen al te gedetailleerde eisen inzake de bouw en de exploitatie van de elektriciteitsproductie-installaties (zullen) vooropstellen. De titularis van de domeinconcessie dient bij het ontplooiën van zijn activiteiten op de betrokken kavels, over een aanzienlijke vrijheid te beschikken.

Zoals reeds aangehaald in de memorie van toelichting, wordt verder nog opgemerkt dat dit wetsontwerp ertoe strekt om de procedure van toewijzing van domeinconcessies te wijzigen teneinde de verenigbaarheid ervan met de Europese regels inzake staatssteun en in het bijzonder de Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie 2014-2020 van de Europese Commissie te verzekeren ».

À cet égard, invité à préciser comment il y a lieu de comprendre la mention figurant à l'article 27, 4°, du projet, qui fait état de « spécifications techniques et fonctionnelles des travaux ou des services qui font l'objet de la concession domaniale » dans les documents de concession, compte tenu des autres dispositions du projet (28) , et interrogé sur le point de savoir si l'intention est que les documents de concession contiennent des prescriptions (ou spécifications) techniques détaillées, le délégué a répondu ce qui suit :

« Neen, het is niet de bedoeling dat de concessiedocumenten gedetailleerde technische voorschriften (of specificaties) omvatten voor het bouwen of voor de exploitatie van de energieproductie-installaties, behoudens deze gerelateerd aan de aansluiting van de installaties op de Modular Offshore Grid of gerelateerd aan de milieuvergunning. Het is de bedoeling dat de concessiehouder diens gebruiksrecht ten volle voor de private bouw en exploitatie van energieproductie-installaties kan benutten. Overeenkomstig artikel 6/3, § 3 van de elektriciteitswet van 29 april 1999 kunnen dergelijke concessiedocumenten wel algemene voorwaarden bevatten voor het gebruik van de kavels zoals een minimum te installeren productiecapaciteit, de regels inzake het sluiten van een contractuele band, de toegelaten activiteiten naast de productie van elektriciteit en de vereisten inzake een deugdelijk plan van aanpak op basis waarvan een haalbare en tijdige realisatie en een behoorlijke bouw, exploitatie en ontmanteling redelijkerwijze kan verwacht worden. De concessiedocumenten zullen eveneens een verwijzing bevatten naar een model milieuvergunning alsook naar een model aansluitingscontract die onder bepaalde voorwaarden en binnen bandbreedtes op vlak van bepaalde parameters de private realisatie en private exploitatie van de energieproductie-installaties zullen toelaten.

De evaluatie van de door de inschrijver vooropgestelde technieken en middelen in functie van de ontwikkeling van energieproductie-installaties alsook de termijn van realisatie, is ingegeven vanuit de bedoeling om een grote waarschijnlijkheid van realisatie binnen een

redelijke termijn na te streven mede in het licht van de Europese doelstellingen waardoor België gebonden is. Indien uit de beschrijving van de door de inschrijver vooropgestelde technieken en middelen de beoogde bijkomende geïnstalleerde capaciteit bijvoorbeeld redelijkerwijze niet technisch haalbaar zou kunnen worden geacht en/of risico's voor de veiligheid met zich zou meebrengen, zou daaraan een gepast gevolg kunnen worden gegeven.

Met de maximale termijn voor de bouwfase bedoeld in artikel 39, § 2 van het ontwerp besluit wordt eveneens beoogd om een eventuele onderbenutting van het betreffende kavel te vermijden, bijvoorbeeld in het geval er onredelijk lange tijd zou genomen worden voor de start of voltooiing van de bouw van energieproductie-installaties waardoor waardevolle potentiële exploitatiejaren binnen de concessieduur verloren zouden gaan."

9.2. Voorts kan worden vastgesteld dat, soms op uitgebreide wijze en veel meer dan in het verleden het geval was,(29) bepaalde regels uit de regelgeving inzake overheidsopdrachten en concessies worden hernomen. Zo vormt artikel 8, § 1, van het ontwerp in essentie een overname van hetgeen is bepaald in artikel 61 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 'plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren'. Andere artikelen vormen dan weer een parafrasering van de regelgeving inzake overheidsopdrachten.(30)

In dit verband moet worden gewezen op rechtspraak van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, overeenkomstig dewelke tot een andere kwalificatie kan worden besloten indien de toelating om privaat gebruik te maken van het openbaar domein, element dat kadert in een domeinconcessie, weliswaar een noodzakelijk doch slechts een ondergeschikt onderdeel van de overeenkomst lijkt,(31) mede gelet op overweging 15 van richting 2014/23/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 'betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten', dat luidt (eigen onderlijning):

"Daarnaast mogen bepaalde overeenkomsten die tot voorwerp hebben het recht van een ondernemer om bepaalde publieke domeinen of rijkdommen te exploiteren, naar publiek- of privaatrecht, zoals grond of elk ander onroerend goed in staatsbezit, met name in de zee-, binnenhaven- of luchthavensector, waarbij de staat of de aanbestedende dienst of de aanbestedende instantie slechts algemene voorwaarden voor het gebruik ervan vaststelt zonder bepaalde werken of diensten aan te besteden, niet als concessies in de zin van deze richtlijn worden aangemerkt. (...)"

9.3. Aangezien de concessiedocumenten nog zullen opgesteld moeten worden, lijkt het op dit ogenblik niet mogelijk om een standpunt in te nemen over de juiste kwalificatie. Er kan echter wel op worden gewezen dat het veelvuldig hernemen van regels uit het overheidsopdrachtenrecht – in de mate die niet noodzakelijk zouden zijn in het licht van staatssteunregels – mee aanleiding zou kunnen geven tot misverstanden en zelfs betwistingen over het toepassingsgebied van de regels inzake overheidsopdrachten of concessies.

9.4. De stellers van het ontwerp kunnen het risico op herkwalificatie bijgevolg vermijden door de keuze voor een domeinconcessie verder te verduidelijken in het verslag aan de Koning, in lijn met de in opmerking 9.1 vermelde toelichting, door zo weinig mogelijk regels uit het overheidsopdrachtenrecht over te nemen, en door bij de opstelling van de concessiedocumenten een restrictieve invulling te geven aan de technische en functionele specificaties bedoeld in artikel 27, § 1, 4°.

Aanhef

10. Rekening houdend met hetgeen hoger inzake de rechtsgrond is gesteld, zal in het tweede lid van de aanhef nog bijkomend moeten worden verwezen naar artikel 6/3, § 11, tweede lid, van de Elektriciteitswet.

Tevens zal nog moeten worden verwezen naar de wijzigingen die zijn aangebracht door de wet van 19 december 2023.

De verwijzing naar artikel 108 van de Grondwet dient te worden weggelaten.

Artikel 1

11. De precieze draagwijdte van het begrip "strike price" is onduidelijk. Uit artikel 1, § 2, 24°, van het ontwerp kan begrepen worden dat het gaat om een biedprijs per megawattuur, artikel 1, § 2, 34°, van het ontwerp maakt dan weer melding van een gegarandeerd "vooraf bepaald vast inkomen".

Om verdere toelichting verzocht, stelde de gemachtigde:

"De strike price is een kenmerkende eigenschap van het ondersteuningsmechanisme 'tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen' waarbij een vast inkomstenniveau (de "strike price") wordt

redelijke termijn na te streven mede in het licht van de Europese doelstellingen waardoor België gebonden is. Indien uit de beschrijving van de door de inschrijver vooropgestelde technieken en middelen de beoogde bijkomende geïnstalleerde capaciteit bijvoorbeeld redelijkerwijze niet technisch haalbaar zou kunnen worden geacht en/of risico's voor de veiligheid met zich zou meebrengen, zou daaraan een gepast gevolg kunnen worden gegeven.

Met de maximale termijn voor de bouwfase bedoeld in artikel 39, § 2 van het ontwerp besluit wordt eveneens beoogd om een eventuele onderbenutting van het betreffende kavel te vermijden, bijvoorbeeld in het geval er onredelijk lange tijd zou genomen worden voor de start of voltooiing van de bouw van energieproductie-installaties waardoor waardevolle potentiële exploitatiejaren binnen de concessieduur verloren zouden gaan ».

9.2. En outre, on peut constater que certaines règles issues de la réglementation en matière de marchés publics et de concessions sont reproduites, parfois d'une manière élargie et bien plus souvent que ce n'était le cas dans le passé (29) . Ainsi, l'article 8, § 1er, du projet reproduit essentiellement l'article 61 de l'arrêté royal du 18 avril 2017 'relatif à la passation des marchés publics dans les secteurs classiques'. D'autres articles paraphrasent quant à eux la réglementation en matière de marchés publics (30) .

À cet égard, il faut relever la jurisprudence du Conseil d'État, section du contentieux administratif, selon laquelle il peut être conclu à une autre qualification si l'autorisation d'utiliser de manière privative le domaine public, élément qui s'inscrit dans le cadre d'une concession domaniale, apparaît comme un élément certes nécessaire mais seulement subordonné de l'accord (31) , compte tenu notamment du considérant 15 de la directive 2014/23/UE du Parlement européen et du Conseil du 26 février 2014 'sur l'attribution de contrats de concession', qui s'énonce comme suit (soulignement de l'auteur) :

« En outre, certains accords dont l'objet est le droit, pour un opérateur économique, d'exploiter certains domaines publics ou ressources publiques, en droit privé ou public, tels que des biens fonciers ou des biens publics, en particulier dans le secteur des ports maritimes, des ports intérieurs ou des aéroports, par lesquels l'État ou le pouvoir adjudicateur ou l'entité adjudicatrice fixe uniquement les conditions générales d'utilisation des domaines ou ressources en question, sans acquisition de travaux ou services spécifiques, ne devraient pas être qualifiés de concessions au sens de la présente directive. [...] ».

9.3. Dès lors que les documents de concession devront encore être établis, il ne paraît pas possible pour le moment de prendre position sur la qualification exacte. On peut néanmoins souligner que la reproduction fréquente de règles issues du droit des marchés publics – dans la mesure où celles-ci ne seraient pas nécessaires à la lumière des règles relatives aux aides d'État – pourrait notamment donner lieu à des malentendus, voire des litiges à propos du champ d'application des règles relatives aux marchés publics ou aux concessions.

9.4. Les auteurs du projet peuvent dès lors éviter le risque de requalification en précisant davantage le choix en faveur d'une concession domaniale dans le rapport au Roi, dans le prolongement des explications mentionnées au point 9.1, en reproduisant le moins possible des règles issues du droit des marchés publics et en conférant, lors de l'établissement des documents de concession, une portée restrictive aux spécifications techniques et fonctionnelles visées à l'article 27, § 1er, 4°.

Préambule

10. Compte tenu des observations formulées ci-dessus concernant le fondement juridique, le deuxième alinéa du préambule devra en outre faire référence à l'article 6/3, § 11, alinéa 2, de la loi sur l'électricité.

Par ailleurs, il faudra encore viser les modifications apportées par la loi du 19 décembre 2023.

La référence à l'article 108 de la Constitution doit être omise.

Article 1er

11. La portée précise de la notion de « strike price » manque de clarté. Il peut se déduire de l'article 1er, § 2, 24°, du projet qu'il s'agit d'un prix offert par mégawattheure, l'article 1er, § 2, 34°, du projet faisant quant à lui mention d'un « revenu fixe [garanti] déterminé à l'avance ».

Invité à apporter des éclaircissements, le délégué a déclaré ce qui suit :

« De strike price is een kenmerkende eigenschap van het ondersteuningsmechanisme 'tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen' waarbij een vast inkomstenniveau (de 'strike price') wordt

gegarandeerd op basis van de via de groothandelsmarkt geïnde inkomsten. Indien de elektriciteitsprijs op de groothandelsmarkt lager is dan de strike price, dan betaalt de overheid het verschil aan de begunstigde; is de elektriciteitsprijs hoger dan de strike price, dan betaalt de begunstigde het verschil aan de overheid. Deze strike price (per megawattuur) wordt geboden door de verschillende inschrijvers op basis van hun verwachte, gegarandeerde inkomst die noodzakelijk is om een rendabel project te realiseren.

In dat opzicht wordt voorgesteld om de definitie in punt 34° aan te passen als volgt:

‘24° strike price: de in de aanvraag van een inschrijver opgegeven biedprijs in euro per megawattuur (€/MWh), tot vier decimalen, die wordt gebruikt om het recht op betaling en de verplichting tot terugbetaling van de concessiehouder te bepalen overeenkomstig de artikelen 41 en 43, § 1, 3°;’

‘34° tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen: een steunmechanisme waarbij de begunstigde een vooraf bepaald vast inkomen inkomstenniveau gegarandeerd krijgt (“strike price”) op basis van AAP en waarbij het steunniveau (dat negatief kan zijn) verandert naargelang van de elektriciteitsreferentieprijzen en de correctiefactor;’.

Met de voorgestelde aanpassing kan worden ingestemd.

12. De definitie van “directe burgerparticipatie” (artikel 1, § 2, 28°, van het ontwerp) verwijst naar de voorwaarden in artikel 22, § 3, van het ontwerp en vat daarnaast de daarin vermelde voorwaarden samen. De definitie eindigt met de zin: “Het samenwerkingsverband dient dan ook te voldoen aan de voorwaarden beschreven hierboven”.

In een artikel waarin begrippen worden gedefinieerd, horen echter geen bepalingen met een normatief karakter thuis, terwijl dat hier wel het geval is. Artikel 1, § 2, 28°, van het ontwerp dient dan ook te worden ingekort, waarbij kan worden volstaan met een verwijzing naar het voornoemde artikel 22, § 3.

Artikel 2

13. Artikel 2, § 1, van het ontwerp, dat overigens niet overeenstemt in de twee taalversies,(32) overlapt inhoudelijk met artikel 23, eerste lid, van het ontwerp en kan dan ook worden weggelaten.

Artikel 5

14. Artikel 5 van het ontwerp sluit bepaalde categorieën van potentieel geïnteresseerde aanvragers uit, door eisen te stellen inzake de oprichting overeenkomstig het recht van een lidstaat van de EU (artikel 5, § 1) en het vereisen van het beschikken over een “centrale administratie, een voornaamste inrichting of een maatschappelijke zetel gevestigd in een lidstaat van de Europese Unie, op voorwaarde dat de activiteit van deze vestiging of maatschappelijke zetel een effectief en bestendig verband vertegenwoordigt met de economie van de Staat waarin het gevestigd is” (artikel 5, § 2). Die regeling wordt in het verslag aan de Koning verantwoord in het licht van de doelstelling “[o]m de handhaving van de verplichtingen opgelegd door het besluit mogelijk te maken”.

Gevraagd waarom artikel 5 van het ontwerp geen melding maakt van lidstaten van de Europese Economische Ruimte, en enkel lidstaten van de EU, stelde de gemachtigde:

“Op basis van de website van de European Free Trade Association (EFTA) kan niet met zekerheid worden vastgesteld dat alle EU wetgeving inzake energie inmiddels eveneens van kracht is binnen de Europees Economische Ruimte (en er daar dus gelijkaardige rechten en plichten gelden als in België). Zie bijvoorbeeld volgende link:

[https://www.efta.int/eea-lex/32019L0944 \(...\)](https://www.efta.int/eea-lex/32019L0944 (...))”

Artikel 5 betreft de plaats van vestiging van de inschrijver, waardoor het verband met de omzetting van de wetgeving inzake energie in het betrokken land niet onmiddellijk valt in te zien. Er valt in dit verband op te wijzen dat het vrij verkeer door het VWEU wordt gegarandeerd binnen de Europese Unie en door de EER-overeenkomst binnen de EER.(33) Tevens dient rekening te worden gehouden met internationale overeenkomsten waardoor de EU gebonden is.(34)

De ontworpen regeling is bovendien strenger dan de regelgeving inzake overheidsopdrachten. Zo bepaalt artikel 25 van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 ‘betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG’:(35)

“Voor zover de bijlagen 1, 2, 4 en 5 en de algemene opmerkingen bij aanhangsel I van de Europese Unie bij de GPA-overeenkomst inzake overheidsopdrachten en de andere internationale overeenkomsten

gegarandeerd op basis van de via de groothandelsmarkt geïnde inkomsten. Indien de elektriciteitsprijs op de groothandelsmarkt lager is dan de strike price, dan betaalt de overheid het verschil aan de begunstigde; is de elektriciteitsprijs hoger dan de strike price, dan betaalt de begunstigde het verschil aan de overheid. Deze strike price (per megawattuur) wordt geboden door de verschillende inschrijvers op basis van hun verwachte, gegarandeerde inkomst die noodzakelijk is om een rendabel project te realiseren.

In dat opzicht wordt voorgesteld om de definitie in punt 34° aan te passen als volgt:

‘24° strike price: de in de aanvraag van een inschrijver opgegeven biedprijs in euro per megawattuur (€/MWh), tot vier decimalen, die wordt gebruikt om het recht op betaling en de verplichting tot terugbetaling van de concessiehouder te bepalen overeenkomstig de artikelen 41 en 43, § 1, 3°;’

‘34° tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen: een steunmechanisme waarbij de begunstigde een vooraf bepaald vast inkomen inkomstenniveau gegarandeerd krijgt (“strike price”) op basis van AAP en waarbij het steunniveau (dat negatief kan zijn) verandert naargelang van de elektriciteitsreferentieprijzen en de correctiefactor;’.

On peut se rallier à l’adaptation proposée.

12. La définition de « participation citoyenne directe » (article 1er, § 2, 28°, du projet) se réfère aux conditions figurant à l’article 22, § 3, du projet et résume en outre les conditions qui y sont mentionnées. La définition se termine par la phrase : « Le partenariat doit alors également répondre aux conditions décrites ci-dessus ».

Or, des dispositions à caractère normatif n’ont pas leur place dans un article définissant des notions, alors que tel est cependant le cas en l’occurrence. L’article 1er, § 2, 28°, du projet devra dès lors être abrégé, une référence à l’article 22, § 3, précité pouvant suffire à cet égard.

Article 2

13. L’article 2, § 1er, du projet, dont les deux versions linguistiques ne concordent d’ailleurs pas (32), fait double emploi sur le fond avec l’article 23, alinéa 1er, du projet et peut dès lors être omis.

Article 5

14. L’article 5 du projet exclut certaines catégories de demandeurs potentiellement intéressés en imposant des conditions de constitution conformément au droit d’un État membre de l’UE (article 5, § 1er) et en exigeant de disposer d’une « administration centrale, d’un établissement principal ou d’un siège social situé dans un État membre de l’Union européenne, [...] pour autant que l’activité de cet établissement ou de ce siège social représente un lien effectif et continu avec l’économie de l’État dans lequel il est situé » (article 5, § 2). Le rapport au Roi justifie ce régime au regard de l’objectif de « permettre l’exécution des obligations imposées par l’arrêté ».

À la question de savoir pourquoi l’article 5 du projet ne fait pas mention d’États membres de l’Espace économique européen, mais seulement d’États membres de l’UE, le délégué a répondu :

« Op basis van de website van de European Free Trade Association (EFTA) kan niet met zekerheid worden vastgesteld dat alle EU wetgeving inzake energie inmiddels eveneens van kracht is binnen de Europees Economische Ruimte (en er daar dus gelijkaardige rechten en plichten gelden als in België). Zie bijvoorbeeld volgende link:

[https://www.efta.int/eea-lex/32019L0944 \(...\)](https://www.efta.int/eea-lex/32019L0944 (...)) ».

L’article 5 concerne le lieu d’établissement du soumissionnaire, de sorte qu’on n’aperçoit pas immédiatement le lien avec la transposition de la législation en matière d’énergie dans le pays concerné. À cet égard, il faut souligner que la libre circulation au sein de l’Union européenne est garantie par le TFUE et par l’accord sur l’EEE au sein de l’EEE (33). Par ailleurs, il convient de tenir compte des conventions internationales qui engagent l’UE (34).

En outre, le régime en projet est plus strict que la réglementation sur les marchés publics. Ainsi, l’article 25 de la directive 2014/24/UE du Parlement européen et du Conseil du 26 février 2014 ‘sur la passation des marchés publics et abrogeant la directive 2004/18/CE’ dispose ce qui suit (35) :

« Dans la mesure où les annexes 1, 2, 4 et 5 et les notes générales relatives à l’Union européenne de l’appendice I de l’AMP ainsi que d’autres conventions internationales lient l’Union européenne le

waardoor de Unie gebonden is, van toepassing zijn, geven aanbestedende diensten aan werken, leveringen, diensten en ondernemers van de ondertekenende partijen van deze overeenkomsten geen minder gunstige behandeling dan die welke zij aan werken, leveringen, diensten en ondernemers van de Unie geven.”

Weliswaar is de voorliggende regeling geconcipieerd als een gunning van een domeinconcessie die buiten het toepassingsgebied van die richtlijn valt, maar die kwalificatie lijkt op zich de verschillende behandeling niet te kunnen verantwoorden. Daarbij moet bovendien worden rekening gehouden met het feit dat die richtlijnbevestiging slechts de vertaling is van verplichtingen die de Unie en haar lidstaten hebben in het kader van de Wereldhandelsorganisatie, in het bijzonder onder de aangehaalde GPA-overeenkomst.

Artikel 5 van het ontwerp dient in het licht van het voorgaande te worden heroverwogen.

Artikelen 6 en 34

15. In punt 2° van artikel 6 en punt 3° van artikel 34, eerste lid, van het ontwerp wordt steeds enkel de hypothese vermeld van een “overdracht” van vergunningen en machtigingen vereist door of krachtens de wet van 11 december 2022 ‘ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden’ van de administratie aan de concessieverkrijger. Er wordt geen rekening gehouden met de hypothese dat een inschrijver zelf dergelijke vergunningen en machtigingen zou aanvragen en verkrijgen.

15.1. Hierover ondervraagd, stelde de gemachtigde:

“Hiervoor kan worden verwezen naar volgende toelichting in het verslag aan de Koning:

‘De vergunning vereist krachtens de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden zal worden aangevraagd door de administratie en vervolgens overgedragen aan de inschrijver aan wie de domeinconcessie wordt toegekend.’

‘De milieuvergunning zal in eerste instantie aangevraagd worden door de FOD Economie en vervolgens overgedragen worden aan de inschrijver aan wie de domeinconcessie wordt toegekend. In de concessiedocumenten zullen de voorwaarden van de milieuvergunning opgenomen worden. De inschrijvers moeten verzekeren dat hun aanvraag hiermee in overeenstemming is.’

Hieraan kan nog worden toegevoegd dat eind september 2023 de milieuvergunning werd aangevraagd door de FOD Economie bij de FOD Leefmilieu en KBIN, waarbij die laatste momenteel een publieke consultatie houden over dit onderwerp(36) en waarbij de verkrijging van de vergunning kan verwacht worden in de loop van de maand juli 2024. Bij de lancering van de tender zal dan de model milieuvergunning worden mede bekendgemaakt zodat de potentiële projectontwikkelaars kennis kunnen nemen van de inhoud van die milieuvergunning die aan de winnaar van de tender zal worden overgedragen overeenkomstig het KB van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.”

Gevraagd wat de rechtsgrond is voor de Koning om een dergelijke overdrachtsregeling te voorzien, aangezien de mogelijkheid van een dergelijke overdracht immers niet uitdrukkelijk wordt vermeld in de wet van 11 december 2022, stelde de gemachtigde:

“In het voorliggende ontwerp besluit wordt geen procedure tot overdracht van een milieuvergunning voorzien, maar wordt slechts beoogd om een verwijzing op te nemen naar de betreffende regelgeving.

In uitvoering van artikel 26 van de (inmiddels opgeheven) wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, werd het Koninklijk besluit 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België genomen dat in artikel 40 voorziet in een procedure te volgen voor een overdracht van een milieuvergunning.

Voorname wet van 20 januari 1999 belast de Koning in artikel 26 ermee om de voorwaarden en de procedure voor de toekenning, de opschorting en de intrekking van de in artikel 25 bedoelde vergunningen of machtigingen te bepalen. Aangezien de overdracht van een vergunning ook de toekenning impliceert lijkt voornoemd artikel 26 een rechtmatige machtiging om bij KB een procedure inzake overdracht van de milieuvergunning te voorzien (cfr. KB van 7 september 2003). In het advies 35.785/1/V heeft de Raad van State daar geen opmerking over gemaakt.

prévoient, les pouvoirs adjudicateurs accordent aux travaux, aux fournitures, aux services et aux opérateurs économiques des signataires de ces conventions un traitement non moins favorable que celui accordé aux travaux, aux fournitures, aux services et aux opérateurs économiques de l’Union ».

S’il est vrai que le régime à l’examen est conçu comme une attribution d’une concession domaniale qui ne relève pas du champ d’application de cette directive, cette qualification ne semble pas en soi justifier la différence de traitement. À cet égard, il faut en outre prendre en considération le fait que cette disposition de la directive n’est que la traduction d’obligations qui incombent à l’Union et ses États membres dans le cadre de l’Organisation mondiale du commerce, en particulier au titre de l’Accord sur les marchés publics (AMP) précité.

Il y a lieu de reconsidérer l’article 5 du projet à la lumière de ce qui précède.

Articles 6 et 34

15. Le 2° de l’article 6 et le 3° de l’article 34, alinéa 1er, du projet ne mentionnent que l’hypothèse d’un « transfert » de permis et d’autorisations requis par ou en vertu de la loi du 11 décembre 2022 ‘visant la protection du milieu marin et l’organisation de l’aménagement des espaces marins belges’ de l’administration au titulaire de concession. Il n’est pas tenu compte de l’hypothèse dans laquelle un soumissionnaire demanderait et obtiendrait lui-même ces permis et autorisations.

15.1. Interrogé à ce sujet, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Hiervoor kan worden verwezen naar volgende toelichting in het verslag aan de Koning:

‘De vergunning vereist krachtens de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden zal worden aangevraagd door de administratie en vervolgens overgedragen aan de inschrijver aan wie de domeinconcessie wordt toegekend.’

‘De milieuvergunning zal in eerste instantie aangevraagd worden door de FOD Economie en vervolgens overgedragen worden aan de inschrijver aan wie de domeinconcessie wordt toegekend. In de concessiedocumenten zullen de voorwaarden van de milieuvergunning opgenomen worden. De inschrijvers moeten verzekeren dat hun aanvraag hiermee in overeenstemming is.’

Hieraan kan nog worden toegevoegd dat eind september 2023 de milieuvergunning werd aangevraagd door de FOD Economie bij de FOD Leefmilieu en KBIN, waarbij die laatste momenteel een publieke consultatie houden over dit onderwerp(36) en waarbij de verkrijging van de vergunning kan verwacht worden in de loop van de maand juli 2024. Bij de lancering van de tender zal dan de model milieuvergunning worden mede bekendgemaakt zodat de potentiële projectontwikkelaars kennis kunnen nemen van de inhoud van die milieuvergunning die aan de winnaar van de tender zal worden overgedragen overeenkomstig het KB van 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België ».

À la question de savoir quel est le fondement juridique permettant au Roi de prévoir un tel régime de transfert, dès lors que cette possibilité n’est, en effet, pas mentionnée expressément dans la loi du 11 décembre 2022, le délégué a répondu en ces termes :

« In het voorliggende ontwerp besluit wordt geen procedure tot overdracht van een milieuvergunning voorzien, maar wordt slechts beoogd om een verwijzing op te nemen naar de betreffende regelgeving.

In uitvoering van artikel 26 van de (inmiddels opgeheven) wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, werd het Koninklijk besluit 7 september 2003 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België genomen dat in artikel 40 voorziet in een procedure te volgen voor een overdracht van een milieuvergunning.

Voorname wet van 20 januari 1999 belast de Koning in artikel 26 ermee om de voorwaarden en de procedure voor de toekenning, de opschorting en de intrekking van de in artikel 25 bedoelde vergunningen of machtigingen te bepalen. Aangezien de overdracht van een vergunning ook de toekenning impliceert lijkt voornoemd artikel 26 een rechtmatige machtiging om bij KB een procedure inzake overdracht van de milieuvergunning te voorzien (cfr. KB van 7 september 2003). In het advies 35.785/1/V heeft de Raad van State daar geen opmerking over gemaakt.

Voorvoemde wet van 20 januari 1999 werd inmiddels opgeheven en vervangen door de wet van 11 december 2022 dat een gelijkaardige machtiging aan de Koning bevat tot bepaling van de procedure tot het bekomen van een vergunning (cfr. artikel 16, § 5 van de wet van 11 december 2022). (...)”

15.2. Art. 16, §§ 1 tot 5, van de wet van 11 december 2022 luidt:

“§ 1. In de zeegebieden zijn de hierna vermelde activiteiten onderworpen aan een voorafgaande vergunning:

- 1° het plaatsen of uitbaten van een offshore-installatie;
- 2° het graven van sleuven;
- 3° het ophogen van de zeebodem;
- 4° het gebruik van explosieven;
- 5° het gebruik van toestellen met een grote akoestische impact;
- 6° het achterlaten en het vernietigen van wrakken en gezonken scheepselanden;
- 7° de commerciële en industriële activiteiten.

§ 2. De Koning kan, met het oog op de bescherming van het marien milieu, andere activiteiten in de zeegebieden dan deze vermeld in paragraaf 1, onderwerpen aan een voorafgaande vergunning.

§ 3. De volgende activiteiten zijn niet onderworpen aan de in dit artikel bedoelde vergunning:

- 1° de beroepsvisserij;
- 2° de monitoring door of in opdracht van de overheid;
- 3° het wetenschappelijk onderzoek tenzij in het geval bepaald onder artikel 18, § 2;
- 4° de scheepvaart, uitgezonderd de in paragraaf 1, 6°, bedoelde activiteiten;
- 5° het identificeren en het verwijderen van onontpofte munitie (UXO), tenzij in het geval bepaald onder artikel 18, § 2.

§ 4. Acties voor natuurherstel of -beheer door of in opdracht van de dienst Marien Milieu kunnen uitgezonderd worden van de vergunningsplicht, vermeld in paragraaf 1, na positief advies van de BMM.

§ 5. Voor hetgeen bepaald is in paragrafen 1, 2 en 4, kan de Koning nadere regels vaststellen, waaronder de procedure om andere activiteiten onder de vergunningsplicht te brengen, het vastleggen van de kosten die gepaard gaan met de vergunningsplicht en de procedure tot het bekomen van een vergunning.”

15.3. De gemachtigde stelt terecht dat het voorliggende ontwerp geen procedure tot overdracht van een milieuvergunning regelt, maar slechts beoogt om een verwijzing op te nemen naar de betreffende regelgeving.

In dit verband moet echter vooreerst worden vastgesteld dat, in de mate dat kan aangenomen worden dat artikel 16, § 5, van de wet van 11 december 2022 daartoe een voldoende ruime machtiging omvat, vooralsnog geen uitvoeringsbesluit is genomen dat uitvoering geeft aan artikel 16 van de wet van 11 december 2022. Vooralsnog zijn de procedures van het voorliggende ontwerp en de procedures op basis van de voornoemde wet dan ook onvoldoende op elkaar afgestemd, wat zal moeten worden verholpen.(37)

15.4. Daarnaast moet in herinnering worden gebracht dat bijzondere regels, zoals die met betrekking tot een overdracht van een vergunning, geen afbreuk mogen doen aan de internationale en supranationale verplichtingen, in het bijzonder die inzake voorafgaande milieueffectenbeoordelingen.(38) In dit verband werd de gemachtigde verzocht te verduidelijken hoe de regeling waarbij een milieuvergunning al in eerdere fase wordt aangevraagd valt te verzoenen met de regeling waarbij het – gelet op de kwalificatie als domeinconcessie – niet de bedoeling is al te veel technische eisen over de offshore energieproductie-installaties op te nemen in de concessiedocumenten. De gemachtigde antwoordde:

“Overeenkomstig artikel 6/3 van de elektriciteitswet kan slechts een domeinconcessie voor de bouw en exploitatie van offshore energie productie-installaties worden toegekend na de organisatie van een concurrerende inschrijvingsprocedure. Bovendien schrijft voornoemd artikel 6/3 voor dat de regels van die concurrerende inschrijvingsprocedure ervoor moeten zorgen dat de keuze voor de winnende inschrijver die de meest gunstige inschrijving heeft ingediend gelijktijdig zal gebeuren met de toekenning van de vergunningen en machtigingen vereist krachtens de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet -levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat en de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.

Voorvoemde wet van 20 januari 1999 werd inmiddels opgeheven en vervangen door de wet van 11 december 2022 dat een gelijkaardige machtiging aan de Koning bevat tot bepaling van de procedure tot het bekomen van een vergunning (cfr. artikel 16, § 5 van de wet van 11 december 2022). (...) ».

15.2. L'article 16, §§ 1er à 5, de la loi du 11 décembre 2022 s'énonce comme suit :

« § 1er. Dans les espaces marins, les activités énumérées ci-dessous sont soumises à un permis préalable:

- 1° la mise en place ou l'exploitation d'une installation offshore;
- 2° l'excavation de tranchées;
- 3° le rehaussement du fond de la mer;
- 4° l'usage d'explosifs;
- 5° l'usage d'engins ayant un gros impact acoustique;
- 6° l'abandon et la destruction d'épaves et de cargaisons coulées;

7° les activités commerciales et industrielles.

§ 2. Le Roi peut, en vue de la protection du milieu marin, soumettre à un permis des activités dans les espaces marins autres que celles mentionnées au paragraphe 1er.

§ 3. Les activités ci-dessous ne sont pas soumises au permis visé par le présent article:

- 1° la pêche professionnelle;
- 2° la surveillance par ou sur ordre des autorités;
- 3° la recherche scientifique, sauf dans le cas prévu à l'article 18, § 2;

4° la navigation, à l'exception des activités visées au paragraphe 1er, 6° ;

5° l'identification et l'élimination des munitions non explosées (UXO), sauf dans le cas prévu à l'article 18, § 2.

§ 4. Les actions de restauration ou de gestion de la nature menées par ou pour le compte du service Milieu Marin peuvent être exemptées de l'obligation de permis, mentionnée au paragraphe 1er, après avis positif de l'UGMM.

§ 5. Le Roi peut fixer les modalités relatives aux dispositions énoncées aux paragraphes 1er, 2 et 4, parmi lesquelles la procédure pour soumettre d'autres activités à l'obligation de permis, la fixation des coûts liés à l'obligation de permis et la procédure pour obtenir un permis ».

15.3. Le délégué indique à juste titre que le projet à l'examen ne règle pas une procédure de transfert d'un permis d'environnement, mais vise uniquement à insérer une référence à la réglementation concernée.

À cet égard, force est cependant de constater tout d'abord que dans la mesure où il peut être admis que l'article 16, § 5, de la loi du 11 décembre 2022 comporte une habilitation suffisamment large à cette fin, aucun arrêté d'exécution n'a encore été pris qui pourvoit à l'exécution de l'article 16 de la loi du 11 décembre 2022. Pour l'heure, les procédures du projet à l'examen et les procédures sur la base de la loi précitée sont dès lors insuffisamment harmonisées ; il convient d'y remédier (37) .

15.4. Par ailleurs, il convient de rappeler que des règles particulières, comme celles qui concernent un transfert de permis, ne peuvent porter atteinte aux obligations internationales et supranationales, notamment à celles concernant l'évaluation préalable des effets sur l'environnement (38) . À cet égard, le délégué a été invité à préciser comment le régime dans lequel un permis d'environnement a déjà été demandé dans une phase antérieure peut se concilier avec le régime dans lequel – compte tenu de la qualification de concession domaniale – l'intention n'est pas de prévoir trop d'exigences techniques sur les installations de production d'énergie offshore dans les documents de concession. Le délégué a répondu ce qui suit :

« Overeenkomstig artikel 6/3 van de elektriciteitswet kan slechts een domeinconcessie voor de bouw en exploitatie van offshore energie productie-installaties worden toegekend na de organisatie van een concurrerende inschrijvingsprocedure. Bovendien schrijft voornoemd artikel 6/3 voor dat de regels van die concurrerende inschrijvingsprocedure ervoor moeten zorgen dat de keuze voor de winnende inschrijver die de meest gunstige inschrijving heeft ingediend gelijktijdig zal gebeuren met de toekenning van de vergunningen en machtigingen vereist krachtens de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet -levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat en de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.

Met andere woorden is men slechts gerechtigd tot de bouw en exploitatie van dergelijke offshore energie productie-installatie (1) na het winnen van een concurrerende inschrijvingsprocedure en (2) ingevolge daarvan na de (gelijktijdige) verkrijging van een domeinconcessie, kabelvergunning en milieuvergunning (geïntegreerd vergunningsproces). De indiening van een bieding in de concurrerende inschrijvingsprocedure vergt steeds ook de indiening van een aanvraag voor de 3 voornoemde vergunningen overeenkomstig artikel 6 van het voorliggende ontwerp besluit.

Indien een marktdeelnemer zelf een milieuvergunning zou aanvragen buiten de concurrerende inschrijvingsprocedure om, dan zou die slechts in werking treden (conform artikel 41, § 2 laatste lid KB van 7 september 2003) voor zover eveneens een domeinconcessie zou zijn verkregen waarbij die laatste echter slechts verkregen kan worden na het winnen van een concurrerende inschrijvingsprocedure.

Teneinde een maximale vrijheidsgraad te laten voor de toekomstige concessiehouder werd in de aanvraag voor een milieuvergunning een zo ruim mogelijk voorwerp van het toekomstige project voorzien. In dat opzicht kan verwezen worden naar de momenteel lopende publieke consultatie georganiseerd door de milieu autoriteiten met betrekking tot de door de FOD Economie ingediende milieu vergunningsaanvraag (en verrichte milieu effectenrapport en passende beoordeling). In voornoemde rapporten werd er net geopteerd voor de beschrijving van de milieueffecten voor meerdere alternatieven (scenario's) per kavel en gewerkt met een bandbreedtebenadering wat betreft het aantal installaties, individueel vermogen en technische specificaties (o.a. hoogte, enz.) omwille van de steeds evoluerende markt. Hierdoor kan de volledige range aan milieueffecten ten gevolge van toekomstige offshore energie productie-installaties en inter-array bekabeling binnen de PEZ in beeld gebracht worden. Het laat ook toe dat de uiteindelijke afmetingen van de gekozen installaties kunnen worden gekozen binnen deze beschreven ranges en types. De voorgestelde scenario's benaderen immers steeds de worst-case voor een bepaald effect (naar maximum aantal, of maximale dimensies), en dekken op die manier ook situaties af met kleinere of minder aantal installaties af, en dus kleinere milieueffecten. Zie ook volgende link:

https://odnature.naturalsciences.be/mumm/nl/blog_news/post_2846

Artikel 19 van de wet van 11 december 2022 luidt:

“§ 1. De aanvrager van een vergunning, overeenkomstig artikel 16, dient een milieueffectbeoordelingsrapport op te stellen dat minstens de volgende informatie omvat:

1° een beschrijving van het project met informatie over de locatie, het ontwerp, de omvang en de andere relevante kenmerken van het project;

2° een beschrijving van de waarschijnlijk aanzienlijke milieueffecten van het project;

3° een beschrijving van de kenmerken van het project of de geplande maatregelen om de waarschijnlijk aanzienlijke nadelige milieueffecten te vermijden, te voorkomen of te beperken en, als indien mogelijk, te compenseren;

4° een beschrijving van de redelijke alternatieven die de initiatiefnemer heeft onderzocht en die relevant zijn voor het project, en de specifieke kenmerken ervan, met opgave van de belangrijkste motieven voor de gekozen optie, in het licht van de milieueffecten van het project;

5° een niet-technische samenvatting van de gegevens, bedoeld in de bepalingen onder 1° tot en met 4°;

6° elke aanvullende informatie die van belang is voor de specifieke kenmerken van een bepaald project of projecttype en voor de milieuaspecten die hierdoor kunnen worden beïnvloed.

§ 2. Voor verschillende activiteiten met hetzelfde doel die het voorwerp uitmaken van afzonderlijke vergunningen, kan de BMM de aanvrager de toelating verlenen één geïntegreerd milieueffectbeoordelingsrapport op te stellen.”

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft geen volledig inzicht in en kennis van de lopende milieueffectenrapportage. In het bijzonder is onduidelijk of de door de administratie in haar aanvraag gehanteerde vooronderstellingen voldoende nauw sporen met de nog te maken keuzes door de winnende inschrijvers om nu reeds een effectieve milieu-effectbeoordeling van de projecten mogelijk te maken. De overdrachtsbepalingen kunnen in elk geval slechts gevolgen hebben in de mate dat ook aan de voorwaarden van artikel 19 van de wet van 11 december 2022 is voldaan.

15.5. Daarbij komt, ten slotte, dat doordat de artikelen 6 en 34 van het ontwerp enkel melding maken van een overdracht van vergunningen en machtigingen vereist door of krachtens de wet van 11 december 2022, de indruk wordt gewekt dat het voor inschrijvers verboden

Met andere woorden is men slechts gerechtigd tot de bouw en exploitatie van dergelijke offshore energie productie-installatie (1) na het winnen van een concurrerende inschrijvingsprocedure en (2) ingevolge daarvan na de (gelijktijdige) verkrijging van een domeinconcessie, kabelvergunning en milieuvergunning (geïntegreerd vergunningsproces). De indiening van een bieding in de concurrerende inschrijvingsprocedure vergt steeds ook de indiening van een aanvraag voor de 3 voornoemde vergunningen overeenkomstig artikel 6 van het voorliggende ontwerp besluit.

Indien een marktdeelnemer zelf een milieuvergunning zou aanvragen buiten de concurrerende inschrijvingsprocedure om, dan zou die slechts in werking treden (conform artikel 41, § 2 laatste lid KB van 7 september 2003) voor zover eveneens een domeinconcessie zou zijn verkregen waarbij die laatste echter slechts verkregen kan worden na het winnen van een concurrerende inschrijvingsprocedure.

Teneinde een maximale vrijheidsgraad te laten voor de toekomstige concessiehouder werd in de aanvraag voor een milieuvergunning een zo ruim mogelijk voorwerp van het toekomstige project voorzien. In dat opzicht kan verwezen worden naar de momenteel lopende publieke consultatie georganiseerd door de milieu autoriteiten met betrekking tot de door de FOD Economie ingediende milieu vergunningsaanvraag (en verrichte milieu effectenrapport en passende beoordeling). In voornoemde rapporten werd er net geopteerd voor de beschrijving van de milieueffecten voor meerdere alternatieven (scenario's) per kavel en gewerkt met een bandbreedtebenadering wat betreft het aantal installaties, individueel vermogen en technische specificaties (o.a. hoogte, enz.) omwille van de steeds evoluerende markt. Hierdoor kan de volledige range aan milieueffecten ten gevolge van toekomstige offshore energie productie-installaties en inter-array bekabeling binnen de PEZ in beeld gebracht worden. Het laat ook toe dat de uiteindelijke afmetingen van de gekozen installaties kunnen worden gekozen binnen deze beschreven ranges en types. De voorgestelde scenario's benaderen immers steeds de worst-case voor een bepaald effect (naar maximum aantal, of maximale dimensies), en dekken op die manier ook situaties af met kleinere of minder aantal installaties af, en dus kleinere milieueffecten. Zie ook volgende link:

https://odnature.naturalsciences.be/mumm/nl/blog_news/post_2846

L'article 19 de la loi du 11 décembre 2022 s'énonce comme suit :

« § 1er. Le demandeur d'un permis, conformément à l'article 16, doit établir un rapport d'incidences environnementales qui comprend au moins les informations suivantes :

1° une description du projet comportant des informations relatives au site, à la conception, aux dimensions et aux autres caractéristiques pertinentes du projet;

2° une description des incidences notables probables du projet sur l'environnement;

3° une description des caractéristiques du projet ou des mesures envisagées pour éviter, prévenir ou réduire les effets négatifs significatifs probables sur l'environnement et, si possible, pour les compenser;

4° une description des alternatives raisonnables qui ont été examinées par l'initiateur, et qui sont pertinentes pour le projet, ainsi que ses caractéristiques spécifiques, avec indication des principales raisons du choix effectué, eu égard aux incidences du projet sur l'environnement;

5° un résumé non technique des données visées aux 1° à 4°;

6° toute information supplémentaire importante au niveau des caractéristiques spécifiques d'un projet ou d'un type de projet donné et des aspects environnementaux susceptibles d'être affectés.

§ 2. Lorsque des activités différentes ayant la même nature, font l'objet de permis distincts, l'UGMM peut donner l'autorisation au demandeur de n'établir qu'un seul rapport d'incidences sur l'environnement intégré ».

Le Conseil d'État, section de législation, ne dispose pas d'une vue d'ensemble et n'a pas connaissance de l'évaluation des incidences sur l'environnement en cours. En particulier, on n'aperçoit pas clairement si les hypothèses utilisées par l'administration dans sa demande se concilient étroitement avec les choix qui doivent encore être opérés par les soumissionnaires gagnants pour permettre, déjà à ce stade, une évaluation des incidences sur l'environnement efficace des projets. Les dispositions de transfert ne peuvent, en tout état de cause, produire des effets que dans la mesure où il est aussi satisfait aux conditions de l'article 19 de la loi du 11 décembre 2022.

15.5. Enfin, dès lors que les articles 6 et 34 du projet ne mentionnent qu'un transfert de permis et d'autorisations requis par ou en vertu de la loi du 11 décembre 2022, cela donne à penser qu'il serait interdit aux soumissionnaires d'introduire eux-mêmes une demande sur le

zou zijn om zelf een aanvraag in te dienen op grond van de wet van 11 december 2022. Aangezien er geen rechtsgrond voorhanden lijkt om die mogelijkheid uit te sluiten en het opleggen van een dergelijk verbod, zoals blijkt uit de hoger in opmerking 15.4 aangehaalde toelichting van de gemachtigde, ook niet de bedoeling blijkt te zijn van het stellers van het ontwerp, zal die hypothese nog moeten worden opgenomen in de voornoemde bepalingen van het ontwerp.

Artikelen 7, 8, 11, 41, 48 en 58

16. Een aantal bedragen in het ontwerp zijn niet ingevuld (er kan bijvoorbeeld worden verwezen naar de zinsnede “[...] euro per megawatt”). Dit is met name het geval voor de artikelen 7, eerste lid, 2°, 41, § 4 en 48, § 1, eerste lid van het ontwerp. Inzake de niet ingevulde bedragen gaf de gemachtigde de volgende toelichting:

“Er wordt op gewezen dat het voorliggende ontwerp koninklijk besluit alle essentiële principes bevat aangaande de strike price en de ontmanteling, waarbij louter een technisch element nog dient te worden ingevuld. Vanuit technisch oogpunt is momenteel nog een strike price studie en studie inzake ontmanteling lopende waarvan de resultaten beoogd worden te worden ingevoegd in dit ontwerp koninklijk besluit. In dat opzicht wordt verwezen naar bijgevoegde beslissing van de ministerraad van 14 december 2023 waarin de minister van energie wordt belast met volgende opdrachten in dat verband:

‘Verzoekt de minister van Energie om de resultaten van de studie naar het maximumbedrag voor de netto-betalingen vanwege de overheid aan de concessiehouder voor te stellen vóór tweede lezing van het KB Tender.’

‘Verzoekt de minister van Energie om de resultaten van de studie naar de maximale strike price en de studie naar de ontmantelingsprovisie te integreren in voorliggend Koninklijk Besluit en dit in tweede lezing voor te leggen aan Ministerraad.’

Indien de Raad van State dat zou aanbevelen, zou nog overwogen kunnen worden om voormelde nog in te vullen bedragen te vervangen door een machtiging aan de minister na overleg in ministerraad.”

In de tekst van het ontwerp zijn voorts bepaalde woorden tussen vierkante haakjes geplaatst, zoals in artikel 8, § 4, 11, § 2, tweede lid, en artikel 58, tweede lid. Inzake de tekst die tussen haakjes is geplaatst stelde de gemachtigde:

“Art. 8. [...]§ 4. De inschrijver voegt bij zijn aanvraag het bewijs dat hij en de personen bedoeld in paragraaf 2 geen veroordeling voor de misdrijven zoals bedoeld in paragraaf 1 hebben opgelopen. Dat bewijs kan, onder meer, geleverd worden door middel van het overmaken van een uittreksel uit het strafregister of een evenwaardig document, dat niet meer dan [een maand] voor het indienen van de aanvraag werd uitgereikt door een gerechtelijke of overheidsinstantie van het land van oorsprong of herkomst.’

Bij nader inzien wordt hierbij voorgesteld om voor te schrijven dat het uittreksel of evenwaardig document niet ouder mag zijn dan drie maanden. Dit teneinde een evenwicht te vinden tussen (i) het faciliteren van de evaluatie van recente en zo actueel mogelijke informatie en (ii) een gelijke behandeling van binnenlandse en buitenlandse entiteiten.

‘Art. 58. In geval van ernstige tekortkoming door de concessiehouder aan de verplichtingen verbonden aan de domeinconcessie, kan de intrekking wegens vervallenverklaring van de domeinconcessie worden uitgesproken door de concessieverlenende overheid, onverminderd de geldboetes die de commissie kan opleggen krachtens de wet van 29 april 1999.

De concessieverlenende overheid richt via aangetekend schrijven een ingebrekestelling aan de concessiehouder, waarin een termijn wordt vastgelegd die niet korter mag zijn dan [vijftig] werkdagen, hetzij om te voldoen aan zijn verplichtingen, hetzij om uitleg te verschaffen.’

Hierbij de bevestiging dat de tekst op dit punt finaal is en dat de vierkante haakjes kunnen worden genegeerd. Er moet worden benadrukt dat bovenstaande bepaling een facultatieve machtiging voorziet tot intrekking van de domeinconcessie. Verder lijkt een termijn van 50 werkdagen redelijk aangezien het gaat om een ernstige tekortkoming.”

In dit verband wordt er in de eerste plaats aan herinnerd dat ontwerpen die worden voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, in beginsel definitief moeten zijn. In de toekomst zal hierover moeten worden over gewaakt.

Wat betreft het voorstel van de gemachtigde tot het invoegen van delegaties aan de minister tot het vaststellen van de bedragen in de artikelen 7, eerste lid, 2°, 41, § 4, en 48, § 1, eerste lid, van het ontwerp, valt erop te wijzen dat een delegatie aan een minister enkel betrekking kan hebben op bijkomstige of detailmatige aangelegenheden. Het bedrag vermeld in artikel 7, eerste lid, 2°, van het ontwerp determineert of een inschrijver al dan niet mag deelnemen aan de procedure

fondement de la loi du 11 décembre 2022. Étant donné qu’il ne semble pas y avoir de fondement juridique pour exclure cette possibilité et que l’intention des auteurs du projet ne semble pas non plus d’imposer une telle interdiction, ainsi qu’il ressort de l’explication du délégué citée ci-dessus dans l’observation 15.4, cette hypothèse devra encore être insérée dans les dispositions précitées du projet.

Articles 7, 8, 11, 41, 48 et 58

16. Un certain nombre de montants du projet ne sont pas complétés (on peut par exemple viser le membre de phrase « [...] euros par mégawatt »). Tel est notamment le cas des articles 7, alinéa 1er, 2°, 41, § 4, et 48, § 1er, alinéa 1er, du projet. Au sujet des montants non complétés, le délégué a fourni les explications suivantes :

« Er wordt op gewezen dat het voorliggende ontwerp koninklijk besluit alle essentiële principes bevat aangaande de strike price en de ontmanteling, waarbij louter een technisch element nog dient te worden ingevuld. Vanuit technisch oogpunt is momenteel nog een strike price studie en studie inzake ontmanteling lopende waarvan de resultaten beoogd worden te worden ingevoegd in dit ontwerp koninklijk besluit. In dat opzicht wordt verwezen naar bijgevoegde beslissing van de ministerraad van 14 december 2023 waarin de minister van energie wordt belast met volgende opdrachten in dat verband:

‘Verzoekt de minister van Energie om de resultaten van de studie naar het maximumbedrag voor de netto-betalingen vanwege de overheid aan de concessiehouder voor te stellen vóór tweede lezing van het KB Tender.’

‘Verzoekt de minister van Energie om de resultaten van de studie naar de maximale strike price en de studie naar de ontmantelingsprovisie te integreren in voorliggend Koninklijk Besluit en dit in tweede lezing voor te leggen aan Ministerraad.’

Indien de Raad van State dat zou aanbevelen, zou nog overwogen kunnen worden om voormelde dat nog in te vullen bedragen te vervangen door een machtiging aan de minister na overleg in ministerraad ».

Dans le texte du projet, certains mots sont par ailleurs placés entre crochets, comme aux articles 8, § 4, 11, § 2, alinéa 2, et 58, alinéa 2. À propos du texte placé entre crochets, le délégué a déclaré ce qui suit :

« ‘Art. 8. [...]§ 4. De inschrijver voegt bij zijn aanvraag het bewijs dat hij en de personen bedoeld in paragraaf 2 geen veroordeling voor de misdrijven zoals bedoeld in paragraaf 1 hebben opgelopen. Dat bewijs kan, onder meer, geleverd worden door middel van het overmaken van een uittreksel uit het strafregister of een evenwaardig document, dat niet meer dan [een maand] voor het indienen van de aanvraag werd uitgereikt door een gerechtelijke of overheidsinstantie van het land van oorsprong of herkomst.’

Bij nader inzien wordt hierbij voorgesteld om voor te schrijven dat het uittreksel of evenwaardig document niet ouder mag zijn dan drie maanden. Dit teneinde een evenwicht te vinden tussen (i) het faciliteren van de evaluatie van recente en zo actueel mogelijke informatie en (ii) een gelijke behandeling van binnenlandse en buitenlandse entiteiten.

‘Art. 58. In geval van ernstige tekortkoming door de concessiehouder aan de verplichtingen verbonden aan de domeinconcessie, kan de intrekking wegens vervallenverklaring van de domeinconcessie worden uitgesproken door de concessieverlenende overheid, onverminderd de geldboetes die de commissie kan opleggen krachtens de wet van 29 april 1999.

De concessieverlenende overheid richt via aangetekend schrijven een ingebrekestelling aan de concessiehouder, waarin een termijn wordt vastgelegd die niet korter mag zijn dan [vijftig] werkdagen, hetzij om te voldoen aan zijn verplichtingen, hetzij om uitleg te verschaffen.’

Hierbij de bevestiging dat de tekst op dit punt finaal is en dat de vierkante haakjes kunnen worden genegeerd. Er moet worden benadrukt dat bovenstaande bepaling een facultatieve machtiging voorziet tot intrekking van de domeinconcessie. Verder lijkt een termijn van 50 werkdagen redelijk aangezien het gaat om een ernstige tekortkoming ».

Avant tout, il est rappelé à cet égard que les projets qui sont soumis au Conseil d’État, section de législation, doivent en principe être définitifs. Il y aura lieu d’y veiller à l’avenir.

En ce qui concerne la proposition du délégué d’insérer des délégations au ministre permettant à ce dernier de fixer les montants aux articles 7, alinéa 1er, 2°, 41, § 4, et 48, § 1er, alinéa 1er, du projet, on relèvera qu’une délégation à un ministre peut uniquement porter sur des questions d’ordre accessoire ou de détail. Le montant mentionné à l’article 7, alinéa 1er, 2°, du projet détermine si un soumissionnaire peut ou non participer à la procédure (les soumissions avec un « strike price

(inschrijvingen met een “strike price” die hoger ligt dan dit bedrag worden immers definitief uitgesloten).(39) Dit lijkt alvast geen bijkomstige of detailmatige aangelegenheid die aan de minister mag worden gedelegeerd, tenzij er in het ontwerp voldoende elementen worden opgenomen op basis waarvan de minister die bedragen moet bepalen.

Artikelen 7 en 27

17. Gevraagd om te verduidelijken wat wordt bedoeld met de “belangrijkste” voorwaarden in de artikelen 7, 7°, en 27, 14°, van het ontwerp, stelde de gemachtigde voor om het woord “belangrijkste” telkens weg te laten in de voormelde bepalingen. Met die aanpak kan worden ingestemd.

Artikelen 9 en 31

18. Het ontwerp omvat bepalingen die tegenstrijdig zijn inzake de bindende kracht van het advies van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde estuarium. In artikel 9, § 3, van het ontwerp staat dat de minister een inschrijver in het licht van dit advies “kan” uitsluiten, terwijl artikel 31, § 2, van het ontwerp dan weer lijkt uit te gaan van een automatische uitsluiting.

Hierover ondervraagd, stelde de gemachtigde:

“Er wordt beoogd te voorzien dat een aanvraag onontvankelijk kan verklaard worden indien deze niet in aanmerking zou komen voor de overdracht overeenkomstig de procedure bepaald krachtens de wet mariene milieu van 11 december 2022, met name voor de overdracht en dus verkrijging van de milieuvergunning. In dat opzicht wordt hierbij voorgesteld om artikel 9 § 3 en artikel 31, § 2 aan te passen als volgt:

‘§ 3. De minister kan een inschrijver uitsluiten in geval de aanvraag niet in aanmerking komt voor de overdracht bedoeld in artikel 6, 2° op basis van de informatie bedoeld in artikel 7, eerste lid, 8° en het advies bedoeld in onverminderd artikel 31, § 2.’

‘§ 2. Alleen volledige aanvragen die volgens de minister van mariene milieu en diens administratie in aanmerking komen voor de overdracht van de milieuvergunning overeenkomstig de procedure bepaald krachtens de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden waarvoor een positief advies werd gegeven door de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium, zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 29 september 1997 houdende overdracht van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium naar het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen in het licht van artikel 9, § 3, in samenhang gelezen met artikel 6, 2° en artikel 7, eerste lid, 8°, worden als onvankelijk beschouwd en getoetst aan de toekenningscriteria bedoeld in artikel 19. Voornoemd advies wordt gegeven binnen vijftien werkdagen te rekenen vanaf de datum van het verzoek vanwege de Algemene Directie Energie.’”

Met de voorgestelde wijziging kan in beginsel worden ingestemd, echter onder voorbehoud van hetgeen werd gesteld in opmerking 15.5 over de mogelijkheid voor inschrijvers om zelf een aanvraag in te dienen op grond van de wet van 11 december 2022. Aangezien de minister aan het hoofd staat van zijn administratie lijken bovendien de woorden “en diens administratie” overbodig.

Artikel 10

19. Overeenkomstig artikel 10 van het ontwerp kan de minister een inschrijver uitsluiten van verdere deelname aan de concurrerende inschrijvingsprocedure wanneer de minister heeft vastgesteld of anderszins ervan op de hoogte is dat deze inschrijver het voorwerp uitmaakt van een lopende procedure tot terugvordering of een uitstaand bevel tot terugvordering van toegekende staatssteun.

Gevraagd of er niet minstens een veroordeling in eerste aanleg of de ontstentenis van een betwisting voor een rechtscollege moeten worden vereist, aangezien er immers kan blijken dat de beslissing tot terugvordering onterecht was,(40) stelde de gemachtigde:

“In het licht van de Europese staatssteunregels waarbij een terugvorderingsprocedure beoogd wordt ingevolge een beslissing van de Europese Commissie dat eerder verleende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt werd verklaard, wordt volgende aanpassing van artikel 10 voorgesteld:

Art. 10. De minister kan een inschrijver uitsluiten van verdere deelname aan de concurrerende inschrijvingsprocedure, in welk stadium van deze procedure ook, wanneer de minister heeft vastgesteld of anderszins ervan op de hoogte is dat deze inschrijver het voorwerp uitmaakt van een procedure op basis van Europees of nationaal recht waarbij toegekende steun wordt teruggevorderd, op basis van een terugvorderingsbesluit bedoeld in artikel 16, van Verordening (EU) 2015/1589 dat uitstaat ten aanzien de begunstigde ingevolge een eerder

» supérieur à ce montant sont en effet définitivement exclues) (39) . Il semble en tout cas qu’il ne s’agisse pas d’une question d’ordre accessoire ou de détail qui puisse être déléguée au ministre, à moins que le projet ne contienne suffisamment d’éléments sur la base desquels le ministre doit fixer ces montants.

Articles 7 et 27

17. Invité à préciser ce qu’il y a lieu d’entendre par les « principales » conditions aux articles 7, 7°, et 27, 14°, du projet, le délégué a proposé d’omettre chaque fois le mot « principales » dans les dispositions précitées. On peut se rallier à cette manière de procéder.

Articles 9 et 31

18. Le projet renferme des dispositions qui sont contradictoires en ce qui concerne la force obligatoire de l’avis de l’Unité de Gestion du Modèle mathématique de la Mer du Nord et de l’Estuaire de l’Escaut. L’article 9, § 3, du projet dispose que le ministre « peut » exclure un soumissionnaire sur la base de cet avis, tandis que l’article 31, § 2, du projet paraît pour sa part se fonder sur une exclusion automatique.

Interrogé à ce sujet, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Er wordt beoogd te voorzien dat een aanvraag onontvankelijk kan verklaard worden indien deze niet in aanmerking zou komen voor de overdracht overeenkomstig de procedure bepaald krachtens de wet mariene milieu van 11 december 2022, met name voor de overdracht en dus verkrijging van de milieuvergunning. In dat opzicht wordt hierbij voorgesteld om artikel 9 § 3 en artikel 31, § 2 aan te passen als volgt:

‘§ 3. De minister kan een inschrijver uitsluiten in geval de aanvraag niet in aanmerking komt voor de overdracht bedoeld in artikel 6, 2° op basis van de informatie bedoeld in artikel 7, eerste lid, 8° en het advies bedoeld in onverminderd artikel 31, § 2.’

‘§ 2. Alleen volledige aanvragen die volgens de minister van mariene milieu en diens administratie in aanmerking komen voor de overdracht van de milieuvergunning overeenkomstig de procedure bepaald krachtens de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden waarvoor een positief advies werd gegeven door de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium, zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 29 september 1997 houdende overdracht van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium naar het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen in het licht van artikel 9, § 3, in samenhang gelezen met artikel 6, 2° en artikel 7, eerste lid, 8°, worden als onvankelijk beschouwd en getoetst aan de toekenningscriteria bedoeld in artikel 19. Voornoemd advies wordt gegeven binnen vijftien werkdagen te rekenen vanaf de datum van het verzoek vanwege de Algemene Directie Energie.’ ».

En principe, on peut se rallier à la modification proposée, sous réserve toutefois de l’observation formulée au point 15.5 sur la possibilité pour les soumissionnaires d’introduire eux-mêmes une demande sur le fondement de la loi du 11 décembre 2022. Dès lors que le ministre est à la tête de son administration, les mots « en diens administratie » semblent superflus.

Article 10

19. Conformément à l’article 10 du projet, le ministre peut exclure un soumissionnaire de la participation à la procédure de mise en concurrence, lorsque le ministre a établi ou qu’il est informé de quelque autre manière que ce soumissionnaire fait l’objet d’une procédure de récupération en cours ou d’un ordre de récupération en suspens d’une mesure d’aide d’État accordée.

À la question de savoir s’il ne faudrait pas exiger au moins une condamnation en première instance ou l’absence de contestation devant une juridiction, puisqu’il peut en effet s’avérer que la décision de récupération était injustifiée (40) , le délégué a répondu en ces termes :

« In het licht van de Europese staatssteunregels waarbij een terugvorderingsprocedure beoogd wordt ingevolge een beslissing van de Europese Commissie dat eerder verleende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt werd verklaard, wordt volgende aanpassing van artikel 10 voorgesteld:

Art. 10. De minister kan een inschrijver uitsluiten van verdere deelname aan de concurrerende inschrijvingsprocedure, in welk stadium van deze procedure ook, wanneer de minister heeft vastgesteld of anderszins ervan op de hoogte is dat deze inschrijver het voorwerp uitmaakt van een procedure op basis van Europees of nationaal recht waarbij toegekende steun wordt teruggevorderd, op basis van een terugvorderingsbesluit bedoeld in artikel 16, van Verordening (EU) 2015/1589 dat uitstaat ten aanzien de begunstigde ingevolge een eerder

besluit van de Europese Commissie waarin de steun onrechtmatig en met de interne markt onverenigbaar is verklaard een lopende procedure tot terugvordering of een uitstaand bevel tot terugvordering van toegekende staatssteun.»

Met het tekstvoorstel van de gemachtigde kan worden ingestemd.(41)

Artikel 17

20. Zoals de gemachtigde bevestigde, kan in artikel 17, § 2, tweede lid, van het ontwerp worden verduidelijkt dat een verkort schema “van de jaarrekeningen” wordt gepubliceerd.

21. De verwijzing in artikel 17, § 2, vierde lid, van het ontwerp naar “De financiële garantie bedoeld in paragraaf 1, onder d)” dient te worden vervangen door een verwijzing naar “De financiële garantie bedoeld in paragraaf 1, onder 4”.

Artikel 18

22. Artikel 18 van het ontwerp bepaalt dat alleen volledige en ontvankelijke aanvragen worden getoetst aan de toekenningscriteria in dit hoofdstuk (i.e. hoofdstuk 2) en op grond daarvan gerangschikt. Met het oog op de duidelijkheid van de tekst, zou in die bepaling ook nog een verwijzing moeten worden ingevoegd naar de criteria vermeld in artikel 32, derde lid, die gelden ingeval van een even hoge score.

Artikel 21

23. In artikel 21, § 1, van het ontwerp lijkt er een gedeeltelijke overlap te bestaan tussen de onderscheiden subgunningscriteria *b)* en *d)*.

De gemachtigde gaf in dit verband de volgende toelichting:

“Een score bij *b)* heeft geen directe impact op de score bij *d)*, al is het voorwerp van de evaluatie wel gelieerd met elkaar. Bij *b)* worden punten toegekend aan de hand van het percentage directe burgerparticipatie in de bieding, inclusief het minimum van 1%. Bij *d)* krijgen de inschrijvers die 1% directe burgerparticipatie behalen automatisch 1 extra punt. De reden hiervoor is dat er een groter gewicht wordt gegeven aan directe burgerparticipatie teneinde dit te bevorderen.

Het criterium onder *b)* geeft een score op basis van de mate van directe burgerparticipatie, lees: is er meer of minder. Het criterium onder *d)* geeft een score voor het al dan niet aanwezig zijn van directe burgerparticipatie.

De score onder *b)* heeft geen impact op de score onder *d)*. Bijvoorbeeld een kandidaat heeft 1.5% directe burgerparticipatie, dan zal hij onder *b)* 2 punten krijgen en onder *d)* 1 punt. Heeft een kandidaat 3% directe burgerparticipatie, dan zal hij onder *b)* 3 punten krijgen en onder *d)* eveneens 1.”

De voormelde toelichting van de gemachtigde lijkt niet in overeenstemming te zijn met de tekst van artikel 21, § 1, van het ontwerp, dat onder meer uitgaat van de mogelijkheid van 0,5 procent directe burgerparticipatie en dat extra punten toekent voor directe burgerparticipatie die meer dan 1% resp. 2% bedraagt (punt *b)*), waardoor het hebben van minstens één procent directe burgerparticipatie (punt *d)*) niet kan beschouwd worden als een afzonderlijk criterium waarbij het al dan niet aanwezig zijn van directe burgerparticipatie wordt beoordeeld. De vraag rijst dan ook of beide punten niet kunnen worden geïntegreerd in eenzelfde punt, waarbij dan de punten onder *b)* voor directe burgerparticipatie die meer dan 1% bedraagt zouden worden opgetrokken van 2 naar 3, en de punten voor directe burgerparticipatie die meer dan 2% bedraagt zouden worden opgetrokken van 3 naar 4.

24. De gemachtigde deelde mee dat het begrip “kmo’s, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen” (artikel 21, § 3, *f)*, van het ontwerp) in dezelfde zin moet begrepen worden als de vermelding ervan in de definitie van “hernieuwbare-energiegemeenschap” (artikel 2, 107°, van de Elektriciteitswet)(42). Die verduidelijking zou kunnen worden opgenomen in het verslag aan de Koning.

25. Een van de kenmerken van directe burgerparticipatie is dat deze “open en vrijwillig” is en openstaat “voor alle burgers die hierbij een verantwoordelijkheid willen opnemen, zonder enige discriminatie op basis van gender, sociale afkomst, ras, politieke voorkeur of religie” (artikel 21, § 3, *a)*, van het ontwerp). De gemachtigde deelde mee dat bij indirecte burgerparticipatie evenmin sprake mag zijn van een gedwongen participatie en er daarbij uiteraard ook niet op basis van bijvoorbeeld ras of religie zal mogen worden gediscrimineerd. Om a contrario redeneringen te vermijden, kan de voorwaarde van artikel 21, § 3, *a)*, van het ontwerp dan ook het best worden veralgemeend tot een kenmerk van zowel directe als indirecte burgerparticipatie.

26. Bij artikel 21, § 4, van het ontwerp kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt.

besluit van de Europese Commissie waarin de steun onrechtmatig en met de interne markt onverenigbaar is verklaard een lopende procedure tot terugvordering of een uitstaand bevel tot terugvordering van toegekende staatssteun.».

On peut se rallier à la proposition de texte du délégué (41).

Article 17

20. Comme l’a confirmé le délégué, on peut préciser à l’article 17, § 2, alinéa 2, du projet qu’un schéma abrégé des « comptes annuels » est publié.

21. La référence à l’article 17, § 2, alinéa 4, du projet à « La garantie financière visée au paragraphe 1er, point *d)*, » sera remplacée par une référence à « La garantie financière visée au paragraphe 1er, 4°, ».

Article 18

22. L’article 18 du projet dispose que seules les demandes complètes et recevables seront évaluées au regard des critères d’attribution énoncés dans ce chapitre (c’est-à-dire dans le chapitre 2) et classées en conséquence. Dans un souci de clarté du texte, il faudrait également insérer dans cette disposition une référence aux critères mentionnés à l’article 32, alinéa 3, qui s’appliquent en cas d’un classement à égalité.

Article 21

23. À l’article 21, § 1er, du projet, il semble y avoir un chevauchement partiel entre les différents sous-critères d’attribution *b)* et *d)*.

À ce propos, le délégué a donné les éclaircissements suivants :

« Een score bij *b)* heeft geen directe impact op de score bij *d)*, al is het voorwerp van de evaluatie wel gelieerd met elkaar. Bij *b)* worden punten toegekend aan de hand van het percentage directe burgerparticipatie in de bieding, inclusief het minimum van 1%. Bij *d)* krijgen de inschrijvers die 1% directe burgerparticipatie behalen automatisch 1 extra punt. De reden hiervoor is dat er een groter gewicht wordt gegeven aan directe burgerparticipatie teneinde dit te bevorderen.

Het criterium onder *b)* geeft een score op basis van de mate van directe burgerparticipatie, lees: is er meer of minder. Het criterium onder *d)* geeft een score voor het al dan niet aanwezig zijn van directe burgerparticipatie.

De score onder *b)* heeft geen impact op de score onder *d)*. Bijvoorbeeld een kandidaat heeft 1.5% directe burgerparticipatie, dan zal hij onder *b)* 2 punten krijgen en onder *d)* 1 punt. Heeft een kandidaat 3% directe burgerparticipatie, dan zal hij onder *b)* 3 punten krijgen en onder *d)* eveneens 1 ».

Les explications précitées du délégué ne semblent pas conformes au texte de l’article 21, § 1er, du projet, qui, entre autres, suppose la possibilité d’une participation citoyenne directe de 0,5 % et attribue des points supplémentaires pour une participation citoyenne directe dépassant respectivement 1 % et 2 % (point *b)*), de sorte que le fait d’avoir une participation citoyenne directe d’au moins 1 % (point *d)*) ne peut pas être considéré comme un critère distinct permettant d’évaluer la présence ou l’absence d’une participation citoyenne directe. La question se pose dès lors de savoir si les deux points ne peuvent pas être intégrés dans un même point, auquel cas les points visés au *b)* pour une participation citoyenne directe supérieure à 1 % seraient portés de 2 à 3, et les points pour une participation citoyenne directe supérieure à 2 % seraient portés de 3 à 4.

24. Le délégué a fait savoir que la notion de « PME, (...) autorités locales, y compris les municipalités, (...) établissements d’enseignement et (...) associations » (article 21, § 3, *f)*, du projet) doit se comprendre dans le même sens que la mention de celles-ci dans la définition de « communauté d’énergie renouvelable » (article 2, 107°, de la loi sur l’électricité) (42). Cette précision pourrait être insérée dans le rapport au Roi.

25. L’une des caractéristiques de la participation citoyenne directe est qu’elle est « ouverte et volontaire » et qu’elle est ouverte « à tous les citoyens qui souhaitent assumer une responsabilité à cet égard, sans aucune discrimination fondée sur le sexe, l’origine sociale, la race, l’appartenance politique ou la religion » (article 21, § 3, *a)*, du projet). Le délégué a fait savoir que, dans le cas d’une participation citoyenne indirecte, il ne peut pas non plus être question d’une participation forcée ni, bien entendu, de discrimination sur la base de la race ou de la religion, par exemple. Pour éviter des raisonnements a contrario, il est dès lors préférable de généraliser la condition prévue à l’article 21, § 3, *a)*, du projet et d’en faire une caractéristique applicable tant à la participation citoyenne directe qu’à la participation citoyenne indirecte.

26. L’article 21, § 4, du projet appelle les observations suivantes.

Ondervraagd over de draagwijdte van artikel 21, § 4, a), van het ontwerp deelde de gemachtigde mee dat de (onduidelijke) zinsnede “meestal via een online platform en” kan worden weggelaten.

Aangezien het, zoals de gemachtigde bevestigde, niet noodzakelijk hoeft te gaan om een achtergestelde lening, dient met het oog op de rechtszekerheid het woord “(achtergestelde)” (artikel 21, § 4, b), van het ontwerp) te worden weggelaten.

Met het oog op de eenvormigheid van de tekst dienen in artikel 21, § 4, c), van het ontwerp de woorden “de ontwikkelaar van het project” te worden vervangen door “de inschrijver”.

Artikel 27

27. In artikel 27, 11°, van het ontwerp moet de verwijzing naar titel 3 worden vervangen door een verwijzing naar titel 2, hoofdstuk 4.

Artikel 32

28. De regeling in artikel 32, vierde lid, van het ontwerp (voorwaarde inzake de naleving van de regels inzake staatssteun) is ondoelmatig in het licht van hetgeen in opmerking 6 is uiteengezet en moet dus worden weggelaten.

Artikel 39

29. Gevraagd naar de draagwijdte van het begrip “andere wetgeving” (artikel 39, § 1, derde lid, van het ontwerp), deelde de gemachtigde mee dat wordt bedoeld: andere wetgeving dan de Elektriciteitswet, de wet van 13 juni 1969 ‘inzake de exploratie en de exploitatie van niet -levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat’ en de wet van 11 december 2022. Met het oog op de rechtszekerheid moet die verduidelijking worden opgenomen in de tekst van deze bepaling.

30. Ondervraagd over de draagwijdte van de zinsnede “definitief is geweigerd” (artikel 39, § 1, derde lid, van het ontwerp), stelde de gemachtigde:

“Krachtens artikel 39, § 1, derde lid vervalt de domeinconcessie enkel wanneer de vereiste vergunningen of machtigingen definitief zijn geweigerd. Wanneer een beroep over weigering van een vergunning of machtiging aanhangig is voor een rechtscollège, is nog geen sprake van een definitieve weigering. Dergelijke definitieve weigering is er pas wanneer er geen georganiseerd administratief beroep openstaat noch hangende is. Derhalve zal tijdens dergelijke procedure voor een rechtscollège de domeinconcessie geschorst zijn.”

Met het oog op de rechtszekerheid moet die verduidelijking worden opgenomen in de tekst van deze bepaling.

31. Rekening houdend met de inhoud van artikel 6/5 van de Elektriciteitswet, moet de zinsnede “de aansluiting bedoeld in artikel 6/5 van de wet van 29 april 1999” (artikel 39, § 2, van het ontwerp) worden vervangen door de zinsnede “het aansluitingspunt bedoeld in artikel 6/5 van de wet van 29 april 1999”.

vArtikel 41

32. De delegatie aan de Algemene Directie Energie in artikel 41, § 3, voorlaatste lid, om de indexeringsformule (niet: “indexering formule”) te herzien kan slechts doorgang vinden indien in het ontwerp wordt verduidelijkt wat moet worden begrepen onder “op basis van verandering van technieken”.

Artikelen 43 en 62

33. In het ontwerp wordt in de artikelen 43, § 1, 13°, en 62, § 1, van het ontwerp verwezen naar technische normen, hetzij NBN-normen of ISO-normen.

In het verleden heeft de Raad van State al herhaaldelijk gewezen op het probleem dat technische normen waarnaar wordt verwezen in wet- en regelgeving, niet in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt, dat ze niet in het Nederlands, in het Frans en zo mogelijk in het Duits zijn gesteld of vertaald en dat ze in de regel enkel beschikbaar zouden zijn tegen een bepaalde vergoeding. (43)

Aan artikel VIII.2 van het Wetboek van economisch recht ligt de bedoeling ten grondslag om tegemoet te komen aan het knelpunt van de ontbrekende bekendmaking van technische normen waarnaar in Belgische rechtsregels wordt verwezen. De voorschriften die zijn opgenomen in de voornoemde bepaling van het Wetboek van economisch recht op het vlak van de raadpleging en de terbeschikkingstelling van de betrokken normen zullen moeten worden nageleefd.

Artikelen 45 en 46

34. Artikel 45 van het ontwerp kan worden weggelaten, aangezien bij koninklijk besluit geen afbreuk mag worden gedaan aan een wettelijke bepaling, laat staan dat de geldingskracht van een wettelijke bepaling bij besluit zou kunnen worden bevestigd. Wel kunnen de wetten

Interrogé quant à la portée de l’article 21, § 4, a), du projet, le délégué a déclaré que le membre de phrase (équivoque) « généralement par le biais d’une plateforme en ligne » peut être omis.

Dès lors qu’il ne doit pas nécessairement s’agir d’un prêt subordonné, comme l’a confirmé le délégué, on omettra, dans un souci de sécurité juridique, le mot « (subordonné) » (article 21, § 4, b), du projet).

Dans un souci d’uniformité du texte, on remplacera les mots « le développeur du projet » par les mots « le soumissionnaire » à l’article 21, § 4, c), du projet.

Article 27

27. À l’article 27, 11°, du projet, la référence au titre 3 doit être remplacée par une référence au titre 2, chapitre 4.

Article 32

28. La disposition énoncée à l’article 32, alinéa 4, du projet (condition relative au respect des règles en matière d’aides d’État) est inadéquate à la lumière des observations formulées au point 6 et doit dès lors être omise.

Article 39

29. Interrogé sur la portée de la notion de « autre législation » (article 39, § 1er, alinéa 3, du projet), le délégué a répondu qu’est visée : toute législation autre que la loi sur l’électricité, la loi du 13 juin 1969 ‘sur l’exploration et l’exploitation des ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental’ et la loi du 11 décembre 2022. Dans un souci de sécurité juridique, cette précision figurera dans le texte de cette disposition.

30. Interrogé sur la portée du segment de phrase « est finalement refusé(e) » (article 39, § 1er, alinéa 3, du projet), le délégué a déclaré :

« Krachtens artikel 39, § 1, derde lid vervalt de domeinconcessie enkel wanneer de vereiste vergunningen of machtigingen definitief zijn geweigerd. Wanneer een beroep over weigering van een vergunning of machtiging aanhangig is voor een rechtscollège, is nog geen sprake van een definitieve weigering. Dergelijke definitieve weigering is er pas wanneer er geen georganiseerd administratief beroep openstaat noch hangende is. Derhalve zal tijdens dergelijke procedure voor een rechtscollège de domeinconcessie geschorst zijn ».

Dans un souci de sécurité juridique, cette précision figurera dans le texte de cette disposition.

31. Compte tenu de la teneur de l’article 6/5 de la loi sur l’électricité, le segment de phrase « la connexion visée à l’article 6/5 de la loi du 29 avril 1999 » (article 39, § 2, du projet) sera remplacé par « le point de raccordement visé à l’article 6/5 de la loi du 29 avril 1999 ».

Article 41

32. La délégation destinée à la Direction générale de l’Énergie visée à l’article 41, § 3, avant-dernier alinéa, qui lui permet de réviser la formule d’indexation ne peut se concrétiser que si le projet précise ce qu’il y a lieu d’entendre par « en fonction de l’évolution des techniques ».

Articles 43 et 62

33. Les articles 43, § 1er, 13°, et 62, § 1er, du projet visent des normes techniques, qui sont soit des normes NBN, soit des normes ISO.

Par le passé, le Conseil d’État a déjà mentionné à plusieurs reprises le problème des normes techniques visées dans la législation et la réglementation qui ne sont pas publiées au *Moniteur belge*, qui ne sont pas rédigées ni traduites en langue néerlandaise, ni en langue française, ni, si possible, en langue allemande, et qui ne sont en général disponibles que contre une certaine rémunération. (43)

L’article VIII.2 du Code de droit économique vise à répondre à la problématique de l’absence de publication de normes techniques auxquelles des règles de droit belges font référence. Les prescriptions figurant dans la disposition précitée du Code de droit économique concernant la consultation et la mise à disposition des normes concernées devront évidemment être respectées.

Articles 45 et 46

34. L’article 45 du projet peut être omis, étant donné qu’il ne peut être porté atteinte, par arrêté royal, à une disposition légale et, qu’a fortiori la force obligatoire d’une disposition légale ne doit pas être confirmée par arrêté. Les lois visées à l’article 45 peuvent toutefois être insérées

waarnaar in artikel 45 wordt verwezen worden opgenomen in artikel 46 van het ontwerp, ter vervanging van de verwijzing naar artikel 45 die in die bepaling is opgenomen.

Artikel 53

35. In artikel 53, § 1, tweede lid, van het ontwerp dient de verwijzing naar artikel 23, § 2, vijfde lid, van de Elektriciteitswet te worden vervangen door een verwijzing naar artikel 23, § 2, vierde lid, van de voornoemde wet.

Artikel 59

36. De domeinconcessiehouder kan een aanvraag tot verzaking richten aan de concessieverlenende overheid (artikel 59, § 1, eerste lid, van het ontwerp). In voorkomend geval is de domeinconcessiehouder een verzakingsvergoeding verschuldigd die ertoe strekt alle schade en kosten ten laste van de overheid die het gevolg zijn van de verzaking te compenseren, met inbegrip van de kosten verbonden aan de voorbereiding en organisatie van een nieuwe concurrerende inschrijvingsprocedure en het potentieel verlies van inkomsten uit het vergoedingsmechanisme (artikel 59, § 2, eerste lid, van het ontwerp). De toepassing van de regel van artikel 59, § 2, tweede lid, van het ontwerp kan ertoe leiden dat de domeinconcessiehouder, naast de verzakingsvergoeding, eveneens het in artikel 17, § 1, 4°, van het ontwerp vermelde bedrag van 70 of 140 miljoen euro verschuldigd is.

Gevraagd of deze regel niet kan leiden tot een verplichting tot een betaling van een schadevergoeding die niet in een redelijke verhouding staat tot de effectief geleden schade, stelde de gemachtigde:

“De financiële garantie bedoeld in artikel 17, § 1, 4° strekt zich ertoe te verzekeren dat de bouw daadwerkelijk en tijdig gerealiseerd wordt. Deze financiële garantie is altijd verschuldigd bij de aanvraag. Deze financiële garantie is forfaitair bepaald en dekt dus niet noodzakelijk alle effectief geleden schade. Bovendien kan een deel van de financiële garantie al opgevraagd worden bij niet naleving van de verplichting bedoeld in artikel 43, § 1, 2°, zoals blijkt uit artikel 43, § 1, 2°, (lees: 43, § 2) waarbij ze dan niet meer kan opgevraagd worden bij de verzaking. De verzakingsvergoeding strekt er derhalve toe te verzekeren dat alle schade en kosten die veroorzaakt zijn door de verzaking gedekt kunnen worden.”

Aangezien de verzakingsvergoeding er al toe strekt “alle schade en kosten ten laste van de overheid die het gevolg zijn van de verzaking” te compenseren, kan artikel 59, § 2, tweede lid, van het ontwerp slechts doorgang vinden in de mate dat die vergoeding betrekking zou hebben op andere schade dan bedoeld in artikel 59, § 2, eerste lid, van het ontwerp, bijvoorbeeld omdat het betrekking zou hebben op de algemene maatschappelijke kosten die kleven aan het niet realiseren van een productiepark dat cruciaal is voor de energievoorzorging. In die lezing gaat het veeleer om een soort strafbeding. Indien die bepaling wordt behouden zal in de memorie van toelichting bijgevolg een afdoende verantwoording moeten worden opgenomen.

Artikel 74

37. Artikel 74, 1°, beoogt de definitie van “garantie van oorsprong” in artikel 1, § 2, 1°, van het koninklijk besluit van 30 juli 2013 te actualiseren. De regeling voor de garanties van oorsprong kan na de intrekking van richtlijn 2009/28/EG(44) ‘ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG’ echter worden gevonden in artikel 19 van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ‘ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen’, zodat veeleer naar die bepaling moet worden verwezen.

Artikel 766

38. Gevraagd wat de verantwoording is om in artikel 766 (lees: artikel 76) van het ontwerp te voorzien in een inwerkingtreding op de dag van de bekendmaking, antwoordde de gemachtigde:

“Deze bepaling kan inderdaad worden weggelaten zodat de standaardregel inzake de inwerkingtreding van toepassing is.”

Met die aanpak kan worden ingestemd.

Artikel 777

39. Artikel 777 van het ontwerp is foutief genummerd. Dit moet worden gecorrigeerd.

Slotopmerking

40. Het ontwerp moet nog worden nagekeken op de overeenstemming tussen de taalversies en andere slordigheden (zie bijvoorbeeld de discrepantie tussen de Nederlandse en Franse tekst in artikel 13, § 2,

dans l’article 46 du projet, en remplacement de la référence à l’article 45 qui figure dans cette disposition.

Article 53

35. À l’article 53, § 1er, alinéa 2, du projet, on remplacera la référence à l’article 23, § 2, alinéa 5, de la loi sur l’électricité par une référence à l’article 23, § 2, alinéa 4, de la loi précitée.

Article 59

36. Le titulaire d’une concession domaniale peut adresser une demande de renonciation à l’autorité concédante (article 59, § 1er, alinéa 1er, du projet). Le cas échéant, une indemnité de renonciation est due par le titulaire de la concession domaniale en vue de compenser tous les dommages et coûts supportés par l’État du fait de la renonciation, y compris les coûts liés à la préparation et à l’organisation d’une nouvelle procédure de mise en concurrence et le manque à gagner potentiel lié au mécanisme de compensation (article 59, § 2, alinéa 1er, du projet). L’application de la disposition de l’article 59, § 2, alinéa 2, du projet peut avoir pour effet que le titulaire de la concession domaniale soit redevable du montant de 70 ou 140 millions d’euros, visé à l’article 17, § 1er, 4°, du projet, en plus de l’indemnité de renonciation.

À la question de savoir si cette disposition ne peut pas donner lieu à une obligation de paiement d’une indemnisation qui ne serait pas raisonnablement proportionnée au dommage effectivement subi, le délégué a déclaré :

« De financiële garantie bedoeld in artikel 17, § 1, 4° strekt zich ertoe te verzekeren dat de bouw daadwerkelijk en tijdig gerealiseerd wordt. Deze financiële garantie is altijd verschuldigd bij de aanvraag. Deze financiële garantie is forfaitair bepaald en dekt dus niet noodzakelijk alle effectief geleden schade. Bovendien kan een deel van de financiële garantie al opgevraagd worden bij niet naleving van de verplichting bedoeld in artikel 43, § 1, 2°, zoals blijkt uit artikel 43, § 1, 2°, (lees: 43, § 2) waarbij ze dan niet meer kan opgevraagd worden bij de verzaking. De verzakingsvergoeding strekt er derhalve toe te verzekeren dat alle schade en kosten die veroorzaakt zijn door de verzaking gedekt kunnen worden ».

Étant donné que l’indemnité de renonciation est destinée à compenser « tous les dommages et coûts supportés par l’État du fait de la renonciation », l’article 59, § 2, alinéa 2, du projet ne pourra se concrétiser que dans la mesure où cette indemnité concernerait d’autres dommages que ceux visés à l’article 59, § 2, alinéa 1er, du projet, par exemple parce qu’elle concernerait les coûts sociaux généraux liés à la non-réalisation d’un parc de production crucial pour l’approvisionnement énergétique. Ainsi conçue, il s’agit plutôt d’une sorte de clause pénale. Si cette disposition est maintenue, une justification adéquate devra figurer dans l’exposé des motifs.

Article 74

37. L’article 74, 1°, entend actualiser la définition de la « garantie d’origine » à l’article 1er, § 2, 1°, de l’arrêté royal du 30 juillet 2013. Le régime des garanties d’origine peut toutefois être trouvé, après l’abrogation de la directive 2009/28/CE (44) ‘relative à la promotion de l’utilisation de l’énergie produite à partir de sources renouvelables et modifiant puis abrogeant les directives 2001/77/CE et 2003/30/CE’, à l’article 19 de la directive (UE) 2018/2001 du Parlement européen et du Conseil du 11 décembre 2018 ‘relative à la promotion de l’utilisation de l’énergie produite à partir de sources renouvelables’, de sorte qu’il sera plutôt fait référence à cette disposition.

Article 766

38. Invité à justifier pourquoi l’article 766 (lire : article 76) du projet prévoit une entrée en vigueur le jour de la publication, le délégué a répondu :

« Deze bepaling kan inderdaad worden weggelaten zodat de standaardregel inzake de inwerkingtreding van toepassing is ».

On peut se rallier à cette approche.

Article 777

39. L’article 777 du projet est mal numéroté. Cette erreur doit être corrigée.

Observation finale

40. Le projet doit encore être réexaminé en ce qui concerne la concordance entre les versions linguistiques et d’autres imperfections (voir par exemple la discordance entre les textes néerlandais et français

tweede lid, van het ontwerp)(45). Het ontwerp verdient voorts nog een taalkundig nazicht (zie bijvoorbeeld de vermelding “de f inschrijver” in de Nederlandse tekst van artikel 13, § 1, 3°, van het ontwerp).

DE GRIFFIER
Wim GEURTS

DE VOORZITTER
Jeroen VAN NIEUWENHOVE

Nota's

(1) Het koninklijk besluit van 16 juli 2002 'betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid' en het koninklijk besluit van 30 juli 2013 'betreffende de instelling van een systeem voor de toekenning van garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen'.

(2) Daarbij zal de wetgever er bovendien op moeten toezien dat geen staatsaansprakelijkheid wordt uitgesloten in die gevallen waarin dat door het Europees recht wordt vereist (zie HvJ 19 november 1991, gevoegde zaken C-6/90 en C 9/90, Francovich en Bonifaci, ECLI:EU:C:1991:428; HvJ 5 maart 1996, gevoegde zaken C-46/93 en C-48/93, Brasserie du Pêcheur en Factortame, ECLI:EU:C:1996:79). In dat verband moet in het bijzonder worden gewezen op de mogelijkheid dat een gunningsprocedure die in weerwil van het standstill-beginsel van artikel 108, lid 3 VWEU werd opgestart, zou moeten worden stopgezet omwille van bezwaren van de Europese Commissie. Zie daarover opmerking 6. Ook zal er rekening mee moeten worden gehouden dat een dergelijke beperking van het recht op schadevergoeding een inmenging inhoudt in het recht op eigendom gewaarborgd door artikel 1 van het Eerste Protocol van het EVRM.

(3) Vgl. adv.RvS 72.484/1 van 6 december 2022 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 19 januari 2023 'houdende uitvoering van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten', opmerking 3.3.

(4) Parl.St. Kamer 2023-24, nr. 3651/001, 12.

(5) Advies (A)2606 van 19 juli 2023 over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van het verloop van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België. Artikel 6/3, § 3 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, p. 8.

(6) Zie bijvoorbeeld adv.RvS 54.884/3 van 20 januari 2014 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 26 maart 2014 'tot wijziging de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt', Parl.St. Kamer 2013-14, nr. 53-3357/001, 31-32, opmerking 12: "Aangezien de Koning niet mag handelen in strijd met de wet, zullen na de woorden 'de Koning' de woorden 'niettegenstaande artikel V.2 van het Wetboek van Economisch Recht' moeten worden ingevoegd."

(7) Zie artikel 7sexies, § 4, derde lid, artikel 8, § 1/1, vierde lid, en artikel 19bis, § 3, 2°, van de Elektriciteitswet.

(8) Advies (A)2606 van 19 juli 2023, p. 7-8.

(9) Voetnoot 1 van het aangehaalde advies: Artikel 9, lid 2, van de Richtlijn bepaalt in het bijzonder dat "openbaredienstverplichtingen met betrekking tot de prijsstelling voor de levering van elektriciteit moeten voldoen aan de eisen van artikel 5 van deze richtlijn".

(10) Voetnoot 2 van het aangehaalde advies: Volgens de Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 § 123.

(11) Voetnoot 3 van het aangehaalde advies: EEAG 2022, § 42.

(12) Zie in dit verband ook adv.RvS 67.627/3 van 23 juni 2020 over een ontwerp van besluit van de Minister van Economie 'tot wijziging van het ministerieel besluit van 1 juni 2004 tot vaststelling van maximumprijzen voor de levering van elektriciteit door de distributienetbeheerders aan de eindafnemers wiens leveringscontract werd opgezegd door hun leverancier en die niet als residentieel beschermde klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie in die zin van artikel 20, § 2, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt kunnen beschouwd worden', opmerkingen 5.1 tot 5.4.

(13) Artikel 5.226, § 1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek luidt: "Er is sprake van overmacht in geval van ontoerekenbare onmogelijkheid voor de schuldenaar om zijn verbintenis na te komen. Hierbij wordt

de l'article 13, § 2, alinéa 2, du projet) (45). Le texte du projet mériterait en outre d'être encore soumis à un examen sur le plan linguistique (voir par exemple la mention « de f inschrijver » dans le texte néerlandais de l'article 13, § 1er, 3°, du projet).

LE GREFFIER
Wim GEURTS

LE PRÉSIDENT
Jeroen VAN NIEUWENHOVE

Notes

(1) L'arrêté royal du 16 juillet 2002 'relatif à l'établissement de mécanismes visant la promotion de l'électricité produite à partir des sources d'énergie renouvelables et l'indemnisation des titulaires d'une concession domaniale offshore en cas d'indisponibilité du Modular Offshore Grid' et l'arrêté royal du 30 juillet 2013 'relatif à l'établissement d'un système d'octroi de garanties d'origine pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables'.

(2) À cet égard, le législateur devra en outre veiller à n'exclure aucune responsabilité de l'État dans les cas où le droit européen l'exige (voir C.J.U.E., 19 novembre 1991, affaires jointes C-6/90 et C 9/90, Francovich et Bonifaci, ECLI:EU:C:1991:428 ; C.J.U.E., 5 mars 1996, affaires jointes C-46/93 et C-48/93, Brasserie du Pêcheur et Factortame, ECLI:EU:C:1996:79). À ce propos, il faut souligner plus particulièrement la possibilité qu'une procédure d'attribution lancée au mépris du principe de standstill, consacré à l'article 108, paragraphe 3, TFUE, doive être arrêtée en raison de griefs de la Commission européenne. Voir à ce sujet l'observation 6. Il conviendra également de tenir compte du fait qu'une telle limitation du droit à une indemnisation implique une ingérence dans le droit à la propriété garanti par l'article 1er du Premier Protocole additionnel de la CEDH.

(3) Comp. avec l'avis C.E. 72.484/1 du 6 décembre 2022 sur un projet devenu l'arrêté royal du 19 janvier 2023 'portant exécution de la loi du 26 juin 1963 créant un Ordre des architectes', observation 3.3.

(4) Doc. parl., Chambre, 2023-24, n° 3651/001, p. 12.

(5) Avis (A)2606 du 19 juillet 2023 sur le projet d'arrêté royal établissant le déroulement de la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales d'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'une installation de production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique. Article 6/3, § 3, de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, p. 8.

(6) Voir par exemple l'avis C.E. 54.884/3 du 20 janvier 2014 sur un avant-projet devenu la loi du 26 mars 2014 'modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité', Doc. parl., Chambre, 2013-14, n° 53-3357/001, pp. 31-32, observation 12 : « Étant donné que le Roi ne peut contrevenir à la loi, il y a lieu d'ajouter les mots 'nonobstant l'article V.2 du Code de droit économique et' après les mots 'le Roi peut,' ».

(7) Voir l'article 7sexies, § 4, alinéa 3, l'article 8, § 1er/1, alinéa 4, et l'article 19bis, § 3, 2°, de la loi sur l'électricité.

(8) Avis (A)2606 du 19 juillet 2023, pp. 7-8.

(9) Note de bas de page 1 de l'avis cité : L'article 9.2 de la directive prévoit notamment que « [les] obligations de service public qui portent sur la fixation des prix pour la fourniture d'électricité respectent les exigences énoncées à l'article 5 de la présente directive ».

(10) Note de bas de page 2 de l'avis cité : Selon les Lignes directrices concernant les aides d'État au climat, à la protection de l'environnement et à l'énergie pour 2022, § 123.

(11) Note de bas de page 3 de l'avis cité : EEAG 2022, § 42.

(12) Voir à ce sujet également l'avis C.E. 67.627/3 du 23 juin 2020 sur un projet d'arrêté de la Ministre de l'Économie 'modifiant l'arrêté ministériel du 1er juin 2004 fixant les prix maximaux pour la fourniture d'électricité par les gestionnaires des réseaux de distribution aux clients finals dont le contrat de fourniture a été résilié par leur fournisseur et qui ne peuvent pas être considérés comme des clients protégés résidentiels à revenus modestes ou à situation précaire, au sens de l'article 20, § 2, de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité', observations 5.1 à 5.4.

(13) L'article 5.226, § 1er, alinéa 1er, du Code civil s'énonce comme suit : « Il y a force majeure en cas d'impossibilité pour le débiteur, qui ne lui est pas imputable, d'exécuter son obligation. À cet égard, il est

rekening gehouden met het onvoorzienbaar en het onvermijdbaar karakter van het beletsel tot nakoming.” Die interpretatie van het begrip “overmacht” is ook relevant voor de artikelen 39, 40, 42 en 43 van het ontwerp.

(14) Parl.St. Kamer 2023-24, nr. 3651/001, 12.

(15) Adv.RvS 70.376/1 van 24 november 2021 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2007 houdende de organisatie van de vaststelling van en de controle op de samenstelling van rauwe koemelk’, opmerking 2.2.6. Vgl. eveneens adv.RvS 45.486/3 van 2 december 2008 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 16 januari 2009 ‘tot invoering van een volumekorting op het loodsgeld voor loodsverrichtingen in de loodsvaarwateren’, opmerking 3.2.

(16) Zie in die zin reeds adv.RvS 32.788/1 van 4 april 2002 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 16 juli 2002 ‘betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid’, opmerking 2.2.1.

(17) Artikel 1, § 2, 33°, van het ontwerp definieert “AAP” als “Available Active Power, de mogelijke beschikbare elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen voor een productie-installatie zonder curtailment, maar met aftrek van de onbeschikbaarheden”.

(18) Artikel 1, § 2, 34°, van het ontwerp.

(19) Conclusie van advocaat-generaal Emiliou van 9 november 2023, zaak C[00e2][0080][0091]516/22, Europese Commissie t. Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, paragraaf 186.

(20) Vgl. adv.RvS 73.304/3 van 28 april 2023 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 20 juli 2023 ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de kabeltoeslag’, Parl.St. Kamer 2022-23, nr. 55-3390/001, 23, opmerking 5; adv.RvS 73.306/3 van 28 april 2023 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 26 mei 2023 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid’, opmerking 4.

(21) Zie daarover opmerking 4.1.

(22) Wet van 12 mei 2019 ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met he oog op het invoeren van een concurrerende inschrijvingsprocedure voor de bouw en exploitatie van productie-installaties in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 11 februari 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen’.

(23) Adv.RvS 64.986/1 van 30 januari 2019 over een voorontwerp van wet dat heeft geleid tot de wet van 12 mei 2019, opmerking 5.1.

(24) Voetnoot 4 van het aangehaalde advies: Zoals bv. een zo laag mogelijke steun in de zin van het ontworpen artikel 6/3, § 3, 10°, van de wet van 29 april 1999 (artikel 5 van het voorontwerp), geïnstalleerd vermogen, continuïteit van de productie of maximale benutting van de beschikbare oppervlakte van de kavels.

(25) GwH, nr. 193/2006 van 5 december 2006, overw. B.14.2.

(26) Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in het advies melding wordt gemaakt of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in het advies wordt opgemerkt.

(27) Zie in dit verband ook adv.RvS 64.986/1: “(...) In elk geval impliceert de omvang van de beoordelingsvrijheid dat ook over de uitvoeringsbesluiten overeenkomstig artikel 6, § 3, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 overleg zal moeten worden gepleegd met de gewesten”, opmerking 5.2.

(28) Want uit artikel 7, 3°, van het ontwerp kan begrepen worden dat er “technische en functionele specificaties” zijn, artikel 7, 10°, van het ontwerp vereist het gebruik van de “best beschikbare technieken” en uit artikel 39, § 2 van het ontwerp volgt dat een verplichting geldt tot oplevering na 48 maanden.

(29) Vgl. met de meer summieri inhoud van het koninklijk besluit van 20 december 2000 ‘betreffende de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de

tenu compte du caractère imprévisible et inévitable de l’obstacle à l’exécution ». Cette interprétation de la notion de « force majeure » est également pertinente pour les articles 39, 40, 42 et 43 du projet.

(14) Doc. parl., Chambre, 2023-24, n° 3651/001, p. 12.

(15) Avis C.E. 70.376/1 du 24 novembre 2021 sur un projet devenu l’arrêté du Gouvernement flamand du 17 décembre 2021 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2007 houdende de organisatie van de vaststelling van en de controle op de samenstelling van rauwe koemelk’, observation 2.2.6. Comp. également avec l’avis C.E. 45.486/3 du 2 décembre 2008 sur un projet devenu l’arrêté du Gouvernement flamand du 16 janvier 2009 ‘tot invoering van een volumekorting op het loodsgeld voor loodsverrichtingen in de loodsvaarwateren’, observation 3.2.

(16) Voir dans ce sens déjà l’avis C.E. 32.788/1 du 4 avril 2002 sur un projet devenu l’arrêté royal du 16 juillet 2002 ‘relatif à l’établissement de mécanismes visant la promotion de l’électricité produite à partir des sources d’énergie renouvelables et l’indemnisation des titulaires d’une concession domaniale offshore en cas d’indisponibilité du Modular Offshore Grid’, observation 2.2.1.

(17) L’article 1er, § 2, 33°, du projet définit « AAP » comme « Available Active Power, à savoir la production de l’électricité potentielle disponible d’une installation de production utilisant des sources d’énergie renouvelables sans tenir compte des curtailments, mais déduction faite des indisponibilités ».

(18) Article 1er, § 2, 34°, du projet.

(19) Conclusion de l’avocat général Emiliou du 9 novembre 2023, affaire C[00e2][0080][0091]516/22, Commission européenne c. Royaume-Uni de Grande-Bretagne et Irlande du Nord, paragraphe 186.

(20) Comp. avec l’avis C.E. 73.304/3 du 28 avril 2023 sur un avant-projet devenu la loi du 20 juillet 2023 ‘modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l’organisation du marché de l’électricité en ce qui concerne la surcharge pour le câble’, Doc. parl., Chambre, 2022-23, n° 55-3390/001, p. 23, observation 5 ; l’avis C.E. 73.306/3 du 28 avril 2023 sur un projet devenu l’arrêté royal du 26 mai 2023 ‘modifiant l’arrêté royal du 16 juillet 2002 relatif à l’établissement de mécanismes visant la promotion de l’électricité produite à partir des sources d’énergie renouvelables et l’indemnisation des titulaires d’une concession domaniale offshore en cas d’indisponibilité du Modular Offshore Grid’, observation 4.

(21) Voir à ce propos l’observation 4.1.

(22) Loi du 12 mai 2019 ‘modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l’organisation du marché de l’électricité en vue d’introduire une procédure de mise en concurrence pour la construction et l’exploitation d’installations de production dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique et ratifiant l’arrêté royal du 11 février 2019, modifiant l’arrêté royal du 16 juillet 2002 relatif à l’établissement de mécanismes visant la promotion de l’électricité produite à partir de sources d’énergie renouvelables’.

(23) Avis C.E. 64.986/1 du 30 janvier 2019 sur un avant-projet de loi devenu la loi du 12 mai 2019, observation 5.1.

(24) Note de bas de page 4 de l’avis cité : Comme par exemple un soutien aussi modeste que possible au sens de l’article 6/3, § 3, 10°, en projet, de la loi du 29 avril 1999 (article 5 de l’avant-projet), la puissance installée, la continuité de la production ou la maximalisation de l’utilisation de la surface disponible des lots.

(25) C.C., n° 193/2006 du 5 décembre 2006, cons. B.14.2.

(26) À savoir d’autres modifications que celles dont fait état l’avis ou que celles visant à répondre aux observations formulées dans l’avis.

(27) Voir à cet égard aussi l’avis C.E. 64.986/1 : « [...] En tout cas, l’étendue de la liberté d’appréciation implique que, conformément à l’article 6, § 3, 3°, de la loi spéciale du 8 août 1980, les arrêtés d’exécution devront également faire l’objet d’une concertation avec les régions », observation 5.2.

(28) Dès lors qu’il peut se déduire de l’article 7, 3°, du projet qu’il existe des « spécifications techniques et fonctionnelles », que l’article 7, 10°, du projet requiert l’utilisation des « meilleures techniques disponibles » et qu’une obligation de réception après 48 mois résulte de l’article 39, § 2, du projet.

(29) Comp. avec le contenu plus sommaire de l’arrêté royal du 20 décembre 2000 ‘relatif aux conditions et à la procédure d’octroi des concessions domaniales pour la construction et l’exploitation

exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht'.

(30) Vgl. eveneens bijvoorbeeld artikel 13, § 1, van het ontwerp met artikel 69, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten'.

(31) RvS 9 september 2021, BV LED AD, nr. 251.439.

(32) De gemachtigde deed mee dat in beide taalversies de minister vermeld moet staan (en dus niet de concessieverlenende overheid), hetgeen eveneens zo vermeld staat in artikel 23, eerste lid, van het ontwerp.

(33) Adv.RvS 62.268/3 van 6 november 2017 over een voorontwerp dat mee heeft geleid tot de wet van 18 februari 2018 'houdende diverse bepalingen inzake aanvullende pensioenen en tot instelling van een aanvullend pensioen voor de zelfstandigen actief als natuurlijk persoon, voor de meewerkende echtgenoten en voor de zelfstandige helpers', Parl.St. Kamer 2017-18, nr. 54-2891/001, 115-116, opmerking 4.1.

(34) In dat verband kan in het bijzonder worden gewezen op artikel 147, § 2, a) en b), van de Versterkte Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds, waarin specifieke waarborgen zijn opgenomen voor de gelijke behandeling van Europese en Kazachse investeerders in hernieuwbare energie.

(35) Deze bepaling werd omgezet door artikel 4, tweede lid, van de wet van 17 juni 2016 'inzake overheidsopdrachten'.

(36) Voetnoot 1 van het antwoord van de gemachtigde: https://odnature.naturalsciences.be/mumm/nl/blog_news.

(37) Vgl. adv.RvS 64.986/1, opmerking 10.

(38) Vgl. adv.RvS 64.986/1, opmerking 10.

(39) Het verslag aan de Koning vermeldt: "Er wordt een maximum 'strike price' van [...] €/MWh vastgesteld die alle aanvragen moeten respecteren. Deze maximale strike price is gebaseerd op een studie uitgevoerd door [...]. Aanvragen met een hogere 'strike price' worden als niet-ontvankelijk aangemerkt."

(40) Vgl. adv.RvS 72.847/1 van 18 januari 2023 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 3 februari 2023 'tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten', opmerking 7.

(41) Duidelijkheidshalve met weglating van de komma na "artikel 16".

(42) Deze bepaling vormt een omzetting van artikel 2, 16), van richtlijn (EU) 2018/2001 van 11 december 2018 van het Europees Parlement en de Raad 'ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen'.

(43) Zie ook C. JENART, *Outsourcing rulemaking powers. Constitutional limits and national safeguards*, Oxford University Press, 2022, 291 p.

(44) En niet 2009/28/CE, zoals ten onrechte vermeld in de Nederlandse versie van artikel 74, 1°.

(45) In die bepaling wordt in de Nederlandse tekst verwezen naar "het tweede lid" en in de Franse tekst naar "paragrafe 2". Er lijkt echter te worden beoogd om te verwijzen naar het eerste lid.

d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer'.

(30) Comp. également par exemple l'article 13, § 1er, du projet avec l'article 69, alinéa 1er, de la loi du 17 juin 2016 'relative aux marchés publics'.

(31) C.E., 9 septembre 2021, BV LED AD, n° 251.439.

(32) Le délégué a communiqué que c'est le ministre qui doit être mentionné dans les deux versions linguistiques (et donc pas l'autorité concédante), ce qui est également indiqué dans l'article 23, alinéa 1er, du projet.

(33) Avis C.E. 62.268/3 du 6 novembre 2017 sur un avant-projet devenu notamment la loi du 18 février 2018 'portant des dispositions diverses en matière de pensions complémentaires et instaurant une pension complémentaire pour les travailleurs indépendants personnes physiques, pour les conjoints aidants et pour les aidants indépendants', Doc. parl., Chambre, 2017-18, n° 54-2891/001, pp. 115-116, observation 4.1.

(34) À cet égard, on relèvera plus particulièrement l'article 147, § 2, a) et b), de l'Accord de partenariat et de coopération renforcé entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la République du Kazakhstan, d'autre part, qui contient des garanties spécifiques pour l'égalité de traitement des investisseurs européens et kazakhs dans les énergies renouvelables.

(35) Cette disposition a été transposée par l'article 4, alinéa 2, de la loi du 17 juin 2016 'relative aux marchés publics'.

(36) Note de bas de page 1 de la réponse du délégué : https://odnature.naturalsciences.be/mumm/nl/blog_news.

(37) Comparer avec l'avis C.E. 64.986/1, observation 10.

(38) Comparer avec l'avis C.E. 64.986/1, observation 10.

(39) Le rapport au Roi mentionne : « Il fixe un 'strike price' maximum de [...] €/MWh que toutes les demandes doivent respecter. Ce strike price maximum est basé sur une étude réalisée par [...]. Les demandes avec un 'strike price' plus élevé seront considérées comme irrecevables ».

(40) Comparer avec l'avis C.E. 72.847/1 du 18 janvier 2023 sur un projet devenu l'arrêté du Gouvernement flamand du 3 février 2023 'tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten', observation 7.

(41) Par souci de clarté, on omettra la virgule après « artikel 16 ».

(42) Cette disposition transpose l'article 2, 16), de la directive (UE) 2018/2001 du 11 décembre 2018 du Parlement européen et du Conseil 'relative à la promotion de l'utilisation de l'énergie produite à partir de sources renouvelables'.

(43) Voir aussi C. JENART, *Outsourcing rulemaking powers. Constitutional limits and national safeguards*, Oxford University Press, 2022, 291 p.

(44) Dans la version néerlandaise de l'article 74, 1°, on remplacera le segment de phrase « 2009/28/CE » par « 2009/28/EG ».

(45) Cette disposition vise, dans le texte néerlandais, « het tweede lid » et dans le texte français, le « paragraphe 2 ». Il semble cependant que l'objectif soit de faire référence à l'alinéa 1er.

RAAD VAN STATE afdeling Wetgeving advies 75.981/16 van 3 mei 2024

over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot vaststelling van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en de procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België'

Op 26 maart 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Energie verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 6 mei 2024, een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot vaststelling van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en de procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België'.

CONSEIL D'ÉTAT section de législation avis 75.981/16 du 3 mai 2024

sur un projet d'arrêté royal 'établissant la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales pour l'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'une installation pour la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique'

Le 26 mars 2024, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre de l'Énergie à communiquer un avis dans un délai de trente jours, prorogé jusqu'au 6 mai 2024, sur un projet d'arrêté royal 'établissant la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales pour l'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'une installation pour la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique'.

Het ontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 30 april 2024. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, wvd. kamervoorzitter, Toon MOONEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Arne CARTON, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Tim CORTHAUT, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 3 mei 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt hoofdzakelijk tot het reguleren van de concurrerende inschrijvingsprocedure voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.

Het om advies voorgelegde ontwerp is een aangepaste versie van een eerdere tekst waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 11 januari 2024 advies 75.107/16 heeft gegeven.(1) In dat advies werd het ontwerp onderzocht in het licht van de regeling die is opgenomen in de wet van 29 april 1999 'betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt' (hierna: Elektriciteitswet).

De Raad van State verleent, behoudens in geval van wijziging van de juridische context, in de regel geen nieuw advies over bepalingen die reeds eerder zijn onderzocht of die zijn gewijzigd ten gevolge van in eerdere adviezen gemaakte opmerkingen.(2) Sinds het voormelde advies zijn echter wijzigingen aan de Elektriciteitswet aangenomen door de (opgesplitste) wet 'tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen' en de wet 'tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt'. Deze wetten werden op 22 april 2024 in tweede lezing aangenomen in de bevoegde parlementaire commissie(3) en op 25 april 2024 aangenomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers.(4) Deze wetten zijn op datum van dit advies nog niet bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

Aangezien de juridische context waarbinnen de ontworpen regeling moet worden beoordeeld aanmerkelijk is gewijzigd sinds het voormelde advies, wordt het nu om advies voorgelegde ontwerp onderzocht om na te gaan of het in overeenstemming is met de Elektriciteitswet zoals die zal luiden na de inwerkingtreding van de voornoemde wetten.

Het ontwerp bevat, in vergelijking met de eerder onderzochte versie, bovendien een aantal nieuwe bepalingen die niet louter als wijzigingen ten gevolge van in het eerdere advies gemaakte opmerkingen kunnen worden beschouwd. In essentie zijn – zuiver formele wijzigingen buiten beschouwing gelaten – de volgende bepalingen in het ontwerp geheel of gedeeltelijk nieuw:

- een wijziging van de definitie van "elektriciteitsreferentieprijs" (artikel 1, § 2, 25°);
- een wijziging van bepaalde voorwaarden waaraan de aanvraag moet voldoen (artikel 7, 2°, 3°, en 12°);
- een wijziging van bepaalde maximumtermijnen (artikelen 8, § 4 en 11, § 2);
- een wijziging van de regels inzake referenties (artikel 16, § 1);
- een wijziging van de regels met betrekking tot de ontmantelingsfase (artikelen 39, § 3, en 53, § 1, 4°);
- een wijziging van bepaalde regels inzake steunmaatregelen voor de concessiehouder (artikelen 40 tot 52);
- een wijziging en invoeging van regels die verband houden met provisies en waarborgen (artikelen 35, § 1, 21°, en 57);
- een invoeging van regels die verband houden met de aanvraag tot wijziging van een domeinconcessie (artikel 60, §§ 1 en 2);
- terwijl voordien alleen de minister besliste over de wijziging van een domeinconcessie, komt die beslissingsbevoegdheid nu toe aan de concessieverlenende overheid(5) (artikelen 60, §§ 1 en 2, en 63);

Le projet a été examiné par la seizième chambre le 30 avril 2024. La chambre était composée de Pierre LEFRANC, président de chambre f.f., Toon MOONEN et Tim CORTHAUT, conseillers d'État, Jan VELAERS et Johan PUT, assesses, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Arne CARTON, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Tim CORTHAUT, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 3 mai 2024.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DU PROJET

2. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a principalement pour objet de réglementer la procédure de mise en concurrence pour l'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique.

Le projet soumis pour avis est une version adaptée d'un texte antérieur, sur lequel le Conseil d'État, section de législation, a rendu le 11 janvier 2024 l'avis 75.107/16 (1). Cet avis a examiné le projet à la lumière de la réglementation inscrite dans la loi du 29 avril 1999 'relative à l'organisation du marché de l'électricité' (ci-après : la loi sur l'électricité).

Sauf en cas de modification du contexte juridique, le Conseil d'État ne donne en principe pas de nouvel avis sur des dispositions qui ont déjà été examinées précédemment ou qui ont été modifiées à la suite d'observations formulées dans des avis précédents (2). Depuis l'avis précité, des modifications de la loi sur l'électricité ont cependant été adoptées par la loi (scindée) 'modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et de la loi du 11 juillet 2023 relative au transport d'hydrogène par canalisations' et la loi 'modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité'. Ces lois ont été adoptées en deuxième lecture le 22 avril 2024 par la commission parlementaire compétente (3) et adoptées le 25 avril 2024 par la Chambre des représentants (4). À la date du présent avis, ces lois n'ont pas encore été publiées au *Moniteur belge*.

Le contexte juridique dans lequel la réglementation en projet doit être appréciée ayant été modifié de manière significative depuis l'avis précité, le projet soumis actuellement pour avis est examiné afin de vérifier sa conformité avec la loi sur l'électricité telle qu'elle s'énoncera après l'entrée en vigueur des lois précitées.

En outre, le projet contient, par rapport à la version précédemment examinée, un certain nombre de nouvelles dispositions qui ne peuvent pas être considérées comme de simples modifications apportées à la suite d'observations faites dans un avis précédent. En substance - hormis les modifications purement formelles - les dispositions suivantes du projet sont partiellement ou totalement nouvelles :

- une modification de la définition du « prix de référence de l'électricité » (article 1er, § 2, 25°) ;
- une modification de certaines conditions auxquelles doit répondre la demande (article 7, 2°, 3°, et 12°) ;
- une modification de certains délais maximaux (articles 8, § 4 et 11, § 2) ;
- une modification des règles en matière de références (article 16, § 1er) ;
- une modification des règles relatives à la phase de démantèlement (articles 39, § 3, et 53, § 1er, 4°) ;
- une modification de certaines règles relatives à des mesures de soutien pour les concessionnaires (articles 40 à 52) ;
- une modification et une insertion de règles relatives aux provisions et garanties (articles 35, § 1er, 21°, et 57) ;
- une insertion de règles relatives à la demande de modification d'une concession domaniale (article 60, §§ 1er et 2) ;
- alors que précédemment, seul le ministre décidait de modifier une concession domaniale, ce pouvoir décisionnel revient à présent à l'autorité concédante (5) (articles 60, §§ 1er et 2, et 63) ;

- een regeling waarbij een overdracht van een domeinconcessie slechts kan plaatsvinden mits de instemming van de minister (artikel 65, derde lid).

RECHTSGROND

3. Het onderzoek van de rechtsgrond is gebeurd met inachtneming van de in opmerking 2 vermelde wijzigingsbepalingen van de Elektriciteitswet, waarbij – voor zover nog relevant in het licht van de deels gewijzigde rechtsgrond biedende bepalingen – tevens rekening is gehouden met de rechtsgrondanalyse in het reeds genoemde advies 75.107/16. De Raad van State, afdeling Wetgeving, gaat er daarbij vanuit dat het te nemen besluit niet in werking zal treden voordat de wet ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen’ en de wet ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt’ in werking zullen zijn getreden en al die normen in het *Belgisch Staatsblad* zullen zijn bekendgemaakt.

3.1. Op de datum waarop dit advies wordt uitgebracht, bestaat er ook na het aannemen van de voornoemde wetten nog onzekerheid over de rechtsgrond voor artikel 36 van het ontwerp.(6) Artikel 36, tweede en vijfde lid, van het ontwerp verwijst immers – in afwijking van de gecoördineerde wetten op de Raad van State – naar de termijn van vijftien dagen om een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid in te stellen. Die termijn is opgenomen in het ontwerp artikel 6/3, § 3, laatste lid, van de Elektriciteitswet, dat wordt ingevoerd via een wetsontwerp dat is afgesplitst van het wetsontwerp dat in de monocamerale procedure is aangenomen.(7) De ontwerp bepaling luidt:

“Op straffe van niet-ontvankelijkheid, kan een vordering tot schorsing met betrekking tot de beslissing tot toekenning van de domeinconcessie slechts worden ingediend binnen een termijn van vijftien dagen te rekenen vanaf de kennisgeving vastgesteld overeenkomstig het tweede lid. Het bewijs van spoedeisendheid is voor voornoemde vordering tot schorsing niet vereist.”

Er bestaat op de datum van dit advies nog onzekerheid of de Senaat zijn advocatierecht overeenkomstig artikel 78, § 2, eerste lid, van de Grondwet zal uitoefenen voor wat betreft het wetsontwerp met de aangehaalde bepaling.

Artikel 36 van het ontwerp kan niet worden aangenomen voordat die wet is aangenomen volgens de parlementaire procedure bepaald in artikel 78 van de Grondwet.

3.2. Wat betreft de rechtsgrond voor de nieuwe bepalingen van het ontwerp, valt op te merken dat het nieuwe artikel 51, derde lid, van het ontwerp rechtsgrond vindt in de algemene uitvoeringsbevoegdheid die de Koning ontleent aan artikel 108 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 6/3, § 12, van de Elektriciteitswet.

ALGEMENE OPMERKINGEN

4. In advies 75.617/16 van 20 maart 2024 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de nog af te kondigen wet ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen’ stelde de Raad van State, afdeling Wetgeving:

“10. Artikel 2, 1°, van het voorontwerp strekt ertoe in artikel 6/3, § 3, van de Elektriciteitswet een machtiging in te voegen waarbij de Koning een maximumprijs kan instellen voor de verkoop door de domeinconcessiehouder van de geproduceerde hernieuwbare elektriciteit. De tekst van de nieuwe machtiging in punt 12° maakt geen melding van bepaalde doelgroepen (‘maximumprijs voor de eindafnemers’) en ook de memorie van toelichting maakt op algemene wijze melding van ‘eindgebruikers’.

In het in opmerking 2 vermelde advies 75.107/16 van 11 januari 2024 stelde de afdeling Wetgeving onder meer het volgende inzake de mogelijkheden die het Europees recht biedt om in te grijpen op de prijsstelling voor de levering van elektriciteit:

“4.3.2. (...) Het verslag aan de Koning omvat weliswaar een repliek op de opmerkingen van de CREG, maar die toelichting gaat eraan voorbij dat artikel 5 van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 ‘betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU’ overheidsingrijpen in de prijsstelling voor de levering van elektriciteit enkel mogelijk maakt voor specifieke categorieën van personen, namelijk ‘energiearme en kwetsbare huishoudelijke afnemers’ en dan ook nog enkel onder zeer strikte voorwaarden,(8) terwijl het toepassingsgebied van artikel 42 van het ontwerp veel ruimer is en de maximumprijs geldt voor alle afnemers van de energieproductie die onder de carve-out valt. De voorliggende regeling lijkt bijgevolg

- un dispositif en vertu duquel une cession de concession domaniale ne peut avoir lieu que moyennant l'accord du ministre (article 65, alinéa 3).

FONDEMENT JURIDIQUE

3. L'examen du fondement juridique a été réalisé en tenant compte des dispositions modificatives de la loi sur l'électricité, mentionnées au point 2, étant entendu qu'il a également été tenu compte de l'analyse du fondement juridique effectuée dans l'avis 75.107/16 déjà cité, dans la mesure où elle est encore pertinente à la lumière des dispositions procurant un fondement juridique partiellement modifiées. Le Conseil d'État, section de législation considère à cet égard que l'arrêté envisagé n'entrera pas en vigueur avant que la loi ‘modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et de la loi du 11 juillet 2023 relative au transport d'hydrogène par canalisations’ et la loi ‘modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité’ ne soient entrées en vigueur et que toutes ces normes aient été publiées au *Moniteur belge*.

3.1. À la date à laquelle le présent avis a été rendu, une incertitude subsiste encore, même après l'adoption des lois précitées, quant au fondement juridique de l'article 36 du projet (6). L'article 36, alinéas 2 et 5, du projet se réfère en effet – par dérogation aux lois coordonnées sur le Conseil d'État – au délai de quinze jours pour introduire une demande de suspension d'extrême urgence. Ce délai est prévu à l'article 6/3, § 3, dernier alinéa, en projet, de la loi sur l'électricité, inséré par un projet de loi qui a été scindé du projet de loi adopté conformément à la procédure monocamérale (7). Aux termes de la disposition en projet :

« À peine d'irrecevabilité, une demande en suspension relative à la décision d'attribution de la concession domaniale est introduite dans un délai de quinze jours à compter de la communication déterminée conformément à l'alinéa 2. La preuve de l'urgence n'est pas requise pour la demande de suspension précitée ».

À la date du présent avis, une incertitude subsiste encore quant à savoir si, conformément à l'article 78, § 2, alinéa 1er, de la Constitution, le Sénat exercera son droit d'évocation en ce qui concerne le projet de loi contenant la disposition citée.

L'article 36 du projet ne peut pas être adopté avant que cette loi ait été adoptée selon la procédure parlementaire définie à l'article 78 de la Constitution.

3.2. En ce qui concerne le fondement juridique des nouvelles dispositions du projet, il faut constater que le nouvel article 51, alinéa 3, du projet trouve un fondement juridique dans le pouvoir général d'exécution que le Roi tire de l'article 108 de la Constitution, combiné avec l'article 6/3, § 12, de la loi sur l'électricité.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

4. Dans l'avis 75.617/16 du 20 mars 2024 sur un avant-projet devenu la loi ‘modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et de la loi du 11 juillet 2023 relative au transport d'hydrogène par canalisations’ qui doit encore être promulguée, le Conseil d'État, section de législation, a observé ce qui suit :

« 10. L'article 2, 1°, de l'avant-projet vise à insérer dans l'article 6/3, § 3, de la loi sur l'électricité une habilitation permettant au Roi de fixer un prix maximum pour la vente par le titulaire de la concession domaniale de l'électricité renouvelable produite. Le texte de la nouvelle habilitation prévue au 12° ne mentionne pas de groupes cibles précis (‘prix maximum pour le client final’) et l'exposé des motifs fait lui aussi mention d' ‘utilisateurs finaux’ d'une manière générale.

Dans l'avis 75.107/16 du 11 janvier 2024, cité dans l'observation 2, la section de législation, en ce qui concerne les possibilités qu'offre le droit européen d'intervenir dans la fixation des prix pour la fourniture d'électricité, a notamment observé ce qui suit :

“4.3.2. (...) Si le rapport au Roi contient bien une réplique aux observations de la CREG, ces explications perdent toutefois de vue le fait que l'article 5 de la directive (UE) 2019/944 du Parlement européen et du Conseil du 5 juin 2019 ‘concernant des règles communes pour le marché intérieur de l'électricité et modifiant la directive 2012/27/UE’ ne permet des interventions publiques dans la fixation des prix pour la fourniture d'électricité que pour des catégories spécifiques de personnes, à savoir les ‘clients résidentiels vulnérables et en situation de précarité énergétique’ et, encore uniquement à des conditions très strictes (8), tandis que le champ d'application de l'article 42 du projet est beaucoup plus large et que le prix maximum s'applique à tous les clients de la production énergétique relevant du mécanisme de

onverenigbaar met de aangehaalde richtlijnbevestiging, wat bovendien gevolgen kan hebben voor de beoordeling door de Europese Commissie van de verenigbaarheid van het ontworpen steunmechanisme met de interne markt. Bijgevolg zal slechts in een specifieke rechtsgrond kunnen worden voorzien voor het instellen van een maximumprijs in de mate dat die maximumprijs enkel wordt gehanteerd ten aanzien van de doelgroepen die worden vermeld in artikel 5 van richtlijn (EU) 2019/944 en onder de voorwaarden die in die bepaling worden vermeld.

Gevraagd of het de bedoeling is dat de Koning aan de ontworpen machtiging uitvoering geeft rekening houdend met de hoger aangehaalde inzake de beperkingen met betrekking tot de doelgroepen die voortvloeien uit het Europees recht, stelde de gemachtigde:

‘Het is de bedoeling dat de Koning de betreffende machtiging, zoals steeds, uitvoert overeenkomstig het Europees recht. In dat opzicht wordt momenteel getracht hieromtrent de beoogde regeling formeel af te toetsen met de Europese Commissie, onder meer in het licht van de interpretatie en de finaliteit van artikel 5 van richtlijn 2019/944. Artikel 5(6) van richtlijn (EU) 2019/944 voorziet naast “energiewaarme of kwetsbare huishoudelijke afnemers” ook in de mogelijkheid om prijsstelling toe te passen voor de levering van elektriciteit aan huishoudelijke afnemers en aan micro-ondernemingen die niet profiteren van overheidsingrijpen en dit met het oog op een overgangperiode om doeltreffende mededinging tot stand te brengen en om een doeltreffende, marktgebaseerde detailhandelprijs voor elektriciteit tot stand te brengen.’

In dit verband wordt erop gewezen dat artikel 5, lid 6, van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 ‘betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU’ eerder een algemene uitzonderingsgrond lijkt te zijn, die bovendien moet kaderen in “een overgangperiode om doeltreffende mededinging tot stand te brengen” en dat tevens moet worden voldaan aan alle voorwaarden opgesomd in artikel 5, lid 4 en 7, van richtlijn (EU) 2019/944. De voorliggende regeling, die ertoe strekt een toekomstig mechanisme op te zetten voor een bepaalde productie uit hernieuwbare energie, voor de volledige duur van de concessies, lijkt bijgevolg onverenigbaar met de aangehaalde richtlijnbevestiging. Indien de stellers van het voorontwerp toch zouden beogen om artikel 2, 1°, van het voorontwerp aan te nemen, verdient het in elk geval aanbeveling om het informeel overleg met de Europese Commissie hierover verder te zetten en in de memorie van toelichting uiteen te zetten hoe voldaan is aan de verschillende voorwaarden van de genoemde bepalingen. Bovendien geldt er overeenkomstig artikel 5, lid 8, van richtlijn (EU) 2019/944 een bijzondere kennisgevingsplicht voor maatregelen die krachtens artikel 5, lid 6, van die richtlijn worden genomen, ook al verhindert die de inwerkingtreding van die maatregelen niet.(9) ”

De omstandigheid dat de wetgever door het voorzien in een afwijking op artikel V.2 van het Wetboek van economisch recht in artikel 6/3, § 3, eerste lid, 12°, van de Elektriciteitswet een rechtsgrondprobleem heeft opgelost en dat de regeling inzake de contractuele relaties met eindafnemers in vergelijking met de eerder om advies voorgelegde versie grondig is herwerkt, neemt niet weg dat de in de eerdere adviezen aangehaalde problemen in het licht van het Europees recht nog steeds aanwezig zijn in het voorliggende ontwerp (zie met name de artikelen 47 en volgende van het ontwerp).

De memorie van toelichting bij het wetsontwerp dat heeft geleid tot de nog af te kondigen wet ‘tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen’(10) leidt niet tot een andere conclusie. Het enige wezenlijk nieuwe element dat wordt aangehaald betreft de verwijzing naar een voorstel van de Europese Commissie, dat echter vooralsnog niet door de Raad en het Europees Parlement is aangenomen.(11) Ook in het verslag aan de Koning bij het ontwerp wordt verwezen naar deze toekomstige regulering:

“Het ontwerp van de hervorming van de Electricity Market Design (EMD), waarover een voorlopige overeenkomst werd bereikt tussen de medewetgevers in december 2023 en naar verwachting formeel zal worden aangenomen in juni 2024, vermeldt in artikel 19.a.3 dat ‘indien een garantiesysteem voor PPAs wordt gesteund door de lidstaat, het bepalingen moet bevatten om de liquiditeit op elektriciteitsmarkten niet te verlagen’. Artikel 19.a.4 vermeldt dat ‘ondersteuningsregelingen voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, de deelname van projecten moeten bestaan die een deel van de elektriciteit reserveren voor verkoop via een hernieuwbare PPA of andere op de markt gebaseerde regelingen, mits dit de concurrentie op de markt niet negatief beïnvloedt, met name in gevallen waarin de twee partijen die bij deze

carve-out. Le régime à l’examen semble dès lors incompatible avec la disposition de la directive citée, ce qui peut en outre avoir des conséquences pour l’appréciation par la Commission européenne de la compatibilité du mécanisme de soutien en projet avec le marché intérieur. Dès lors, il ne pourra être prévu qu’un fondement juridique spécifique pour l’instauration d’un prix maximum dans la mesure où ce dernier n’est utilisé qu’à l’égard des groupes cibles visés à l’article 5 de la directive (UE) 2019/944 et aux conditions mentionnées dans cette disposition’.

Interrogé sur le point de savoir si l’intention est que le Roi mette en œuvre l’habilitation en projet en tenant compte des observations précédentes concernant les limitations relatives aux groupes cibles qui découlent du droit européen, le délégué a déclaré :

‘Het is de bedoeling dat de Koning de betreffende machtiging, zoals steeds, uitvoert overeenkomstig het Europees recht. In dat opzicht wordt momenteel getracht hieromtrent de beoogde regeling formeel af te toetsen met de Europese Commissie, onder meer in het licht van de interpretatie en de finaliteit van artikel 5 van richtlijn 2019/944. Artikel 5(6) van richtlijn (EU) 2019/944 voorziet naast “energiewaarme of kwetsbare huishoudelijke afnemers” ook in de mogelijkheid om prijsstelling toe te passen voor de levering van elektriciteit aan huishoudelijke afnemers en aan micro-ondernemingen die niet profiteren van overheidsingrijpen en dit met het oog op een overgangperiode om doeltreffende mededinging tot stand te brengen en om een doeltreffende, marktgebaseerde detailhandelprijs voor elektriciteit tot stand te brengen’.

À cet égard, il est à noter que l’article 5, paragraphe 6, de la directive (UE) 2019/944 du Parlement européen et du Conseil du 5 juin 2019 ‘concernant des règles communes pour le marché intérieur de l’électricité et modifiant la directive 2012/27/UE’ semble plutôt être un motif d’exception générale, qui doit en outre s’inscrire dans le cadre d’« une période transitoire permettant d’établir une concurrence effective » et qui doit également satisfaire à toutes les conditions énumérées à l’article 5, paragraphes 4 et 7, de la directive (UE) 2019/944. Le dispositif à l’examen, qui vise à mettre en place un futur mécanisme pour une certaine production d’énergie renouvelable, pour toute la durée des concessions, semble dès lors incompatible avec la disposition de la directive citée. Si les auteurs de l’avant-projet entendent tout de même adopter l’article 2, 1°, de l’avant-projet, il est en tout état de cause recommandé de poursuivre la concertation informelle à ce sujet avec la Commission européenne et de préciser dans l’exposé des motifs comment les différentes conditions des dispositions précitées sont remplies. Par ailleurs, conformément à l’article 5, paragraphe 8, de la directive (UE) 2019/944, une obligation de notification spéciale pour les mesures prises en vertu de l’article 5, paragraphe 6, de cette directive s’applique, bien qu’elle n’empêche pas l’entrée en vigueur de ces mesures (9) . »

La circonstance que le législateur a résolu un problème de fondement juridique en prévoyant une dérogation à l’article V.2 du Code de droit économique dans l’article 6/3, § 3, alinéa 1er, 12°, de la loi sur l’électricité et que le régime relatif aux relations contractuelles avec les clients finaux a été remanié fondamentalement par rapport à la version soumise pour avis précédemment, ne change rien au fait qu’au regard du droit européen, les problèmes relevés dans les avis précédents sont toujours présents dans le projet à l’examen (voir notamment les articles 47 et suivants du projet).

L’exposé des motifs relatif au projet de loi devenu la loi ‘modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l’organisation du marché de l’électricité et de la loi du 11 juillet 2023 relative au transport d’hydrogène par canalisations’(10) , qui doit encore être promulguée, ne conduit pas à une autre conclusion. Le seul élément nouveau en substance, qui est relevé, concerne la référence à une proposition de la Commission européenne, qui n’a toutefois pas encore été adoptée par le Conseil et le Parlement européen (11) . Le rapport au Roi relatif au projet vise lui aussi cette réglementation future :

« Le projet de réforme de l’Electricity Market Design (EMD), sur lequel un accord provisoire a été conclu entre les colégislateurs en décembre 2023 et devrait être formellement adopté en juin 2024, mentionne à l’article 19.a.3 que ‘si un système de garantie pour les PPAs est soutenu par l’État membre, il doit contenir des dispositions pour éviter de réduire la liquidité sur les marchés de l’électricité’. L’article 19.a.4 précise que ‘les régimes de soutien pour l’électricité d’origine renouvelable doivent permettre la participation de projets qui réservent une partie de l’électricité pour la vente via un PPA renouvelable ou d’autres arrangements basés sur le marché, à condition que cela n’affecte pas négativement la concurrence sur le marché, notamment dans les cas où les deux parties impliquées dans ce PPA sont contrôlées

PPA zijn betrokken, worden gecontroleerd door dezelfde entiteit'. Bovendien verwijst overweging 29 naar financiële PPAs als een mogelijke manier om te verzekeren dat er geen afname van de liquiditeit op de markt is. (...)”

De Raad van State, afdeling Wetgeving, kan de overeenstemming met hogere rechtsnormen die misschien (“naar verwachting”) in de nabije toekomst zullen worden aangenomen en waarvan de inhoud vooralsnog onzeker is nog niet nagaan. Zolang de verordening niet is aangenomen op Europees niveau, kunnen de Europeesrechtelijke bezwaren van de afdeling Wetgeving tegen de ontworpen regeling dan ook niet worden weerlegd onder verwijzing naar het voormelde ontwerp van verordening.

In dit verband wordt dan ook opnieuw een voorbehoud gemaakt. Het staat aan de stellers van het ontwerp om te beoordelen of ze de totstandkoming van het ontwerp wensen uit te stellen tot na de eventuele totstandkoming van die Europese verordening, dan wel of ze het te nemen besluit afstemmen op het vigerende Europese kader.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5. In de aanhef moet bijkomend melding worden gemaakt van artikel 108 van de Grondwet en van artikel 6/3, § 12, van de Elektriciteitswet. Tevens dient te worden aangegeven dat de artikelen 6/3, § 3, en 7 van de Elektriciteitswet laatst zijn gewijzigd door de op 25 april 2024 aangenomen wet (met vermelding van de datum van afkondiging van die wet). Wat artikel 6/3, § 3, van de Elektriciteitswet betreft, zal ook rekening moeten worden gehouden met de in opmerking 3.1 vermelde optioneel bicamerale wet, die die paragraaf immers aanvult met een extra lid.

6. In de aanhef zal, naast de verwijzing naar advies 75.107/16 van de afdeling Wetgeving, eveneens een verwijzing naar advies 75.981/16 moeten worden opgenomen.

Artikel 7

7. In de voorlaatste alinea van artikel 7, 2°, van het ontwerp dient in de zinsnede “op 1 maart 2024 of 6 maand voor de uiterste indieningsdatum” het woord “of” te worden vervangen door het woord “en”.

Artikelen 7 en 53

8. Artikel 7, 12°, van het ontwerp vereist “een becijferd voorstel van een verzekeringsmaatschappij met maatschappelijke zetel in België of in een ander land van de Europese Economische Ruimte voor de risicodekking op het vlak van de burgerlijke aansprakelijkheid met betrekking tot de productie-installatie die voldoet aan de eisen bedoeld in artikel 58”. In artikel 53, § 1, 21°, van het ontwerp wordt ook naar die voorwaarde verwezen.

Aangezien die bepaling bepaalde potentieel geïnteresseerde verzekeraars (bijvoorbeeld een verzekeraar gevestigd in het Verenigd Koninkrijk) uitsluit, rijst de vraag of niet minstens rekening dient te worden gehouden met internationale overeenkomsten waardoor de Europese Unie is gebonden.

Gevraagd om in dit verband standpunt in te nemen, stelde de gemachtigde:

“Akkoord om ook rekening te houden met internationale overeenkomsten waardoor de EU is gebonden in het kader van de toelating van mogelijke verzekeraars. In dat opzicht zou artikel 7, 12° kunnen worden aangepast als volgt:

‘12° een becijferd voorstel van een verzekeringsmaatschappij met maatschappelijke zetel in België of in een ander land van de Europese Economische Ruimte, of in een ander land voor zover internationale overeenkomsten waardoor België gebonden is vereisen dat inschrijvers uit die landen aan de concurrerende inschrijvingsprocedure kunnen deelnemen, voor de risicodekking op het vlak van de burgerlijke aansprakelijkheid met betrekking tot de productie-installatie die voldoet aan de eisen bedoeld in artikel 58.’

In het licht van de omvang van het beoogde project, zowel op het financiële vlak als op het vlak van infrastructuur die op publiek domein zal worden gebouwd, en het belang van de haalbaarheid en waarschijnlijkheid van realisatie, lijkt het gepast om het verzekeraar karakter van ieder concrete inschrijving te toetsen aan de hand van een verklaring vanwege een kandidaat verzekeraar.”

Met die voorgestelde aanpassing kan worden ingestemd. Ook artikel 53, § 1, 21°, van het ontwerp zal overeenkomstig moeten worden aangepast.

Artikel 47

9. Artikel 47, § 1, van het ontwerp stelt de voorwaarden vast waaronder door middel van stroomafnameovereenkomsten een deel van de geproduceerde elektriciteit verhandeld wordt. Indien dergelijke

par la même entité’. De plus, le considérant 29 fait référence aux PPAs financiers comme un moyen possible d’assurer qu’il n’y a pas de diminution de la liquidité sur le marché. [...] ».

Le Conseil d’État, section de législation, ne peut pas encore vérifier la concordance avec des normes juridiques supérieures qui seront peut-être (« devraient ») adoptées dans un proche avenir et dont le contenu est encore incertain. Tant que le règlement n’a pas été adopté à l’échelon européen, les objections du point de vue du droit européen, formulées par la section de législation à l’encontre du dispositif en projet, ne peuvent dès lors pas être réfutées par une référence au projet de règlement précité.

Une nouvelle réserve est dès lors formulée à cet égard. Il incombe aux auteurs du projet d’apprécier s’ils souhaitent reporter l’élaboration du projet après l’élaboration éventuelle de ce règlement européen, ou s’ils alignent l’arrêté envisagé sur le cadre européen en vigueur.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

5. Dans le préambule, il faut également faire mention de l’article 108 de la Constitution et de l’article 6/3, § 12, de la loi sur l’électricité. En outre, il faut indiquer que les articles 6/3, § 3, et 7 de la loi sur l’électricité ont été modifiés en dernier lieu par la loi adoptée le 25 avril 2024 (en mentionnant la date de promulgation de cette loi). En ce qui concerne l’article 6/3, § 3, de la loi sur l’électricité, il faudra aussi tenir compte de la loi bicamérale optionnelle, mentionnée au point 3.1, car elle complète ce paragraphe par un alinéa supplémentaire.

6. Le préambule devra contenir, outre la référence à l’avis 75.107/16 de la section de législation, également une référence à l’avis 75.981/16.

Article 7

7. À l’avant-dernier alinéa de l’article 7, 2°, du projet, il faut remplacer dans le segment de phrase « au 1er mars 2024 ou 6 mois avant la date limite de dépôt » le mot « ou » par le mot « et ».

Articles 7 et 53

8. L’article 7, 12°, du projet requiert « une proposition chiffrée d’une compagnie d’assurance ayant son siège en Belgique ou dans un autre pays de l’Espace économique européen pour la couverture du risque de responsabilité civile relatif à l’installation de production qui répond aux exigences visées à l’article 58 ». L’article 53, § 1er, 21°, du projet fait également référence à cette condition.

Cette disposition excluant certains assureurs potentiellement intéressés (par exemple un assureur établi au Royaume-Uni), la question se pose de savoir s’il ne faut pas au moins tenir compte des conventions internationales qui lient l’Union européenne.

Invité à prendre position à cet égard, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Akkoord om ook rekening te houden met internationale overeenkomsten waardoor de EU is gebonden in het kader van de toelating van mogelijke verzekeraars. In dat opzicht zou artikel 7, 12° kunnen worden aangepast als volgt:

‘12° een becijferd voorstel van een verzekeringsmaatschappij met maatschappelijke zetel in België of in een ander land van de Europese Economische Ruimte, of in een ander land voor zover internationale overeenkomsten waardoor België gebonden is vereisen dat inschrijvers uit die landen aan de concurrerende inschrijvingsprocedure kunnen deelnemen, voor de risicodekking op het vlak van de burgerlijke aansprakelijkheid met betrekking tot de productie-installatie die voldoet aan de eisen bedoeld in artikel 58.’

In het licht van de omvang van het beoogde project, zowel op het financiële vlak als op het vlak van infrastructuur die op publiek domein zal worden gebouwd, en het belang van de haalbaarheid en waarschijnlijkheid van realisatie, lijkt het gepast om het verzekeraar karakter van ieder concrete inschrijving te toetsen aan de hand van een verklaring vanwege een kandidaat verzekeraar ».

On peut se rallier à cette adaptation proposée. Il faudra adapter également l’article 53, § 1er, 21°, du projet en conséquence.

Article 47

9. L’article 47, § 1er, du projet fixe les conditions auxquelles une partie de l’électricité produite est commercialisée par le biais d’accords d’achat d’énergie. Si de tels accords d’achat d’énergie sont conclus

stroomafnameovereenkomsten minder dan zes maanden na het afsluiten van de domeinconcessie worden afgesloten, is één van de voorwaarden dat slechts de helft van het in artikel 47, § 2, eerste lid, bedoelde volume worden gecontracteerd via “een leverancier of tussenpersoon met een dominante positie voor elektriciteitslevering in België” (artikel 47, § 1, 6°, b), van het ontwerp).

Artikel 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU) verbiedt het misbruik door een of meer ondernemingen met een machtspositie (in het Frans: “une position dominante”) op de interne markt of een wezenlijk deel daarvan. Een onderneming kan in een machtspositie terecht komen indien haar bijzondere of uitsluitende rechten worden verleend waardoor zij kan bepalen of, en in voorkomend geval, onder welke voorwaarden andere ondernemingen toegang tot de betrokken markt kunnen krijgen en er hun activiteiten kunnen uitoefenen.

De gemachtigde gaf de volgende toelichting over de beoogde regeling inzake het beperken van de mogelijkheden om te contracteren met leveranciers of tussenpersonen met een dominante positie voor elektriciteitslevering in België:

“Om een minimum aan extra liquiditeit op de DA-markt te behouden, is optie voor PPA's met een vaste prijs (het optioneel mechanisme) beperkt tot maximaal 75% van de AAP. Dit zal de PPA-markt met vaste prijzen in België openen en verbreden, waardoor meer eindgebruikers dergelijke contracten kunnen afsluiten en toegang krijgen tot stabiele prijzen. Uit de besprekingen met Europese Commissie in het kader van de Europese staatssteunregels kwam voort de PPA's op twee manieren kunnen worden afgesloten. Voor de onderhandse PPA's die worden afgesloten binnen de 6 maanden na het gunnen van de domeinconcessie zijn twee belangrijke elementen (onder andere) dat zij een duur van 20 jaar moeten hebben en dat zij niet worden afgesloten na een competitief proces. Om aldus verder de liquiditeit op de markt te behouden kwam voort uit de besprekingen dat er niet meer dan 25% van het geproduceerde volume het voorwerp kan uitmaken van een stroomafnameovereenkomst met een leverancier of tussenpersoon met een dominante positie voor elektriciteitslevering in België. Dit ongeacht de eventuele verbondenheid tussen de concessiehouder en deze 'dominante speler. Bij PPA's afgesloten na een competitief proces geldt deze beperking niet. (...)”

9.1. Indien het de bedoeling is om ondernemingen met een machtspositie in de zin van artikel 102 VWEU te viseren, dienen in de Nederlandse tekst van het ontwerp de woorden “dominante positie” te worden vervangen door het woord “machtspositie”.

9.2. Uit de hoger aangehaalde toelichting van de gemachtigde blijkt dat de eventuele verbondenheid tussen de concessiehouder en de onderneming met een machtspositie geen impact heeft op de beperkingen inzake het volume elektriciteit dat wordt verhandeld via stroomafnameovereenkomsten.(12) De opgelegde beperkingen zouden dus ook gelden voor verbonden ondernemingen (zoals dochter- of moeder-ondernemingen). Met het oog op de rechtszekerheid moet worden verduidelijkt in de tekst van het ontwerp dat de opgelegde beperkingen eveneens gelden voor verbonden ondernemingen.

9.3. Daarnaast rijst de vraag hoe concreet zal worden bepaald welke onderneming of ondernemingen een machtspositie voor elektriciteitslevering in België hebben. In het verslag aan de Koning staat in dit verband vermeld:

“De commissie bepaalt binnen drie maanden na de inwerkingtreding van dit Koninklijk Besluit de definitie van dominante positie op de Belgische markt voor energieleveranciers en baseert zich hiervoor op de kenmerken van een dominante marktpositie zoals gehanteerd door de Europese Commissie die kunnen worden teruggevonden onder volgende link: https://competition-policy.ec.europa.eu/antitrust-and-cartels/procedures/article-102-investigations_en.”

De gemachtigde stelde in dit verband voor om het volgende nieuwe lid in te voegen in artikel 47, § 1, van het ontwerp:

“De commissie bepaalt binnen drie maanden na de inwerkingtreding van dit besluit de criteria op grond waarvan een entiteit kwalificeert als een leverancier of tussenpersoon met een dominante positie voor elektriciteitslevering in België bedoeld onder de bepaling 6°, b).”

Het verlenen van verordenende bevoegdheid aan een openbare instelling, zoals de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (hierna: CREG), is in beginsel niet in overeenstemming met de algemene publiekrechtelijke beginselen omdat erdoord geraakt wordt aan het beginsel van de eenheid van de verordenende macht en een rechtstreekse parlementaire controle ontbreekt. Bovendien ontbreken de waarborgen waarmee de klassieke regelgeving gepaard gaat, zoals die inzake de bekendmaking, de preventieve controle van de Raad van State, afdeling Wetgeving, en de duidelijke plaats in de hiërarchie der

moins de six mois après la conclusion de la concession domaniale, l'une des conditions prévoit que seule la moitié du volume visé à l'article 47, § 2, alinéa 1er, est « contracté[e] par l'entremise d'un fournisseur ou un intermédiaire disposant d'une position dominante sur le marché belge de fourniture de l'électricité » (article 47, § 1er, 6°, b), du projet).

L'article 102 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (ci-après : TFUE) interdit le recours abusif par une ou plusieurs entreprises à une position dominante (en néerlandais : « een machtspositie ») sur le marché intérieur ou dans une partie substantielle de celui-ci. Une entreprise peut être mise dans une telle position lorsqu'elle se voit accorder des droits spéciaux ou exclusifs lui permettant de déterminer si et, le cas échéant, sous quelles conditions d'autres entreprises peuvent accéder au marché en cause et y exercer leurs activités.

Le délégué a donné l'explication suivante à propos du dispositif envisagé relatif à la limitation des possibilités de contracter avec des fournisseurs ou des intermédiaires disposant d'une position dominante sur le marché belge de fourniture de l'électricité :

« Om een minimum aan extra liquiditeit op de DA-markt te behouden, is optie voor PPA's met een vaste prijs (het optioneel mechanisme) beperkt tot maximaal 75% van de AAP. Dit zal de PPA-markt met vaste prijzen in België openen en verbreden, waardoor meer eindgebruikers dergelijke contracten kunnen afsluiten en toegang krijgen tot stabiele prijzen. Uit de besprekingen met Europese Commissie in het kader van de Europese staatssteunregels kwam voort de PPA's op twee manieren kunnen worden afgesloten. Voor de onderhandse PPA's die worden afgesloten binnen de 6 maanden na het gunnen van de domeinconcessie zijn twee belangrijke elementen (onder andere) dat zij een duur van 20 jaar moeten hebben en dat zij niet worden afgesloten na een competitief proces. Om aldus verder de liquiditeit op de markt te behouden kwam voort uit de besprekingen dat er niet meer dan 25% van het geproduceerde volume het voorwerp kan uitmaken van een stroomafnameovereenkomst met een leverancier of tussenpersoon met een dominante positie voor elektriciteitslevering in België. Dit ongeacht de eventuele verbondenheid tussen de concessiehouder en deze 'dominante speler. Bij PPA's afgesloten na een competitief proces geldt deze beperking niet. (...) ».

9.1. Si l'intention est de viser les entreprises disposant d'une position dominante au sens de l'article 102 du TFUE, il faudra remplacer dans le texte néerlandais du projet les mots « dominante positie » par le mot « machtspositie ».

9.2. Il ressort de l'explication du délégué, citée ci-dessus, que le lien éventuel entre le concessionnaire et l'entreprise disposant d'une position dominante n'a pas d'incidence sur les limitations en termes de volume d'électricité commercialisée par le biais d'accords d'achat d'énergie (12) . Les limitations imposées s'appliqueraient donc aussi aux entreprises liées (telles que les filiales ou les entreprises mères). Dans un souci de sécurité juridique, il faut préciser dans le texte du projet que les limitations imposées valent également pour les entreprises liées.

9.3. En outre, la question se pose de savoir comment il sera précisé concrètement quelle entreprise ou quelles entreprises dispose(nt) d'une position dominante sur le marché belge de fourniture de l'électricité. Le rapport au Roi mentionne ce qui suit sur ce point :

« Dans les trois mois suivant l'entrée en vigueur de cet arrêté royal, la commission déterminera la définition de la position dominante sur le marché belge des fournisseurs d'énergie et se base à cet égard sur les caractéristiques d'une position dominante sur le marché telles qu'elles sont utilisées par la Commission européenne et peuvent être retrouvées sous le lien suivant : https://competitionpolicy.ec.europa.eu/antitrust-andcartels/procedures/article-102-investigations_en ».

Le délégué a proposé à ce propos d'insérer le nouvel alinéa suivant à l'article 47, § 1er, du projet :

« Dans les trois mois suivant l'entrée en vigueur de cet arrêté, la commission déterminera les critères sur la base desquels une entité peut être qualifiée de fournisseur ou d'intermédiaire disposant d'une position dominante sur le marché belge de fourniture de l'électricité, au sens du 6°, b) ».

L'attribution d'un pouvoir réglementaire à un organisme public, comme la Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (ci-après : la CREG), n'est en principe pas conforme aux principes généraux de droit public en ce qu'il est ainsi porté atteinte au principe de l'unité du pouvoir réglementaire et qu'un contrôle parlementaire direct fait défaut. En outre, les garanties dont est assortie la réglementation classique, telles que celles en matière de publication, de contrôle préventif exercé par le Conseil d'État, section de législation, et de rang précis dans la hiérarchie des normes, sont absentes. Pareilles

normen. Dergelijke delegaties kunnen dan ook enkel worden gebillijkt voor zover zij zeer beperkt zijn en een niet-beleidsmatig karakter hebben, door hun detailmatige of hoofdzakelijk technische draagwijdte. De instellingen die de betrokken reglementering dienen toe te passen moeten hierbij zowel aan rechterlijke controle als aan politieke controle onderworpen zijn.(13)

Een delegatie tot het nader afbakenen van het begrip “machtspositie” in de zin van het mededingingsrecht heeft geen louter detailmatige of hoofdzakelijk technische draagwijdte en kan dus niet worden aanvaard.

Daar komt nog bij dat, indien het de bedoeling is om aan het begrip eenzelfde invulling te geven als in artikel 102 van het VWEU, de delegatie overbodig is, vermits in elke lidstaat de criteria moeten worden toegepast zoals die ter zake uit de praktijk van de Europese Commissie en de rechtspraak van het Hof van Justitie voortvloeien. Het komt immers in de eerste plaats het Hof van Justitie toe om invulling te geven aan de draagwijdte van het (Europeesrechtelijke) begrip “machtspositie”.(14) Het beoordelen van het bestaan van een machtspositie is dan ook veeleer een feitelijke toepassing van de criteria die uit het acquis van de Unie voortvloeien.(15)

Indien het toch de bedoeling zou zijn om een eigen begrip van “dominante positie” te hanteren, zonder daarmee een verwijzing te beogen naar de mededingingsrechtelijke “machtspositie” van een onderneming in de zin van artikel 102 van het VWEU, moeten de criteria in het te nemen koninklijk besluit zelf worden uiteengezet.

9.4. Artikel 47, § 1, 6°, b), van het ontwerp dient in het licht van het voorgaande te worden heroverwogen.

Artikelen 47, 51 en 52

10. Artikel 51, derde lid, van het ontwerp betreft de controle door de CREG van “het contract voor de aankoop van energie” (lees: “de stroomafnameovereenkomst”)(16) in geval van vroegtijdige beëindiging van het contract. De CREG gaat daarbij na of “de werkelijke oorzaak van de beëindiging verschilt van de toelaatbare redenen van beëindiging volgens voorliggende onderafdeling, en/of te maken heeft met de wens van één partij om voordeel te halen uit veranderingen in de prijzen op de elektriciteitsmarkt ten koste van de stabiliteit die nodig is voor dit type contract”.

10.1. Uit het verslag aan de Koning blijkt dat met “de toelaatbare redenen van beëindiging volgens voorliggende onderafdeling” de twee in artikel 47, § 1, tweede lid, 4°, van het ontwerp vermelde hypothesen beoogd worden, met name “het failliet van de afnemer (dus om redenen onafhankelijk van de wil van de concessiehouder) of omwille van overmacht”.

De vraag rijst in dit verband of in artikel 51, derde lid, van het ontwerp daarnaast ook de hypothese van artikel 52 van het ontwerp wordt gevisieerd (met name “een wijziging van het toepasselijke wettelijke en regelgevende kader [die] tot gevolg heeft dat de uitvoering ervan onmogelijk of economisch niet haalbaar is”). Gelet op de manier waarop artikel 47, § 1, tweede lid, 4°, is geformuleerd (“onverminderd de mogelijkheid voor de concessiehouder om het te beëindigen overeenkomstig artikel 52, kunnen ze alleen voortijdig beëindigd worden in geval van faillissement of overmacht”) wordt het geval van artikel 52 (“fait du prince”) juist onderscheiden van de begrippen “faillissement” en “overmacht”. Gevraagd of artikel 52 niettemin onder het begrip “overmacht” valt, stelde de gemachtigde:

“Dergelijk optreden van een wet- of regelgever kan mogelijks ook als een specifiek geval van overmacht worden beschouwd, waarbij het ruimer containerbegrip ‘overmacht’ in andere bepalingen dus ook andere gevallen zou kunnen omvatten.”

De gemachtigde deelde in dit verband mee dat artikel 51, derde lid, zal worden verduidelijkt, onder meer door het opnemen van een bijkomende verwijzing naar artikel 52. De vaststelling blijft dan echter dat deels overlappende begrippen gehanteerd worden, hetgeen afbreuk doet aan de rechtszekerheid. De hypothese van artikel 52 vormt immers, zo verduidelijkte de gemachtigde, slechts een van de mogelijke gevallen van overmacht. In dit verband rijst de vraag of de in die laatste vermelde bepaling vermelde vereiste voor het “afzien van” (lees: het verzaken aan) stroomafnameovereenkomsten inzake de naleving van de bepalingen van de stroomafnameovereenkomst ook geldt voor de andere situaties van overmacht. In voorkomend geval dient dit in de tekst van het ontwerp te worden verduidelijkt.

De artikelen 47, 51 en 52 dienen in het licht van het voorgaande aan een nieuw onderzoek te worden onderworpen, in het bijzonder wat betreft de afbakening van het begrip “overmacht”.

10.2. De controle van de CREG is volgens de tekst van het ontwerp niet beperkt tot het nagaan of de werkelijke oorzaak van de beëindiging verschilt van de hoger besproken toelaatbare redenen van beëindiging.

délégations ne se justifient dès lors que dans la mesure où elles sont très limitées et ont un caractère non politique, en raison de leur portée secondaire ou principalement technique. Les organismes qui doivent appliquer la réglementation concernée doivent être soumis à cet égard tant à un contrôle juridictionnel qu’à un contrôle politique (13) .

Une délégation permettant de délimiter plus précisément la notion de « position dominante » au sens du droit de la concurrence n’a pas de portée secondaire ou principalement technique et ne peut donc pas être admise.

En outre, si l’intention est de donner à la notion un contenu identique à celui donné par l’article 102 du TFUE, la délégation est superflue, puisque chaque État membre est tenu d’appliquer les critères tels qu’ils découlent en la matière de la pratique de la Commission européenne et de la jurisprudence de la Cour de justice. En effet, il appartient en premier lieu à la Cour de justice de définir la portée de la notion (de droit européen) « position dominante » (14) . L’appréciation de l’existence d’une position dominante est dès lors plutôt une application de fait des critères découlant de l’acquis de l’Union (15) .

Si l’intention est tout de même de recourir à une notion de « position dominante » propre, sans viser une référence à la « position dominante » d’une entreprise, issue du droit de la concurrence et visée à l’article 102 du TFUE, il faudra préciser les critères dans l’arrêté royal envisagé proprement dit.

9.4. Il convient de reconsidérer l’article 47, § 1er, 6°, b), du projet à la lumière des observations qui précèdent.

Articles 47, 51 et 52

10. L’article 51, alinéa 3, du projet concerne le contrôle par la CREG du « contrat d’achat d’énergie » (lire : « de l’accord d’achat d’énergie »)(16) en cas de résiliation anticipée de l’accord. La CREG vérifie à cet égard si « la cause réelle de la résiliation s’écarte des motifs de résiliation admissibles selon la présente sous-section et/ou est liée à la volonté d’une partie de tirer avantage de l’évolution des prix du marché de l’électricité au détriment de la stabilité requise pour ce type de contrat ».

10.1. Il ressort du rapport au Roi que par les « motifs de résiliation admissibles selon la présente sous-section », on entend les deux hypothèses mentionnées à l’article 47, § 1er, alinéa 2, 4°, du projet, à savoir la « faillite du client (c’est-à-dire pour des raisons indépendantes de la volonté du concessionnaire) ou en cas de force majeure ».

La question se pose à ce propos de savoir si l’article 51, alinéa 3, du projet vise en outre aussi l’hypothèse mentionnée à l’article 52 du projet (à savoir « une modification du cadre légal et réglementaire applicable [qui] a pour effet de rendre impossible ou non économiquement viable leur exécution »). Compte tenu de la manière dont l’article 47, § 1er, alinéa 2, 4°, a été formulé (« sans préjudice de la possibilité pour le concessionnaire d’y mettre fin conformément à l’article 52, il ne peut y être mis un terme anticipativement qu’en cas de faillite d’une partie ou de force majeure », le cas de l’article 52 (« fait du prince ») se distingue précisément des notions de « faillite » et de « force majeure ». À la question de savoir si l’article 52 relève néanmoins de la notion de « force majeure », le délégué a affirmé :

« Dergelijk optreden van een wet- of regelgever kan mogelijks ook als een specifiek geval van overmacht worden beschouwd, waarbij het ruimer containerbegrip ‘overmacht’ in andere bepalingen dus ook andere gevallen zou kunnen omvatten ».

Le délégué a déclaré à ce propos que l’article 51, alinéa 3, sera précisé, notamment par l’insertion d’une référence supplémentaire à l’article 52. Il n’en demeure pas moins que des notions se recoupant partiellement sont employées, ce qui compromet la sécurité juridique. En effet, selon les propos du délégué, l’hypothèse contenue à l’article 52 ne constitue qu’un des cas possibles de force majeure. À ce propos, la question se pose de savoir si l’exigence mentionnée dans la disposition mentionnée en dernier pour renoncer aux accords d’achat d’énergie en ce qui concerne le respect des dispositions de l’accord d’achat d’énergie, s’applique aussi aux autres situations de force majeure. Il faudra, le cas échéant, préciser ce point dans le texte du projet.

Les articles 47, 51 et 52 devront être réexaminés au regard des observations précédentes, en particulier en ce qui concerne la délimitation de la notion de « force majeure ».

10.2. Selon le texte du projet, le contrôle de la CREG ne se limite pas à vérifier si la cause réelle de la résiliation s’écarte des motifs de résiliation admissibles, évoqués plus haut. Il est fait état d’un deuxième

Er wordt melding gemaakt van een tweede aspect van de controle (“en/of”), met name het controleren of de oorzaak van de beëindiging “te maken heeft met de wens van één partij om voordeel te halen uit veranderingen in de prijzen op de elektriciteitsmarkt ten koste van de stabiliteit die nodig is voor dit type contract”. In dit verband rijst de interpretatievraag in welke mate het gaat om cumulatieve voorwaarden en op welke wijze de CREG op objectieve wijze de “wens” (en dus de intentie) van de concessiehouders bij het vroegtijdig beëindigen van stroomafnameovereenkomsten kan nagaan.

Het verslag aan de Koning stelt in dit verband het volgende:

“In beide gevallen van voortijdige beëindiging van een vaste prijs PPA moet de concessiehouder een aanmelding doen bij de CREG, die controleert of de voorwaarden om terug onder de bepalingen van artikel 44 - 46 (basismechanisme) te vallen vervuld zijn (bv. dat de afnemer failliet is en de beëindiging van de PPA niet te wijten is aan de concessiehouder zelf). Indien de CREG vaststelt dat de voorwaarden vervuld zijn, vallen de productievolumes terug onder de bepalingen van artikel 44 - 46 (basismechanisme) vanaf de eerste dag van de maand volgend op de datum van de aanmelding bij de CREG. Om te vermijden dat afnemers opportunistisch inspelen op veranderende marktomstandigheden en aldus de PPA met vaste prijs verbreken ingeval van dalende marktprijzen, wordt bepaald dat de PPA met vaste prijs enkel voortijdig kan beëindigd worden indien de afnemer failliet is, of in het geval van overmacht. Alvorens de concessiehouder terugvalt op de formule voor de berekening van de variabele premie zoals bedoeld in artikel 44 - 46 (basismechanisme), controleert de CREG de reden van de beëindiging van de PPA. Op basis van artikel 31 juncto artikel 6/3 § 12 kan de CREG een administratieve boete opleggen aan de afnemer indien blijkt dat deze werd beëindigd ten gevolge van opportunistisch inspelen op veranderende marktomstandigheden. De CREG kan hierbij rekening houden met andere omstandigheden zoals ernstige miskenning door één van de partijen van haar contractuele verplichtingen. Voor wat betreft huishoudelijke afnemers en KMO's doet dit geen afbreuk aan hetgeen bepaald is in artikel 18 § 2/3 van de elektriciteitswet.”

Er lijken echter meerdere scenario's denkbaar. De eerste verplichting lijkt te rusten op de concessiehouder zelf. Die moet immers de redenen voor de beëindiging meedelen. Het is bijgevolg enkel die concessiehouder die “de aansprakelijke partij” kan zijn voor het vermelden van een reden die niet met de werkelijkheid overeenstemt. Daarbij rijst niettemin de vraag of die aansprakelijkheid ook ontstaat indien de concessiehouder zich te goeder trouw op overmacht of artikel 52 beroept, maar de CREG die kwalificatie uiteindelijk afwijst. Het tweede scenario betreft de beëindiging zelf uit opportunistische overwegingen. Die kan, afhankelijk van de evolutie van de prijzen, niet enkel door de afnemer gebeuren zoals geschetst in het verslag aan de Koning, maar ook door de concessiehouder. Ten slotte is het ook denkbaar dat beide scenario's zich tegelijkertijd voordoen en de concessiehouder de eigen opportunistische keuze of die van de afnemer (in het bijzonder wanneer die een verbonden onderneming is) voorstelt onder het mom van een toelaatbare reden van beëindiging. Het verdient aanbeveling om die verschillende gevallen beter toe te lichten in het verslag aan de Koning, en te verduidelijken met welke objectieve elementen de CREG rekening kan houden bij het beoordelen of de voortijdige beëindiging onrechtmatig was.

10.3. Gelet op de specifieke rechtsgrond met afwijkende maximumbedragen voor het opleggen van een boete, moet in artikel 51, derde lid, van het ontwerp worden verwezen naar artikel 6/3, § 12, van de Elektriciteitswet (en niet naar artikel 31 van de Elektriciteitswet).

10.4. De mogelijkheid om een boete op te leggen lijkt te gelden voor elke vroegtijdige beëindiging, ongeacht of de stroomafnameovereenkomst werd gesloten overeenkomstig de voorwaarden van artikel 47, § 1, tweede lid, 5° of 6°, van het ontwerp. In dat verband moet echter worden opgemerkt dat de afnemers in het geval bedoeld in artikel 47, § 1, tweede lid, 6°, van het ontwerp, overeenkomstig punt c) van die bepaling ook verplicht zijn om bij het sluiten van de stroomafnameovereenkomst een “marktconforme financiële premie [...] ten voordele van de concessieverlenende overheid” te betalen die het risico moet afdekken dat die afnemer in de loop van de overeenkomst in gebreke zou blijven (in welk geval de stroom op de markt zal moeten worden aangeboden, en de overheid mogelijk extra steun zal moeten geven omdat die stroom op basis van artikel 50 van het ontwerp dan weer het voorwerp kan uitmaken van het steunmechanisme). De vraag is dan ook of er bij het bepalen van de sanctie rekening zal worden gehouden met het feit of de afnemer al dan niet reeds een risicopremie heeft betaald nu het risico zich voltrekt. De verhouding tussen de sanctie en de risicopremie moet bijgevolg nader worden verduidelijkt in het verslag aan de Koning.

aspect du contrôle (« et/ou »), qui consiste à contrôler si la cause de résiliation « est liée à la volonté d'une partie de tirer avantage de l'évolution des prix du marché de l'électricité au détriment de la stabilité requise pour ce type de contrat ». Dans ce contexte, on peut se demander comment interpréter le point de savoir dans quelle mesure il s'agit de conditions cumulatives et de quelle manière la CREG peut vérifier objectivement la « volonté » (et partant l'intention) des concessionnaires en cas de résiliation anticipée des accords d'achat d'électricité.

Le rapport au Roi expose, à ce propos, ce qui suit :

« Dans les deux cas de résiliation anticipée d'un PPA à prix fixe, le concessionnaire doit soumettre une notification à la CREG, qui vérifie si les conditions pour revenir dans le cadre des dispositions de l'article 44 - 46 (mécanisme de base) sont remplies (par exemple, que le client est en faillite et que la résiliation du PPA n'est pas imputable au concessionnaire lui-même). Si la CREG constate que les conditions sont remplies, les volumes de production sont de nouveau soumis aux dispositions de l'article 44 - 46 (mécanisme de base) à partir du premier jour du mois suivant la date de notification à la CREG. Afin d'éviter que les utilisateurs finaux ne réagissent de manière opportuniste à l'évolution des conditions du marché et ne rompent ainsi le PPA à prix fixe en cas de baisse des prix du marché, il est prévu que le PPA à prix fixe ne peut être résilié de manière anticipée que si le client est faillite ou en cas de force majeure. Avant que le concessionnaire ne recoure à la formule de calcul de la prime variable visée à l'article 44 - 46 (mécanisme de base), la CREG vérifie le motif de la résiliation du contrat d'achat d'électricité. Sur base de l'article 31 juncto l'article 6/3 § 12, la CREG peut imposer une amende administrative s'il apparaît que la résiliation a été faite en raison de l'exploitation opportuniste des conditions de marché changeantes. La CREG peut prendre en compte d'autres circonstances telles que la méconnaissance grave par l'une des parties de ses obligations contractuelles. En ce qui concerne les clients résidentiels et PME's, cela n'affecte pas ce qui est stipulé à l'article 18 § 2/3 de la loi sur l'électricité ».

Plusieurs scénarios semblent toutefois envisageables. La première obligation paraît incomber au concessionnaire lui-même. En effet, celui-ci doit communiquer les motifs de la résiliation. Par conséquent, c'est uniquement ce concessionnaire qui peut être « la partie responsable » pour avoir mentionné un motif qui ne correspond pas à la réalité. La question se pose néanmoins à cet égard de savoir si cette responsabilité est aussi engagée si le concessionnaire invoque de bonne foi la force majeure ou l'article 52, mais la CREG rejette finalement cette qualification. Le deuxième scénario concerne la résiliation elle-même pour des considérations d'opportunité. Selon l'évolution des prix, elle peut être le fait non seulement du client, ainsi qu'il est évoqué dans le rapport au Roi, mais aussi du concessionnaire. Enfin, il peut aussi être envisagé que les deux scénarios se produisent en même temps et que le concessionnaire propose son propre choix d'opportunité ou celui du client (en particulier lorsque celui-ci est une entreprise liée) sous le couvert d'un motif de résiliation admissible. Il est recommandé de mieux expliquer ces différents cas dans le rapport au Roi et de préciser de quels éléments objectifs la CREG peut tenir compte pour apprécier si la résiliation anticipée était abusive.

10.3. Vu le fondement juridique spécifique prévoyant des montants maximaux dérogatoires pour l'imposition d'une amende, l'article 51, alinéa 3, du projet visera l'article 6/3, § 12, de la loi sur l'électricité (et non l'article 31 de cette même loi).

10.4. Il semble que la possibilité d'infliger une amende s'applique pour toute résiliation anticipée, peu importe que l'accord d'achat d'énergie ait ou non été conclu conformément aux conditions prévues à l'article 47, § 1er, alinéa 2, 5° et 6°, du projet. À ce sujet, il faut cependant observer que dans le cas visé à l'article 47, § 1er, alinéa 2, 6°, du projet, les clients sont également tenus, conformément au point c) de cette disposition, de payer, à la conclusion de l'accord d'achat d'énergie, une « prime financière conforme au marché au profit de l'autorité concédante » qui doit couvrir le risque de défaillance de l'acheteur pendant la durée de l'accord (auquel cas l'électricité devra être mise sur le marché et l'autorité devra, éventuellement, fournir une aide supplémentaire parce que cette électricité peut alors faire l'objet du mécanisme de soutien sur la base de l'article 50 du projet). Reste à savoir dès lors si, pour fixer la sanction, il sera tenu compte du fait que le client a déjà payé ou non une prime de risque dès lors que le risque se matérialise. La relation entre la sanction et la prime de risque devra dès lors être précisée davantage dans le rapport au Roi.

Artikelen 53 tot 55

11. Hoofdstuk 2 van het ontwerp, dat de artikelen 40 tot 55 omvat, is slechts ingedeeld in één deel ("Deel 1. – Ondersteuningsmechanisme"). Zoals de gemachtigde bevestigde, dient voorafgaand aan artikel 53 van het ontwerp een nieuw opschrift te worden toegevoegd: "Deel 2. – Verplichtingen van de concessiehouder".

Slotopmerking

12. Het ontwerp moet nog bijkomend worden nagekeken op taalkundig en wetgevingstechnisch vlak. Bij wijze van voorbeeld kan in dat verband worden gewezen op het volgende.

12.1. Overeenkomsten worden in het Nederlands "gesloten" en niet "afgesloten" en er kan ook niet van worden "afgezien". Bovendien moet doorheen het ontwerp worden gewaakt over de consistente terminologie. Zo is er in artikel 51 van het ontwerp achtereenvolgens sprake van een "stroomafnameovereenkomst", een "dergelijke overeenkomst" en een "contract voor de aankoop van energie", en "dit type contract", waarmee telkens dezelfde overeenkomst lijkt te worden bedoeld.

12.2. Er ontbreken een aantal verwijzingen(17) in de artikelen 53, 54 en 57 van het ontwerp.

In artikel 53, § 1, 3°, van het ontwerp moet worden verwezen naar het in artikel 40 van het ontwerp bedoeld ondersteuningsmechanisme. In de artikelen 54, eerste lid, en 57, § 1, eerste lid, van het ontwerp dient te worden verwezen naar artikel 40, derde lid, van het ontwerp.

12.3. Met het oog op de overeenstemming tussen de taalversies, dient in artikel 60, § 2, eerste lid, van het ontwerp de zinsnede "gebeurt via" te worden vervangen door de woorden "geeft aanleiding tot een"

DE GRIFFIER
Wim GEURTS

DE VOORZITTER
Pierre LEFRANC

Nota's

(1) Adv.RvS 75.107/16 van 11 januari 2024 over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot vaststelling van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en de procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België'.

(2) Vaste adviespraktijk. Zie bijvoorbeeld adv.RvS 70.817/3 van 3 februari 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 21 maart 2022 'houdende wijzigingen aan het Strafwetboek en inzake de bevoegdheid om in rechte op te treden met betrekking tot het seksueel strafrecht', opmerking 3.

(3) Zie Parl.St. Kamer 2023-24, nr. 55-3937/005 en 55-3937/006.

(4) Zie het integraal verslag van de plenumvergadering van 25 april 2024 (avond) – voorlopige versie, Parl.St. Kamer 2023-24, CRIV 55 PLEN 302, 10.

(5) Dat zijn de minister bevoegd voor energie en de minister bevoegd voor het mariene milieu en de mariene ruimtelijke planning, die gezamenlijk optreden (zie de definitie vermeld in artikel 1, § 2, 3°, van het ontwerp).

(6) Zie over de rechtsgrondproblemen van deze bepaling eerder al het hoger vermelde advies 75.107/16, opmerking 4.2.

(7) Parl.St. Kamer 2023-24, 3937/006.

(8) Voetnoot 13 van het aangehaalde advies: Voetnoot 12 van het aangehaalde advies: Zie in dit verband ook adv.RvS 67.627/3 van 23 juni 2020 over een ontwerp van de Minister van Economie 'tot wijziging van het ministerieel besluit van 1 juni 2004 tot vaststelling van maximumprijzen voor de levering van elektriciteit door de distributienetbeheerders aan de eindafnemers wiens leveringscontract werd opgezegd door hun leverancier en die niet als residentieel beschermde klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie in die zin van artikel 20, § 2, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt kunnen beschouwd worden', opmerkingen 5.1 tot 5.4

(9) Voetnoot 14 van het aangehaalde advies: Ten slotte zal ook over de tenuitvoerlegging van die maatregel moeten worden gerapporteerd aan de Europese Commissie, overeenkomstig artikel 5, lid 9, van richtlijn (EU) 2019/944.

(10) Parl.St. Kamer, 2023-24, 55-3937/001.

(11) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad 'tot wijziging van de Verordeningen (EU)2019/943 en (EU) 2019/942 en de Richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 om de

Articles 53 à 55

11. Le chapitre 2 du projet, qui contient les articles 44 à 55, ne comporte qu'une seule section (« Section 1ère. - Régime de soutien »). Comme l'a confirmé le délégué, il y a lieu d'ajouter avant l'article 53 du projet un nouvel intitulé : « Section 2. - Obligations du concessionnaire ».

Observation finale

12. Le projet doit encore faire l'objet d'un examen complémentaire du point de vue de la correction de la langue et de la technique législative. À cet égard, on peut relever à titre d'exemple ce qui suit.

12.1. En néerlandais, les accords sont « gesloten » et non pas « afgesloten » et on ne peut pas non plus « ervan afzien ». Par ailleurs, il conviendra de veiller à la cohérence de la terminologie dans l'ensemble du projet. Ainsi, il est question successivement à l'article 51 du projet d'« accord d'achat d'énergie », de « tel accord » et de « contrat d'achat d'énergie », et de « ce type de contrat », ces mots visant vraisemblablement chaque fois le même accord.

12.2. Un certain nombre de références (17) font défaut aux articles 53, 54 et 57 du projet.

À l'article 53, § 1er, 3°, du projet, il faut viser le régime de soutien mentionné à l'article 40 du projet. Les articles 54, alinéa 1er, et 57, § 1er, alinéa 1er, du projet doivent faire référence à l'article 40, alinéa 3, du projet.

12.3. Afin d'assurer la concordance entre les versions linguistiques, on remplacera dans le texte néerlandais de l'article 60, § 2, alinéa 1er, du projet le segment de phrase « gebeurt via » par les mots « geeft aanleiding tot een ».

LE GREFFIER
Wim GEURTS

LE PRÉSIDENT
Pierre LEFRANC

Notes

(1) Avis C.E. 75.107/16 du 11 janvier 2024 sur un projet d'arrêté royal 'établissant la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales pour l'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'une installation pour la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique'.

(2) Légisprudence constante. Voir par exemple l'avis C.E. 70.817/3 du 3 février 2022 sur un avant-projet devenu la loi du 21 mars 2022 'modifiant le Code pénal et relative à la compétence d'ester en justice, en ce qui concerne le droit pénal sexuel', observation 3.

(3) Voir Doc. parl., Chambre 2023-24, nos 55-3937/005 et 55-3937/006.

(4) Voir le compte rendu intégral de la séance plénière du 25 avril 2024 (soir) - version provisoire, Doc. parl. Chambre 2023-24, CRIV 55 PLEN 302, p. 10.

(5) Il s'agit du ministre qui a l'Énergie dans ses attributions et du ministre qui a l'Environnement maritime et l'Aménagement des espaces marins dans ses attributions, agissant conjointement (voir la définition mentionnée à l'article 1er, § 2, 3°, du projet).

(6) Voir, concernant les problèmes de fondement juridique de cette disposition, l'avis 75.107/16 mentionné plus haut, observation 4.2.

(7) Doc. parl., Chambre, 2023-24, 3937/006.

(8) Note de bas de page 13 de l'avis cité : Note de bas de page 12 de l'avis cité : Voir à ce sujet également l'avis C.E. 67.627/3 du 23 juin 2020 sur un projet d'arrêté de la Ministre de l'Économie 'modifiant l'arrêté ministériel du 1er juin 2004 fixant les prix maximaux pour la fourniture d'électricité par les gestionnaires des réseaux de distribution aux clients finals dont le contrat de fourniture a été résilié par leur fournisseur et qui ne peuvent pas être considérés comme des clients protégés résidentiels à revenus modestes ou à situation précaire, au sens de l'article 20, § 2, de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité', observations 5.1 à 5.4.

(9) Note de bas de page 14 de l'avis cité : Enfin, la mise en œuvre de cette mesure devra également faire l'objet d'un rapport à la Commission européenne, conformément à l'article 5, paragraphe 9, de la directive (UE) 2019/944.

(10) Doc. parl. Chambre, 2023-24, 55-3937/001.

(11) Proposition de règlement du Parlement européen et du Conseil 'modifiant les règlements (UE) 2019/943 et (UE) 2019/942 ainsi que les directives (UE) 2018/2001 et (UE) 2019/944 afin d'améliorer

opzet van de elektriciteitsmarkt van de Unie te verbeteren'. Deze maand werd dit voorstel in eerste lezing onderzocht door het Europees Parlement, na informele besprekingen met de Raad en de Commissie (zie https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_8756_2024_INIT).

(12) Zie in dit verband ook de vraag die in dit verband werd gesteld door de CREG over de impact op een onderneming is die gelieerd is met een dominante marktspeler (CREG, Voorstel (C)2769 15 maart 2024 - Voorstel van koninklijk besluit betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen voor de elektriciteit geproduceerd door installaties bedoeld in artikel 6/3 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, 10).

(13) Vergelijk met de toetsingscriteria die het Grondwettelijk Hof gebruikt om delegaties van verordenende bevoegdheid door de wetgever aan een autonome administratieve overheid of een gedecentraliseerde openbare instelling te beoordelen; zie GwH 11 juni 2015, nr. 86/2015, B.22.4 en GwH 9 juni 2016, nr. 89/2016, B.9.6.4: "De artikelen 33, 105 en 108 van de Grondwet verzetten zich niet ertegen dat, in een bepaalde technische materie, de wetgever specifieke uitvoerende bevoegdheden toevertrouwt aan een autonome administratieve overheid die zowel aan de juridictionele controle als aan de parlementaire controle is onderworpen, en verbieden de wetgever niet om delegaties te verlenen aan een uitvoerend orgaan, op voorwaarde dat die betrekking hebben op de uitvoering van maatregelen waarvan het doel door de bevoegde wetgever is bepaald, in het bijzonder in technische en ingewikkelde materies."; zie GwH 19 november 2015, nr. 162/2015, B.8.4: "Artikel 33 van de Grondwet en artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 [tot hervorming der instellingen] staan niet eraan in de weg dat de wetgever specifieke uitvoerende bevoegdheden toevertrouwt aan een gedecentraliseerde openbare instelling die aan een bestuurlijk toezicht en aan een rechterlijke toetsing is onderworpen." Zie ook GwH 14 mei 2020, nr. 67/2020, B.41.2: "Een delegatie aan een gedecentraliseerde openbare instelling die aan een bestuurlijk toezicht en aan een rechterlijke toetsing is onderworpen is evenwel niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgesteld."

(14) Weliswaar bepaalt artikel 23bis, eerste lid, van de Elektriciteitswet dat de CREG erop toeziet dat elk elektriciteitsbedrijf, dat elektriciteit levert aan in België gevestigde afnemers, zich onthoudt, afzonderlijk of in overleg met meerdere andere elektriciteitsbedrijven, van elk anti-competitief gedrag of oneerlijke handelspraktijken die een weerslag hebben of zouden kunnen hebben op een goed werkende elektriciteitsmarkt in België. Die regeling lijkt echter geen vrijgeleide te geven om zelf begrippen uit het mededingingsrecht af te bakenen. Zo wordt in artikel 23, § 2, tweede lid, van de Elektriciteitswet bij de opsomming van de taken van de CREG meermaals de noodzaak tot de "inachtneming van de bevoegdheden van de Belgische mededingingsautoriteit" benadrukt.

(15) Om uit te maken of een onderneming een machtspositie inneemt, moet eerst de markt waarop deze positie bestaat zowel inhoudelijk als territoriaal worden afgebakend. Indien een onderneming bijvoorbeeld een machtspositie inneemt op de markt voor de levering van elektriciteit, wil dat nog niet zeggen dat deze onderneming ook een machtspositie inneemt op de markt voor de levering van energie in het algemeen. Het bepalen van of verwijzen naar criteria in dit verband – ook al zou dit bijvoorbeeld in de tekst van het ontwerp zelf gebeuren – leidt niet tot voldoende duidelijkheid voor de betrokken ondernemingen over de vraag of zij in de relatie tot bepaalde ondernemingen bij de verkoop van opgewekte elektriciteit al dan niet gebonden zijn door het in het ontwerp bepaalde maximumvolume. Het al dan niet beschikken over een machtspositie op een bepaalde markt betreft bovendien een evolutief gegeven, in functie van de meest actuele economische gegevens.

(16) De terminologie dient eenvormig te worden gemaakt in de tekst van artikel 51 van het ontwerp. Zie in dat verband ook de slotopmerking van dit advies.

(17) Er staat nu soms vermeld: "Fout! Verwijzingsbron niet gevonden."

L'organisation du marché de l'électricité de l'Union'. Cette proposition a été examinée ce mois-ci en première lecture par le Parlement européen, après des discussions informelles avec le Conseil et la Commission (voir https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL:ST_8756_2024_INIT).

(12) Voir à ce propos également la question posée par la CREG concernant l'incidence sur une entreprise liée avec un acteur dominant sur le marché (CREG, Proposition (C)2769 15 mars 2024 - Proposition d'arrêté royal relatif à l'établissement de mécanismes visant la promotion de l'électricité produite à partir des sources d'énergie renouvelables pour l'électricité produite par les installations visées à l'article 6/3 de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, 10).

(13) Comparer avec les critères d'évaluation qu'utilise la Cour constitutionnelle pour apprécier les délégations de pouvoir réglementaire par le législateur à une autorité administrative autonome ou à un organisme public décentralisé ; voir C.C., 11 juin 2015, n° 86/2015, B.22.4, et C.C., 9 juin 2016, n° 89/2016, B.9.6.4 : « Les articles 33, 105 et 108 de la Constitution ne s'opposent pas à ce que, dans une matière technique déterminée, le législateur confie des compétences exécutives spécifiques à une autorité administrative autonome soumise tant au contrôle juridictionnel qu'au contrôle parlementaire et n'interdisent pas au législateur d'accorder des délégations à un organe exécutif, pour autant qu'elles portent sur l'exécution de mesures dont le législateur compétent a déterminé l'objet, en particulier dans les matières techniques et complexes » ; voir C.C., 19 novembre 2015, n° 162/2015, B.8.4 : « L'article 33 de la Constitution et l'article 20 de la loi spéciale du 8 août 1980 [de réformes institutionnelles] ne s'opposent pas à ce que le législateur confie des compétences exécutives spécifiques à un organisme public décentralisé qui est soumis à une tutelle administrative et à un contrôle juridictionnel ». Voir aussi C.C., 14 mai 2020, n° 67/2020, B.41.2 : « Une délégation à un organisme public décentralisé qui est soumis à une tutelle administrative et à un contrôle juridictionnel n'est toutefois pas contraire au principe de légalité, pour autant que l'habilitation soit définie de manière suffisamment précise et porte sur l'exécution de mesures dont les éléments essentiels sont fixés préalablement par le législateur ».

(14) S'il est vrai que l'article 23bis, alinéa 1er, de la loi sur l'électricité dispose que la CREG veille à ce que chaque entreprise d'électricité, qui fournit de l'électricité aux clients domiciliés en Belgique s'abstienne, séparément ou en concertation avec plusieurs autres entreprises d'électricité, de tout comportement anticoncurrentiel ou de pratiques commerciales déloyales ayant un effet ou susceptibles d'avoir un effet sur un marché de l'électricité performant en Belgique, ce dispositif ne paraît toutefois pas permettre à la CREG de délimiter elle-même des notions du droit de la concurrence. Ainsi, l'article 23, § 2, alinéa 2, de la loi sur l'électricité relève à plusieurs reprises, dans l'énumération des missions de la CREG, la nécessité d'un « respect des compétences respectives de l'Autorité belge de la concurrence ».

(15) Pour déterminer si une entreprise occupe une position dominante, il faut tout d'abord délimiter le marché sur lequel prévaut cette position, tant sur le fond que du point de vue territorial. Si une entreprise occupe par exemple une position dominante sur le marché de fourniture de l'électricité, cela ne signifie pas d'emblée que cette entreprise occupe aussi une position dominante sur le marché de fourniture de l'énergie en général. La définition de critères ou la référence à ceux-ci – même si celle-ci figure par exemple dans le texte du projet lui-même – ne permet pas de clarifier suffisamment pour les entreprises concernées le point de savoir si elles sont ou non liées par le volume maximal fixé par le projet dans la relation à certaines entreprises pour la vente de l'électricité produite. En outre, la question de savoir si une entreprise détient ou non une position dominante sur un marché déterminé est un fait évolutif, qui est fonction des données économiques les plus récentes.

(16) La terminologie doit être uniformisée dans le texte de l'article 51 du projet. Voir à ce propos aussi l'observation finale du présent avis.

(17) Il est parfois indiqué : « Fout! Verwijzingsbron niet gevonden ».

3 JUNI 2024. — Koninklijk besluit tot vaststelling van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en de procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de Grondwet, artikel 108;

Gelet op de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, artikel 6/3, § 3, ingevoegd bij de wet van 12 mei 2019 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 25 mei 2024, artikel 6/3, §§ 11 en 12, ingevoegd bij de wet van 19 december 2023, artikel 7, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 26 april 2024 en artikel 30bis, § 2, vervangen bij de wet van 22 december 2005;

Gelet op de akkoordbevinding van de Staatssecretaris voor Begroting, d.d. 13 december 2023 en 21 maart 2024;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 9 november 2023 en op 20 maart 2024;

Gelet op het advies (A)2606 van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, gegeven op 19 juli 2023;

Gelet op de voorstellen (C)2582 en (C)2582/2 van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas van respectievelijk 12 oktober 2023 en 10 november 2023;

Gelet op de regelgevingsimpactanalyse uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 6 en 7 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging;

Gelet op het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit, gegeven op 19 januari 2024, verwijzend naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023;

Gelet op het overleg met de gewestregeringen van 28 februari 2024;

Gelet op advies 75.107/16 van de Raad van State, gegeven op 11 januari 2024, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op advies 75.981/16 van de Raad van State, gegeven op 3 mei 2024, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat dit besluit geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben en een beoordeling van de gevolgen voor het milieu bedoeld in de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu, niet vereist is, zoals bevestigd in het advies van het Adviescomité SEA van 7 februari 2024;

Op de voordracht van de Minister van Energie en op het advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

TITEL 1. — Algemene bepalingen: definities en voorwerp

Artikel 1. § 1. De definities vervat in artikel 2 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, hierna te noemen "de wet van 29 april 1999", zijn van toepassing op dit besluit.

§ 2. Daarnaast wordt voor de toepassing van dit besluit verstaan onder:

1° werkdagen: elke dag met uitzondering van zaterdagen, zondagen en wettelijke feestdagen;

2° betrokken administraties: de Algemene Directie Energie en Algemene Directie Leefmilieu, Dienst Marien Milieu, van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;

3° concessieverlenende overheid: de minister en de minister bevoegd voor het mariene milieu en de mariene ruimtelijke planning die gezamenlijk optreden;

4° domeinconcessie: een concessie zoals bedoeld in artikel 6/3, § 1, van de wet van 29 april 1999;

5° aanvraag: een aanvraag voor de toekenning van een domeinconcessie, waarbij de inschrijver zich ertoe verbindt een project uit te voeren op grond van de concessiedocumenten en de voorwaarden die hij biedt;

6° inschrijver: een onderneming die, of een samenwerkingsverband van ondernemingen dat een aanvraag indient;

3 JUIN 2024. — Arrêté royal établissant la procédure de mise en concurrence, les conditions et la procédure d'octroi des concessions domaniales et les conditions générales pour l'utilisation des parcelles pour la construction et l'exploitation d'une installation pour la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les espaces marins sous la juridiction de la Belgique

PHILIPPE, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la Constitution, l'article 108 ;

Vu la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, l'article 6/3, § 3, inséré par la loi du 12 mai 2019 modifié en dernier lieu par la loi du 25 mai 2024, l'article 6/3, §§ 11 et 12, inséré par la loi du 19 décembre 2023, l'article 7, modifié en dernier lieu par la loi du 26 avril 2024 et l'article 30bis, § 2, remplacé par la loi du 22 décembre 2008 ;

Vu l'accord de la Secrétaire d'État au Budget, donné le 13 décembre 2023 et le 21 mars 2024;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 9 novembre 2023 et le 20 mars 2024;

Vu l'avis (A)2606 de la Commission de Régulation de l'Electricité et du Gaz, donné le 19 juillet 2023 ;

Vu les propositions (C)2582 et (C)2582/2 de la Commission de Régulation de l'Electricité et du Gaz, données respectivement les 12 octobre 2023 et 10 novembre 2023 ;

Vu l'analyse d'impact de la réglementation réalisée conformément aux articles 6 et 7 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses en matière de simplification administrative ;

Vu l'avis de l'Autorité de protection des données, donné le 19 janvier 2024, se référant à l'avis standard n° 65/2023 du 24 mars 2023;

Vu la concertation avec les Gouvernements régionaux du 28 février 2024 ;

Vu l'avis 75.107/16 du Conseil d'Etat, donné le 11 janvier 2024, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 ;

Vu l'avis 75.981/16 du Conseil d'Etat, donné le 3 mai 2024, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 ;

Considérant que le présent arrêté n'est pas susceptible d'avoir des incidences notables sur l'environnement et une évaluation des incidences sur l'environnement telle que prévue par la loi du 13 février 2006 relative à l'évaluation des incidences de certains plans et programmes sur l'environnement et à la participation du public dans l'élaboration des plans et des programmes relatifs à l'environnement, n'est pas nécessaire, comme le confirme l'avis du comité d'avis SEA de 7 février 2024 ;

Sur la proposition de la Ministre de l'Energie et de l'avis des Ministres qui en ont délibéré en Conseil,

Nous avons arrêté et arrêtons :

TITRE 1er. — Dispositions générales : définitions et objet

Article 1er. § 1er. Les définitions contenues à l'article 2 de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, ci-après dénommée « la loi du 29 avril 1999 », sont d'application au présent arrêté.

§ 2. En outre, pour l'application du présent arrêté, on entend, par :

1° jours ouvrables : chaque jour à l'exception des samedis, dimanches et jours fériés légaux ;

2° administrations concernées : la Direction générale de l'Energie et la Direction générale Environnement, Service Environnement marin, du Service public fédéral Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement ;

3° autorité concédante : le ministre et le ministre compétent pour l'Environnement maritime et l'Aménagement des espaces marins, agissant conjointement ;

4° concession domaniale : une concession visée à l'article 6/3, § 1er, de la loi du 29 avril 1999 ;

5° demande : la demande d'attribution d'une concession domaniale par laquelle le soumissionnaire s'engage à réaliser un projet conformément aux documents de concession et aux conditions y afférentes ;

6° soumissionnaire : l'entreprise ou le regroupement d'entreprises qui introduit une demande ;

7° samenwerkingsverband van ondernemingen: een groep van ondernemingen met of zonder rechtspersoonlijkheid die samen een aanvraag indienen;

8° concurrerende inschrijvingsprocedure: de procedure voor de toekenning van een domeinconcessie, die in voorkomend geval de volgende fasen omvat: de voorafgaande marktconsultatie, de bekendmaking, de selectie, de gunning en de sluiting van de domeinconcessie;

9° gunning van de domeinconcessie: de beslissing van de concessieverlenende overheid om een domeinconcessie aan de gekozen inschrijver toe te kennen;

10° sluiting van de domeinconcessie: de totstandkoming van de contractuele band tussen de concessieverlenende overheid en de concessiehouder;

11° concessiehouder: de inschrijver met wie in voorkomend geval een concessieovereenkomst is gesloten;

12° project: elke door een inschrijver of concessiehouder beoogde bouw, exploitatie en ontmanteling van een productie-installatie in zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België;

13° productie-installatie: een geheel van productie-eenheden voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, evenals alle bijbehorende infrastructuur en uitrustingen, met inbegrip van de fundering, de interne bekabeling en de aansluiting op het netwerk van de transmissiebeheerder;

14° productie-eenheid: een apparaat dat energie uit hernieuwbare energiebronnen omzet in elektriciteit;

15° projectbeheer: de leiding en coördinatie van het ontwerp, de inkoop, de bouw, de installatie, de exploitatie en de ontmanteling van een productie-installatie;

16° kavel: iedere kavel vastgesteld bij ministerieel besluit krachtens artikel 6/4, § 1, van de wet van 29 april 1999, gelegen in een van de zones vastgesteld bij artikel 8 van het koninklijk besluit van 22 mei 2019 tot vaststelling van het marien ruimtelijk plan voor de periode van 2020 tot 2026 in de Belgische zeegebieden;

17° Prinses Elisabeth I: de kavel die minstens het punt met de coördinaten N 51° 37,266501' O 2° 33,402950' omvat;

18° Prinses Elisabeth II: de kavel bestaande uit de kaveldelen Prinses Elisabeth II noord en Prinses Elisabeth II zuid;

19° Prinses Elisabeth II noord: het kaveldel dat minstens het punt met de coördinaten N 51° 32,281916' O 2° 32,852604' omvat;

20° Prinses Elisabeth II zuid: het kaveldel dat minstens het punt met de coördinaten N 51° 26,766270' O 2° 27,529081' omvat;

21° Prinses Elisabeth III: de kavel die minstens het punt met de coördinaten N 51° 28,981371' en O 2° 24,085658' omvat;

22° concessiedocumenten: alle documenten die door de minister of de Algemene Directie Energie worden opgesteld of vermeld ter omschrijving of ter bepaling van onderdelen van de domeinconcessie of de concurrerende inschrijvingsprocedure, met inbegrip van de aankondiging van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de technische en functionele specificaties, de voorgestelde concessievoorwaarden, de modaliteiten voor de indiening van documenten door inschrijvers, informatie over algemeen toepasselijke verplichtingen en een beschrijving van de resultaten van de studies bedoeld in artikel 6/3, § 5, van de wet van 29 april 1999;

23° geïnstalleerd vermogen: het nominale vermogen aan energieproductie van een productie-installatie uitgedrukt in MW;

24° strike price: de in de aanvraag van een inschrijver opgegeven biedprijs in euro per megawattuur (€/MWh), tot vier decimalen, die wordt gebruikt om het recht op betaling en de verplichting tot terugbetaling van de concessiehouder te bepalen overeenkomstig de artikelen 41 tot 50;

25° elektriciteitsreferentieprijs: maandelijks gewogen gemiddelde, rekening houdend met de totale AAP voor alle offshore installaties in de Prinses Elisabethzone, in EUR/MWh van de noteringen van de beschouwde maand op de day-aheadmarkt van de biedzone waarin de concessiehouder zijn energie injecteert, dewelke niet negatief mag zijn;

26° indienstelling (van een productie-installatie): het ogenblik waarop een productie-eenheid van de concessiehouder voor het eerst elektriciteit levert aan het transmissienet via een gekeurde meter;

27° ontmanteling: het demonteren, afbreken en verwijderen van een productie-installatie;

7° regroupement d'entreprises : un groupe d'entreprises avec ou sans personnalité juridique qui introduisent ensemble une demande ;

8° procédure de mise en concurrence : la procédure pour l'octroi d'une concession domaniale, qui comprend le cas échéant les phases suivantes : la consultation préalable du marché, la publication, la sélection, l'attribution et la conclusion de la concession domaniale ;

9° attribution de la concession domaniale : la décision de l'autorité concédante par laquelle elle attribue la concession domaniale au soumissionnaire retenu ;

10° conclusion de la concession domaniale : la naissance du lien contractuel entre l'autorité concédante et le concessionnaire ;

11° concessionnaire : le soumissionnaire avec lequel le cas échéant un contrat de concession a été conclu ;

12° projet : toute construction, exploitation et démantèlement d'une installation de production envisagée par un soumissionnaire ou concessionnaire dans les zones maritimes relevant de la juridiction de la Belgique ;

13° installation de production : un ensemble d'unités de production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables, ainsi que toutes les infrastructures et équipements y afférents, y compris la fondation, le câblage interne et le raccordement au réseau du gestionnaire du réseau de transmission ;

14° unité de production : un appareil qui convertit de l'énergie de sources renouvelables en électricité ;

15° gestion de projet : la direction et la coordination de la conception, de l'achat, de la construction, de l'installation, de l'exploitation et du démantèlement d'une installation de production ;

16° parcelle : chaque parcelle définie par arrêté ministériel adopté en vertu de l'article 6/4, § 1er, de la loi du 29 avril 1999, située dans une des zones définies à l'article 8 de l'arrêté royal du 22 mai 2019 relatif à l'établissement du plan d'aménagement des espaces marins pour la période de 2020 à 2026 dans les espaces marins belges ;

17° Princesse Élisabeth I : la parcelle qui comprend au moins le point dont les coordonnées sont N 51° 37,266501' E 2° 33,402950' ;

18° Princesse Élisabeth II : la parcelle composée de sections de parcelle Princesse Élisabeth II nord et Princesse Élisabeth II sud ;

19° Princesse Élisabeth II nord : la section de parcelle qui comprend au moins le point dont les coordonnées sont N 51° 32,281916' et E 2° 32,852604' ;

20° Princesse Élisabeth II sud : la section de parcelle qui comprend au moins le point dont les coordonnées sont N 51° 26,766270' et E 2° 27,529081' ;

21° Princesse Élisabeth III : la parcelle qui comprend au moins le point dont les coordonnées sont N 51° 28,981371' et E 2° 24,085658'.

22° documents de concession : tous les documents établis ou mentionnés par le ministre ou la Direction générale de l'Énergie pour décrire ou déterminer des éléments de la concession domaniale ou de la procédure de mise en concurrence, y compris l'annonce de la concession domaniale, les spécifications techniques et fonctionnelles, les conditions de concession proposées, les modalités de soumission des documents par les soumissionnaires, les informations sur les obligations généralement applicables et une description des résultats des études visées à l'article 6/3, § 5, de la loi du 29 avril 1999;

23° puissance installée : la capacité nominale de production d'énergie d'une installation de production, exprimée en MW ;

24° strike price: le prix offert dans la demande d'un soumissionnaire en euros par mégawatt heure d'électricité (€/MWh), jusqu'à la quatrième décimale, qui est utilisé pour déterminer le droit au paiement et l'obligation de remboursement du concessionnaire conformément aux articles 41 à 50 ;

25° prix de référence de l'électricité : la moyenne pondérée mensuelle, tenant compte de l'AAP total de toutes les installations offshore de la zone Princesse Elisabeth, en EUR/MWh des cotations du mois considéré sur le marché day-ahead de la zone de dépôt des offres dans laquelle le concessionnaire injecte son énergie, qui ne peut pas être négative ;

26° mise en service (d'une installation de production): le moment où une unité de production du concessionnaire fournit pour la première fois de l'électricité au réseau de transport via un compteur agréé;

27° démantèlement : le démontage, la démolition et l'enlèvement d'une installation de production;

28° directe burgerparticipatie: burgerparticipatie waarbij burgers als aandeelhouder betrokken worden bij het project en die aan elk van de voorwaarden bepaald in artikel 21, § 3 voldoet;

29° indirecte burgerparticipatie: financiële participatie van burgers in het project op één van de wijzen bepaald in artikel 21, § 4;

30° met een inschrijver verbonden onderneming: elke onderneming waarop een inschrijver rechtstreeks of onrechtstreeks een overheersende invloed kan uitoefenen, of elke onderneming die een overheersende invloed kan uitoefenen op die persoon of die, zoals zij, onderworpen is aan de overheersende invloed van een andere onderneming omwille van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften. De overheersende invloed wordt vermoed wanneer een persoon, rechtstreeks of onrechtstreeks, ten opzichte van de onderneming:

a) de meerderheid van het maatschappelijk kapitaal van de onderneming bezit, of;

b) over de meerderheid van de stemmen beschikt die verbonden zijn aan de door de onderneming uitgegeven aandelen, of;

c) meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van de onderneming kan aanwijzen;

31° Prinses Elisabeth-zone: zone bestaande uit Prinses Elisabeth I, Prinses Elisabeth II noord, Prinses Elisabeth II zuid en Prinses Elisabeth III zoals bepaald in 17° tot 21°;

32° AAP: Available Active Power, de mogelijke beschikbare elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen voor een productie-installatie zonder curtailment, maar met aftrek van de onbeschikbaarheden;

33° tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen: een steunmechanisme waarbij de begunstigde een vooraf bepaald vast inkomstenniveau gegarandeerd krijgt ("strike price") op basis van AAP en waarbij het steunniveau (dat negatief kan zijn) verandert naargelang van de elektriciteitsreferentieprijzen en de correctiefactor;

34° correctiefactor: een correctie op de elektriciteitsreferentieprijzen die rekening houdt met onbalanskosten voor afwijkingen tussen enerzijds de productievoorspelling en anderzijds de AAP;

35° curtailment: de verlaging van de elektriciteitsproductie van de productie-installatie als gevolg van een marktsignaal of een vraag vanuit de netbeheerder en niet omwille van operationele beslissingen of onderhoudsactiviteiten;

36° onbeschikbaarheid: geplande of ongeplande stilstand of vermindering van de elektriciteitsproductie van de productie-installatie als gevolg van operationele beslissingen of onderhoudsactiviteiten.

Art. 2. De Algemene Directie Energie kan de inschrijver verzoeken om documenten of elementen bedoeld in hoofdstuk 1 en 2 van titel 2 of bijkomende informatie ter verduidelijking van voornoemde elementen, vereist voor de evaluatie van de aanvraag, over te maken.

De inschrijver beschikt over een termijn van tien werkdagen om de gevraagde verduidelijkingen te bezorgen aan de Algemene Directie Energie. De informatie aangeleverd na deze termijn van tien werkdagen wordt niet aan het dossier toegevoegd.

TITEL 2. — Nadere regels van de concurrerende inschrijvingsprocedure met de voorwaarden en procedure tot toekenning van de domeinconcessies

HOOFDSTUK 1. — Ontvankelijkheidscriteria

Art. 3. Alleen een aanvraag van een inschrijver die voldoet aan de voorwaarden bepaald in dit hoofdstuk is ontvankelijk. Deze voorwaarden moeten gedurende de gehele concurrerende inschrijvingsprocedure voldaan zijn.

Art. 4. Per concurrerende inschrijvingsprocedure mag er niet meer dan één aanvraag per inschrijver ingediend worden.

Afdeling 1. — Algemene vereisten

Art. 5. § 1. De inschrijver, of, indien de inschrijver een samenwerkingsverband betreft, iedere deelnemer van dat samenwerkingsverband, is een onderneming met rechtspersoonlijkheid die is opgericht overeenkomstig de Belgische wetgeving of overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte of van een ander land voor zover internationale overeenkomsten waardoor België gebonden is vereisen dat inschrijvers uit die landen aan de concurrerende inschrijvingsprocedure kunnen deelnemen.

§ 2. De inschrijver, of, indien de inschrijver een samenwerkingsverband betreft, iedere deelnemer van dat samenwerkingsverband, beschikt over een centrale administratie, een voornaamste inrichting of een

28° participation citoyenne directe : la participation citoyenne impliquant les citoyens en tant qu'actionnaires et qui remplit chacune des conditions prévues à l'article 21, § 3;

29° participation citoyenne indirecte : la participation financière des citoyens au projet sous une des formes prévues à l'article 21, § 4;

30° entreprise liée à un soumissionnaire : toute entreprise sur laquelle un soumissionnaire peut exercer directement ou indirectement une influence dominante, soit tout entreprise qui peut exercer une influence dominante sur cette personne ou qui, comme celle-ci, est soumise à l'influence dominante d'une autre entreprise, du fait de la propriété, de la participation financière ou des règles qui la régissent. L'influence dominante est présumée lorsqu'une personne, directement ou indirectement, à l'égard de l'entreprise :

a) détient la majorité du capital de l'entreprise, ou;

b) dispose de la majorité des voix attachées aux parts émises par l'entreprise, ou;

c) peut désigner plus de la moitié des membres de l'organe d'administration, de direction ou de surveillance de l'entreprise ;

31° zone Princesse Elisabeth : zone composée de la 'Princesse Elisabeth I', de la 'Princesse Elisabeth II nord', de la 'Princesse Elisabeth II sud' et de la 'Princesse Elisabeth III' telles que définies à 17° à 21°;

32° AAP : Available Active Power, à savoir la production de l'électricité potentielle disponible d'une installation de production utilisant des sources d'énergie renouvelables sans tenir compte des curtailments, mais déduction faite des indisponibilités;

33° contrat d'écart compensatoire bidirectionnel : mécanisme de soutien dans lequel le bénéficiaire se voit garantir un niveau de revenu fixe déterminé à l'avance (« strike price ») en fonction de l'AAP, et dans lequel le niveau du soutien (qui peut être négatif) évolue en fonction du prix de référence de l'électricité et le facteur de correction;

34° facteur de correction : un ajustement du prix de référence de l'électricité qui prend en compte des coûts de déséquilibre pour les écarts entre la prévision de production d'une part et l'AAP d'autre part ;

35° curtailment : la réduction de la production d'électricité de l'installation de production en raison d'un signal du marché ou d'une demande du gestionnaire du réseau et non en raison de décisions opérationnelles ou d'activités de maintenance ;

36° indisponibilité : les arrêts planifiés ou non planifiés ou la réduction de la production d'électricité de l'installation de production en raison de décisions opérationnelles ou d'activités de maintenance.

Art. 2. La Direction générale de l'Energie peut demander au soumissionnaire de soumettre des documents ou des éléments visés dans le chapitre 1er et 2 du titre 2 ou des informations complémentaires pour clarifier les éléments précités, nécessaires pour l'évaluation de la demande.

Le soumissionnaire dispose d'un délai de dix jours ouvrables pour fournir à la Direction générale de l'Energie les éclaircissements demandés. Les informations soumises après ce délai de dix jours ouvrables ne sont pas ajoutées au dossier.

TITRE 2. — Modalités de la procédure de mise en concurrence et conditions et procédure d'octroi des concessions domaniales

CHAPITRE 1er. — Critères de recevabilité

Art. 3. Une demande ne peut être considérée comme recevable que si elle remplit toutes les conditions prévues au présent chapitre. Ces conditions doivent être respectées tout au long de la procédure de mise en concurrence.

Art. 4. Par procédure de mise en concurrence chaque soumissionnaire ne peut introduire qu'une seule demande.

Section 1re. — Exigences générales

Art. 5. § 1er. Le soumissionnaire, ou, si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, chaque membre de ce regroupement d'entreprises est une entreprise ayant la personnalité juridique qui a été constituée conformément à la législation belge ou conformément à la législation d'un autre État membre de l'Espace économique européen ou d'un autre pays pour autant que des accords internationaux qui lient la Belgique exigent que des soumissionnaires ressortissants de ces pays puissent participer à la procédure de mise en concurrence.

§ 2. Le soumissionnaire, ou, si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, chaque membre du d'un regroupement d'entreprises, dispose d'une administration centrale, d'un établissement principal

maatschappelijke zetel gevestigd in een van de in paragraaf 1 bedoelde landen, op voorwaarde dat de activiteit van deze vestiging of maatschappelijke zetel een effectief en bestendig verband vertegenwoordigt met de economie van het land waarin het gevestigd is.

Art. 6. De inschrijver voegt bij zijn aanvraag de volgende documenten:

1° een aanvraag voor de vergunningen en machtigingen vereist door of krachtens de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat;

2° een aanvraag tot overdracht van de vergunningen en machtigingen vereist door of krachtens de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden.

Art. 7. De aanvraag bevat de volgende elementen:

1° indien de inschrijver een samenwerkingsverband betreft, een door elke deelnemer ondertekende verklaring van deelname aan het samenwerkingsverband;

2° in een afzonderlijk document: een strike price die minder bedraagt dan 95 euro per MWh. Dit bedrag wordt geïndexeerd vanaf 1 maart 2024 tot 6 maand voor de uiterste indieningsdatum overeenkomstig de volgende formule:

$$\begin{aligned} \text{imum strike price}_{\text{tender } x} &= \text{Maximum strike price} \\ &\times \left[0,30 + 0,33 \times \frac{\text{PPI}_{\text{tender } x}}{\text{PPI}_{2024}} \right. \\ &+ 0,20 \times \frac{\text{Arbeid}_{\text{tender } x}}{\text{Arbeid}_{2024}} \\ &+ 0,035 \times \frac{\text{Koper}_{\text{tender } x}}{\text{Koper}_{2024}} \\ &+ 0,10 \times \frac{\text{Staal}_{\text{tender } x}}{\text{Staal}_{2024}} \\ &\left. + 0,035 \times \frac{\text{Fuel}_{\text{tender } x}}{\text{Fuel}_{2024}} \right] \end{aligned}$$

Waar:

PPI_{2024} en $\text{PPI}_{\text{tender } x}$ is de productie prijsindex, gebaseerd op de afzetprijzen voor de industrie (zonder bouw) voor de binnenlandse markt, totale industrie, zonder energie. Het gaat over respectievelijk de index van 1 maart 2024 en de meest recent beschikbare maandindex 6 maand voor de uiterste indieningsdatum;

Arbeid_{2024} en $\text{Arbeid}_{\text{tender } x}$ is de arbeidskostenindex, gebaseerd op de seizoensgezuiverde arbeidskostenindex van de arbeidskosten voor "productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (D)". Het gaat respectievelijk over de kwartaalindex op 1 maart 2024 en de meest recente beschikbare kwartaalindex 6 maand voor de uiterste indieningsdatum;

Koper_{2024} en $\text{Koper}_{\text{tender } x}$ is de prijsindex voor koper, gebaseerd op LME Copper Cash-Settlement (monthly average) in USD, converted to EUR. Het gaat respectievelijk over de maandindex op 1 maart 2024 en de meest beschikbare maandindex 6 maand voor de uiterste indieningsdatum. De gemiddelde index wordt geconverteerd van USD naar Euro aan de gemiddelde USD-EUR koers (op XE converter) van de laatste dertig dagen;

Staal_{2024} en $\text{Staal}_{\text{tender } x}$ is de prijsindex voor staal, gebaseerd op European Steel Prices in Tonnes (T) for "Hot Rolled Plate". Het gaat respectievelijk over de maandindex van 1 maart 2024 en over de meest recent beschikbare maandindex 6 maand voor de uiterste indieningsdatum;

Fuel_{2024} en $\text{Fuel}_{\text{tender } x}$ is de prijsindex voor fuel, gebaseerd op EMEA Average for MGO in USD, converted to EUR. Het gaat over het gemiddelde van de dertig meest recente dagnoteringen in USD, geconverteerd naar Euro aan de gemiddelde USD-EUR koers (op XE converter) van de laatste dertig dagen op 1 maart 2024 en 6 maand voor de uiterste indieningsdatum.

Indien een index waarnaar wordt verwezen in de bovenstaande formule niet (meer) beschikbaar is, moet een andere, soortgelijke index genomen worden, op 1 maart 2024 en 6 maand voor de uiterste indieningsdatum, die bepaald wordt door de minister.

ou d'un siège social situé dans un des pays visés au paragraphe 1er, pour autant que l'activité de cet établissement ou de ce siège social représente un lien effectif et continu avec l'économie du pays dans lequel il est situé.

Art. 6. Le soumissionnaire joint à sa demande les documents suivants :

1° une demande de permis et d'autorisations requis par ou en vertu de la loi du 13 juin 1969 sur l'exploration et l'exploitation des ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental ;

2° une demande de transfert de permis et d'autorisations requis par ou en vertu de la loi du 11 décembre 2022 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins belges.

Art. 7. La demande contient les éléments suivants :

1° si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, une déclaration de participation au regroupement d'entreprises signée par chaque membre ;

2° dans un document séparé : un strike price inférieur à 95 euros per MWh. Ce montant sera indexé à partir du 1er mars 2024 jusqu'à 6 mois avant la date de soumission finale selon la formule suivante :

$$\begin{aligned} \text{Strike price}_{\text{tender } x} &= \text{Maximum strike price} \\ &\times \left[0,30 + 0,33 \times \frac{\text{PPI}_{\text{tender } x}}{\text{PPI}_{2024}} \right. \\ &+ 0,20 \\ &\times \frac{\text{Main - d'oeuvre}_{\text{tender } x}}{\text{Main - d'oeuvre}_{2024}} \\ &+ 0,035 \times \frac{\text{Cuivre}_{\text{tender } x}}{\text{Cuivre}_{2024}} \\ &+ 0,10 \times \frac{\text{Acier}_{\text{tender } x}}{\text{Acier}_{2024}} \\ &\left. + 0,035 \times \frac{\text{Fuel}_{\text{tender } x}}{\text{Fuel}_{2024}} \right] \end{aligned}$$

Où :

PPI_{2024} et $\text{PPI}_{\text{tender } x}$ indices des prix à la production de l'industrie (à l'exclusion de la construction) pour le marché intérieur, l'industrie totale, sans l'énergie. Il s'agit respectivement de l'indice du 1er mars 2024 et du dernier indice mensuel disponible 6 mois avant la date limite de dépôt ;

$\text{Main d'oeuvre}_{2024}$ et $\text{Main d'oeuvre}_{\text{tender } x}$ indices du coût de la main-d'œuvre, basé sur l'indice désaisonnalisé du coût de la main-d'œuvre pour la « production et distribution d'électricité, de gaz, de vapeur et d'air conditionné (D) ». Il s'agit respectivement de l'indice trimestriel du 1er mars 2024 et du dernier indice mensuel disponible 6 mois avant la date limite de dépôt

Cuivre_{2024} et $\text{Cuivre}_{\text{tender } x}$ indices du prix du cuivre, basé sur LME Copper Cash-Settlement (monthly average) in USD, converted to EUR. Il s'agit respectivement de l'indice mensuel au 1er mars 2024 et de l'indice mensuel le plus disponible 6 mois avant la date limite de dépôt. L'indice moyen est converti de l'USD en euros au taux moyen USD-EUR (sur le convertisseur XE) des trente derniers jours ;

Acier_{2024} et $\text{Acier}_{\text{tender } x}$ indices des prix de l'acier, basé sur European Steel Prices in Tonnes (T) for « Hot Rolled Plate ». Il s'agit respectivement de l'indice mensuel du 1er mars 2024 et du dernier indice mensuel disponible 6 mois avant la date limite de dépôt ;

Fuel_{2024} et $\text{Fuel}_{\text{tender } x}$ indices des prix des carburants, basé sur EMEA Average for MGO in USD, converted to EUR. Il s'agit de la moyenne des trente cotations journalières les plus récentes en USD, converties en euros au taux moyen USD-EUR (sur le convertisseur XE) des trente derniers jours au 1er mars 2024 et 6 mois avant la date limite de dépôt.

Si un indice référencé dans la formule ci-dessus n'est pas (ou plus) disponible, un autre indice similaire doit être utilisé, le 1er mars 2024 et 6 mois avant la date limite de dépôt, déterminée par le ministre.

3° een beschrijving van het ontwerp van de productie-installatie waaruit blijkt dat de technische en functionele specificaties bedoeld in artikel 27, 4° zullen worden nageleefd en minimaal het volgende te installeren vermogen zal worden bereikt:

- a) 695 MW voor Prinses Elisabeth I;
- b) 1225 MW voor Prinses Elisabeth II en III;

4° een tijdschema minimaal per maand voor de bouw, exploitatie en ontmanteling van de productie-installatie, dat in overeenstemming is met artikel 39;

5° de verbintenistermijn wat betreft de in de aanvraag geboden voorwaarden, die niet korter mag zijn dan zeven maanden te rekenen vanaf de opening van de aanvragen;

6° een verklaring waarin de inschrijver bevestigt dat hij kennis heeft genomen van de technisch-financiële vereisten voor de netaansluiting zoals opgenomen in bijlage bij de concessiedocumenten en verklaart dat hij het project overeenkomstig deze vereisten zal realiseren;

7° een verklaring waarin de inschrijver bevestigt dat hij kennis heeft genomen van de voorwaarden voor de toekenning van de kabelvergunning bedoeld in artikel 6, 1° en van de vergunning bedoeld in artikel 6, 2° en de daarin opgenomen voorwaarden;

8° een gedetailleerd plan dat de manier beschrijft waarop de inschrijver gebruik maakt van de best beschikbare technieken en praktijken met het oog op de meest duurzame keuze op vlak van herkomst, samenstelling en recycleerbaarheid van materialen en met het oog op het naleven van de voorwaarden opgelegd in de vergunning bedoeld in artikel 6, 2°, evenals de manier waarop deze duurzame werkmethoden zullen worden toegepast;

9° in een afzonderlijk document: een gedetailleerd burgerparticipatieplan dat de manier beschrijft waarop minimum één procent van de totale investeringskosten van het project wordt opengesteld voor directe burgerparticipatie of indirecte burgerparticipatie, of een combinatie van beide. Dit burgerparticipatieplan geeft duidelijk en onderbouwd weer wat het vooropgestelde doel en de beoogde omvang in percentage is dat de inschrijver inzake burgerparticipatie zal nastreven in het licht van het toekenningscriterium bedoeld in artikel 19, § 2, 2°, en hoe de inschrijver dit doel in de praktijk zal nastreven. Dit burgerparticipatieplan omvat een communicatieplan dat voor burgers op transparante wijze de betrokken risico's en opportuniteiten alsook het toepasselijke wettelijke kader van deze burgerparticipatie beschrijft.

Het communicatieplan bedoeld in het eerste lid, 9° voldoet aan volgende voorwaarden:

a) het wordt in de vorm van één enkel document, bestaande uit twee versies in het Nederlands en het Frans opgesteld;

b) het wordt in beknopte vorm en in begrijpelijke bewoordingen opgesteld. Ingeval van enkel directe of indirecte burgerparticipatie bevat het communicatieplan maximaal 50 A4 bladzijden. Ingeval van een combinatie van directe en indirecte burgerparticipatie bevat het communicatieplan na een algemene inleiding twee onderdelen waarin elke vorm van burgerparticipatie afzonderlijk geduid wordt. In dit geval bedraagt het totale communicatieplan maximaal 80 A4 bladzijden;

c) het wordt zodanig voorgesteld en vormgegeven met gebruik van tekens en leesbare grootte dat het vlot leesbaar is;

d) het geeft aan hoe duidelijke en eerlijke informatie zal worden verstrekt aan burgers over de voorwaarden en de financiële, economische en sociale opbrengsten maar ook de potentiële risico's van het project en de directe of indirecte participatie. Dit omvat mogelijke financiële risico's, zoals rendementsverwachtingen, marktvolatiliteit en projectrisico's, evenals milieu- en sociale risico's, zoals impact op het ecosysteem, de betrokken gemeenschappen en andere belanghebbenden. De risico-informatie moet begrijpelijk en toegankelijk zijn voor de betrokken burgers, en er moet worden gewaarborgd dat ze in staat zijn om geïnformeerde beslissingen te nemen over hun directe of indirecte participatie. Het communicatieplan moet ook aangeven welke maatregelen worden genomen om de risico's te beheersen en te verminderen, en hoe eventuele verliezen worden aangepakt;

e) het voldoet aan de toepasselijke wetgeving inzake bescherming van het privéleven en van persoonsgegevens en geeft duidelijk aan welke gegevens worden verzameld, hoe ze worden gebruikt en met wie ze worden gedeeld;

f) Het voldoet aan de geldende financiële wetgeving, zoals vereist voor het opstellen en publiceren van een prospectus, waarbij alle relevante financiële informatie nauwkeurig en begrijpelijk wordt gepresenteerd, in overeenstemming met de voorschriften en vereisten vastgesteld door de betreffende regelgevende instanties;

g) het voorziet in een klachtenmechanisme dat burgers toelaat om eventuele klachten of zorgen in te dienen met betrekking tot het project en de directe of indirecte burgerparticipatie en legt uit hoe deze klachten zullen worden behandeld en opgelost;

3° une description de la conception de l'installation de production démontrant que les spécifications techniques et fonctionnelles visées à l'article 27, 4° seront respectées et qu'au moins la puissance à installer suivante sera atteinte :

- a) 695 MW pour Princesse Elisabeth I
- b) 1225 MW pour Princesse Elisabeth II et III ;

4° un calendrier au moins mensuel pour la construction, l'exploitation et le démantèlement de l'installation de production, conformément à l'article 39;

5° la période d'engagement concernant les conditions offertes dans la demande, qui ne peut être inférieure à sept mois à compter de l'ouverture des demandes ;

6° une déclaration par laquelle le soumissionnaire confirme qu'il a pris connaissance des exigences technico-financières pour le raccordement au réseau de transport, telles qu'elles figurent dans l'annexe aux documents de concession, et déclare qu'il réalisera le projet conformément à ces exigences ;

7° une déclaration dans laquelle le soumissionnaire confirme qu'il a pris connaissance des conditions d'octroi du permis de câble visé à l'article 6, 1° et du permis visé à l'article 6, 2° et des conditions qui y sont incluses ;

8° un plan détaillé décrivant la manière dont le soumissionnaire utilise les meilleures techniques et pratiques disponibles en vue de faire le choix le plus durable en termes d'origine, de composition et de recyclabilité des matériaux, et afin de respecter les conditions imposées dans l'autorisation visée à l'article 6, 2°, ainsi que la manière dont ces méthodes de travail durables seront appliquées ;

9° dans un document séparé : un plan détaillé de participation citoyenne décrivant la manière dont au moins un pour cent des coûts d'investissement totaux du projet sera ouvert à la participation citoyenne directe ou à la participation citoyenne indirecte, ou à une combinaison des deux. Ce plan de participation citoyenne expose de manière claire et motivée l'objectif proposé et la quantité envisagée en termes de pourcentage que le soumissionnaire poursuivra en matière de participation citoyenne à la lumière du critère d'attribution visé à l'article 19, § 2, 2°, et la manière dont le soumissionnaire poursuivra cet objectif dans la pratique. Ce plan de participation citoyenne comprend un plan de communication qui décrit de manière transparente pour les citoyens les risques et les opportunités en jeu ainsi que le cadre juridique applicable à cette participation citoyenne.

Le plan de communication visé à l'alinéa 1er, 9° répond aux conditions suivantes :

a) il se présente sous la forme d'un document unique, composé de deux versions en néerlandais et en français ;

b) il est rédigé de manière concise et en termes compréhensibles . Dans le cas d'une participation citoyenne directe ou indirecte uniquement, le plan de communication contient un maximum de 50 A4 pages. Dans le cas d'une combinaison de participation citoyenne directe et indirecte, le plan de communication contient, après une introduction générale, deux sections expliquant séparément chaque forme de participation des citoyens. Dans ce cas, le plan de communication total ne doit pas dépasser 80 A4 pages.;

c) il est présenté et conçu en caractères et en taille lisibles afin d'être facilement lisible ;

d) il indique comment une information claire et honnête sera fournie aux citoyens sur les conditions et les avantages financiers, économiques et sociaux, mais aussi sur les risques potentiels du projet et de la participation citoyenne directe ou indirecte. Il s'agit notamment des risques financiers potentiels, tels que les attentes en matière de rendement, la volatilité du marché et les risques liés au projet, ainsi que des risques environnementaux et sociaux, tels que les incidences sur l'écosystème, les communautés concernées et les autres parties prenantes. Les informations sur les risques doivent être compréhensibles et accessibles aux citoyens concernés, et il convient de veiller à ce qu'ils soient en mesure de prendre des décisions éclairées quant à leur participation citoyenne directe ou indirecte. Le plan de communication doit également indiquer les mesures qui seront prises pour contrôler et réduire les risques ainsi que la manière dont les pertes éventuelles seront traitées ;

e) il est conforme à la législation applicable en matière de la protection de la vie privée et de protection des données à caractère personnel, et indique de manière claire quelles données sont collectées, comment elles sont utilisées et avec qui elles sont partagées;

f) Il se conforme à la législation financière applicable, comme l'exigent la préparation et la publication d'un prospectus, en présentant toutes les informations financières pertinentes de manière précise et compréhensible, conformément aux réglementations et aux exigences établies par les autorités réglementaires compétentes ;

g) il prévoit un mécanisme permettant aux citoyens de déposer des plaintes ou de faire part de leurs préoccupations concernant le projet et la participation citoyenne directe ou la participation citoyenne indirecte, et explique la manière dont ces plaintes seront traitées et résolues ;

10° een beschrijving van de technieken en middelen die de inschrijver voor ogen heeft voor de realisatie van de werkzaamheden voor de bouw en de exploitatie van de productie-installatie waarop de aanvraag betrekking heeft, waarbij gebruik wordt gemaakt van de best beschikbare technieken die reeds hun deugdelijkheid hebben bewezen door middel van een typecertificaat of door het gebruik in toepassingen op vergelijkbare schaal als het project en waarbij de impact op het marien milieu zoveel mogelijk wordt beperkt;

11° een beschrijving van de technieken en middelen die de inschrijver voor ogen heeft voor de ontmanteling van de productie-installaties na de stopzetting van de exploitatie, waarbij gebruik wordt gemaakt van de best beschikbare technieken, de impact op het marien milieu zoveel mogelijk beperkt wordt, erosieverschijnselen zoveel mogelijk vermeden worden en maximaal ingezet wordt op hergebruik of recyclage van de onderdelen van de productie-installatie.

12° een becijferd voorstel van een verzekeringsmaatschappij met maatschappelijke zetel in België of in een ander land van de Europese Economische Ruimte of in een ander land voor zover internationale overeenkomsten waardoor België gebonden is vereisen dat inschrijvers uit die landen aan de concurrerende inschrijvingsprocedure kunnen deelnemen, voor de risicodkking op het vlak van de burgerlijke aansprakelijkheid met betrekking tot de productie-installatie die voldoet aan de eisen bedoeld in artikel 58.

Afdeling 2. — Uitsluitingsgronden

Art. 8. § 1. De minister sluit een inschrijver uit van verdere deelname aan de concurrerende inschrijvingsprocedure, in welk stadium van deze procedure ook, wanneer de minister heeft vastgesteld of anderszins ervan op de hoogte is dat deze inschrijver door een rechterlijke beslissing met kracht van gewijsde veroordeeld is voor een van de volgende misdrijven:

1° deelneming aan een criminele organisatie als bedoeld in artikel 324bis van het Strafwetboek of in artikel 2 van Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit;

2° omkoping als bedoeld in artikelen 246 en 250 van het Strafwetboek of in artikel 3 van de Overeenkomst opgesteld op basis van artikel K.3, lid 2, onder c), van het Verdrag betreffende de Europese Unie ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn of in artikel 2.1, van Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privésector;

3° fraude als bedoeld in artikel 1 van de Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, goedgekeurd door de wet van 17 februari 2002;

4° terroristische misdrijven of strafbare feiten in verband met terroristische activiteiten als bedoeld in artikel 137 van het Strafwetboek of in de zin van de artikelen 1, 3 of 14 van Richtlijn (EU) 2017/541 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 inzake terrorismebestrijding;

5° witwassen van geld zoals bedoeld in artikel 2 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten of financiering van terrorisme als bedoeld in artikel 3 van dezelfde wet of in de zin van artikel 1 van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie;

6° kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel als bedoeld in artikel 433quinquies van het Strafwetboek of in de zin van artikel 2 van Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad;

7° tewerkstelling van onderdanen van derde landen die illegaal in het land verblijven in de zin van artikel 35/7 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers of in de zin van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van vreemde arbeiders.

§ 2. De verplichting tot uitsluiting van de inschrijver van deelname aan de concurrerende inschrijvingsprocedure is ook van toepassing wanneer een persoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van de inschrijver of daarin vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid heeft door een rechterlijke beslissing met kracht van gewijsde veroordeeld is voor een van de in de paragraaf 1 vermeldde misdrijven.

10° une description des techniques et des moyens envisagés par le soumissionnaire pour la réalisation des travaux de construction et pour l'exploitation de l'installation de production faisant l'objet de la demande, en utilisant les meilleures techniques disponibles qui ont leurs certifications de type ou qui ont déjà fait leurs preuves dans des applications d'une ampleur similaire à celle du projet et en minimisant l'impact sur le milieu marin;

11° une description des techniques et moyens envisagés par le soumissionnaire pour le démantèlement de l'installation de production à l'issue de la période d'exploitation, en utilisant les meilleures techniques disponibles, en limitant au maximum l'impact sur le milieu marin, en évitant autant que possible les phénomènes d'érosion et en s'efforçant au maximum de réutiliser ou de recycler les composants de l'installation de production.

12° une proposition chiffrée d'une compagnie d'assurance ayant son siège en Belgique ou dans un autre pays de l'Espace économique européen, ou d'un autre pays pour autant que des accords internationaux qui lient la Belgique exigent que des soumissionnaires ressortissants de ces pays puissent participer à la procédure de mise en concurrence, pour la couverture du risque de responsabilité civile relatif à l'installation de production qui répond aux exigences visées à l'article 58.

Section 2. — Motifs d'exclusion

Art. 8. § 1er. Le ministre exclut un soumissionnaire de la participation à la procédure de mise en concurrence, à tout stade de cette procédure, lorsqu'il a établi ou qu'il est informé de quelque autre manière que ce soumissionnaire a été condamné par une décision judiciaire ayant autorité de chose jugée pour l'une des infractions suivantes :

1° participation à une organisation criminelle telle que visée à l'article 324bis du Code pénal ou à l'article 2 de la Décision-cadre 2008/841/JAI du Conseil du 24 octobre 2008 relative à la lutte contre la criminalité organisée ;

2° corruption telle que visée aux articles 246 et 250 du Code pénal ou à l'article 3 de la Convention établie sur la base de l'article K.3 paragraphe 2, point c) du traité sur l'Union européenne relative à la lutte contre la corruption impliquant des fonctionnaires des Communautés européennes ou des fonctionnaires des Etats membres de l'Union européenne ou à l'article 2.1 de la Décision-cadre 2003/568/JAI du Conseil du 22 juillet 2003 relative à la lutte contre la corruption dans le secteur privé ;

3° fraude telle que visée à l'article 1er de la Convention relative à la protection des intérêts financiers des Communautés européennes, approuvée par la loi du 17 février 2002 ;

4° infractions terroristes ou liées à des activités terroristes telles que visées à l'article 137 du Code pénal ou au sens des articles 1er, 3 ou 14 de la Directive (UE) 2017/541 du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2017 relative à la lutte contre le terrorisme ;

5° blanchiment d'argent au sens de l'article 2 de la loi du 18 septembre 2017 relative à la prévention du blanchiment d'argent et du financement du terrorisme et à la limitation de l'utilisation des espèces ou du financement du terrorisme au sens de l'article 3 de la même loi ou au sens de l'article 1er de la Directive (UE) 2015/849 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2015 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment d'argent ou du financement du terrorisme, modifiant le règlement (UE) n° 648/2012 du Parlement européen et du Conseil et abrogeant la directive 2005/60/CE du Parlement européen et du Conseil et la directive 2006/70/CE de la Commission;

6° travail des enfants ou toute autre forme de traite des êtres humains au sens de l'article 433quinquies du Code pénal ou au sens de l'article 2 de la Directive 2011/36/UE du Parlement européen et du Conseil du 5 avril 2011 concernant la prévention de la traite des êtres humains et la lutte contre ce phénomène, ainsi que la protection de ses victimes, et remplaçant la décision-cadre 2002/629/JAI du Conseil ;

7° emploi de ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier au sens de l'article 35/7 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs ou au sens de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers.

§ 2. L'exclusion du soumissionnaire de la participation à la procédure de mise en concurrence s'applique également si une personne qui est membre de l'organe d'administration, de gestion ou de surveillance du soumissionnaire ou qui dispose d'un pouvoir de représentation, de décision ou de contrôle a été condamné par une décision judiciaire ayant autorité de chose jugée pour l'une des infractions visées au paragraphe 1er.

§ 3. De in paragraaf 1 bedoelde uitsluitingsgronden gelden voor een periode van vijf jaar vanaf de datum van de definitieve veroordeling.

§ 4. De inschrijver voegt bij zijn aanvraag het bewijs dat hij en de personen bedoeld in paragraaf 2 geen veroordeling voor de misdrijven zoals bedoeld in paragraaf 1 hebben opgelopen. Dat bewijs kan, onder meer, geleverd worden door middel van het overmaken van een uittreksel uit het strafregister of een evenwaardig document, dat niet meer dan drie maanden voor het indienen van de aanvraag werd uitgereikt door een gerechtelijke of overheidsinstantie van het land van oorsprong of herkomst.

Art. 9. § 1. De minister sluit de inschrijver uit van verdere deelname aan de concurrerende inschrijvingsprocedure, in welk stadium van deze procedure ook, wanneer die heeft vastgesteld of anderszins ervan op de hoogte is dat deze inschrijver:

1° kwalificeert als een onderneming in moeilijkheden zoals bepaald in de "Mededeling van 31 juli 2014 van de Commissie - inzake reddings- en herstructureringssteun aan niet-financiële ondernemingen in moeilijkheden";

2° in staat van faillissement of van vereffening verkeert, zijn werkzaamheden heeft gestaakt, een gerechtelijke reorganisatie ondergaat, of aangifte heeft gedaan van zijn faillissement, voor hem een procedure van vereffening of gerechtelijke reorganisatie aanhangig is, of hij in een vergelijkbare toestand verkeert ingevolge een soortgelijke procedure die bestaat in andere nationale reglementeringen.

§ 2. De inschrijver voegt bij zijn aanvraag het bewijs dat hij zich niet in een van de in paragraaf 1 bedoelde gevallen bevindt. Dat bewijs kan, onder meer, worden geleverd door middel van het overmaken van een recent bewijs van niet-faillissement en een bewijs van inschrijving, of evenwaardige documenten, uitgereikt door een gerechtelijke of overheidsinstantie van het land van oorsprong.

§ 3. De minister kan een inschrijver uitsluiten in geval de aanvraag niet in aanmerking komt voor de overdracht bedoeld in artikel 6, 2° op basis van de informatie bedoeld in artikel 7, eerste lid, 8° en onverminderd artikel 31, § 2.

§ 4. De minister sluit een inschrijver uit in geval de aanvraag niet voldoet aan de voorwaarden bedoeld in artikel 27, 14° en niet in aanmerking komt voor de toekenning van de vergunning bedoeld in artikel 6, 1°.

Art. 10. De minister kan een inschrijver uitsluiten van verdere deelname aan de concurrerende inschrijvingsprocedure, in welk stadium van deze procedure ook, wanneer de minister heeft vastgesteld of anderszins ervan op de hoogte is dat deze inschrijver het voorwerp uitmaakt van een procedure op basis van Europees of nationaal recht waarbij toegekende steun wordt teruggevorderd, op basis van een terugvorderingsbesluit bedoeld in artikel 16, van Verordening (EU) 2015/1589 dat uitstaat ten aanzien van de begunstigde ingevolge een eerder besluit van de Europese Commissie waarin de steun onrechtmatig en met de interne markt onverenigbaar is verklaard.

Art. 11. § 1. De minister sluit de inschrijver uit van verdere deelname aan de concurrerende inschrijvingsprocedure, in welk stadium van deze procedure ook, wanneer de minister heeft vastgesteld of anderszins ervan op de hoogte is dat deze inschrijver niet voldoet aan zijn verplichtingen tot betaling van belastingen of socialezekerheidsbijdragen.

Deze uitsluitingsgrond geldt evenwel niet indien de inschrijver aantoonbaar dat hij:

- a) geen bijdrageverplichting van meer dan 3.000 euro heeft; of
- b) een uitstel van betaling van zijn schuld heeft verkregen en de afbetalingen daarvan strikt in acht neemt.

Als de inschrijver een bijdrageverplichting van meer dan 3.000 euro heeft, toont hij aan, om niet te worden uitgesloten, dat hij een of meer schuldvorderingen heeft bij een aanbestedende dienst of een openbaar bedrijf die zeker, verschuldigd en vrij van enige verplichting jegens derden zijn voor een bedrag dat ten minste gelijk is aan zijn schuld verminderd met 3.000 euro.

§ 2. De minister verifieert de sociale en fiscale toestand van de inschrijvers op basis van de attesten die elektronisch beschikbaar zijn voor deze overheid via de Telemarc-toepassing of via gelijkaardige gratis toegankelijke elektronische toepassingen in andere lidstaten. Deze verificatie gebeurt binnen de twintig dagen na de uiterste datum voor het indienen van de aanvraag.

Indien er geen attest beschikbaar is via een in het eerste lid bedoelde toepassing, voegt de inschrijver een attest bij zijn aanvraag dat niet meer dan drie maanden voor het indienen van de aanvraag werd uitgevaardigd.

§ 3. Les motifs d'exclusion visées au paragraphe 1er s'appliquent pendant une période de cinq ans à compter de la date de la condamnation définitive.

§ 4. Le soumissionnaire joint à sa demande la preuve que lui-même et les personnes visées au paragraphe 2 n'ont pas fait l'objet de condamnation pour les délits visés au paragraphe 1er. Cette preuve peut être apportée, entre autres, par la production d'un extrait du casier judiciaire ou d'un document équivalent délivré par une autorité judiciaire ou administrative du pays d'origine ou de provenance et datant d'au maximum trois mois avant le dépôt de la demande.

Art. 9. § 1er. Le ministre exclut le soumissionnaire de la participation à la procédure de mise en concurrence, à tout stade de cette procédure, lorsqu'il a établi ou qu'il est informé de quelque autre manière que ce soumissionnaire :

1° est une entreprise en difficulté au sens de la « Communication de la Commission du 31 juillet 2014 - Lignes directrices concernant les aides d'État au sauvetage et à la restructuration d'entreprises en difficulté, autres que les établissements financiers » ;

2° est en état de faillite, de liquidation, de cessation d'activités, de réorganisation judiciaire ou a fait l'aveu de sa faillite ou fait l'objet d'une procédure de liquidation ou de réorganisation judiciaire, ou dans toute situation analogue résultant d'une procédure de même nature existant dans d'autres réglementations nationales.

§ 2. Le soumissionnaire joint à sa demande la preuve que lui-même ne se trouve pas dans l'un des cas visés au paragraphe 1er. Cette preuve peut, entre autres, être fournie par la production d'une attestation récente de non faillite et d'un certificat d'enregistrement, ou de documents équivalents, délivrés par une autorité judiciaire ou administrative du pays d'origine.

§ 3. Le ministre peut exclure un soumissionnaire si la demande n'est pas éligible au transfert visé à l'article 6, 2° sur la base des informations visées à l'article 7, alinéa 1er, 8° et sans préjudice de l'article 31, § 2.

§ 4. Le ministre exclut un soumissionnaire si la demande ne remplit pas les conditions visées à l'article 27, 14° et ne remplit pas les conditions pour l'octroi du permis visé à l'article 6, 1°.

Art. 10. Le ministre peut exclure un soumissionnaire de la participation à la procédure de mise en concurrence, à n'importe quel stade de cette procédure, lorsque le ministre a établi ou qu'il est informé de quelque autre manière que ce soumissionnaire fait l'objet d'une procédure en vertu du droit européen ou national impliquant la récupération de l'aide accordée, sur la base d'une décision de récupération visée à l'article 16, du règlement (UE) 2015/1589 qui est en cours à l'encontre du bénéficiaire à la suite d'une décision antérieure de la Commission européenne déclarant l'aide illégale et incompatible avec le marché intérieur.

Art. 11. § 1er. Le ministre exclut le soumissionnaire de la participation à la procédure de mise en concurrence, à n'importe quel stade de cette procédure, lorsque le ministre a établi ou qu'il est informé de quelque autre manière que ce soumissionnaire ne respecte pas ses obligations en matière de paiement d'impôts ou de cotisations de sécurité sociale.

Toutefois, ce motif d'exclusion ne s'applique pas si le soumissionnaire démontre qu'il :

- a) n'a pas d'obligation de contribution supérieure à 3.000 euros ; ou
- b) a obtenu un paiement différé de sa dette et qu'il en respecte strictement les échéances.

Si le soumissionnaire a une obligation de contribution supérieure à 3.000 euros, il doit prouver, pour ne pas être exclu, qu'il dispose vis-à-vis d'un pouvoir adjudicateur ou d'une entreprise publique d'une ou plusieurs créances certaines, exigibles et libres de tout engagement à l'égard de tiers, d'un montant au moins égal à sa dette diminuée de 3.000 euros.

§ 2. Le ministre vérifie le statut social et fiscal des soumissionnaires sur la base des certificats mis à la disposition de cette autorité par voie électronique au moyen de l'application Telemarc ou d'applications électroniques similaires accessibles gratuitement dans d'autres États membres. Cette vérification a lieu dans un délai de vingt jours à compter de la date limite de dépôt des demandes.

Si aucune attestation n'est disponible dans le cadre d'une demande visée à l'alinéa 1er, le soumissionnaire joint à sa demande une attestation délivrée au plus tard trois mois avant l'introduction de la demande.

Indien de minister vaststelt dat de fiscale dan wel sociale schulden het in paragraaf 1, tweede lid, a) bedoelde bedrag overschrijdt en er geen uitstel van betaling is verleend, vraagt de Algemene Directie Energie de inschrijver of hij zich in het geval van paragraaf 1, derde lid, bevindt.

§ 3. Indien de minister vaststelt dat de inschrijver niet aan deze vereisten met betrekking tot zijn belastingen en socialezekerheidsverplichtingen voldoet, dan zal de minister de inschrijver hiervan in kennis stellen. Vanaf de dag volgend op deze mededeling beschikt de inschrijver over vijf werkdagen om bewijs van zijn regularisatie te leveren. Deze regularisatie kan slechts eenmaal worden gebruikt.

Art. 12. Als een van de documenten of getuigschriften, vermeld in artikel 8, paragraaf 4 of artikel 9, paragraaf 2, niet wordt uitgereikt in het land in kwestie, kan het worden vervangen door een verklaring onder ede of een plechtige verklaring van de betrokkene voor een gerechtelijke of overheidsinstantie, voor een notaris of voor een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst.

Art. 13. § 1. De minister kan, in elk stadium van de concurrerende inschrijvingsprocedure, een inschrijver van deelname aan deze procedure uitsluiten in de volgende gevallen:

1° wanneer de minister over voldoende plausibele aanwijzingen beschikt om te besluiten dat de inschrijver handelingen zou hebben gesteld, overeenkomsten zou hebben gesloten of afspraken zou hebben gemaakt om de normale mededingingsvoorwaarden te vertekenen;

2° wanneer de minister met elk passend middel kan aantonen dat de inschrijver de toepasselijke verplichtingen op het gebied van het milieu-, sociaal en arbeidsrecht uit hoofde van het recht van de Europese Unie, het nationaal recht, de collectieve arbeidsovereenkomsten of de bepalingen van internationaal milieu-, sociaal en arbeidsrecht vermeld in bijlage IV van de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten of in bijlage X van Richtlijn 2014/24/EU betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten heeft geschonden;

3° wanneer de minister met elk passend middel kan aantonen dat de inschrijver een ernstige beroepsfout heeft begaan, waardoor zijn integriteit in twijfel kan worden getrokken;

4° wanneer zich wegens de eerdere betrokkenheid van een inschrijver of een met een inschrijver verbonden onderneming bij de voorbereiding van de concurrerende inschrijvingsprocedure een vertekening van de mededinging heeft voorgedaan die niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden verholpen;

5° wanneer de inschrijver of een met een inschrijver verbonden onderneming blijkt heeft gegeven van aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen bij de uitvoering van een wezenlijke verplichting tijdens een eerdere concessie in de zin van de wet van 17 juni 2016 betreffende de concessieovereenkomsten, een eerdere overeenkomst met een aanbesteder in de zin van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten of een eerdere domeinconcessie in de zin van de wet, en dit geleid heeft tot de stopzetting van de concessie, de overheidsopdracht of de domeinconcessie, schadevergoedingen, het nemen van ambtshalve maatregelen of andere vergelijkbare sancties;

6° wanneer de inschrijver zich schuldig heeft gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van informatie die nodig is voor de controle op het ontbreken van uitsluitingsgronden of de naleving van de ontvankelijkheids- of selectiecriteria, die informatie heeft achtergehouden, of niet in staat is de vereiste bewijsstukken voor te leggen;

7° wanneer de inschrijver of een met een inschrijver verbonden onderneming heeft getracht om het besluitvormingsproces van de minister of de concessieverlenende overheid onrechtmatig te beïnvloeden, om vertrouwelijke informatie te verkrijgen die hem onrechtmatige voordelen in de concurrerende inschrijvingsprocedure kan bezorgen, of opzettelijk of door nalatigheid misleidende informatie heeft verstrekt die een belangrijke invloed kan hebben op beslissingen inzake uitsluiting, selectie of gunning;

8° wanneer de minister over voldoende plausibele aanwijzingen beschikt om te besluiten dat de deelname van een inschrijver gevolgen kan hebben voor de openbare orde of de nationale veiligheid, onder meer door de aantasting van de bescherming van kritieke infrastructuren, de continuïteit van vitale processen, de integriteit van gevoelige kennis of de strategische onafhankelijkheid van de federale overheid.

§ 2. De in paragraaf 1 vermelde uitsluitingsgronden van deelname gelden slechts voor een periode van drie jaar vanaf de datum van de betrokken gebeurtenis.

Indien de gedraging die valt onder de in paragraaf 1, 2°, 3°, 4°, 6° of 7°, bedoelde uitsluitingsgrond echter werd bestraft door middel van een besluit van een bevoegde administratieve of gerechtelijke autoriteit houdende vaststelling van een inbreuk op een rechtsregel, in het kader van een door het Unierecht of het nationale recht geregelde procedure, wordt de termijn van drie jaar zoals bedoeld in het eerste lid berekend

Si le ministre constate que les dettes fiscales ou sociales dépassent le montant visé au paragraphe 1, alinéa 2 a), et qu'aucun paiement différé n'a été accordé, la Direction générale de l'Énergie demande au soumissionnaire s'il se trouve dans le cas du paragraphe 1, alinéa 3.

§ 3. Si le ministre constate que le soumissionnaire ne satisfait pas à ces exigences en ce qui concerne ses obligations fiscales et sociales, le ministre le notifie au soumissionnaire. À compter du jour suivant cette notification, le soumissionnaire dispose de cinq jours ouvrables pour apporter la preuve de sa régularisation. Cette régularisation ne peut être utilisée qu'une seule fois.

Art. 12. Si l'un des documents ou certificats visés à l'article 8, paragraphe 4, ou à l'article 9, paragraphe 2, n'est pas délivré dans le pays en question, il peut être remplacé par une déclaration sous serment ou solennelle faite par l'intéressé devant une autorité judiciaire ou publique, un notaire ou un organisme professionnel compétent du pays d'origine ou de provenance.

Art. 13. § 1er. Le ministre peut, à tout moment de la procédure de mise en concurrence, exclure un soumissionnaire de la participation à cette procédure dans les cas suivants :

1° lorsque le ministre dispose de suffisamment de preuves plausibles pour conclure que le soumissionnaire a pris des mesures, conclu des accords ou pris des dispositions pour fausser les conditions normales de la concurrence ;

2° lorsque le ministre peut prouver par tout moyen approprié que le soumissionnaire a méconnu les obligations applicables en matière de droit environnemental, social et du travail conformément au droit de l'Union européenne, au droit national, des conventions collectives de travail ou des dispositions du droit international environnemental, social et du travail énumérées à l'annexe IV de la loi du 17 juin 2016 relative aux contrats de concession ou à l'annexe X de la directive 2014/24/UE sur la passation des marchés publics ;

3° lorsque le ministre peut prouver par tout moyen approprié que le soumissionnaire a commis une faute professionnelle grave qui remet en cause son intégrité ;

4° lorsque, en raison de l'implication antérieure d'un soumissionnaire ou d'une société liée à un soumissionnaire dans la préparation de la procédure de mise en concurrence, une distorsion de concurrence s'est produite à laquelle il ne peut être remédié par des mesures de moindre importance ;

5° lorsque le soumissionnaire ou une société liée à un soumissionnaire a fait preuve de manquements importants ou persistants dans l'exécution d'une obligation substantielle lors d'une précédente concession au sens de la loi du 17 juin 2016 relative aux contrats de concession, d'un précédent accord avec un pouvoir adjudicateur au sens de la loi du 17 juin 2016 relative aux marchés publics ou d'une précédente concession domaniale au sens de la loi, ayant entraîné soit la résiliation de la concession, du marché public ou de la concession domaniale, soit des dommages-intérêts, soit la prise de mesures d'office ou d'autres sanctions analogues ;

6° lorsque le soumissionnaire s'est rendu coupable de fausses déclarations en fournissant des informations nécessaires pour vérifier l'absence de motifs d'exclusion ou le respect des critères d'éligibilité ou de sélection, a dissimulé des informations ou n'a pas été en mesure de fournir les pièces justificatives requises ;

7° lorsque le soumissionnaire ou une société liée à un soumissionnaire a tenté d'influencer indûment le processus décisionnel du ministre ou de l'autorité concédante, d'obtenir des informations confidentielles susceptibles de lui conférer des avantages indus dans la procédure de mise en concurrence, ou a fourni sciemment ou par négligence des informations trompeuses susceptibles d'influencer de manière significative les décisions d'exclusion, de sélection ou d'attribution ;

8° lorsque le ministre dispose d'indices suffisamment plausibles pour conclure que la participation d'un soumissionnaire peut avoir des incidences sur l'ordre public ou la sécurité nationale, y compris en affectant la protection des infrastructures critiques, la continuité des processus vitaux, l'intégrité des connaissances sensibles ou l'indépendance stratégique du gouvernement fédéral.

§ 2. Les motifs d'exclusions visés au paragraphe 1er ne s'appliquent que pour une période de trois ans à compter de la date de l'événement concerné.

Toutefois, si le comportement relevant du motif d'exclusion visé au paragraphe 1er 2°, 3°, 4°, 6° ou 7°, a été sanctionné par une décision d'une autorité administrative ou judiciaire compétente constatant une violation d'une règle de droit, dans le cadre d'une procédure régie par le droit de l'Union ou le droit national, la période de trois ans visée au premier alinéa est calculée à partir de la date de cette décision.

vanaf de datum van dit besluit. De minister kan echter een beslissing tot uitsluiting nemen voorafgaand aan de beslissing van de bevoegde autoriteit, voor zover alle voorwaarden daartoe vervuld zijn, met inbegrip van de voorwaarde omtrent de berekening van de in het eerste lid bedoelde termijn van drie jaar.

Art. 14. Indien de inschrijver een samenwerkingsverband is, zijn de in deze afdeling bepaalde uitsluitingsgronden van toepassing op elke deelnemer aan het samenwerkingsverband.

Afdeling 3. — Organisatorische en professionele capaciteit

Art. 15. De inschrijver voegt de volgende documenten bij zijn aanvraag:

1° een organigram van de organisatorische structuur die inschrijver voorstelt voor de uitvoering en uitbating van het project, met een beschrijving van de voorhanden profielen en aanduiding van de personeelsbezetting;

2° een schematische voorstelling van de financiële structuur van de inschrijver, met inbegrip van een diagram van de aandeelhouders en een detaillering van de verdeling van het aandeelhouderschap, een kopie van het aandeelhoudersregister, een uittreksel uit het UBO-register gecreëerd op grond van artikel 73 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, alsook een duidelijke beschrijving van hoe directe burgerparticipatie en/of indirecte burgerparticipatie in deze financiële structuur zal geïncorporeerd worden;

3° een beschrijving van een veiligheidsbeheersysteem en een handleiding voor de toepassing ervan voor de volledige levensduur van de installatie met als doel: de vrijwaring van de integriteit van de betrokken installaties, de openbare veiligheid, de bescherming van het milieu en het invoeren van een beleid om incidenten te voorkomen. Het veiligheidsbeheersysteem omvat:

a) de rol, de verantwoordelijkheden en de opleiding van het personeel;

b) de procedures voor identificatie en evaluatie van de risico's van de incidenten die zich kunnen voordoen in elke fase van het bestaan van de installaties;

c) de procedures en instructies die werden uitgewerkt om bij te dragen tot het beheersen van de exploitatie van de installaties;

d) de procedures voor het beheer van wijzigingen aan te brengen aan de bestaande installaties;

e) de noodplannen;

f) de procedures om incidenten te voorkomen en te analyseren alsook om de opvolging van de corrigerende acties te verzekeren.

Afdeling 4. — Technische capaciteit

Art. 16. § 1. De inschrijver voegt bij zijn aanvraag een projectportfolio met een referentie met betrekking tot één project van windturbines op zee dat een productie-installatie voor een totaal geïnstalleerd vermogen van minstens 300 MW als voorwerp heeft of referenties met betrekking tot twee projecten van windturbines op zee die samen een productie-installatie voor een totaal geïnstalleerd vermogen van minstens 300 MW als voorwerp hebben, waarbij voornoemde projecten werden gerealiseerd in de Europese Economische Ruimte of het Verenigd Koninkrijk en waarvan de eerste productie-eenheid sinds minstens achttien maanden in dienst gesteld is. Voornoemde referenties bevatten een waarheidsgetrouwe projectbeschrijving die ervan doet blijken dat de inschrijver een actieve rol in het projectbeheer heeft vervuld en zijn rol dus niet beperkt bleef tot een zuivere financiële deelname. Indien de inschrijver het (de) project(en) die als referentie gebruikt worden samen met anderen heeft gerealiseerd, wordt het geïnstalleerd vermogen van dit (deze) project(en) bepaald op basis van het percentage aandeel op het moment van financial close van de inschrijver in het eigenaarschap van het (de) in dienst gestelde project(en).

Indien de inschrijver een samenwerkingsverband is, hebben de deelnemers aan dat samenwerkingsverband die de in het eerste lid bedoelde referentie kunnen voorleggen samen een aandeel van minstens vijftienvijftig procent in het samenwerkingsverband en tonen zij bovendien aan dat zij een actieve rol zullen vervullen in het projectbeheer met betrekking tot het project waarvoor het samenwerkingsverband een aanvraag indient.

§ 2. Om aan de minimumdrempel van 300 MW uit de paragraaf 1 te voldoen, kan de inschrijver beroep doen op een derde als hij voor elke derde op wie hij beroep wil doen voor het ontwerp, de aankoop, de bouw, de indienststelling of de exploitatie van een productie-installatie,

Toutefois, le ministre peut prendre une décision d'exclusion avant la décision de l'autorité compétente, pour autant que toutes les conditions à cet effet soient remplies, y compris la condition relative au calcul de la période de trois ans visée au premier alinéa.

Art. 14. Si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, les motifs d'exclusion énoncés dans la présente section s'appliquent à chaque membre du regroupement d'entreprises.

Section 3. — Capacité organisationnelle et professionnelle

Art. 15. Le soumissionnaire joint à sa demande les documents suivants :

1° un organigramme de la structure organisationnelle proposée par le soumissionnaire pour la mise en œuvre et l'exploitation du projet, avec une description des profils disponibles et une indication de la dotation en personnel;

2° une présentation schématique de la structure financière du soumissionnaire, incluant un diagramme des actionnaires et un aperçu de la répartition de l'actionnariat, un extrait du registre UBO créé en vertu de l'article 73 de la loi de 18 septembre 2017 relative à la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme et à la limitation de l'utilisation des espèces, ainsi qu'une description claire de la manière dont la participation citoyenne directe et/ou la participation citoyenne indirecte sera incorporée dans cette structure financière ;

3° une description d'un système de gestion de la sécurité et un guide pour son application pendant toute la durée de vie de l'installation dans le but de : sauvegarder l'intégrité des installations concernées, la sécurité publique, protéger l'environnement et mettre en œuvre une politique de prévention des incidents. Le système de gestion de la sécurité comprend :

a) les rôles, les responsabilités et la formation du personnel ;

b) les procédures d'identification et d'évaluation des risques d'incidents susceptibles de se produire à chaque étape de l'existence des installations ;

c) les procédures et instructions élaborées pour contribuer à la maîtrise de l'exploitation des installations ;

d) les procédures de gestion des modifications à apporter aux installations existantes ;

e) les plans d'urgence ;

f) les procédures de prévention et d'analyse des incidents et de suivi des actions correctives.

Section 4. — Capacité technique

Art. 16. § 1er. Le soumissionnaire joint à sa demande un portefeuille de projets avec une référence à un projet d'éoliennes en mer ayant pour objet une centrale de production d'une capacité totale installée d'au moins 300 MW ou des références à deux projets d'éoliennes en mer ayant ensemble pour objet une centrale de production d'une capacité totale installée d'au moins 300 MW, lorsque les projets précités ont été réalisés dans l'Espace économique européen ou au Royaume-Uni, et dont la première unité de production est mise en service depuis au moins dix-huit mois. Les références précitées contiennent une description réelle du projet qui démontre que le soumissionnaire a joué un rôle actif dans la gestion de projet et ne s'est donc pas limité à une participation purement financière. Lorsque le soumissionnaire a réalisé le(s) projet(s) utilisé(s) comme référence(s) avec d'autres, la puissance installée de ce (ces) projet(s) est déterminée sur la base du pourcentage de participation du soumissionnaire dans la propriété de ce(s) projet(s) au moment du financial close.

Si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, les membres de ce regroupement d'entreprises qui sont en mesure de soumettre la référence visée au premier alinéa détiennent ensemble une part d'au moins vingt-cinq pour cent dans le regroupement et démontrent qu'ils auront un rôle actif dans la gestion du projet pour lequel le regroupement introduit une demande.

§ 2. Pour atteindre le seuil minimal de 300 MW du paragraphe 1er, le soumissionnaire peut faire appel à un tiers si, pour chaque tiers auquel il entend faire appel pour la conception, l'achat, la construction, la mise en service ou l'exploitation d'une installation de production, il ajoute au

minstens één referentie toevoegt van een projectportfolio van productie-eenheden van vergelijkbare omvang waaraan deze derde een gelijkaardige bijdrage heeft geleverd als voor het project beoogd wordt, alsook een door deze derde, onderaannemer, ondertekende verbintenisbrief tot terbeschikkingstelling van middelen in het kader van de realisatie van het betreffende project.

Afdeling 5. — Financiële capaciteit

Art. 17. § 1. De inschrijver voegt de volgende documenten bij zijn aanvraag:

1° een financieringsplan van maximaal vijftien pagina's die de robuustheid van de financiering aantoont met een gedetailleerde beschrijving van de wijze waarop het project zal worden gefinancierd, inclusief de beoogde financiers en het beoogde aandeel dat zij zouden dragen, waaruit blijkt dat het eigen vermogen van de inschrijver of, indien de inschrijver een samenwerkingsverband is, de som van de eigen vermogens van de deelnemers aan het samenwerkingsverband, bij de financial close minstens twintig procent zal bedragen van de totale investeringskosten van het project;

2° de jaarrekeningen met betrekking tot de drie meest recente boekjaren van de inschrijver of, indien de inschrijver een samenwerkingsverband is, van alle deelnemers aan het samenwerkingsverband;

3° een verklaring waaruit blijkt dat de inschrijver, desgevallend samen met haar aandeelhouders en/of verbonden ondernemingen zoals bedoeld in artikel 1:20 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, op het einde van het boekjaar vóór het jaar waarin de aanvraag wordt ingediend activa bezit ten belope van ten minste 75 miljoen euro voor Prinses Elisabeth I en ten minste 150 miljoen euro voor Prinses Elisabeth II en III. In het geval dat de inschrijver een samenwerkingsverband is, wordt uit de verklaring dat minstens een lid minimum een aandeel van 10 % van de gezamenlijke activa vertegenwoordigt en dat de gezamenlijke activa van de deelnemers die elk minstens een aandeel van tien procent vertegenwoordigen in het samenwerkingsverband deze drempels bereiken. Het aandeel dat wordt aangehouden via burgerparticipatie, wordt niet in aanmerking genomen bij de beoordeling van voornoemde drempels;

4° het bewijs dat een financiële garantie voor de daadwerkelijke en tijdige realisatie van het project werd verstrekt ten belope van 70 miljoen euro voor Prinses Elisabeth I en ten belope van 140 miljoen euro voor Prinses Elisabeth II en III;

5° een realistisch zakelijk plan voor de bouw, tijdige indienststelling van de laatste productie-eenheid van de productie-installatie en uitbating van de productie-installaties, dat een inschatting van de kosten en opbrengsten bevat evenals de voornaamste assumpties van deze inschatting met inbegrip van een prognose van de opbrengst.

§ 2. De jaarrekeningen bedoeld in paragraaf 1 zijn gecertificeerd door een commissaris of voor authenticatie afgetekend door een externe boekhouder. Indien de jaarrekening niet gecertificeerd is door een commissaris of niet opgesteld werd door een externe accountant/boekhouder (zoals vermeld op de eerste pagina's van de neergelegde jaarrekening) dan wordt ofwel een geauthenticeerde getekende jaarrekening door een externe boekhouder voorgelegd of een verklaring op eer door de raad van bestuur die het getrouwe beeld van deze jaarrekening verklaart. Voor de organisaties die niet gehouden zijn tot de publicatie van hun jaarrekening of voor buitenlandse organisaties worden overgemaakt: financiële staten (omvattende een balans en resultatenrekening) geattesteerd door de commissaris of afgetekend voor authenticatie door een externe accountant.

Indien een verkort schema van de jaarrekeningen wordt gepubliceerd: opgave van de gerealiseerde omzet.

De overige documenten bedoeld in paragraaf 1 worden voor echt verklaard door een Belgische bedrijfsrevisor of voor authenticatie afgetekend door een externe accountant. Indien de documenten niet gecertificeerd zijn door een Belgische bedrijfsauditor of niet opgesteld werd door een externe boekhouder dan wordt een verklaring op eer door de raad van bestuur overgemaakt die het getrouwe beeld van deze documenten verklaart.

De financiële garantie bedoeld in paragraaf 1, onder 4° kan verstrekt worden middels een bankgarantie of middels een waarborg in de vorm van een geldsom.

Indien de financiële garantie verstrekt wordt door middel van een bankgarantie, dan is die bankgarantie onherroepelijk, onvoorwaardelijk en opvraagbaar op het eerste verzoek. De bankgarantie wordt uitgegeven door een financiële instelling die minstens een langetermijn kredietrating "A" heeft bij één van de kredietratingbureaus Moody's, Fitch en Standard & Poor's en die blijvend gevestigd is in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (via haar hoofdkantoor of via een filiaal).

moins une référence d'un portefeuille des unités de production de taille similaire auxquels ce tiers a apporté une contribution similaire que celle prévue pour le projet, ainsi qu'une lettre d'engagement signée par ce tiers sous-traitant de mettre des moyens à disposition dans le cadre de la réalisation du projet concerné.

Section 5. — Capacité financière

Art. 17. § 1er. Le soumissionnaire joint à sa demande les documents suivants :

1° un plan de financement de quinze pages maximum qui montre la robustesse de la financement en détaillant le mode de financement du projet, comprenant les investisseurs prévus et la part envisagée de leur contribution, démontrant que les fonds propres du soumissionnaire ou, si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, la somme des fonds propres des membres d'un regroupement d'entreprises, s'élèvera à minimum vingt pour cent du coût total de l'investissement du projet au moment du financial close;

2° les comptes annuels relatifs aux trois derniers exercices du soumissionnaire ou, si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, de tous les membres du regroupement d'entreprises ;

3° une déclaration selon laquelle, à la fin de l'exercice précédant l'année de présentation de la demande, le soumissionnaire, le cas échéant avec ses actionnaires et/ou ses sociétés liées au sens de l'article 1 :20 du Code des sociétés et des associations, détient des actifs d'une valeur d'au moins 75 millions d'euros si la demande vise Princesse Elisabeth I et d'au moins 150 millions d'euros si la demande vise Princesse Elisabeth II et III. Dans le cas où le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises, la déclaration doit démontrer qu'un membre au moins représente une part d'au moins 10 % des actifs communs et que les actifs communs des membres qui représentent chacun une part d'au moins dix pour cent dans le regroupement d'entreprises atteignent ces seuils. La part détenue par les citoyens n'est pas prise en compte dans l'évaluation des seuils susmentionnés ;

4° la preuve qu'une garantie financière pour la réalisation effective et dans les délais du projet a été fournie pour un montant de 70 millions d'euros pour Princesse Elisabeth I et de 140 millions d'euros pour Princesse Elisabeth II et III ;

5° un plan d'entreprise réaliste pour la construction, la mise en service ponctuel de l'unité de production de l'installation de production et l'exploitation de l'installation de production, qui comprend une estimation des coûts et des recettes ainsi que les principales hypothèses de cette estimation, y compris une prévision du rendement.

§ 2. Les comptes annuels visés au paragraphe 1er sont certifiés par un commissaire aux comptes ou signés pour authentification par un comptable externe. Si les comptes annuels ne sont pas certifiés par un commissaire aux comptes ou n'ont pas été préparés par un comptable externe (comme indiqué sur les premières pages des états financiers déposés), des états financiers authentifiés et signés par un comptable externe ou une déclaration sur l'honneur du conseil d'administration certifiant l'exactitude et la sincérité de ces comptes annuels sont présentés. Pour les organisations qui ne sont pas tenues de publier leurs comptes annuels ou pour les organisations étrangères, des états financiers (comprenant un bilan et un compte de résultat) attestés par le commissaire aux comptes ou signés pour authentification par un comptable externe sont présentés.

En cas de publication d'un schéma abrégé des comptes annuels : déclaration du chiffre d'affaires réalisé.

Les autres documents visés au paragraphe 1er sont certifiés par un réviseur d'entreprises belge ou visés pour authentification par un comptable externe. Si les documents n'ont pas été certifiés par un réviseur d'entreprises belge ou n'ont pas été établis par un expert-comptable externe, une déclaration sur l'honneur est soumise par le conseil d'administration certifiant l'image fidèle de ces documents.

La garantie financière visée au paragraphe 1er, point 4°, peut être apportée au moyen d'une garantie bancaire ou d'une garantie sous forme de somme d'argent.

Si la garantie financière est délivrée au moyen d'une garantie bancaire, celle-ci doit être irrévocable, inconditionnelle et exigible à première demande. La garantie bancaire est délivrée par une institution financière qui a au moins une notation de crédit sur le long terme « A » chez une des agences de notation de crédit Moody's, Fitch et Standard & Poor's et qui est établie de manière permanente dans un État membre de l'Espace économique européen (par son siège social ou par une filiale).

Indien de financiële garantie wordt verstrekt middels een waarborg in de vorm van een geldsom, gebeurt dit door storting van het bedrag op de rekening van de Deposito- en Consignatiekas of van een openbare instelling die een functie vervult die gelijkaardig is met die van genoemde Kas.

HOOFDSTUK 2. — Toekenningscriteria

Art. 18. Alleen volledige en ontvankelijke aanvragen worden getoetst aan de toekenningscriteria in dit hoofdstuk en op grond daarvan gerangschikt.

In geval meerdere regelmatige en ontvankelijke aanvragen op grond van de toekenningscriteria even hoog worden gerangschikt, gebeurt de toekenning overeenkomstig de criteria vastgelegd in artikel 32, derde lid.

Art. 19. § 1. Elke aanvraag wordt beoordeeld op 100,000 punten

§ 2. De aanvraag wordt getoetst aan de volgende toekenningscriteria:

1° voor 90,000 punten, de hoogte van de strike price;

2° voor 10,000 punten, de mate van burgerparticipatie.

§ 3. De aldus vastgestelde punten worden afgerond op de hogere of lagere tweede decimaal naargelang het cijfer van de derde decimaal al dan niet 5 bereikt.

Art. 20. Voor de toepassing van het toekenningscriterium met betrekking tot de strike price bedoeld in artikel 19, § 2, 1°, worden de aanvragen gerangschikt van de aanvraag met de laagste strike price tot de aanvraag met de hoogste strike price.

De aanvraag met de laagste strike price krijgt de maximumscore van 90,000 punten. De volgende aanvragen krijgen een aantal punten in evenredige verhouding van de in de betrokken aanvraag opgegeven strike price tot de laagste strike price, waarbij een afwijking van 8% ten opzichte van de laagste strike price gelijkgesteld wordt aan een verschil van 10,000 punten. Hierbij wordt geen rekening gehouden met een eventueel gebruik door de inschrijver van de mogelijkheid geboden door artikel 47.

Art. 21. § 1. In het kader van het toekenningscriterium met betrekking tot de burgerparticipatie bedoeld in artikel 19, § 2, 2°, kunnen inschrijvers tot 10 punten verdienen indien zij het aandeel burgerparticipatie verhogen tot meer dan het minimum van één procent van de totale investeringskosten van het project bedoeld in artikel 7, 9° waarbij:

a) tot 3 punten verkregen kunnen worden voor burgerparticipatie ongeacht of het indirecte burgerparticipatie of directe burgerparticipatie is. Deze punten worden berekend als volgt:

Bijkomend procent burgerparticipatie boven op de één procent bedoeld in artikel 7,9°	Punten	Pourcentage de participation citoyenne en plus d'un pour cent visé à l'article 7,9°	Points
≥ 1%	1	≥ 1%	1
≥ 2%	2	≥ 2%	2
≥ 3%	3	≥ 3%	3

b) tot 4 bijkomende punten verkregen kunnen worden voor directe burgerparticipatie. Deze punten worden berekend als volgt:

Procent directe burgerparticipatie	Punten	Pourcentage de participation citoyenne directe	Points
≥ 0.5%	1	≥ 0.5%	1
≥ 1%	3	≥ 1%	3
≥ 2%	4	≥ 2%	4

c) tot 3 punten verkregen kunnen worden voor inspanningen inzake participatie, sensibilisering en actieve betrokkenheid van de burgers, opgenomen in het in artikel 7, 9° bedoelde burgerparticipatieplan, op de wijze nader bepaald in paragraaf 2.

Het finale resultaat is de som van de stappen a), b) en c).

Het in het eerste lid vermelde minimumpercentage mag geen deel uitmaken van de onder a) vermelde percentages burgerparticipatie, maar wel van de onder b) vermelde percentages directe burgerparticipatie.

Si la garantie financière est délivrée au moyen d'une garantie sous forme de somme d'argent, celle-ci est déposée sur le compte de la Caisse des Dépôts et Consignations ou d'une institution publique exerçant une fonction équivalente à celle de ladite caisse.

CHAPITRE 2. — Critères d'attribution

Art. 18. Seules les demandes complètes et recevables seront évaluées au regard des critères d'attribution énoncés dans le présent chapitre et classées en conséquence.

Si plusieurs demandes régulières et recevables sont classées à égalité sur la base des critères d'attribution, l'attribution se fait selon les critères définis à l'article 32, alinéa 3.

Art. 19. § 1er. Chaque demande est évaluée sur 100,000 points.

§ 2. La demande sera évaluée en fonction des critères d'attribution suivants :

1° pour 90,000 points, le montant du strike price;

2° pour 10,000 points, le degré de participation citoyenne.

§ 3. Les points ainsi déterminés sont arrondis à la deuxième décimale supérieure ou inférieure, selon que le chiffre de la troisième décimale atteint ou non 5

Art. 20. Pour l'application du critère d'attribution relatif au strike price prévu à l'article 19, § 2, 1°, les demandes sont classées de la demande ayant le strike price le plus bas à la demande ayant le strike price le plus élevé.

La demande dont le strike price est le plus bas reçoit un score maximum de 90,000 points. Les demandes suivantes reçoivent un nombre de points proportionnel au strike price spécifié dans la demande concernée par rapport au strike price le plus bas, où un écart de 8% par rapport au strike price le plus bas équivaut à une différence de 10,000 points. Il n'est pas tenu compte d'une éventuelle utilisation par le soumissionnaire de la possibilité offerte par l'article 47.

Art. 21. § 1er. Dans le cadre du critère d'attribution relatif à la participation citoyenne visé à l'article 19, § 2, 2°, les soumissionnaires peuvent obtenir jusqu'à 10 points s'ils augmentent la part de la participation citoyenne au-delà du minimum d'un pour cent du coût d'investissement total du projet visé à l'article 7, 9°, selon les modalités suivantes :

a) jusqu'à 3 points peuvent être obtenus pour la participation citoyenne qu'il s'agisse d'une participation citoyenne indirecte ou directe. Ces points sont calculés dans un premier temps comme suit:

b) jusqu'à 4 points additionnels peuvent être obtenus pour la participation citoyenne directe. Ces points sont calculés comme suit:

c) jusqu'à 3 points peuvent être obtenus pour les efforts de participation, de sensibilisation et d'implication active des citoyens inclus dans le plan de participation citoyenne visé à l'article 7, 9°, de la manière précisée au paragraphe 2.

Le résultat final est la somme des étapes (a), (b) et (c).

Le pourcentage minimal visé au premier alinéa ne peut pas faire partie des pourcentages de participation citoyenne visés au point a), mais peut faire partie des pourcentages de participation citoyenne directe visés au point b).

De in het eerste lid vermelde percentages voor burgerparticipatie worden bepaald volgens een breuk waarbij de teller bestaat uit de verzamelde gelden inclusief het aankoopbedrag van de aandelen en de noemer bestaat uit de investeringskosten van het project op het moment van de financial close.

§ 2. Het gedetailleerd burgerparticipatieplan bedoeld in artikel 7, 9° zet uiteen hoe de inschrijver de verhoogde burgerparticipatie beoogt te bereiken.

Het burgerparticipatieplan zal worden beoordeeld op basis van volgende parameters en dit op gelijke basis :

1° de mate van transparantie: Het burgerparticipatieplan is transparant en verstrekt duidelijke informatie aan de burgers over het project en de mogelijkheden voor directe of indirecte participatie. Het beschrijft de bronnen van informatie, de betrokken partijen en de besluitvormingsprocessen. Meer in het bijzonder zal het burgerparticipatieplan in deze gelijk beoordeeld worden op volgende punten:

a) de mate waarin het project bijdraagt aan de creatie van een draagvlak voor de energietransitie, de noodzakelijke investeringen in hernieuwbare elektriciteitsproductie, in energiebesparingen en aan de flexibiliteit die het toekomstige energiesysteem vereist;

b) de mate van transparantie met betrekking tot de gepresenteerde opportuniteiten en de identificatie en communicatie van potentiële risico's die gepaard gaan met de voorgestelde vormen van burgerparticipatie, waardoor een grondig begrip ontstaat van zowel de voordelen als de mogelijke uitdagingen voor de betrokken burgers;

2° de mate van toegankelijkheid: Het plan zorgt ervoor dat de communicatiekanalen en -middelen toegankelijk zijn voor alle betrokken burgers.

Dit kan onder andere betekenen dat informatie beschikbaar wordt gesteld in meerdere talen, dat er alternatieve formats worden aangeboden voor mensen met visuele of auditieve beperkingen, en dat er rekening wordt gehouden met digitale inclusie;

3° de mate van participatie: het burgerparticipatieplan biedt burgers de mogelijkheid om zoveel mogelijk deel te nemen aan het besluitvormingsproces en hun standpunten kenbaar te maken. Het zet duidelijk uiteen hoe met die standpunten en de inspraak rekening gehouden wordt. Het bevat mechanismen voor het verzamelen van feedback, zoals openbare consultaties, informatiesessies of inspraakprocedures. Het bevat duidelijke regels over hoe het besluitvormingsproces zal verlopen. Het geeft aan hoe bij directe burgerparticipatie de democratische controle en de autonomie wordt verzekerd en hoe de burgers betrokken zijn bij de uitoefening van het eigendomsrecht.

§ 3. Directe burgerparticipatie in de zin van bovenstaande paragrafen voldoet aan elk van de volgende voorwaarden:

a) open en vrijwillige deelname: de directe burgerparticipatie is gebaseerd op vrijwilligheid. Ze is open voor alle burgers die hierbij een verantwoordelijkheid willen opnemen, zonder enige discriminatie op basis van gender, sociale afkomst, ras, politieke voorkeur of religie. Ze dient zoveel als mogelijk burgers of eindgebruikers te laten participeren in de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, via lage instapkosten en beperkte bijdragen per persoon. De participatie wordt niet beschouwd als een beleggingsproduct, maar als een economische deelname in een dienstverlening en de deelname van de burgers kan niet hun belangrijkste commerciële of professionele activiteit vormen;

b) democratische controle en eigenaarschap: bij de directe burgerparticipatie zijn het de participerende burgers die de controle hebben (zeggenschap in rechten en feiten) over het gedeelte dat via directe burgerparticipatie gerealiseerd wordt en de productie die dit oplevert;

c) draagvlakcreatie: de structuur van directe burgerparticipatie nodigt burgers uit om rechtstreeks betrokken te worden bij haar activiteiten en voert mechanismen in om haar leden te mobiliseren om actief deel te nemen aan de energietransitie. Hierdoor motiveert directe burgerparticipatie de burgers om actief bij te dragen aan de energietransitie, waaronder elektrificatie van energiediensten en de flexibiliteit die het toekomstige energiesysteem vereist;

d) economische participatie van de deelnemende burgers: de deelnemende burgers dragen op een billijke manier bij tot het aandeel in het kapitaal nodig voor het gedeelte van het project dat gerealiseerd wordt via directe burgerparticipatie en ze hebben er democratische controle over. De economische participatie gebeurt via aandelen in het kapitaal van het project. Als de deelnemende burgers een compensatie ontvangen voor het kapitaal dat ze inbrengen, dan is dit een bescheiden compensatie en worden de winsten hoofdzakelijk aangewend voor het realiseren van een sociale meerwaarde: versterken van lokale werking rond energietransitie, waaronder sensibilisering, energielevering, programma's voor elektrificatie en vraagsturing en maatregelen ter bestrijding van energiearmoede. De participerende burgers kunnen zo

Les pourcentages de participation citoyenne visés à l'alinéa 1er sont déterminés selon une fraction dont le numérateur est constitué par les fonds collectés, y compris le montant d'achat des actions et le dénominateur par les coûts d'investissement du projet au moment du financial close.

§ 2. Le plan détaillé de participation citoyenne visé à l'article 7, 9° expose comment le soumissionnaire entend parvenir à une participation citoyenne accrue.

Le plan de participation citoyenne sera évalué sur la base des paramètres suivants et sur un pied d'égalité :

1° le degré de transparence : le plan de participation citoyenne est transparent et fournit aux citoyens des informations claires sur le projet et les possibilités de participation directe ou indirecte. Il décrit les sources d'information, les parties concernées et les processus décisionnels. Plus précisément, le plan de participation citoyenne sera évalué de manière égale sur les points suivants :

a) la mesure dans laquelle le projet contribue à la création d'un soutien à la transition énergétique, aux investissements nécessaires dans la production d'électricité renouvelable, dans l'économisation de l'énergie et à la flexibilité requise par le futur système énergétique ;

b) le niveau de transparence concernant les possibilités offertes et l'identification et la communication des risques potentiels associés aux formes de participation citoyenne proposées, permettant ainsi une compréhension approfondie des avantages et des défis potentiels pour les citoyens concernés ;

2° le degré d'accessibilité : le plan veille à ce que les canaux et les outils de communication soient accessibles à tous les citoyens concernés.

Cela peut inclure la mise à disposition d'informations en plusieurs langues, la fourniture de formats alternatifs pour les personnes souffrant de déficiences visuelles ou auditives, et la prise en compte de l'inclusion numérique ;

3° le niveau de participation : le plan de participation citoyenne permet à ces derniers de participer au processus décisionnel et d'exprimer leur point de vue autant que possible. Il indique clairement comment ces avis et la participation seront pris en compte. Il comprend des mécanismes de collecte d'informations en retour, tels que des consultations publiques, des sessions d'information ou des procédures de participation publique. Il contient des règles claires sur le déroulement du processus décisionnel. Il indique comment le contrôle démocratique et l'autonomie sont assurés dans le cadre de la participation citoyenne directe et comment les citoyens sont impliqués l'exercice des droits de propriété.

§ 3. La participation citoyenne directe au sens des paragraphes précédents répond à chacune des conditions suivantes :

a) participation ouverte et volontaire : la participation citoyenne directe est fondée sur le volontariat. Elle est ouverte à tous les citoyens qui souhaitent assumer une responsabilité à cet égard, sans aucune discrimination fondée sur le sexe, l'origine sociale, la race, l'appartenance politique ou la religion. Elle doit permettre au plus grand nombre possible de citoyens ou d'utilisateurs finaux de participer à la production d'électricité à partir de sources d'énergie renouvelables dans les zones marines relevant de la juridiction de la Belgique, grâce à des coûts d'entrée peu élevés et à des contributions limitées par personne. La participation n'est pas considérée comme un produit d'investissement, mais comme une participation économique à un service et la participation citoyenne ne peuvent constituer leur principale activité commerciale ou professionnelle ;

b) contrôle démocratique et propriété : dans le cadre de la participation citoyenne directe, ce sont les citoyens participants qui exercent un contrôle (en droit et en fait) sur la partie réalisée par le biais de la participation citoyenne directe et sur les résultats qu'elle produit ;

c) création de soutien : la structure de la participation citoyenne directe invite les citoyens à s'impliquer directement dans ses activités et met en place des mécanismes pour mobiliser ses membres afin qu'ils participent activement à la transition énergétique. Par conséquent, la participation citoyenne directe motive les citoyens à contribuer activement à la transition énergétique, y compris à l'électrification des services énergétiques et à la flexibilité requise par le futur système énergétique ;

d) participation économique des citoyens participants : les citoyens participants contribuent équitablement à la part de capital nécessaire pour la partie du projet réalisée grâce à la participation citoyenne directe et ils en ont le contrôle démocratique. La participation économique se fait par le biais de parts dans le capital du projet. Si les citoyens participants reçoivent une compensation pour le capital qu'ils apportent, il s'agit d'une compensation modeste et les bénéfices sont principalement utilisés pour réaliser une valeur sociale ajoutée : renforcement des opérations locales autour de la transition énergétique, y compris la sensibilisation, l'approvisionnement en énergie, les programmes d'électrification et de gestion de la demande et les mesures de lutte contre la pauvreté énergétique. Par exemple, les

bijvoorbeeld beschikken over een deel van de geproduceerde elektriciteit onder de vorm van een contract voor de levering van elektriciteit dat wordt gesloten met het burgerinitiatief dat de burgers verenigt;

e) autonomie en onafhankelijkheid: de directe burgerparticipatie wordt op zulke wijze vormgegeven dat ze autonoom en zelfredzaam is, en onder toezicht van de deelnemende burgers staat;

f) directe burgerparticipatie kan ook verzekerd worden door een samenwerkingsverband tussen meerdere burgerinitiatieven voor hernieuwbare energie waartoe de burgers rechtstreeks kunnen toetreden. Directe burgerparticipatie kan ook voorzien, naast deelname door burgers, in een deelname van kmo's, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen. Het samenwerkingsverband dient dan ook te voldoen aan de voorwaarden beschreven hierboven.

§ 4 Indirecte burgerparticipatie in de zin van bovenstaande paragrafen is gebaseerd op vrijwilligheid en staat open voor alle burgers die hierbij een verantwoordelijkheid willen opnemen, zonder enige discriminatie op basis van gender, sociale afkomst, ras, politieke voorkeur of religie. Zij bestaat uit een financiële deelname in het project en kan onder andere één of meer van de volgende vormen aannemen:

a) crowdfunding als een alternatieve financieringsvorm waarbij een breed publiek van burgers de mogelijkheid krijgt om financiële middelen ter beschikking te stellen van het project, zoals geregeld in de wet van 18 december 2016 betreffende de alternatieve financiering;

b) een lening verschaft aan het project of aan één van de aandeelhouders met een percentage gewijd aan het project waarin individuele burgers rechtstreeks kunnen toetreden in het kapitaal;

c) obligaties uitgegeven door de inschrijver en aangekocht door individuele burgers waardoor zij in staat worden gesteld om financieel te investeren in het project en waardoor zij de mogelijkheid geboden wordt om rente of periodieke uitkeringen te ontvangen op basis van de opbrengsten van het project.

HOOFDSTUK 3. — *Indiening en behandeling van de aanvragen*

Art. 22. De minister zorgt ervoor dat de concurrerende inschrijvingsprocedure de beginselen van niet-discriminatie en gelijke behandeling respecteert en handelt op transparante en evenredige wijze.

Art. 23. De minister organiseert de concurrerende inschrijvingsprocedure overeenkomstig de bepalingen van de wet van 29 april 1999 en dit besluit.

De minister verstrekt tijdens de concurrerende inschrijvingsprocedure geen informatie op een discriminerende wijze.

Art. 24. De organisatie van een concurrerende inschrijvingsprocedure houdt geen verplichting in voor de concessieverlenende overheid tot het gunnen of sluiten van een domeinconcessie. De minister kan op elk moment beslissen om de concurrerende inschrijvingsprocedure op te schorten, te annuleren of te herbeginnen, desnoods op een andere wijze, waarbij de minister uitdrukkelijk de redenen daarvan vermeldt in zijn beslissing.

Voornoemde gemotiveerde beslissing wordt door de minister ter kennis gegeven aan de betrokken inschrijvers en wordt gepubliceerd op de website van de Algemene Directie Energie uiterlijk vijf werkdagen nadat voornoemde beslissing werd genomen.

Art. 25. Elke concurrerende inschrijvingsprocedure wordt aangekondigd door een bericht bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie en het *Belgisch Staatsblad*.

De aankondiging bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* mag geen andere inhoud hebben dan die bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie, behalve dat zij de datum van verzending van de aankondiging naar het Bureau voor publicaties van de Europese Unie vermeldt.

De bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* mag niet plaatsvinden vóór de bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Enkel de aankondiging bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie en het *Belgisch Staatsblad* geldt als officiële bekendmaking.

Elke verbetering of aanvulling van de officiële bekendmaking wordt op dezelfde wijze bekendgemaakt.

Geen andere bekendmaking of verspreiding van de aankondiging mag plaatsvinden vóór de officiële bekendmaking. Ze mag geen andere inhoud hebben dan de officiële bekendmaking.

Art. 26. § 1. Er wordt een kosteloze en volledige toegang geboden tot een elektronische versie van de concessiedocumenten en hun bijlagen, vanaf de datum van publicatie van de aankondiging van de concurrerende inschrijvingsprocedure in het Publicatieblad van de

citoyens participants peuvent avoir une part de l'électricité produite sous la forme d'un contrat de fourniture d'électricité conclu avec l'initiative citoyenne qui rassemble les citoyens ;

e) autonomie et indépendance : la participation citoyenne directe est conçue de manière à être autonome, autosuffisante et supervisée par les citoyens participants ;

f) la participation citoyenne directe peut également être assurée par un partenariat entre plusieurs initiatives citoyennes en matière d'énergies renouvelables auxquelles les citoyens peuvent adhérer directement. La participation citoyenne directe peut également prévoir, outre la participation des citoyens, la participation des PME, des autorités locales, y compris les municipalités, des établissements d'enseignement et des associations. Le partenariat doit alors également répondre aux conditions décrites ci-dessus.

§ 4 La participation citoyenne indirecte au sens des paragraphes précédents est basée sur le volontariat et ouverte à tous les citoyens qui souhaitent assumer une responsabilité à cet égard, sans aucune discrimination fondée sur le sexe, l'origine sociale, la race, l'appartenance politique ou la religion. Elle consiste en une participation financière au projet et peut prendre une ou plusieurs des formes suivantes, entre autres :

a) le crowdfunding en tant que forme alternative de financement qui permet à un large public de citoyens d'apporter des ressources financières au projet, tel que réglementé par la loi du 18 décembre 2016 relative au financement alternatif ;

b) un prêt fourni au projet ou à l'un des actionnaires avec un pourcentage dédié au projet, dans lequel les citoyens individuels peuvent participer directement au capital ;

c) des obligations émises par le soumissionnaire et achetées par des citoyens individuels leur permettant d'investir financièrement dans le projet et de recevoir des intérêts ou des paiements périodiques basés sur les recettes du projet.

CHAPITRE 3. — *Introduction et traitement des demandes*

Art. 22. Le ministre veille à ce que la procédure de mise en concurrence respecte les principes de non-discrimination et d'égalité de traitement et agit de manière transparente et proportionnée.

Art. 23. Le ministre organise la procédure de mise en concurrence conformément aux dispositions de la loi du 29 avril 1999 et au présent arrêté.

Le ministre ne transmet pas d'informations lors de la procédure de mise en concurrence de manière discriminatoire.

Art. 24. L'organisation d'une procédure de mise en concurrence n'impose pas à l'autorité concédante l'obligation d'attribuer ou conclure une concession domaniale. Le ministre peut à tout moment décider de suspendre, d'annuler ou de recommencer la procédure de mise en concurrence, le cas échéant par d'autres moyens, tout en indiquant explicitement les raisons de sa décision.

La décision motivée précitée est notifiée par le ministre aux soumissionnaires concernés et publiée sur le site web de la Direction générale de l'Énergie au plus tard cinq jours ouvrables après l'adoption de la décision précitée.

Art. 25. Chaque procédure de mise en concurrence est annoncée par un avis publié au Journal officiel de l'Union européenne et au *Moniteur belge*.

L'avis publié au *Moniteur belge* ne peut avoir un contenu différent de celui publié au Journal officiel de l'Union européenne, à l'exception de la mention de la date d'envoi de l'avis à l'Office des publications de l'Union européenne.

La publication au *Moniteur belge* ne peut avoir lieu avant la publication au Journal officiel de l'Union européenne.

Uniquement l'avis publié au Journal officiel de l'Union européenne et au *Moniteur belge* est considéré comme une publication officielle.

Toute correction ou ajout à la publication officielle est rendue publique de la même manière.

Aucune autre publication ou diffusion de l'avis ne peut avoir lieu avant la publication officielle. Elle ne peut avoir d'autre contenu que celui de l'avis officiel.

Art. 26. § 1er. Un accès gratuit et complet est garanti à la version électronique des documents de concession et leurs annexes, à partir de la date de publication de l'avis de la procédure mise en concurrence au Journal officiel de l'Union européenne. Le texte de cet avis précise la

Europese Unie. De tekst van deze aankondiging vermeldt het internet-adres waar de concessiedocumenten toegankelijk zijn.

Op dezelfde wijze worden de gecertificeerde resultaten van de studies bedoeld in artikel 6/3, § 5, van de wet van 29 april 1999 ter beschikking gesteld.

§ 2. Vragen kunnen worden gesteld over de concessiedocumenten tot de zestigste dag voor de uiterste datum voor het indienen van de aanvragen. De minister of de Algemene Directie Energie maakt het antwoord over aan de vraagsteller en maakt een overzicht van vragen en antwoorden in het kader van de concurrerende inschrijvingsprocedure publiek bekend, uiterlijk de dertigste dag voor de uiterste datum voor het indienen van de aanvragen.

Art. 27. De concessiedocumenten bevatten ten minste de bepalingen betreffende:

- 1° het voorwerp van de domeinconcessie;
- 2° de identificatie van de concessieverlenende overheid;
- 3° de looptijd van de domeinconcessie;
- 4° de technische en functionele specificaties van de werken en diensten die het voorwerp zijn van de domeinconcessie;
- 5° de uiterste datum en de modaliteiten voor de indiening van aanvragen, hun vorm, hun inhoud en de ondertekening ervan;
- 6° de plaats, de datum, het uur en de andere modaliteiten van opening van de aanvragen;
- 7° de ontvankelijkheidscriteria overeenkomstig titel 2, hoofdstuk 1, alsook welke bewijsstukken de inschrijvers moeten verstrekken om aan te tonen dat zij aan de ontvankelijkheidscriteria voldoen;
- 8° de verbintenissen van de inschrijvers die voortvloeien uit de indiening van aanvragen en de looptijd ervan;
- 9° de beschrijving van de organisatie van de procedure;
- 10° de toekenningscriteria overeenkomstig titel 2, hoofdstuk 2, alsook welke bewijsstukken de inschrijvers moeten verstrekken om aan te tonen dat zij aan de toekenningscriteria voldoen;
- 11° de modaliteiten voor het sluiten van de domeinconcessie overeenkomstig titel 2, hoofdstuk 4
- 12° de uitvoeringsvoorwaarden van de domeinconcessie overeenkomstig titel 3 en in dit kader:
 - a) de algemene en specifieke verplichtingen van de concessiehouder, inzonderheid de verplichtingen bedoeld in artikel 53, § 1, om de minimumverplichtingen en verwachtingen in hoofde van de concessiehouder te duiden ;
 - b) de uitvoeringsmodaliteiten van de werken en/of van de diensten;
 - c) de garantie voor de daadwerkelijke en tijdige uitvoering van het project die de concessiehouder moet bieden overeenkomstig de bepalingen van artikel 17, § 1, 4°;
 - d) de clausules betreffende de contractuele inbreuken van de concessiehouder en de toepasselijke sancties overeenkomstig artikel 67;
 - e) de omvang van de aansprakelijkheid van de concessiehouder en de door hem af te sluiten verzekeringen;
 - f) de respectieve rechten van de concessiehouder en van de federale overheid op de gronden en op de bestaande of op te richten bouwwerken, alsook de eventuele rechten van derden op bestaande bouwwerken, met het oog op de uitvoering van de domeinconcessie, tijdens de looptijd van de domeinconcessie en na afloop ervan;
 - g) de modaliteiten voor de oplevering van de werken die het voorwerp uitmaken van de domeinconcessie;
 - h) de modaliteiten voor de beëindiging van de domeinconcessie en de gevolgen ervan;
- 13° de technische vereisten voor de netaansluiting;
- 14° de voorwaarden voor de toekenning van de kabelvergunning vereist krachtens de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat.

Art. 28. § 1. De inschrijvers dienen de aanvraag in ten vroegste na het verstrijken van een termijn van acht maanden en uiterlijk voor het verstrijken van een termijn van negen maanden te rekenen vanaf de datum van de publicatie van de aankondiging van de concurrerende inschrijvingsprocedure in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Wanneer de minister of de Algemene Directie Energie, in toepassing van artikel 26, § 2, bijkomende informatie bij de concessiedocumenten verstrekt, of wanneer een rechtzetting van de concessiedocumenten

plateforme électronique à laquelle les documents de concession sont accessibles.

De la même manière, les résultats certifiés des études visées à l'article 6/3, § 5, de la loi du 29 avril 1999 sont mises à disposition.

§ 2. Des questions peuvent être posées sur les documents de concession jusqu'au soixantième jour avant la date limite d'introduction des demandes. Le ministre ou la Direction générale de l'Énergie transmet la réponse à l'auteur de la question et publie un résumé des questions et des réponses dans le cadre de la procédure de mise en concurrence au plus tard le trentième jour avant la date limite d'introduction des demandes.

Art. 27. Dans les documents de concession figurent au moins les éléments suivants :

- 1° l'objet de la concession domaniale ;
- 2° les coordonnées de l'autorité concédante ;
- 3° la durée de la concession domaniale ;
- 4° les spécifications techniques et fonctionnelles des travaux ou des services qui font l'objet de la concession domaniale ;
- 5° la date limite et les modalités de l'introduction des demandes, leur forme, leur contenu et leur signature ;
- 6° le lieu, la date, l'heure et les autres modalités d'ouverture des demandes ;
- 7° les critères de recevabilité visés au titre 2, chapitre 1er, ainsi que la liste des pièces justificatives que les soumissionnaires doivent fournir afin de démontrer qu'ils respectent les critères de recevabilité ;
- 8° les engagements des soumissionnaires résultant de l'introduction des demandes et leur durée ;
- 9° la description de l'organisation de la procédure ;
- 10° les critères d'attribution visés au titre 2, chapitre 2, ainsi que les pièces justificatives que les soumissionnaires doivent fournir afin de démontrer qu'ils respectent les critères d'attribution ;
- 11° les modalités de conclusion de la concession domaniale conformément au titre 2, chapitre 4 ;
- 12° les règles générales d'exécution de la concession domaniale conformément au titre 3 et dans ce contexte :
 - a) les obligations générales et spécifiques du concessionnaire, et en particulier les obligations visées à l'article 53, § 1er afin d'indiquer les obligations et attentes minimales du concessionnaire;
 - b) les modalités d'exécution des travaux ou services ;
 - c) la garantie pour la réalisation effective et dans les délais du projet que le concessionnaire doit prévoir conformément aux dispositions de l'article 17, § 1er, 4° ;
 - d) les clauses relatives aux manquements contractuels du concessionnaire et les sanctions applicables conformément à l'article 67;
 - e) l'étendue de la responsabilité du concessionnaire et les assurances à souscrire par le concessionnaire ;
 - f) les droits respectifs du concessionnaire et du gouvernement fédéral sur le terrain et sur les constructions existantes ou à ériger, ainsi que les droits éventuels de tiers sur des constructions existantes, en vue de l'exécution de la concession domaniale, pendant la durée de la concession domaniale et après son expiration ;
 - g) les modalités de réception des travaux faisant l'objet de la concession domaniale ;
 - h) les modalités de résiliation de la concession domaniale et ses conséquences ;
- 13° les exigences techniques pour le raccordement au réseau de transport ;
- 14° les conditions d'octroi du permis de câble requis en vertu de la loi du 13 juin 1969 sur l'exploration et l'exploitation des ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental.

Art. 28. § 1er. Les soumissionnaires présentent leur demande au plus tôt après l'expiration d'un délai de huit mois et au plus tard avant l'expiration d'un délai de neuf mois à compter de la date de publication de l'avis d'appel à la concurrence au Journal officiel de l'Union européenne.

Au cas où le ministre ou la Direction générale de l'Énergie, conformément à l'article 26, § 2, transmet des informations complémentaires aux documents de concession, ou lorsqu'une rectification des

noodzakelijk is voor de opstelling van de aanvragen, kan de minister de termijnen bedoeld in het eerste lid verdagen.

De minister kan beslissen de limietdatum en het limiet uur voor het indienen van de aanvragen te verdagen, wanneer het elektronisch platform tijdens de periode voor het indienen van de aanvragen onbeschikbaar is geweest.

In geval van een verdaging overeenkomstig het tweede en derde lid, gaat de minister of de Algemene Directie Energie over tot een aangepaste bekendmaking van de nieuwe datum voor indiening van de aanvragen, volgens dezelfde modaliteiten als toegepast voor de oorspronkelijke aankondiging.

§ 2. Onverminderd de eventuele verdaging overeenkomstig paragraaf 1 moeten de aanvragen bij de minister toekomen voor de limietdatum en het limietuur bepaald in de concessiedocumenten. Te laat ingediende aanvragen worden geweerd.

Art. 29. § 1. De aanvraag wordt ingediend op het elektronisch platform ter beschikking gesteld door de Algemene Directie Energie op de in de concessiedocumenten bepaalde wijze.

De aanvraag wordt ingediend gebruikmakend van het modelformulier dat door de Algemene Directie Energie beschikbaar wordt gesteld op de website van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O, Middenstand en Energie.

De inschrijvers voorzien een correspondentieadres in België dat schriftelijke correspondentie toelaat en maken daarvan melding in hun aanvraag.

De aanvraag bevat minstens de in de concessiedocumenten vereiste informatie.

§ 2. De aanvraag bevat het bewijs dat de ondertekenaars de inschrijver volgens zijn statuten op geldige wijze kunnen vertegenwoordigen. Indien de inschrijver een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid is, bevat de inschrijving het bewijs dat de ondertekenaars door elk van de deelnemers aan het samenwerkingsverband op geldige wijze gemachtigd zijn om in hun naam de aanvraag in te dienen.

Art. 30. De opening van de aanvragen vindt plaats op de plaats, de datum en het uur bepaald in de concessiedocumenten.

Art. 31. § 1. Na de opening van de aanvragen controleert de Algemene Directie Energie deze op hun volledigheid en ontvankelijkheid. Alleen volledige aanvragen die voldoen aan de in titel 2, hoofdstuk 1, bepaalde ontvankelijkheidscriteria en, in voorkomend geval, de aanvullende minimumeisen die de minister heeft vastgesteld in de concessiedocumenten, worden inhoudelijk beoordeeld.

§ 2. Alleen volledige aanvragen die volgens de minister van mariene milieu in aanmerking komen voor de overdracht van de milieuvergunning overeenkomstig de procedure bepaald krachtens de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden worden als ontvankelijk beschouwd en getoetst aan de toekenningscriteria bedoeld in artikel 19.

§ 3. De volledige en ontvankelijke aanvragen worden door de Algemene Directie Energie getoetst aan de toekenningscriteria bedoeld in artikel 19. Op basis van deze evaluatie kent de Algemene Directie Energie elke aanvraag punten toe en stelt die een gemotiveerd verslag op voor de concessieverlenende overheid over de beoordeling van de aanvragen.

§ 4. Binnen een termijn van drie maanden te rekenen vanaf datum van opening van de aanvragen dient de Algemene Directie Energie het in paragraaf 3 bedoelde verslag in bij de concessieverlenende overheid. De minister kan deze termijn eenmalig met maximum drie maanden verlengen. Het verslag bevat een rangschikking van de regelmatige en ontvankelijke aanvragen op basis van de puntenquotering. In voorkomend geval bevat het verslag ook een motivering van de wering van onvolledige of niet-ontvankelijke aanvragen.

Het in het eerste lid bedoelde verslag is een voorbereidende rechtshandeling en niet vatbaar voor afzonderlijk beroep.

HOOFDSTUK 4. — *Gunning en sluiting van de domeinconcessie*

Art. 32. Onverminderd artikel 39, § 1, tweede lid, gunt de concessieverlenende overheid voor elke kavel bij gemotiveerde beslissing de domeinconcessie aan de inschrijver wiens regelmatige en ontvankelijke aanvraag het hoogst wordt gerangschikt op basis van de toekenningscriteria bedoeld in titel 2, hoofdstuk 2.

Deze gunningsbeslissing dient uiterlijk te worden genomen binnen een maand na het ontvangen van het in artikel 31, § 3, bedoelde verslag.

documents de concession est nécessaire à la préparation des demandes, le ministre peut reporter les délais visés à l'alinéa 1er.

Le ministre peut décider de reporter la date et l'heure limites de dépôt des demandes si la plateforme électronique n'a pas été disponible pendant la période de dépôt des demandes.

En cas de report en application des alinéas 2 et 3, le ministre ou la Direction générale de l'Énergie procède à une annonce actualisée de la nouvelle date d'introduction des demandes selon les mêmes modalités de publicité que celles données à l'avis initial.

§ 2. Sans préjudice du report éventuel en vertu du paragraphe 1, les demandes doivent parvenir au ministre au plus tard à la date et l'heure limite précisée dans les documents de concession. Les demandes tardives seront écartées.

Art. 29. § 1er. La demande est introduite sur la plateforme électronique mise à disposition par la Direction générale de l'Énergie selon les modalités prévues dans les documents de concession.

La demande est introduite en utilisant le modèle de formulaire mis à disposition par la Direction générale de l'Énergie sur le site Internet du Service public fédéral Economie, P.M.E., Classes moyennes et Energie.

Les soumissionnaires disposent d'une adresse de correspondance en Belgique permettant la correspondance écrite et le mentionnent dans leur demande.

La demande contient au moins les informations requises dans les documents de concession.

§ 2. La demande doit contenir une preuve attestant que les signataires peuvent valablement représenter le soumissionnaire conformément à leurs statuts. Si le soumissionnaire est un regroupement d'entreprises sans personnalité juridique, la demande contient la preuve que les signataires sont valablement autorisés, par chacun des membres du regroupement, à introduire la demande en leur nom.

Art. 30. L'ouverture des demandes a lieu à l'endroit, la date et l'heure déterminés dans les documents de concession.

Art. 31. § 1er. Après l'ouverture des demandes, la Direction générale de l'Énergie en vérifie le caractère complet et la recevabilité. Seules les demandes complètes répondant aux critères de recevabilité visés au titre 2, chapitre 1er, et, le cas échéant, aux exigences minimales supplémentaires établies par le ministre dans les documents de concession font l'objet d'une évaluation sur leur contenu.

§ 2. Seules les demandes complètes que le ministre du Milieu marin considère comme éligibles au transfert du permis d'environnement conformément à la procédure déterminée en application de la loi du 11 décembre 2022 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins belges sont considérées comme recevables et évaluées au regard des critères d'attribution visés à l'article 19.

§ 3. Les demandes complètes et recevables sont examinées par la Direction générale de l'Énergie conformément aux critères d'attribution visés à l'article 19. Sur la base de cette évaluation, la Direction générale de l'Énergie attribue des points à chaque demande et rédige un rapport motivé destiné à l'autorité concédante concernant l'évaluation des demandes.

§ 4. Dans un délai de trois mois à compter de la date d'ouverture des demandes, la Direction générale de l'Énergie soumet le rapport visé au paragraphe 3 à l'autorité concédante. Le ministre peut prolonger ce délai une seule fois pour une durée maximale de trois mois. Le rapport comprend un classement des demandes régulières et recevables conformément à la répartition des points. Le cas échéant, le rapport contient également une justification du rejet des demandes incomplètes et irrecevables.

Le rapport visé à l'alinéa 1er est un acte juridique préparatoire qui n'est pas susceptible de recours distinct.

CHAPITRE 4. — *Attribution et conclusion de la concession domaniale*

Art. 32. Sans préjudice de l'article 39, § 1er, alinéa 2, pour chaque parcelle, l'autorité concédante attribue, par décision motivée, la concession domaniale au soumissionnaire dont la demande régulière et recevable est la mieux classée sur la base des critères d'attribution visés au titre 2, chapitre 2.

Cette décision d'attribution doit être prise au plus tard un mois après la réception du rapport visé à l'article 31, § 3.

In geval meerdere regelmatige en ontvankelijke aanvragen even hoog worden gerangschikt, wordt voorrang gegeven aan de aanvraag die de hoogste punten verwerft wat de strike price betreft; en subsidiair de aanvraag met het hoogst geïnstalleerd vermogen; en nog in meer ondergeschikte orde aan de aanvraag die de kortste termijn voorziet waarbinnen de bouwfase wordt beoogd te zijn voltooid.

De minister kan de gunningsbeslissing bedoeld in het eerste lid slechts nemen indien de Europese Commissie de steunmaatregelen vervat in dit besluit met betrekking tot de betrokken kavel(s) verenigbaar heeft verklaard met de interne markt overeenkomstig artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, of indien de termijn waarbinnen de Europese Commissie gehouden is een beslissing te nemen over de steunmaatregelen met betrekking tot de betrokken kavel(s) verstreken is.

Ten laatste twintig werkdagen na ontvangst van de beslissing van de Europese Commissie laat de minister in het *Belgisch Staatsblad* een bericht publiceren met een verwijzing naar voornoemde beslissing van de Europese Commissie.

Art. 33. Voor iedere kavel wordt er slechts één domeinconcessie verleend met betrekking tot een project voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen van dezelfde aard.

Het eerste lid doet evenwel geen afbreuk aan de mogelijkheid om op het einde van de concessieduur reeds een nieuwe domeinconcessie te sluiten met betrekking tot eenzelfde kavel op voorwaarde dat dit gebeurt onder opschortende voorwaarde van het verstrijken of de voortijdige beëindiging van de vorige domeinconcessie voor die kavel. Hetzelfde geldt voor een domeinconcessie voor een kavel die gedeeltelijk met de bestaande kavel overlapt.

Art. 34. Onmiddellijk na het nemen van de gemotiveerde gunningsbeslissing, deelt de concessieverlenende overheid per e-mail of een ander elektronisch middel, alsook, dezelfde dag bij aangetekende zending, het volgende mee:

1° een domeinconcessie bedoeld in artikel 6/3, § 1, van de wet van 29 april 1999 en

2° de vergunningen en machtigingen vereist krachtens de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat; en

3° de overdracht van de vergunningen en machtigingen vereist door de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden.

De voornoemde geselecteerde inschrijver verkrijgt zodoende het exclusieve recht op de bouw en exploitatie van een productie-installatie van dezelfde aard in de kavel waarop de concurrerende inschrijving betrekking heeft.

Art. 35. Onmiddellijk na het nemen van de gemotiveerde gunningsbeslissing, deelt de concessieverlenende overheid per e-mail of een ander elektronisch middel alsook, dezelfde dag bij aangetekende zending, het volgende mee:

1° aan elke inschrijver van wie de aanvraag onontvankelijk werd bevonden, de motieven voor de wering van diens aanvraag, in de vorm van een uittreksel van de gemotiveerde gunningsbeslissing;

2° aan elke inschrijver van wie de aanvraag niet is gekozen en aan de gekozen inschrijver, de gemotiveerde gunningsbeslissing.

De mededeling bevat de nauwkeurige vermelding van de duur van de termijn bedoeld in artikel 36, eerste lid en de aanbeveling om de in artikel 36, derde lid bedoelde verwittiging te sturen met vermelding van het e-mailadres of, in voorkomend geval, de andere elektronische communicatiemiddelen die de concessieverlenende overheid daartoe ter beschikking stelt.

De in het eerste lid bedoelde mededeling doet geen contractuele verbintenis ontstaan ten aanzien van de gekozen inschrijver.

De mededeling schorst de termijn tijdens dewelke de inschrijvers gehouden blijven door hun aanvraag. Voor alle aanvragen eindigt de schorsing van die termijn:

1° indien er geen vordering tot schorsing wordt ingediend binnen de in artikel 36, eerste lid bedoelde termijn, de laatste dag van die termijn;

2° indien een vordering tot schorsing wordt ingediend binnen de in artikel 36, eerste lid bedoelde termijn, de dag waarop de Raad van State de in artikel 36, tweede lid bedoelde beslissing heeft genomen.

Art. 36. De sluiting van de domeinconcessie mag in geen geval plaatsvinden voor het verstrijken van een termijn van vijftien dagen die ingaat vanaf de mededeling van de gemotiveerde beslissing aan de

Si plusieurs demandes régulières et recevables sont classées à égalité, la priorité est donnée à la demande qui obtient le plus grand nombre de points en ce qui concerne strike price; et, à titre subsidiaire, à la demande ayant la puissance installée la plus élevée; et même dans un ordre plus secondaire à la demande qui prévoit le délai le plus court dans lequel la phase de construction est censée être achevée.

Le ministre ne peut prendre la décision d'attribution visée à l'alinéa 1er que si la Commission européenne a déclaré les mesures d'aide contenues dans le présent arrêté compatible avec le marché intérieur en vertu de l'article 107 du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne en ce qui concerne la(les) parcelle(s) concernée(s), ou si le délai dans lequel la Commission européenne est tenue de prendre une décision sur les mesures d'aide concernant la(les) parcelle(s) concernée(s) a expiré.

Au plus tard vingt jours ouvrables après réception de la décision de la Commission européenne, le ministre fait publier au *Moniteur belge* un avis faisant référence à la décision précitée de la Commission européenne.

Art. 33. Une seule concession domaniale est accordée pour chaque parcelle relativement à un projet pour la production d'électricité à partir de sources renouvelables de même nature.

Toutefois, l'alinéa 1er est sans préjudice de la possibilité de conclure une nouvelle concession domaniale à la fin de la période de concession pour la même parcelle, à condition que cela se fasse sous la condition suspensive de l'expiration ou la résiliation anticipée de la précédente concession domaniale pour cette parcelle. Il en va de même pour une concession domaniale portant sur une parcelle qui se superpose partiellement à la parcelle existante.

Art. 34. Immédiatement après avoir pris la décision d'attribution motivée, l'autorité concédante notifie par courrier électronique ou par d'autres moyens électroniques, ainsi que le même jour par courrier recommandé, les éléments suivants :

1° la concession domaniale visée à l'article 6/3, § 1er, de la loi du 29 avril 1999 et

2° les permis et autorisations requis en vertu de la loi du 13 juin 1969 sur l'exploration et l'exploitation des ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental ; et

3° le transfert des permis et autorisations requis par la loi du 11 décembre 2022 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins belges.

Le soumissionnaire susmentionné obtient ainsi le droit exclusif de construire et d'exploiter une installation de production de même nature dans la parcelle faisant l'objet de mise en concurrence.

Art. 35. Immédiatement après avoir pris la décision d'attribution motivée, l'autorité concédante communique par courrier électronique ou un autre moyen électronique ainsi que, le même jour par courrier recommandé, les éléments suivants :

1° à chaque soumissionnaire dont la demande a été jugée irrecevable, les motifs du rejet de sa demande, sous la forme d'un extrait de la décision d'attribution motivée ;

2° à chaque soumissionnaire dont la demande n'a pas été retenue et au soumissionnaire retenu, la décision d'attribution motivée.

La communication contient l'indication précise de la durée du délai visé à l'article 36, alinéa 1, et la recommandation d'envoyer l'avertissement visé à l'article 36, alinéa 3, en indiquant l'adresse électronique ou, le cas échéant, l'autre moyen de communication électronique mis à disposition à cet effet par l'autorité concédante.

La communication visée à l'alinéa 1er ne fait naître aucune obligation contractuelle à l'égard du soumissionnaire auquel la concession domaniale est attribuée.

La communication suspend la période pendant laquelle les soumissionnaires restent liés par leur demande. Pour toutes les demandes, la suspension de ce délai prend fin :

1° si aucune demande de suspension n'est introduite dans le délai visé à l'article 36, alinéa 1er, le dernier jour de ce délai ;

2° si une demande de suspension est introduite dans le délai visé à l'article 36, alinéa 1er, le jour où le Conseil d'Etat a pris la décision visée à l'article 36, alinéa 2.

Art. 36. La conclusion de la concession domaniale ne peut intervenir avant l'expiration d'un délai de quinze jours à compter de la communication de la décision motivée aux soumissionnaires concernés

betrokken inschrijvers overeenkomstig artikel 35. Indien de verzendingen niet gelijktijdig gebeuren, gaat de termijn in de dag van de laatste verzending.

Wanneer er een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt ingesteld bij de Raad van State binnen de in het eerste lid bedoelde termijn, mag de concessieverlenende overheid de domeinconcessie niet sluiten voordat de Raad van State uitspraak heeft gedaan, hetzij over de vordering tot voorlopige maatregelen, hetzij over de vordering tot schorsing.

Te dien einde verwittigt de inschrijver van de vordering de concessieverlenende overheid binnen die termijn via e-mail of, in voorkomend geval, via een ander elektronisch communicatiemiddel dat door de concessieverlenende overheid ter beschikking wordt gesteld, van het indienen van die vordering.

De domeinconcessie mag worden gesloten na afloop van de in het eerste lid bedoelde termijn, wanneer binnen de bedoelde termijn geen enkele vordering tot schorsing is ingediend.

Het verbod om de domeinconcessie te sluiten, strekt enkel tot voordeel van de inschrijver van een vordering tot schorsing binnen de in het eerste lid bedoelde termijn.

Art. 37. De sluiting van de domeinconcessie gebeurt door de kennisgeving aan de gekozen inschrijver van de goedkeuring van zijn aanvraag.

De kennisgeving gebeurt bij aangetekend schrijven met ontvangstbewijs.

De minister stuurt gelijktijdig een kennisgeving van de sluiting van de domeinconcessie aan de commissie.

Art. 38. De minister maakt uiterlijk tien werkdagen na de sluiting van de domeinconcessie de resultaten van de concurrerende inschrijvingsprocedure bekend door publicatie van een bericht in het Publicatieblad van de Europese Unie en in het *Belgisch Staatsblad*.

Het in het eerste lid bedoelde bericht bevat geen informatie waarvan de openbaarmaking de rechtshandhaving in de weg zou staan, of op een andere wijze in strijd zou zijn met het openbaar belang, schade zou berokkenen aan de rechtmatige commerciële belangen van een bepaalde publieke of particuliere onderneming, of afbreuk zou doen aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers.

TITEL 3. — Uitvoering van de domeinconcessie

HOOFDSTUK 1. — De start en de duur van de domeinconcessie

Art. 39. § 1. De domeinconcessie wordt verleend voor een bepaalde duur van veertig jaar te rekenen vanaf de dag van de kennisgeving van de domeinconcessie bedoeld in artikel 37, tweede lid. In deze termijn zijn zowel de bouwfase, exploitatiefase en de ontmantelingsfase inbegrepen.

Wanneer op de dag van de kennisgeving bedoeld in artikel 37, tweede lid, het besluit bedoeld in artikel 6/5, § 2, van de wet van 29 april 1999 nog niet is gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*, wordt de domeinconcessie in voorkomend geval geschorst totdat deze publicatie heeft plaatsgevonden.

Wanneer voor een productie-installatie die het voorwerp uitmaakt van een domeinconcessie, één of meer bijkomende vergunningen of machtigingen zijn vereist op grond van andere wetgeving dan de wet van 29 april 1999, de wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet-levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat en de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden, wordt de domeinconcessie in voorkomend geval geschorst totdat de kennisgeving van de laatste vereiste vergunning of machtiging is gebeurd overeenkomstig de toepasselijke wetgeving. Indien een van de bijkomend vereiste vergunningen of machtigingen definitief is geweigerd, vervalt de domeinconcessie op de dag van de kennisgeving van deze weigering.

In het kader van deze paragraaf moet onder een definitieve weigering worden begrepen een weigering waartegen geen georganiseerd administratief beroep openstaat noch hangende is.

§ 2. De bouwfase wordt uiterlijk voltooid binnen een termijn van achtenveertig maanden te rekenen vanaf de startdatum van de domeinconcessie als bepaald in paragraaf 1. In geval van overmacht of indien het aansluitingspunt bedoeld in artikel 6/5 van de wet van 29 april 1999 niet beschikbaar is kan de minister deze termijn verlengen. De bouwfase is voltooid wanneer de indienststelling heeft plaatsgevonden van de laatste productie-eenheid van het project waarvoor de concessiehouder de domeinconcessie heeft gekregen.

conformément à l'article 35. Si les envois ne sont pas simultanés, le délai commence à courir à la date du dernier envoi.

Si le Conseil d'Etat est saisi d'une demande de suspension d'extrême urgence dans le délai visé à l'alinéa 1er, l'autorité concédante ne peut procéder à la conclusion de la concession domaniale avant que le Conseil d'Etat n'ait statué, soit sur la demande de mesures provisoires, soit sur la demande de suspension.

A cette fin, l'auteur de cette demande avertit l'autorité concédante dans ce délai, par courrier électronique ou, le cas échéant, par tout autre moyen de communication électronique fourni par l'autorité concédante, de l'introduction d'une telle demande.

La concession domaniale peut être conclue après l'expiration du délai visé à l'alinéa 1er, si aucune demande de suspension n'a été introduite dans ledit délai.

L'interdiction de procéder à la conclusion de la concession domaniale bénéficie au seul auteur d'une demande de suspension introduite dans le délai visé à l'alinéa 1er.

Art. 37. La conclusion de la concession domaniale se fait par la notification au soumissionnaire retenu de l'approbation de sa demande.

La notification se fait par lettre recommandée avec accusé de réception.

Le ministre envoie simultanément une notification de conclusion de la concession domaniale à la commission.

Art. 38. Le ministre annonce les résultats de la procédure de mise en concurrence en publiant un avis au Journal officiel de l'Union européenne et au *Moniteur belge* au plus tard dix jours après la conclusion de la concession domaniale.

L'avis visé à l'alinéa 1er ne contient aucune information dont la divulgation ferait obstacle à l'application des lois ou serait contraire à l'intérêt public, porterait préjudice aux intérêts commerciaux légitimes d'une entreprise publique ou privée particulière ou nuirait à une concurrence loyale entre les opérateurs.

TITRE 3. — Exécution de la concession domaniale

CHAPITRE 1er. — Début et durée de la concession domaniale

Art. 39. § 1er. La concession domaniale est accordée pour une durée déterminée de quarante ans à compter de la date de notification de la concession domaniale visée à l'article 37, alinéa 2. Cette durée comprend la phase de construction, la phase d'exploitation et la phase de démantèlement.

Si, le jour de la notification visée à l'article 37, alinéa 2, la décision visée à l'article 6/5, § 2, de la loi du 29 avril 1999 n'a pas encore été publiée au *Moniteur belge*, la concession domaniale est suspendue, le cas échéant, jusqu'à ce que cette publication ait eu lieu.

Lorsqu'une installation de production faisant l'objet d'une concession domaniale nécessite un ou plusieurs permis ou autorisations supplémentaires en vertu d'une autre législation que la loi du 29 avril 1999, la loi du 13 juin 1969 sur l'exploration et l'exploitation des ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental et la loi du 11 décembre 2022 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins belges, la concession domaniale est, le cas échéant, suspendue jusqu'à la notification du dernier permis ou de la dernière autorisation requise conformément à la législation applicable. Si l'un des permis ou l'une des autorisations supplémentaires requis(es) est finalement refusé(e), la concession domaniale expire le jour de la notification de ce refus.

Dans le contexte de ce paragraphe il faut entendre par un refus définitif un refus contre lequel aucun un recours administratif organisé n'est ni ouvert ni pendant.

§ 2. La phase de construction doit être achevée au plus tard dans un délai de quarante-huit mois à compter de la date de début de la concession domaniale telle que stipulée au paragraphe 1er. En cas de force majeure ou si le point de raccordement visé à l'article 6/5 de la loi du 29 avril 1999 n'est pas disponible, le ministre peut prolonger ce délai. La phase de construction est achevée lorsque la mise en service de la dernière unité de production faisant partie du projet pour lequel le concessionnaire a obtenu la concession domaniale a eu lieu.

§ 3. De ontmantelingsfase van de productie-installaties begint ten laatste vierentwintig maanden voor het einde van de geldigheidsduur van de domeinconcessie, waarbij tijdens voornoemde ontmantelingsfase van vierentwintig maanden geen exploitatie meer is toegestaan, en de ontmanteling is in elk geval voltooid bij het einde van die geldigheidsduur.

HOOFDSTUK 2. — Rechten en verplichtingen van de concessiehouder

Afdeling 1. — Ondersteuningsmechanisme

Onderafdeling 1. — Principe en duurtijd

Art. 40. De concessiehouder geniet voor elke productie-eenheid van een steunmechanisme in de vorm van een tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen.

De inwerkingtreding van het tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen begint bij de datum van toekenning van het conformiteitsattest aan de eerste productie-eenheid.

Het tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen is maximum twintig jaar geldig vanaf de inwerkingtreding en is van toepassing op een maximumvolume aan elektriciteit, met name het volume geproduceerd door alle productie-eenheden van de domeinconcessie tijdens 80.000 vollasturen en dat binnen de steunperiode van twintig jaar.

Art. 41. § 1. In het kader van het tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen wordt het te compenseren bedrag elke maand berekend door de commissie per productie-eenheid.

§ 2. Het te compenseren bedrag wordt voor elke maand berekend door de commissie en uiterlijk op de vijftiendagste dag van de volgende maand meegedeeld aan de concessiehouder en aan de Belgische Staat.

Om de commissie in staat te stellen de in het eerste lid bedoelde berekening uit te voeren, verstrekt de concessiehouder de commissie uiterlijk op de tiende dag van elke maand de productiegegevens en het AAP voor de vorige maand.

Indien de door de concessiehouder verstrekte AAP-gegevens significant afwijken van de reële productie, kan de commissie deze AAP, mits afdoende verantwoording, corrigeren.

Art. 42. Onverminderd artikel 49, indien het compensatiebedrag positief is, wordt dit bedrag door de Belgische Staat aan de concessiehouder betaald. Indien het te compenseren bedrag negatief is, is de concessiehouder verplicht dit bedrag aan de Belgische Staat te betalen.

De in het eerste lid bedoelde betalingen worden verricht binnen zestig dagen nadat de commissie het compensatiebedrag voor een bepaalde maand heeft meegedeeld.

De praktische betalingsvoorwaarden worden vastgelegd in de domeinconcessie-overeenkomst waarnaar verwezen wordt in artikel 6/3 van de wet van 29 april 1999.

Art. 43. In het geval dat aan de concessiehouder een vergoeding wordt toegekend wegens de onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid, overeenkomstig artikel 6/5, § 3, van de wet van 29 april 1999, wordt het bedrag van deze vergoeding in mindering gebracht van het te vergoeden bedrag bedoeld in artikel 41.

Onderafdeling 2 — Basismechanisme

Art. 44. Onverminderd de mogelijkheid die de concessiehouder wordt geboden overeenkomstig onderafdeling 3, wordt het compensatiebedrag bedoeld in artikel 41 bepaald op basis van volgende formule:

$$\text{Compensatiebedrag}_m = \text{AAP}_m \times \text{Variabele premie}_m$$

Waarin:

– “Compensatiebedrag_m” is het compensatiebedrag berekend door de commissie voor de maand “m”;

– “AAP_m” is de AAP van de maand “m”, voor het deel van het produceerbare volume waarvoor onderafdeling 3 niet wordt toegepast;

– “Variabele premie_m” komt overeen met het bedrag van de variabele premie berekend door de commissie voor maand “m” op basis van de volgende formule:

$$\text{Variabele premie}_m = \text{Strike price}_y - \text{elektriciteitsreferentieprij} \times (1 - \text{correctiefactor})$$

§ 3. La phase de démantèlement de l’installation de production commence au plus tard vingt-quatre mois avant la fin de la durée de validité de la concession domaniale, sans que l’exploitation soit autorisée pendant la phase de démantèlement de vingt-quatre mois précitée, et le démantèlement est en tout état de cause achevée à la fin de cette durée de validité.

CHAPITRE 2. — Droits et obligations des concessionnaires

Section 1ère. — Régime de soutien

Sous-section 1. — Principe et durée

Art. 40. Pour chaque unité de production, le concessionnaire bénéficie d’un mécanisme de soutien sous forme d’un contrat d’écart compensatoire bidirectionnel.

La prise d’effet du contrat d’écart compensatoire bidirectionnel intervient à la date de la délivrance de l’attestation de conformité pour la première unité de production mise en service.

Le contrat d’écart compensatoire bidirectionnel est valable pendant maximum vingt ans à dater de sa prise d’effet et s’applique à un volume maximal d’électricité, à savoir le volume produit par toutes les unités de production de la concession domaniale pendant 80 000 heures de pleine charge et ce, pendant la période de soutien de 20 ans.

Art. 41. § 1er. Dans le cadre du contrat d’écart compensatoire bidirectionnel, un montant à compenser est calculé chaque mois par la commission pour chaque unité de production.

§ 2. Le montant à compenser est calculé pour chaque mois par la commission et notifié au plus tard le vingt-cinquième jour du mois suivant au concessionnaire et à l’État belge.

Pour permettre à la commission d’effectuer le calcul visé à l’alinéa 1er, le concessionnaire fournit à la commission, au plus tard le dixième jour de chaque mois, les données de production et l’AAP du mois précédent.

Si les données de l’AAP fournies par le concessionnaire s’écartent sensiblement de la production réelle, la commission peut les corriger, moyennant une justification adéquate.

Art. 42. Sans préjudice de l’article 49, si le montant à compenser est positif, ce montant est versé au concessionnaire par l’État belge. Si le montant à compenser est négatif, le concessionnaire est tenu de verser ce montant à l’État belge.

Le versement visé à l’alinéa 1er intervient dans les soixante jours de la notification, par la commission, du montant à compenser pour un mois considéré.

Les modalités pratiques des versements seront fixées dans le contrat de concession domaniale visé à l’article 6/3 de la loi du 29 avril 1999.

Art. 43. Dans l’hypothèse où le concessionnaire se voit octroyer une indemnisation en raison de l’indisponibilité du Modular Offshore Grid, en vertu de l’article 6/5, § 3, de la loi du 29 avril 1999, le montant de cette indemnisation est déduit du montant à compenser visé à l’article 41.

Sous-section 2 — Mécanisme de base

Art. 44. Sans préjudice de la possibilité offerte au concessionnaire conformément à la sous-section 3, le montant à compenser visé à l’article 41 est déterminé sur la base de la formule suivante :

$$\text{Compensation}_m = \text{AAP}_m \times \text{Prime variable}_m$$

où :

– « Compensation_m » est le montant à compenser calculé par la commission pour le mois « m » ;

– « AAP_m » est l’AAP du mois « m », pour la partie du volume productible pour laquelle il n’est pas fait application de la sous-section 3 ;

– « Prime variable_m » correspond au montant de la prime variable calculée par la commission pour le mois « m », sur la base de la formule suivante :

$$\text{Prime variable}_m = \text{Strike price}_y - \text{prix de référence de l’électricité} \times (1 - \text{facteur de correction})$$

Waarin Strike price_y de strike price is die van toepassing is voor het jaar y, bevestigd door de commissie uiterlijk op 15 januari van het jaar y aan iedere betrokken concessiehouder, en gelijk is aan:

$$\text{Strike price}_y = \text{Strike price}_{\text{intermediate}} \times \left[0,70 + 0,30 \times \left(\frac{\text{CPI}_{y-1}}{\text{CPI}_{\text{bid}}} \right) \right]$$

Waarin:

- a) CPI_{y-1} is de consumentenprijsindex voor december van het jaar y-1;
- b) CPI_{bid} is de consumentenprijsindex van de maand december van het jaar van indiening van het bod voor de tendering;
- c) Strike price_{intermediate} is de strike price geïndexeerd overeenkomstig artikel 45.

De formule voor het bepalen van de correctiefactor wordt vastgesteld door de minister op voorstel van de commissie.

Art. 45. De door de concessiehouder in zijn aanvraag geboden strike price wordt vanaf de limietdatum voor de indiening van de aanvragen, bedoeld in artikel 28 tot de financial close, tot maximum één jaar na de gunning van de concessie, geïndexeerd op basis van de onderstaande methodologie.

In een eerste stap wordt de strike price geïndexeerd voor de rentevoeten. Het zakelijk plan dat werd ingediend onder artikel 17, § 1, 5°, wordt geüpdatet op het moment van bepaling van de strike price_{intermediate}. Dit vindt plaats op het moment van financial close, of één jaar na de dag na het einde van eventuele schorsingen van de domeinconcessie overeenkomstig artikel 39 indien dit vroeger is dan de financial close. In het zakelijk plan wordt enkel en alleen de risicovrije interestvoet geüpdatet, op basis van de mid-market EUR swap rate voor een notioneel profiel gebaseerd op een volledig opgenomen lening op drie jaar in constante maandelijkse annuïteiten en daarna terugbetaald wordt op twintig jaar in constante halfjaarlijkse annuïteiten. Zo wordt de strike price_{updated} bepaald als de strike price in het zakelijk plan dat de oorspronkelijke equity IRR constant houdt.

In een tweede stap wordt de strike price_{updated} geïndexeerd op basis van de raw materials. De strike price_{intermediate} wordt bekomen via de volgende formule:

$$\begin{aligned} \text{Strike price}_{\text{intermediate}} &= \text{Strike price}_{\text{updated}} \\ &\times \left[0,30 + 0,33 \times \frac{\text{PPI}_{\text{FC}}}{\text{PPI}_{\text{bid}}} \right. \\ &+ 0,20 \times \frac{\text{Arbeid}_{\text{FC}}}{\text{Arbeid}_{\text{bid}}} \\ &+ 0,035 \times \frac{\text{Koper}_{\text{FC}}}{\text{Koper}_{\text{bid}}} \\ &+ 0,10 \times \frac{\text{Staal}_{\text{FC}}}{\text{Staal}_{\text{bid}}} \\ &\left. + 0,035 \times \frac{\text{Fuel}_{\text{FC}}}{\text{Fuel}_{\text{bid}}} \right] \end{aligned}$$

waar:

a) PPI_{bid} en PPI_{FC} zijn de productie prijsindexen, gebaseerd op de afzetprijzen voor de industrie (zonder bouw) voor de binnenlandse markt, totale industrie, zonder energie. Het gaat over de meest recent beschikbare maandindexen, respectievelijk op het moment van neerlegging van het bid en van bepaling van de strike price_{intermediate};

b) Arbeid_{bid} en Arbeid_{FC} zijn de arbeidskostenindexen, gebaseerd op de seizoensgezuiverde arbeidskostenindex van de arbeidskosten voor "productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (D)". Het gaat over de meest recente beschikbare kwartaalindexen, respectievelijk op het moment van de neerlegging van het bid en van bepaling van de strike price_{intermediate};

c) Koper_{bid} en Koper_{FC} zijn de prijsindexen voor koper, gebaseerd op LME Copper Cash-Settlement (monthly average) in USD, converted to EUR. Het gaat over de meest recent beschikbare maandindexen, respectievelijk op het moment van neerlegging van het bid en van bepaling van de strike price_{intermediate}. De gemiddelde index wordt geconverteerd van USD naar Euro aan de gemiddelde USD-EUR koers (op XE converter) van de laatste dertig dagen;

où Strike price_y est le strike price applicable pour l'année y, confirmé par la commission au plus tard le 15 janvier de l'année y pour concessionnaire concerné, et est égal à :

$$\text{Strike price}_y = \text{Strike price}_{\text{intermediate}} \times \left[0,70 + 0,30 \times \left(\frac{\text{CPI}_{y-1}}{\text{CPI}_{\text{bid}}} \right) \right]$$

où :

- a) CPI_{y-1} est l'indice des prix à la consommation du mois de décembre de l'année y-1 ;
- b) CPI_{bid} est l'indice de prix à la consommation du mois de décembre de l'année de soumission de l'offre d'adjudication ;
- c) Strike price_{intermediate} est le strike price indexé conformément à l'article 45.

La formule permettant de déterminer le facteur de correction est arrêtée par le ministre sur proposition de la commission.

Art. 45. Le strike price offert par le concessionnaire dans sa demande est indexé à partir de la date limite de soumission des demandes visée à l'article 28 jusqu'au financial close, et au maximum un an après l'attribution de la concession, sur la base de la méthodologie ci-dessous.

Dans un premier temps, le strike price est indexé sur les taux d'intérêt. Le plan d'entreprise soumis en vertu de l'article 17, § 1er, 5°, est mis à jour au moment de la détermination du strike price_{intermediate}. Cette opération a lieu au moment du financial close, ou un an après la fin de toute suspension de la concession domaniale conformément à l'article 39 si elle est antérieure au financial close. Le plan d'entreprise ne fait qu'actualiser le taux d'intérêt sans risque, sur la base du mid-market EUR swap rate pour un profil notionnel basé sur un prêt entièrement tiré sur trois ans en annuités mensuelles constantes, puis remboursé sur vingt ans en annuités semestrielles constantes. Le strike price_{updated} est le strike price du plan d'entreprise qui maintient constant l'equity IRR initial.

Dans un deuxième temps, le strike price_{updated} est indexé sur la base des matières premières. Le strike price_{intermediate} est obtenu à l'aide de la formule suivante :

$$\begin{aligned} \text{Strike price}_{\text{intermediate}} &= \text{Strike price}_{\text{updated}} \\ &\times \left[0,30 + 0,33 \times \frac{\text{PPI}_{\text{FC}}}{\text{PPI}_{\text{bid}}} \right. \\ &+ 0,20 \times \frac{\text{Main-d'œuvre}_{\text{FC}}}{\text{Main-d'œuvre}_{\text{bid}}} \\ &+ 0,035 \times \frac{\text{Cuivre}_{\text{FC}}}{\text{Cuivre}_{\text{bid}}} \\ &+ 0,10 \times \frac{\text{Acier}_{\text{FC}}}{\text{Acier}_{\text{bid}}} \\ &\left. + 0,035 \times \frac{\text{Fuel}_{\text{FC}}}{\text{Fuel}_{\text{bid}}} \right] \end{aligned}$$

où :

a) PPI_{FC} et PPI_{bid} sont les indices des prix à la production de l'industrie (à l'exclusion de la construction) pour le marché intérieur, l'industrie totale, sans l'énergie. Il s'agit des indices mensuels les plus récents disponibles, respectivement, au moment du dépôt de l'offre et de la détermination du strike price_{intermediate} ;

b) Main-d'œuvre_{FC} et Main-d'œuvre_{bid} sont les indices du coût de la main-d'œuvre, basés sur l'indice désaisonnalisé du coût de la main-d'œuvre pour la « production et distribution d'électricité, de gaz, de vapeur et d'air conditionné (D) ». Il s'agit des derniers indices trimestriels disponibles, respectivement, au moment du dépôt de l'offre et de la détermination du strike price_{intermediate} ;

c) Cuivre_{FC} et Cuivre_{bid} sont les indices du prix du cuivre, basés sur LME Copper Cash-Settlement (monthly average) in USD, converted to EUR. Il s'agit des indices mensuels les plus récents disponibles, respectivement, au moment du dépôt de l'offre et de la détermination du strike price_{intermediate}. L'indice moyen est converti de l'USD en euros au taux moyen USD-EUR (sur le convertisseur XE) des trente derniers jours ;

d) $Staal_{bid}$ en $Staal_{FC}$ zijn de prijsindexen voor staal, gebaseerd op European Steel Prices in Tonnes (T) for "Hot Rolled Plate". Het gaat over de meest recent beschikbare maandindexen, respectievelijk op het moment van neerlegging van het bid en van bepaling van de strike price_{intermediate};

e) $Fuel_{bid}$ en $Fuel_{FC}$ zijn de prijsindexen voor fuel, gebaseerd op EMEA Average for MGO in USD, converted to EUR. Het gaat over het gemiddelde van de dertig meest recente dagnoteringen in USD, geconverteerd naar Euro aan de gemiddelde USD-EUR koers (op XE converter) van de laatste dertig dagen op het moment van de neerlegging van het bid en van bepaling van de strike price_{intermediate}.

Indien een index waarnaar wordt verwezen in de formule in het derde lid niet (meer) beschikbaar is, moet een andere, soortgelijke index genomen worden, op het moment van neerlegging van het bid en van bepaling van de strike price_{intermediate}, die bepaald wordt door de minister.

De termijn van één jaar kan verlengd worden door de minister in geval van overmacht.

Wanneer de domeinconcessie geschorst wordt overeenkomstig de gevallen voorzien in dit besluit, wordt de strike price geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen gedurende de periode van schorsing.

Art. 46. De garanties van oorsprong die aan de concessiehouder worden toegekend met toepassing van het koninklijk besluit van 30 juli 2013 betreffende de instelling van een systeem voor de toekenning van garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen worden verhandeld tegen een marktconforme prijs.

De commissie controleert of deze verplichting wordt nageleefd.

Daartoe dient de concessiehouder bij de commissie, uiterlijk op 31 januari van het volgende kalenderjaar, per e-mail een verslag in met de gemiddelde maandprijs waartegen de garanties van oorsprong in het vorige kalenderjaar zijn verhandeld.

De commissie kan de concessiehouder verzoeken haar, binnen de door haar vastgestelde termijn, alle aanvullende informatie te verstrekken die zij noodzakelijk acht.

Onderafdeling 3 — Optioneel mechanisme

Art. 47. § 1. De concessiehouder kan tijdens de geldigheidsduur van het tweerichtingscontract ter verrekening van verschillen een deel van de geproduceerde elektriciteit verhandelen via stroomafnameovereenkomsten, volgens de voorwaarden en modaliteiten uit deze onderafdeling.

Dergelijke stroomafnameovereenkomsten moeten minstens de volgende kenmerken hebben:

1° ze worden gesloten met eindafnemers, rechtstreeks, via een leverancier of via een tussenpersoon;

2° zij worden gesloten tegen een vaste prijs voor de eindafnemer die kan worden geïndexeerd volgens dezelfde modaliteiten als de modaliteiten die van toepassing zijn op de indexering van de strike price, in overeenstemming met artikel 45;

3° ze hebben een "pay as produced" profiel;

4° voortijdige beëindiging kan slechts rechtmatig verricht worden in geval van faillissement of op grond van overmacht.

5° indien ze meer dan zes maanden na het sluiten van de domeinconcessie worden gesloten, moeten ze worden gesloten met de hoogste bieder aan het einde van een concurrerende, transparante en niet-discriminerende procedure. De commissie controleert het correcte verloop van de toewijzing;

6° indien ze minder dan zes maanden na het sluiten van de domeinconcessie worden gesloten:

a) hebben ze een duurtijd van 20 jaar

b) mag slechts de helft van het in paragraaf 2, eerste lid, bedoelde volume worden gecontracteerd via een leverancier of tussenpersoon met een machtspositie voor elektriciteitslevering in België, waarbij voornoemde regel eveneens geldt indien de betreffende leverancier of tussenpersoon een met de concessiehouder verbonden onderneming is;

c) is het sluiten ervan afhankelijk van het betalen van een marktconforme financiële premie, door de afnemer, ten voordele van de concessieverlenende overheid; het bedrag van de premie, op voorstel van de afnemer, wordt vóór het sluiten van de stroomafnameovereenkomst door de commissie vastgesteld, rekening houdend met het risico dat de afnemer in gebreke blijft, met name zijn financiële rating en eventuele garanties die hij kan geven, en met het volume van stroom verkocht via de stroomafnameovereenkomst.

d) $Acier_{FC}$ en $Acier_{bid}$ sont les indices des prix de l'acier, basés sur European Steel Prices in Tonnes (T) for « Hot Rolled Plate ». Il s'agit des indices mensuels les plus récents disponibles, respectivement au moment du dépôt de l'offre et de la détermination du strike price_{intermediate} ;

e) $Fuel_{FC}$ et $Fuel_{bid}$ sont les indices des prix des carburants, basé sur EMEA Average for MGO in USD, converted to EUR. Ils correspondent à la moyenne des trente cotations journalières les plus récentes en USD, converties en euros au taux moyen USD-EUR (sur le convertisseur XE) des trente derniers jours au moment du dépôt de l'offre et de la détermination de strike price_{intermediate}.

Si un indice mentionné dans la formule reprise à l'alinéa 3 n'est pas (ou plus) disponible, un autre indice similaire, applicable respectivement au moment du dépôt de l'offre et de la détermination de strike price_{intermediate} est déterminé par le ministre.

Le délai d'un an peut être prolongé par le ministre en cas de force majeure.

Si la concession domaniale est suspendue dans les cas prévus par le présent arrêté, le strike price est indexé sur la base de l'indice des prix à la consommation pendant la durée de la suspension.

Art. 46. Les garanties d'origine octroyées au concessionnaire en application de l'arrêté royal du 30 juillet 2013 relatif à l'établissement d'un système d'octroi de garanties d'origine pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables sont commercialisées à un prix conforme au marché.

La commission contrôle le respect de cette obligation.

A cet effet, le concessionnaire soumet à la commission, par courrier électronique, au plus tard le 31 janvier de l'année civile suivante, un rapport décrivant le prix mensuel moyen auquel les garanties d'origine ont été commercialisées au cours de l'année civile précédente.

La commission peut demander au concessionnaire de lui adresser toute information complémentaire jugée nécessaire, dans le délai qu'elle détermine.

Sous-section 3. — Mécanisme optionnel

Art. 47. § 1er. Le concessionnaire peut, pendant la durée de validité du contrat d'écart compensatoire bidirectionnel, commercialiser une partie de l'électricité produite par le biais d'accords d'achat d'énergie, aux conditions et selon les modalités prévues dans la présente sous-section.

De tels accords d'achat d'énergie doivent à tout le moins présenter les caractéristiques suivantes :

1° ils sont conclus avec des clients finaux, que ce soit directement ou indirectement, via un fournisseur ou via un intermédiaire;

2° ils sont conclus à prix fixe pour le client final, ce prix pouvant être indexé selon les mêmes modalités que celles applicables pour l'indexation du strike price, conformément à l'article 45;

3° ils ont un profil « pay as produced » ;

4° une résiliation anticipée ne peut être légalement effectuée qu'en cas de faillite d'une partie ou de force majeure.

5° s'ils sont conclus plus de six mois après la conclusion de la concession domaniale, ils doivent l'être avec le plus offrant au terme d'une procédure concurrentielle, transparente et non-discriminatoire. La commission vérifie le bon déroulement de l'attribution;

6° s'ils sont conclus moins de six mois après la conclusion de la concession domaniale :

a) ils ont une durée de vingt ans ;

b) seule la moitié du volume visé au paragraphe 2, alinéa 1er peut être contracté par l'entremise d'un fournisseur ou un intermédiaire disposant d'une position dominante sur le marché belge de fourniture de l'électricité la règle précitée s'applique également si le fournisseur ou l'intermédiaire concerné est une entreprise liée au concessionnaire;

c) leur conclusion est conditionnée au paiement, par le client, d'une prime financière conforme au marché au profit de l'autorité concédante, le montant de la prime est fixé par la commission sur proposition de l'acheteur préalablement à la conclusion de l'accord d'achat d'énergie, en tenant compte du risque de défaillance de l'acheteur, notamment son rating financier et des garanties qu'il peut le cas échéant faire valoir, et du volume d'électricité vendu via l'accord d'achat d'électricité .

§ 2. Maximaal 50 % van de produceerbare elektriciteit door de concessiehouder, mag worden verhandeld aan de hand van stroomafnameovereenkomsten volgens de voorwaarden en modaliteiten van deze onderafdeling.

Er mag een extra volume van maximaal 25 % worden verhandeld als dit extra volume wordt gereserveerd voor burgers, en kmo's, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen en verenigingen mits toepassing van de voorwaarden voor directe burgerparticipatie zoals bepaald in artikel 21, § 3.

Art. 48. De in artikel 47 bedoelde stroomafnameovereenkomsten hoeven niet noodzakelijk aanvullende diensten te omvatten zoals garanties van oorsprong en balanceringskosten. De concessiehouder is hoe dan ook verplicht om deze diensten te verhandelen tegen een marktconforme prijs.

De commissie controleert of deze verplichting wordt nageleefd.

Daartoe dient de concessiehouder bij de commissie, uiterlijk op 31 januari van het volgende kalenderjaar, per e-mail, een verslag in met de gemiddelde maandprijs waartegen de garanties van oorsprong in het vorige kalenderjaar zijn verhandeld.

De commissie kan de concessiehouder verzoeken haar, binnen een door haar vastgestelde termijn, alle aanvullende informatie te verstrekken die zij noodzakelijk acht.

Art. 49. Voor elektriciteitsvolumes die gedekt zijn door een stroomafnameovereenkomst volgens de voorwaarden en modaliteiten van deze onderafdeling wordt het te compenseren bedrag bedoeld in artikel 41 berekend aan de hand van de volgende formule:

$$\text{Compensatiebedrag}_m = \text{AAP}_m \times \text{Variabele premie}_m$$

Waarin:

– “Compensatiebedrag_m” is het compensatiebedrag berekend door de commissie voor de maand “m”;

– “AAP_m” is de AAP van de maand “m”, voor het deel van het geproduceerde volume waarvoor onderafdeling 3 wordt toegepast;

– “Variabele premie_m” komt overeen met het bedrag van de variabele premie berekend door de commissie voor maand “m” op basis van de volgende formule :

$$\text{Variabele premie} = \text{MIN} (0 ; \text{Strike price}_y - \text{PPA price}_y + 3 \text{ EUR/MWh})$$

Waarin:

– PPA price_y is de PPA prijs van toepassing voor het jaar y;

– Strike price_y is de strike price van toepassing voor het jaar y, bepaald conform artikel 44.

Art. 50. Bij afloop van een stroomafnameovereenkomst bedoeld in artikel 47 of bij beëindiging ervan, zijn de overeenkomstige geproduceerde elektriciteitsvolumes opnieuw onderworpen aan het te compenseren bedrag, berekend overeenkomstig artikel 44, vanaf de maand die volgt op het aflopen van de stroomafnameovereenkomst of de effectieve beëindiging ervan, zoals meegedeeld aan de commissie.

Art. 51. De commissie controleert of de voorwaarden van artikel 47 en 48 zijn nageleefd.

Daartoe zendt de concessiehouder de commissie elke stroomafnameovereenkomst zoals bedoeld in artikel 47 en elke wijziging van een dergelijke stroomafnameovereenkomst voordat dit in werking treedt. Een dergelijke stroomafnameovereenkomst mag of wijzigingen daarvan mogen pas in werking treden nadat de commissie heeft bevestigd dat aan de voormelde voorwaarden is voldaan.

In geval van vroegtijdige beëindiging van de stroomafnameovereenkomst informeert de concessiehouder de commissie ook over de redenen van deze beëindiging. Indien de commissie na haar onderzoek van oordeel is dat de werkelijke oorzaak van de beëindiging verschilt van de toelaatbare redenen van beëindiging bedoeld in artikel 47, § 1, tweede lid, 4° en in artikel 52, en te maken heeft met de wens van één partij om voordeel te halen uit veranderingen in de prijzen op de elektriciteitsmarkt ten koste van de stabiliteit die nodig is voor de stroomafnameovereenkomst, dan kan zij de aansprakelijke partij een administratieve boete opleggen in overeenstemming met artikel 6/3, paragraaf 12 en van de wet van 29 april 1999.

Art. 52. Mits de eigen verbintenissen voortvloeiend uit de stroomafnameovereenkomst worden nageleefd en met toepassing van artikel 47, § 1, tweede lid, 4°, kunnen de concessiehouder of de afnemer aan de in artikel 47 bedoelde stroomafnameovereenkomst verzaken op grond van overmacht onder meer wanneer een wijziging van de toepasselijke wet- of regelgeving in het kader van voornoemde overeenkomst een prestatie verhinderende uitwerking heeft en zodoende

§ 2. La possibilité de commercialiser l'électricité produite par le biais d'accords d'achat d'énergie aux conditions et selon les modalités prévues dans la présente sous-section, porte sur maximum 50 % de l'électricité productible par le concessionnaire.

Elle peut couvrir un volume complémentaire de maximum 25 % si ce volume complémentaire est réservé aux citoyens, aux PME, aux autorités locales, y compris les municipalités, aux établissements d'enseignement et aux associations sous réserve de l'application des conditions de participation citoyenne directe telles que stipulées à l'article 21 § 3.

Art. 48. Les accords d'achat d'énergie visés à l'article 47 ne doivent pas nécessairement inclure de services complémentaires tels que les garanties d'origine et les coûts d'équilibrage. En tout état de cause, le concessionnaire est tenu de commercialiser ces services à un prix conforme au marché.

La commission contrôle le respect de cette obligation.

A cet effet, le concessionnaire soumet à la commission, par courrier électronique, au plus tard le 31 janvier de l'année civile suivante, un rapport décrivant le prix mensuel moyen auquel les garanties d'origine ont été commercialisées au cours de l'année civile précédente.

La commission peut demander au concessionnaire de lui adresser toute information complémentaire jugée nécessaire, dans le délai qu'elle détermine.

Art. 49. Pour les volumes d'électricité couverts par un accord d'achat d'énergie aux conditions et selon les modalités prévues dans la présente sous-section, le montant à compenser visé à l'article 41 est calculé sur la base de la formule suivante :

$$\text{Compensation}_m = \text{AAP}_m \times \text{Prime variable}_m$$

où :

– « Compensation_m » est le montant à compenser calculé par la commission pour le mois « m » ;

– « AAP_m » est l'AAP du mois « m », pour la partie du volume produit pour laquelle il est fait application de cette sous-section 3 ;

– « Prime variable_m » correspond au montant de la prime variable calculée par la commission pour le mois « m », sur la base de la formule suivante :

$$\text{Prime variable} = \text{MIN} (0 ; \text{Strike price}_y - \text{PPA price}_y + 3 \text{ EUR/MWh})$$

Ou :

– PPA price_y est le PPA price applicable pour l'année y ;

– Strike price_y est le strike price applicable pour l'année y, déterminé conformément à l'article 44.

Art. 50. A l'expiration de l'accord d'achat d'énergie visé à l'article 47, ou en cas de résiliation de celui-ci, les volumes d'électricité correspondants produits par le concessionnaire se voient à nouveau appliquer le montant à compenser calculé conformément à l'article 44, dès le mois suivant l'expiration de l'accord d'achat d'énergie sa résiliation effective, tel que notifié à la commission.

Art. 51. La commission contrôle le respect des conditions formulées aux articles 47 et 48.

A cet effet, le concessionnaire transmet à la commission chaque accord d'achat d'énergie visé à l'article 47, et chaque modification d'un tel accord, avant son entrée en vigueur. Un tel accord ou ses modifications ne peuvent entrer en vigueur qu'après que la commission a confirmé que les conditions précitées sont remplies.

En cas de résiliation anticipée de l'accord d'achat d'énergie, le concessionnaire informe également la commission des motifs de cette résiliation. Si, au terme de son examen, la commission estime que la cause réelle de la résiliation s'écarte des motifs de résiliation admissibles visés à l'article 47, § 1er, alinéa 2, 4° et à l'article 52 et est liée à la volonté d'une partie de tirer avantage de l'évolution des prix du marché de l'électricité au détriment de la stabilité requise pour ce type de contrat, elle peut infliger à la partie responsable une amende administrative conformément à l'article 6/3 paragraphe 12 de la loi du 29 avril 1999.

Art. 52. Sous réserve du respect de leurs propres obligations découlant de l'accord d'achat d'énergie, et en application de l'article 47, § 1er, alinéa 2, 4°, le concessionnaire ou l'acheteur peuvent renoncer à l'accord d'achat d'énergie visé à l'article 47 pour cause de force majeure, notamment lorsqu'une modification des dispositions législatives ou réglementaires applicables dans le cadre de l'accord précité a pour effet d'en entraver l'exécution et rend ainsi impossible ou économiquement

tot gevolg heeft dat de uitvoering van voornoemde overeenkomst onmogelijk of economisch niet haalbaar is.

Afdeling 2. — Verplichtingen van de concessiehouder

Art. 53. § 1. De concessiehouder heeft ten minste de volgende verplichtingen:

1° voorafgaandelijk de Algemene Directie Energie en de commissie informeren over elke wijziging betreffende de organisatorische, professionele, technische en financiële elementen, alsook wijzigingen in de burgerparticipatie, vermeld in de aanvraag op basis waarvan de domeinconcessie werd gegund;

2° ervoor zorgen dat alle beoogde productie-installaties zijn gebouwd en in dienst zijn gesteld binnen de in artikel 39 bepaalde termijnen;

3° indien er bij toepassing van het in artikel 40 bedoelde ondersteuningsmechanisme een positief verschil is tussen de elektriciteitsreferentieprij, inclusief correctiefactor, en de strike price, dit verschil terugbetalen;

4° de ontmanteling van de productie-installaties aanvatten ten laatste vierentwintig maanden voor het verstrijken van de concessieduur en deze werken voltooiën voor het einde van de concessieduur, waarbij alles in het werk wordt gesteld teneinde de locatie te herstellen in de oorspronkelijke toestand en eventuele resterende effecten op het mariene milieu tot het minimum te beperken;

5° de Algemene Directie Energie op de hoogte brengen van elke wijziging van de statuten van de rechtspersoon ten gunste waarvan de concessie is verleend en die van toepassing waren bij het indienen van de concessieaanvraag;

6° de Algemene Directie Energie inlichten over elk plan tot wijziging van de rechtspersoon, titularis van de concessie, waardoor de controle over de rechtspersoon wijzigt of waardoor er een gehele of gedeeltelijke overdracht plaatsvindt aan derden van de rechten die voortvloeien uit de domeinconcessie met toepassing van respectievelijk hoofdstuk 5, 6 en 7;

7° legt de exploitatie van een aanzienlijk gedeelte van de productie-installatie niet gedurende meer dan één jaar stil behoudens wettige redenen of overmacht;

8° alle noodzakelijke maatregelen treffen voor de bescherming van de openbare veiligheid tijdens de volledige duur van de concessie. Voor de eerste keer tijdens het jaar dat volgt op de indienstelling van de eerste productie-eenheid, als de concessiehouder niet beschikt over een gelijkwaardig auditverslag van minder dan vijf jaar geleden, en nadien minstens één keer voor iedere vijfde verjaardag van de indienstelling van de eerste productie-eenheid, onderwerpt de concessiehouder zijn veiligheidsbeheersysteem op eigen kosten aan een externe audit waarvan het resultaat en dus het auditverslag wordt ter kennis gegeven aan de Algemene Directie Energie;

9° alle maatregelen treffen ter bescherming en behoud van het mariene milieu, zoals bepaald door de vergunningen en machtigingen vereist door de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden;

10° een permanent systeem uitbouwen voor de evaluatie en de controle van de verplichtingen bedoeld in 8° en 9°;

11° gedurende de gehele concessieduur alle nodige maatregelen treffen inzake signalisatie en lichtbakens, die voorgeschreven zijn door de van kracht zijnde wetgevingen en reglementeringen om het risico te voorkomen dat schepen, luchtschepen en andere drijvende of vliegende toestellen met de productie-installaties in botsing zouden komen;

12° de inplanting van de productie-installatie zodanig concipiëren dat het toegekende domein zo intensief mogelijk wordt gebruikt, rekening houdend met de toegepaste technologie;

13° de productie-installatie bouwen volgens de normen en reglementen die van toepassing zijn in België, op een wijze die de uitbating, het onderhoud en alle andere tussenkomsten op een veilige manier toelaten. De bouw en de uitbating gebeuren mits toepassing van een kwaliteitsmanagementsysteem dat voldoet aan de norm ISO 9001 of gelijkwaardig en van een milieumanagementsysteem dat voldoet aan de norm ISO 14001 of gelijkwaardig;

14° over voldoende waarborgen beschikken voor de dekking van het risico van burgerlijke aansprakelijkheid ten gevolge van de productie-installatie, overeenkomstig artikel 58 en de Algemene Directie Energie op de hoogte brengen van elke wijziging van voornoemde waarborgen;

15° zijn wettelijke verplichtingen inzake vennootschapsbelasting nakomen;

irréalisable l'exécution l'accord précité.

Section 2. — Obligations du concessionnaire

Art. 53. § 1er. Le concessionnaire a au moins les obligations suivantes :

1° informer préalablement la Direction générale de l'Energie et la commission de tout changement concernant les éléments organisationnels, professionnels, techniques et financiers, ainsi que les changements dans la participation citoyenne, mentionnés dans la demande sur la base de laquelle la concession domaniale a été attribuée ;

2° veiller à ce que toutes les installations de production prévues soient construites et mises en service dans les délais prévus à l'article 39 ;

3° s'il existe une différence positive entre le prix de référence de l'électricité, y compris le facteur de correction, et le strike price lors de l'application du mécanisme de soutien visé à l'article 40 rembourser cette différence ;

4° commencer le démantèlement et l'enlèvement des installations au plus tard vingt-quatre mois avant la fin de la période de concession et achever ces travaux avant la fin de la période de concession, en faisant tout ce qui est possible pour remettre le site dans son état initial et minimiser tout impact résiduel sur le milieu marin ;

5° informer la Direction générale de l'Energie de toute modification des statuts de la personne morale en faveur de laquelle la concession a été octroyée et qui étaient applicables lors de l'introduction de la demande de concession ;

6° informer la Direction générale de l'Energie de tout projet de changement de la personne morale, titulaire de la concession, qui modifie le contrôle de la personne morale ou qui entraîne un transfert total ou partiel à des tiers des droits découlant de la concession domaniale en application des chapitres 5, 6 et 7 respectivement ;

7° ne pas interrompre l'exploitation d'une partie importante de l'installation pendant plus d'un an, sauf pour des raisons légales ou en cas de force majeure ;

8° prendre toutes les mesures nécessaires à la protection de la sécurité publique pendant toute la durée de la concession. Pour la première fois au cours de l'année suivant sa mise en service de la première unité de production, si le concessionnaire ne dispose pas d'un rapport d'audit équivalent datant de moins de cinq ans, et au moins une fois par la suite à chaque cinquième anniversaire de sa mise en service de la première unité de production, le concessionnaire soumet son système de gestion de la sécurité à un audit externe à ses propres frais, dont le résultat et donc le rapport d'audit sont notifiés à la Direction générale de l'Energie ;

9° prendre toutes les mesures pour protéger et préserver le milieu marin, conformément aux permis et autorisations requis par la loi du 11 décembre 2022 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins belges ;

10° établir un système permanent d'évaluation et de suivi des obligations visées aux 8° et 9° ;

11° pendant toute la durée de la concession, prendre toutes les mesures nécessaires en matière de signalisation et de balisage prescrites par les lois et règlements en vigueur pour prévenir les risques de collision des navires, dirigeables et autres engins flottants ou volants avec les installations de production ;

12° concevoir l'implantation de l'installation de production de manière à ce que le domaine attribué soit utilisé de manière aussi intensive que possible, en tenant compte de la technologie appliquée ;

13° construire l'installation de production conformément aux normes et règlements applicables en Belgique, de manière à permettre l'exploitation, l'entretien et toutes autres interventions en toute sécurité. La construction et l'exploitation sont soumises à l'application d'un système de gestion de la qualité conforme à la norme ISO 9001 ou à une norme équivalente et d'un système de gestion de l'environnement conforme à la norme ISO 14001 ou à une norme équivalente ;

14° disposer de garanties suffisantes pour couvrir le risque de responsabilité civile découlant de l'installation de production, conformément à l'article 58, et informer la Direction générale de l'Energie de toute modification des garanties susmentionnées ;

15° se conformer à ses obligations légales en matière d'impôt des sociétés;

16° aan de minister of de Algemene Directie Energie, jaarlijks en op verzoek, de nodige gegevens bezorgen om België toe te laten te voldoen aan zijn verplichtingen inzake het meedelen van informatie aan de Europese Commissie, die voortvloeien uit de richtlijnen 2009/72/EG, 2009/28/EG, (EU) 2019/943 en (EU) 2019/944, en verordening (EU) 2018/1999 inzake governance van de energie-unie en klimaatactie;

17° elke vijf jaar, te rekenen vanaf de indienstelling van de eerste productie-eenheid van een productie-installatie, bij de commissie en de minister verslag uitbrengen over de naleving van zijn verbintenissen inzake burgerparticipatie;

18° op verzoek toegang geven tot de site aan de personen die door de concessieverlenende overheid belast worden met het uitvoeren van voorstudies of andere wettelijke opdrachten;

19° tijdens de concessieduur op verzoek toegang geven tot de site aan personen die door de concessieverlenende overheid of de begunstigde van een nieuwe domeinconcessie voor dezelfde kavel belast zijn met de uitvoering van voorbereidende handelingen, onderzoeken, metingen en boringen en op verzoek informatie verstrekken aan de concessieverlenende overheid of de begunstigde van de nieuwe domeinconcessie die relevant is voor de voorbereiding van de bouw en exploitatie van zijn productie-installaties, waarbij de nodige maatregelen worden genomen om bedrijfsgeheimen of andere commercieel gevoelige informatie te beschermen;

20° voorafgaand aan de start van de bouwfase in overleg te treden met de exploitant van bestaande kabels, pijpleidingen en infrastructuur die zich situeren in de betreffende kavel om belemmeringen van ieders activiteiten zo veel als mogelijk te vermijden en daartoe voorstellen te doen tot afspraken met voornoemde exploitanten.

21° voorafgaand aan de start van de bouwfase het bewijs overmaken aan de concessieverlenende overheid waaruit blijkt dat de in artikel 58 bedoelde waarborg werd voorzien en dat daartoe een verzekeringsovereenkomst werd gesloten met een verzekeringsmaatschappij met maatschappelijke zetel in België of in een ander land van de Europese Economische Ruimte, of in een ander land voor zover internationale overeenkomsten waardoor België gebonden is vereisen dat inschrijvers uit die landen aan de concurrerende inschrijvingsprocedure kunnen deelnemen.

§ 2. Bij niet naleving van de verplichting bedoeld in het eerste lid, 2°, wordt de financiële garantie bedoeld in artikel 17 naar evenredigheid opgevraagd door de minister. De minister bepaalt de modaliteiten en de procedure voor de opvraging van de financiële garantie in de concessiedocumenten.

Art. 54. De concessiehouder is ertoe gehouden de in zijn aanvraag aangegeven verbintenissen inzake burgerparticipatie na te leven gedurende de gehele periode van twintig jaar bedoeld in artikel 40 derde lid. Hij garandeert daarna nog minstens een minimumpercentage burgerparticipatie van één procent overeenkomstig artikel 7, 9° tot het einde van de exploitatie.

Na verloop van één jaar te rekenen vanaf de indienstelling van de eerste productie-installatie van een concessiehouder controleert de commissie of de concessiehouder het minimumpercentage van één procent burgerparticipatie heeft behaald. Indien dit niet het geval is kan de commissie, aan de concessiehouder een administratieve boete opleggen ter waarde van maximaal het percentage van de totale investeringskosten dat overeenstemt met het niet-behaalde gedeelte van het minimumpercentage, behoudens indien de concessiehouder overmacht kan aantonen. De commissie kan bij het bepalen van de hoogte van de administratieve boete rekening houden met de omstandigheden en de geleverde inspanningen.

Na verloop van drie jaar te rekenen vanaf de indienstelling van de eerste productie-eenheid van een concessiehouder controleert de commissie:

1° of de concessiehouder zijn verbintenissen naleeft wat betreft het in zijn aanvraag beloofde percentage burgerparticipatie boven op het minimumpercentage;

2° of hij zijn burgerparticipatieplan zoals bedoeld in artikelen 7, 9° en 21, § 2 naleeft.

Indien de concessiehouder het (de) in zijn aanvraag beloofde percentage(s) burgerparticipatie boven op het minimumpercentage niet heeft behaald maar wel zijn plan van aanpak heeft gerespecteerd, beschikt de concessiehouder over een bijkomende termijn van één jaar te rekenen vanaf de vaststelling van de ontoereikende burgerparticipatie door de commissie om het (de) beloofde percentage(s) te bereiken.

Indien de concessiehouder ook na het verstrijken van deze bijkomende termijn van één jaar het (de) in zijn aanvraag beloofde percentage(s) inzake burgerparticipatie niet behaalt, of indien hij na het verstrijken van de initiële termijn van drie jaar dit (deze) percentage(s)

16° fournir, au ministre ou, à la Direction générale de l'Énergie annuellement et sur demande les données nécessaires pour permettre à la Belgique de remplir ses obligations en matière de communication d'informations à la Commission européenne découlant des directives 2009/72/CE, 2009/28/CE, (UE) 2019/943 et (UE) 2019/944, et le règlement (UE) 2018/1999 sur la gouvernance de l'union énergétique et de l'action pour le climat ;

17° faire rapport à la commission et au ministre tous les cinq ans à partir de la mise en service de la première unité de production d'une installation de production sur le respect de ses engagements en matière de participation citoyenne ;

18° donner accès au site, sur demande, aux personnes chargées par l'autorité concédante de réaliser des études préliminaires ou d'autres missions légales ;

19° donner accès au site, pendant la durée de la concession, aux personnes chargées par l'autorité concédante ou le bénéficiaire d'une nouvelle concession domaniale pour la même parcelle d'effectuer des opérations préparatoires, des enquêtes, des mesures et des forages, et fournir, sur demande, à l'autorité concédante ou au bénéficiaire de la nouvelle concession domaniale des informations relatives à la préparation de la construction et à l'exploitation de leurs installations de production, en prenant les mesures nécessaires pour protéger les secrets commerciaux ou d'autres informations sensibles sur le plan commercial ;

20° avant le début de la phase de construction, se concerter avec l'exploitant des câbles, conduites et infrastructures existants sur la parcelle concernée afin d'éviter, dans la mesure du possible, toute perturbation des activités des uns et des autres et, à cette fin, proposer des accords avec les exploitants précités.

21° avant le début de la phase de construction, soumettre à l'autorité concédante la preuve que la garantie visée à l'article 58 a été constituée et qu'un contrat d'assurance a été conclu à cet effet avec une compagnie d'assurance ayant son siège en Belgique ou dans un autre État de l'Espace économique européen, ou d'un autre pays pour autant que des accords internationaux qui lient la Belgique exigent que des soumissionnaires ressortissants de ces pays puissent participer à la procédure de mise en concurrence.

§ 2. En cas de non-respect de l'obligation visée à l'alinéa 1er, 2°, la garantie financière visée à l'article 17 est appelée proportionnellement par le ministre. Le ministre fixe les modalités et la procédure pour l'appel à la garantie financière dans les documents de concession.

Art. 54. Le concessionnaire est tenu d'honorer les engagements pris dans sa demande en matière de participation citoyenne tout au long de la période de vingt ans visée à l'article 40 alinéa trois. Par la suite, il garantit au moins un pourcentage minimum de participation citoyenne d'un pour cent conformément à l'article 7, 9° jusqu'à la fin de l'exploitation.

Après une période d'un an à compter de la mise en service de la première installation du concessionnaire, la commission vérifie si le concessionnaire a atteint le pourcentage minimum d'un pour cent de participation citoyenne. Si tel n'est pas le cas, la commission peut imposer au concessionnaire une amende administrative maximum égale au pourcentage des coûts totaux d'investissement correspondant à la partie du pourcentage minimum non atteinte, sauf si le concessionnaire peut prouver un cas de force majeure. Pour déterminer le montant de l'amende administrative, la commission peut tenir compte des circonstances et des efforts déployés.

Après une période de trois ans à compter de la mise en service de la première unité de production du concessionnaire, la commission vérifie :

1° le respect par le concessionnaire de ses engagements concernant le pourcentage de participation citoyenne promis dans sa demande au-delà du pourcentage minimum ;

2° le respect par le concessionnaire de son plan de participation visé aux articles 7, 9° et 21, § 2.

Si le concessionnaire n'a pas atteint le ou les pourcentage(s) de participation citoyenne promis dans sa demande au-delà du pourcentage minimum mais qu'il a respecté son plan d'action, le concessionnaire dispose d'un délai supplémentaire d'un an à compter du moment où la commission détermine que la participation citoyenne est insuffisante pour atteindre le(s) pourcentage(s) promis.

Si le concessionnaire n'atteint pas le(s) pourcentage(s) de participation citoyenne promis dans sa demande même après l'expiration de cette période supplémentaire d'un an, ou s'il n'atteint pas ce(s) pourcentage(s) après l'expiration de la période initiale de trois ans et ne

niet behaalt en ook niet kan aantonen dat hij zijn plan van aanpak heeft gerespecteerd, kan de commissie aan de concessiehouder de sancties opleggen waarin de wet van 29 april 1999 voorziet behoudens indien de concessiehouder overmacht kan aantonen. De commissie kan bij het bepalen van de hoogte van de administratieve boete rekening houden met de omstandigheden en de geleverde inspanningen.

Naar aanleiding van de vijfjaarlijkse rapportering bedoeld in artikel 53, paragraaf 1, 17°, controleert de commissie of de concessiehouder zijn verplichtingen inzake burgerparticipatie en zijn financieringsplan terzake volgens artikel 17, § 1, 1° nog steeds naleeft. Indien dit niet het geval is, kan de commissie een boete opleggen overeenkomstig het tweede en vijfde, tenzij dat de reden voor het niet volgen van de verplichtingen te wijten is aan een reden bij de burgerparticipatie zelf. De commissie maakt ieder vijfjaarlijks controleverslag over aan de minister.

HOOFDSTUK 3. — *Activiteiten die de concessiehouder mag uitoefenen naast de productie van elektriciteit*

Art. 55. Naast de productie van energie uit hernieuwbare energiebronnen mag de concessiehouder in de domeinconcessie enkel nevenactiviteiten uitoefenen die toegelaten zijn door de vergunningen en machtigingen bedoeld in wet van 13 juni 1969 inzake de exploratie en de exploitatie van niet -levende rijkdommen van de territoriale zee en het continentaal plat en de wet van 11 december 2022 ter bescherming van het marien milieu en ter organisatie van de mariene ruimtelijke planning in de Belgische zeegebieden

HOOFDSTUK 4. — *Financiële zekerheden*

Art. 56. § 1. De concessiehouder houdt de financiële garantie voor de daadwerkelijke en tijdige realisatie bedoeld in artikel 17, § 1, 4°, aan voor zo lang als deze niet vrijgegeven is overeenkomstig paragraaf 3.

§ 2. De minister kan een beroep doen op de in paragraaf 1 bedoelde financiële garantie indien de initieel voorziene realisatiemijlpalen van het project zoals opgenomen in de aanvraag niet worden behaald.

De modaliteiten en de procedure voor de opvraging van de garantie worden gepreciseerd in de concessieovereenkomst.

§ 3. De in paragraaf 1 bedoelde financiële garantie wordt als volgt vrijgegeven:

1° voor vijftig procent bij de indienststelling binnen de termijn bedoeld in artikel 39, § 2, van de helft van de beoogde productie-eenheden van de productie-installatie;

2° voor vijfenzeventig procent bij de indienststelling binnen de termijn bedoeld in artikel 39, § 2, van drie vierde van de beoogde productie-eenheden van de productie-installatie;

3° volledig, binnen tien werkdagen na ontvangst van het bewijs van indienststelling binnen de termijn bedoeld in artikel 39, § 2, van de laatste productie-eenheid.

Het deel van de garantie dat niet kan worden vrijgegeven overeenkomstig het eerst lid wordt gelicht door de concessieverlenende overheid.

Art. 57. § 1. Na verloop van vijf jaar te rekenen vanaf de dag van de indienststelling van de eerste productie-eenheid van de productie-installatie en tot het einde van de termijn van twintig jaar bedoeld in artikel 40 derde lid, stort de concessiehouder jaarlijks een provisie voor de ontmanteling van de productie-installatie op een rekening bij de Deposito- en Consignatiekas ten belope van een vijftiende van 190.000 euro per megawatt.

De provisie voor de ontmanteling worden pas vrijgegeven door de concessieverlenende overheid met het oog op de bevredigende uitvoering van de verplichting tot ontmanteling bedoeld in artikel 53, § 1, 4°, binnen de termijn bedoeld in artikel 39, § 3, en onverminderd het bepaalde in artikel 70.

Indien de garantie niet kan worden vrijgegeven overeenkomstig het tweede lid, dan wordt de garantie gelicht door de concessieverlenende overheid binnen drie maand na het einde van concessie.

§ 2. Het bedrag van de in paragraaf 1 bedoelde provisie wordt vanaf de indienststelling van de eerste productie-eenheid jaarlijks partieel geïndexeerd voor zeventig procent op basis van de index van de raw materials vermeld in artikel 45.

Art. 58. De inschrijver is ertoe gehouden voldoende waarborgen samen te stellen voor de dekking van het risico van burgerlijke aansprakelijkheid met betrekking tot de productie-installatie waarbij minstens 50 miljoen euro per schade berokkend incident gedekt is.

démontre pas non plus qu'il a respecté son plan d'action, la commission peut imposer au concessionnaire les sanctions prévues à la loi du 29 avril 1999, sauf si le concessionnaire peut démontrer un cas de force majeure. La commission peut tenir compte des circonstances et des efforts déployés pour déterminer le montant de la sanction administrative.

A l'occasion du rapport quinquennal visé à l'article 53, paragraphe 1er, 17°, la commission vérifie que le concessionnaire remplit toujours ses obligations en matière de participation citoyenne et le plan de financement concerné selon article 17, § 1er, 1°. Si tel n'est pas le cas, la commission peut imposer une amende conformément aux alinéas 2 et 5, à moins que la raison du non-respect des obligations ne soit due à un motif lié à la participation citoyenne elle-même. La commission soumet au ministre un rapport de suivi pour chaque période de cinq ans.

CHAPITRE 3. — *Activités que le concessionnaire peut exercer en plus de la production d'électricité*

Art. 55. Outre la production d'énergie à partir de sources renouvelables, le concessionnaire ne peut exercer dans la concession domaniale que des activités accessoires autorisées par les permis et autorisations visées à la loi du 13 juin 1969 sur l'exploration et l'exploitation des ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental et de la loi du 11 décembre 2022 visant la protection du milieu marin et l'organisation de l'aménagement des espaces marins belges.

CHAPITRE 4. — *Sûretés financières*

Art. 56. § 1er. Le concessionnaire maintient la garantie financière de réalisation effective et dans les délais, visée à l'article 17, § 1er, 4°, aussi longtemps qu'elle n'a pas été libérée conformément au paragraphe 3.

§ 2. Le ministre peut appeler la garantie financière visée au paragraphe 1er si les étapes de réalisation du projet initialement prévues dans la demande ne sont pas respectées.

Les modalités et la procédure d'appel à la garantie sont précisées dans le contrat de concession.

§ 3. La garantie financière visée au paragraphe 1 est libérée comme suit :

1° pour cinquante pour cent à la mise en service dans le délai visé à l'article 39, § 2, de la moitié des unités de production envisagées de l'installation de production ;

2° pour septante-cinq pour cent à la mise en service dans le délai visé à l'article 39, § 2, des trois quarts des unités de production envisagées de l'installation de production ;

3° en totalité, dans les dix jours ouvrables suivant la réception de la preuve de la mise en service dans le délai visé à l'article 39 § 2, de la dernière unité de production.

La partie de la garantie qui ne peut être libérée conformément au premier alinéa est acquittée par l'autorité concédante.

Art. 57. § 1er. A l'expiration d'une période de cinq ans à compter de la date de mise en service de la première installation et jusqu'à la fin de la période de vingt ans visée à l'article 40 alinéa 3, le concessionnaire constitue une provision annuelle pour le démantèlement des installations sur un compte à la Caisse des Dépôts et Consignations d'un montant d'un quinzième de 190.000 euros par mégawatt.

Les provisions ne sont libérées par l'autorité concédante en vue de l'exécution satisfaisante de l'obligation de démantèlement prévue à l'article 53, § 1, 4°, dans le délai visé à l'article 39, § 3, et sans préjudice de ce qui est prévu à l'article 70.

Si la garantie ne peut être libérée conformément au deuxième alinéa, elle est levée par l'autorité concédante dans les trois mois suivant la fin de la concession.

§ 2. Le montant des provisions visées au paragraphe 1er est indexé de septante pourcent par an sur la base de l'indice des matières premières mentionné dans l'article 45 à partir de la mise en service de la première unité de production.

Art. 58. Le soumissionnaire est tenu de constituer des garanties suffisantes pour couvrir le risque de responsabilité civile relatif à l'installation de production couvrant au moins 50 millions d'euros par incident de dommage causé.

HOOFDSTUK 5. — *Controlewijziging, fusie of splitsing van de concessiehouder*

Art. 59. Elke voorgenomen fusie, splitsing of andere verrichting waardoor de controle over de rechtspersoon die titularis is van de domeinconcessie wijzigt, wordt voorafgaandelijk aan de implementatie ervan aangemeld bij de minister. De aanmelding wordt gericht aan de minister en de Algemene Directie Energie, bij een aangetekend schrijven met een ontvangstbewijs. Deze aanmelding bevat minstens:

- 1° een beschrijving van de voorgenomen operatie;
- 2° de identificatiegegevens van alle perso(en) die controle verwerven over de concessiehouder;
- 3° de contractuele documentatie betreffende de operatie.

De operatie mag niet worden uitgevoerd voor het verstrijken van een termijn van vijftig werkdagen te rekenen vanaf de in het eerste lid bedoelde aanmelding, tijdens de welke de minister, na advies van de commissie en op voorstel van de Algemene Directie Energie, aan de concessiehouder kan betekenen dat deze verrichting niet verenigbaar is met het behoud van de domeinconcessie. De verrichting is onverenigbaar met het behoud van de domeinconcessie indien deze tot gevolg zou hebben dat de concessiehouder niet meer voldoet aan ieder van de voorwaarden waaronder de domeinconcessie werd verleend.

Bij ontstentenis van een beslissing van niet-verenigbaarheid door de minister binnen de in het tweede lid bepaalde termijn, mag de beoogde verrichting uitgevoerd worden.

HOOFDSTUK 6. — *Wijziging van een domeinconcessie*

Art. 60. § 1. De aanvraag tot wijziging van een domeinconcessie wordt gericht aan de concessieverlenende overheid per aangetekend schrijven met een ontvangstbewijs.

De aanvrager voorziet een correspondentieadres in België dat schriftelijke correspondentie toelaat en dit vermeldt in de aanvraag.

De aanvraag bevat alle informatie bedoeld in artikel 27.

De Algemene Directie Energie kan bijkomende kopieën opvragen van alle of een gedeelte van de documenten bedoeld in artikel 27.

De Algemene Directie Energie gaat na of de aanvraag alle in artikel 27 bedoelde informatie bevat.

Daarnaast controleert de Algemene Directie Energie de aanvraag tot wijziging op haar volledigheid en ontvankelijkheid. Alleen volledige aanvragen die voldoen aan de in titel 2, hoofdstuk 1, bepaalde ontvankelijkheidscriteria en, in voorkomend geval, de aanvullende minimumeisen die de minister heeft vastgesteld in de concessiedocumenten, worden inhoudelijk beoordeeld.

De volledige en ontvankelijke aanvragen worden door de Algemene Directie Energie getoetst aan de toekenningscriteria bedoeld in artikel 19.

Indien de aanvraag volledig is en voldoet aan de toekenningscriteria bedoeld in artikel 19, stuurt de Algemene Directie Energie een kennisgeving van ontvangst aan de inschrijver bij aangetekende schrijven met ontvangstbewijs.

Binnen veertig werkdagen na verzending van de ter kennisgeving van ontvangst aan de inschrijver wordt de aanvraag door de Algemene Directie Energie aan de betrokken administraties en aan de commissie bezorgd. De administraties en de commissie onderzoeken binnen de vijftientwintig werkdagen of de elementen van het dossier hen toelaten zich ten gronde uit te spreken.

Op verzoek van de betrokken administraties en de commissie vraagt de Algemene Directie Energie binnen de tien werkdagen, aan de concessiehouder de bijkomende inlichtingen die voor hun onderzoeken nodig zijn.

De betrokken administraties en commissie evalueren het technisch dossier dat met betrekking tot de aanvraag is aangelegd. Ze brengen hun advies uit binnen de zestig werkdagen nadat de zaak bij hen aanhangig werd gemaakt, eventueel met de termijn nodig voor het antwoord bedoeld in het negende lid,

Binnen de zestig werkdagen na indiening van deze adviezen, eventueel verlengd met de termijn nodig voor het antwoord bedoeld in het negende lid, brengt de Algemene Directie Energie na raadpleging van de beheerder van het transmissienet, haar voorstel tot wijziging of haar voorstel tot weigering en alsook het geheel van het dossier dat hiermee verband houdt, inzonderheid de adviezen van de betrokken administraties en de commissie ter kennis aan de concessieverlenende overheid.

CHAPITRE 5. — *Changement de contrôle, fusion ou scission du concessionnaire*

Art. 59. Tout projet de fusion, scission ou autre opération modifiant le contrôle de la personne morale titulaire de la concession domaniale est notifié au ministre préalablement à son implémentation. La notification est adressée au ministre et à la Direction générale de l'Énergie, par lettre recommandée avec accusé de réception. Cette notification contient au moins :

- 1° une description de l'opération envisagée ;
- 2° les données d'identification de la (des) personne(s) qui acquièrent le contrôle sur le concessionnaire ;
- 3° la documentation contractuelle relative à l'opération.

L'opération ne peut être réalisée avant l'expiration d'un délai de cinquante jours ouvrables à compter de la notification visée à l'alinéa 1er, au cours duquel le ministre, après avis de la commission et sur proposition de la Direction générale de l'Énergie, peut notifier au concessionnaire que cette opération est incompatible avec le maintien de la concession domaniale. L'opération est incompatible avec le maintien de la concession domaniale si elle aurait pour conséquence que le concessionnaire ne satisfait plus à chacune des conditions dans lesquelles la concession domaniale a été accordée.

En l'absence de décision de non-compatibilité du ministre dans le délai prévu à l'alinéa 2, l'opération envisagée peut être réalisée.

CHAPITRE 6. — *Modification d'une concession domaniale*

Art. 60. § 1er. La demande de modification de la concession domaniale est adressée à l'autorité concédante par lettre recommandée avec avis de réception.

Aux fins de sa demande, le demandeur dispose d'une adresse de correspondance en Belgique permettant la correspondance écrite et le mentionne dans sa demande.

La demande contient tous les éléments visés à l'article 27.

La Direction générale de l'Énergie peut demander des exemplaires supplémentaires de tous les documents visés à l'article 27 ou d'une partie de ceux-ci.

La Direction générale de l'Énergie vérifie si la demande contient tous les éléments prévus à l'article 27.

En outre, la Direction générale de l'énergie vérifie que la demande de modification est complète et recevable. Seules les demandes complètes qui respectent les critères de recevabilité énoncés au titre 2, chapitre 1er, et, le cas échéant, les exigences minimales supplémentaires fixées par le ministre dans les documents de concession, font l'objet d'une évaluation sur le fond.

Les demandes complètes et recevables sont évaluées par la Direction générale de l'Énergie au regard des critères d'attribution visés à l'article 19.

Si la demande est complète et répond aux critères d'attribution visés à l'article 19, la Direction générale de l'Énergie envoie un avis de réception au soumissionnaire par lettre recommandée avec avis de réception.

La Direction générale de l'Énergie transmet la demande aux administrations concernées et à la commission dans les quarante jours ouvrables suivant l'envoi de l'avis de réception au soumissionnaire. Ces administrations et la commission examinent dans les vingt-cinq jours ouvrables si les éléments du dossier leur permettent de se prononcer quant au fond.

À la demande des administrations concernées et de la commission, la Direction générale de l'Énergie sollicite dans les dix jours ouvrables, auprès du concessionnaire les informations complémentaires nécessaires à leur examen.

Les administrations concernées et la commission évaluent le dossier technique constitué au sujet de la demande. Dans les soixante jours ouvrables suivant leur saisine, elles rendent leur avis, éventuellement prolongé du délai de réponse visé au neuvième alinéa.

Dans les soixante jours ouvrables qui suivent la rentrée des avis, éventuellement prolongé du délai de réponse visé au neuvième alinéa, la Direction générale de l'Énergie transmet, après consultation du gestionnaire de réseau de transport, sa proposition de modification ou sa proposition de refus, ainsi que l'ensemble du dossier y relatif, comprenant notamment les avis des administrations concernées et de la commission, à la connaissance de l'autorité concédante.

§ 2. De beslissing van de concessieverlenende overheid om de domeinconcessie te wijzigen wordt via aangetekend schrijven ter kennis gebracht van de betrokken concessiehouder, van de commissie, van de beheerder van het transmissienet en de betrokken administraties, binnen een termijn van zestig werkdagen te rekenen vanaf de ontvangst van het voorstel van de Algemene Directie Energie. Dit geeft aanleiding tot een ministerieel besluit bij uittreksel bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*. Desgevallend vermeldt dit besluit bijzondere voorwaarden van toekenning.

Indien de concessieverlenende overheid beslist de domeinconcessie niet te wijzigen, worden de betrokken concessiehouder, de commissie, de beheerder van het transmissienet en de betrokken administraties daarvan in kennis gesteld bij aangetekend schrijven, binnen een termijn van zestig werkdagen te rekenen van de ontvangst van het voorstel van de Algemene Directie Energie.

§ 3. In afwijking van paragraaf 1, voorzien de bepalingen van de artikelen 61 tot 63 een vereenvoudigde procedure voor elke aanvraag tot wijziging van technische en financiële elementen van de domeinconcessie, wanneer de concessiehouder het volgende verantwoordt:

1° hetzij het marginaal karakter van de overwogen wijzigingen;

2° hetzij de verplichting zo te handelen omwille van dwingende technische redenen, onafhankelijk van zijn wil en die niet konden ontdekt worden bij het toekennen van de domeinconcessie;

3° hetzij de verplichting daarop een beroep te doen om zich te schikken naar een van de verplichtingen voorgeschreven in artikel 53.

De vereenvoudigde procedure wordt echter niet toegepast indien de aanvraag tot wijziging gebeurt binnen een termijn die minder dan één jaar vanaf de gunningsbeslissing bedraagt, en voor zover dat de overwogen wijziging een invloed zou kunnen gehad hebben op de vergelijking van de aanbiedingen bij de gunning van de domeinconcessies.

Art. 61. § 1. In geval van een vereenvoudigde procedure, wordt de aanvraag tot wijziging van de domeinconcessie gericht aan de Algemene Directie Energie, bij een aangetekend schrijven met een ontvangstbewijs. De aanvraag wordt in twee exemplaren en per elektronische post gestuurd.

De aanvraag wordt vergezeld van een nota die minstens de volgende elementen omvat:

1° een opgave van de overwogen wijzigingen;

2° de reden waarom de vereenvoudigde procedure van toepassing is, ten opzichte van het artikel 60, § 3;

3° de veranderingen die de voorziene wijzigingen inhouden, in vergelijking met het dossier voor de aanvraag van de domeinconcessie;

4° de redenen waarom de criteria voor selectie en toekenning vervuld blijven.

§ 2. De Algemene Directie Energie onderzoekt of de aanvraag het geheel van de elementen omvat, die bedoeld zijn in paragraaf 1.

Indien de aanvraag volledig is, stuurt de Algemene Directie Energie een kennisgeving van ontvangst aan de concessiehouder.

§ 3. Indien de aanvraag onvolledig is, signaleert de Algemene Directie Energie, binnen een termijn van tien werkdagen volgend op de ontvangst van de aanvraag per aangetekend schrijven met ontvangstbewijs en per elektronische post aan de concessiehouder, welke informatie of documenten ontbreken. De Algemene Directie Energie verleent hem een termijn van zeven werkdagen om de aanvraag te vervolledigen. De termijn begint op de werkdag volgend op de datum van ontvangst van de vraag naar informatie van de Algemene Directie Energie.

§ 4. De Algemene Directie Energie kan bijkomende kopieën eisen van alle documenten bedoeld in paragraaf 1 of van een gedeelte ervan.

Art. 62. § 1. Binnen vijftig kalenderdagen volgend op de datum van verzending van de kennisgeving van ontvangst van de aanvraag tot wijziging, maakt de Algemene Directie Energie na de beheerder van het transmissienet te hebben geïnformeerd en het advies van de commissie te hebben gevraagd, haar voorstel tot wijziging of haar voorstel tot weigering en het geheel van het daarop betrekking hebbende dossier, over aan de concessieverlenende overheid.

Het advies van de commissie wordt aan de Algemene Directie Energie bezorgd binnen de termijn bepaald door artikel 23, § 2, vierde lid, van de wet van 29 april 1999. Bij ontstentenis van een advies van de commissie binnen deze termijn, kan de procedure verdergezet worden.

§ 2. La décision de l'autorité concédante de modifier la concession domaniale est adressée au concessionnaire concerné, à la commission, au gestionnaire du réseau de transport et aux administrations concernées par lettre recommandée, dans un délai de soixante jours ouvrables prenant cours à la date de réception de la proposition de la Direction générale de l'Energie. Celle-ci donne lieu à un arrêté ministériel publié par extrait au *Moniteur belge*. Cet arrêté contient, le cas échéant, des conditions spécifiques d'octroi.

Si l'autorité concédante décide de ne pas modifier la concession domaniale, le concessionnaire concerné, la commission, le gestionnaire de réseau de transport et les administrations concernées en sont informés par lettre recommandée, dans un délai de soixante jours ouvrables à compter de la réception de la proposition de la Direction générale de l'Energie.

§ 3. Par dérogation au paragraphe 1er, les dispositions des articles 61 à 63 prévoient une procédure simplifiée pour toute demande de modification des éléments techniques et financiers de la concession domaniale, lorsque le concessionnaire justifie :

1° soit du caractère marginal des modifications envisagées ;

2° soit de l'obligation d'y procéder en raison des contraintes techniques indépendantes de sa volonté et qui ne pouvaient être décelées lors de l'octroi de la concession domaniale ;

3° soit de l'obligation d'y recourir pour se conformer à l'une des obligations prescrites à l'article 53.

Toutefois, la procédure simplifiée n'est pas appliquée si la demande de modification intervient dans un délai inférieur à un an à compter de décision d'attribution et que la modification envisagée aurait pu avoir un effet sur la comparaison des offres lors de l'attribution de la concession domaniale.

Art. 61. § 1er. En cas de procédure simplifiée, la demande de modification de la concession domaniale est adressée à la Direction générale de l'Energie par lettre recommandée à la poste avec accusé de réception. La demande est transmise en deux exemplaires ainsi que par voie électronique.

La demande est accompagnée d'une note comprenant au moins les éléments suivants :

1° un exposé des modifications envisagées ;

2° le motif pour lequel la procédure simplifiée s'applique, au regard de l'article 60, § 3 ;

3° les changements que les modifications à prévoir impliquent par rapport au dossier de demande de la concession domaniale ;

4° les motifs pour lesquels les critères de sélection et d'octroi demeurent remplis.

§ 2. La Direction générale de l'Energie examine si la demande comprend l'ensemble des éléments visés au paragraphe 1er.

Si elle est complète, la Direction générale de l'Energie envoie un avis de réception au concessionnaire.

§ 3. Si la demande est incomplète, la Direction générale de l'Energie signale, par lettre recommandée avec accusé de réception, au concessionnaire, dans un délai de dix jours ouvrables suivant la réception de la demande, quelle est l'information ou quels sont les documents qui font défaut. La Direction générale de l'Energie lui accorde un délai de sept jours ouvrables pour compléter la demande. Le délai commence le jour ouvrable suivant la date de réception de la demande d'information de la Direction générale de l'Energie.

§ 4. La Direction générale de l'Energie peut exiger des copies supplémentaires de tout ou partie des documents visés au paragraphe 1er.

Art. 62. § 1er. Dans les cinquante jours calendrier suivant la date d'envoi de l'avis de réception de la demande de modification, la Direction générale de l'Energie transmet, après information du gestionnaire de réseau de transport et avoir demandé l'avis de la commission, sa proposition de modification ou sa proposition de refus et l'ensemble du dossier y relatif, à l'autorité concédante.

L'avis de la commission est transmis à la Direction générale de l'Energie dans le délai prévu à l'article 23, § 2, alinéa 4, de la loi du 29 avril 1999. A défaut d'avis de la commission dans ce délai, la procédure peut se poursuivre.

§ 2. Indien noodzakelijk kan de Algemene Directie Energie, vooreer haar voorstel te sturen, het advies vragen aan de betrokken administraties. In dit geval maakt de Algemene Directie Energie het dossier tot wijziging van de domeinconcessie over aan de betrokken administraties.

Binnen vijftien werkdagen nadat de betrokken administratie gevat is, brengt zij haar advies uit. De termijn voorgeschreven bij paragraaf 1, eerste lid, wordt verlengd met een duur die gelijk is aan de termijn waarbinnen de geraadpleegde overheid geantwoord heeft of bij ontstentenis van advies, met een duur van vijftien werkdagen.

Art. 63. De beslissing van de concessieverlenende overheid houdende wijziging van de domeinconcessie wordt per aangetekend schrijven en per elektronische post ter kennis gebracht van de betrokken concessiehouder, van de commissie, van de beheerder van het transmissienet en van de betrokken administraties, binnen een termijn van twintig werkdagen, te rekenen vanaf de ontvangstdatum van het voorstel van de Algemene Directie Energie aan de concessieverlenende overheid.

Indien de concessieverlenende overheid beslist om de aanvraag tot wijziging van de domeinconcessie te weigeren, worden de betrokken concessiehouder, de commissie, en de beheerder van het transmissienet hiervan per aangetekend schrijven in kennis gesteld, binnen een termijn van twintig werkdagen, te rekenen vanaf de ontvangst van het voorstel van de Algemene Directie Energie. De betrokken administraties worden hiervan onder dezelfde voorwaarden geïnformeerd indien zij werden geraadpleegd in toepassing van artikel 62, § 2.

Art. 64. De bepalingen van de artikelen 60 tot 63 zijn van overeenkomstige toepassing op de aanvragen tot uitbreiding van de perimeter van de domeinconcessie.

HOOFDSTUK 7. — *Overdracht van de domeinconcessie*

Art. 65. Elke voorgenomen verrichting waarbij de rechten voortvloeiend uit de domeinconcessie geheel of gedeeltelijk worden overgedragen aan een derde, alsook elke voorgenomen verrichting die ertoe strekt zakelijke rechten te vestigen op de domeinconcessie of deze te verhuren, moet voorafgaandelijk aan de Algemene Directie Energie ter kennis worden gebracht.

Deze kennisgeving bevat ten minste:

- 1° een beschrijving van de voorgenomen operatie;
- 2° de identificatiegegevens de begunstigde(n) van de overdracht;
- 3° de contractuele documentatie betreffende de overdracht.

De voorgenomen verrichting kan slechts plaatsvinden met instemming van de minister, na advies van de commissie en op voorstel van de Algemene Directie Energie.

De begunstigde derde is onderworpen aan de ontvankelijkheidscriteria van titel 2, hoofdstuk 1. De verplichtingen en voorwaarden betreffende de concessie zijn tegenstelbaar aan deze derde. Bij ontstentenis van een beslissing van niet-verenigbaarheid door de minister binnen de in het derde lid bepaalde termijn, mag de beoogde verrichting uitgevoerd worden.

HOOFDSTUK 8. — *Beëindiging van de domeinconcessie*

Art. 66. De rechten die aan de domeinconcessie verbonden zijn, eindigen door het verstrijken van de geldigheidsduur van de concessie overeenkomstig artikel 39, door de vervallenverklaring van de domeinconcessie door de minister of verzaking door de concessiehouder.

De rechten verbonden aan de domeinconcessie vervallen van rechtswege in geval van intrekking, verzaking, verval of verstrijken van de geldigheidstermijn van door andere wetgeving vereiste vergunningen of machtigingen.

Art. 67. In geval van ernstige tekortkoming door de concessiehouder aan de verplichtingen verbonden aan de domeinconcessie, kan de intrekking wegens vervallenverklaring van de domeinconcessie worden uitgesproken door de concessieverlenende overheid, onverminderd de geldboetes die de commissie kan opleggen krachtens de wet van 29 april 1999.

De concessieverlenende overheid richt via aangetekend schrijven een ingebrekestelling aan de concessiehouder, waarin een termijn wordt vastgelegd die niet korter mag zijn dan vijftig werkdagen, hetzij om te voldoen aan zijn verplichtingen, hetzij om uitleg te verschaffen.

Bij het verstrijken van de door de concessieverlenende overheid verleende termijn, stuurt de Algemene Directie Energie desgevallend haar voorstel tot vervallenverklaring en het desbetreffende dossier naar de minister.

§ 2. Si nécessaire, la Direction générale de l'Énergie peut, préalablement à l'envoi de sa proposition, solliciter l'avis des administrations concernées. Dans ce cas, la Direction générale de l'Énergie du ministre transmet le dossier de demande de modification de la concession domaniale à l'autorité consultée.

Dans les quinze jours ouvrables de sa saisine, l'autorité consultée rend son avis. Le délai prescrit au paragraphe 1er, alinéa 1er, est prolongé d'une durée égale au délai de réponse de l'autorité consultée ou, à défaut d'avis, d'une durée de quinze jours ouvrables.

Art. 63. La décision de l'autorité concédante portant modification de la concession domaniale est adressée au concessionnaire concerné, à la commission, au gestionnaire du réseau de transport et aux administrations concernées par lettre recommandée, dans un délai de vingt jours ouvrables prenant cours à la date de réception de la proposition de la Direction générale de l'Énergie à l'autorité concédante.

Si l'autorité concédante décide de refuser la demande de modification de la concession domaniale, le concessionnaire concerné, la commission et le gestionnaire du réseau de transport en sont informés par lettre recommandée, dans un délai de vingt jours ouvrables à compter de la réception de la proposition de la Direction générale de l'Énergie. Les administrations concernées en sont informées dans les mêmes conditions si elles ont été consultées en application de l'article 62, § 2.

Art. 64. Les dispositions des articles 60 à 63 sont applicables aux demandes d'extension du périmètre de la concession domaniale.

CHAPITRE 7. — *Cession de la concession domaniale*

Art. 65. Tout projet d'opération par laquelle tout ou partie des droits découlant de la concession domaniale sont transférés à un tiers, ainsi que toute opération visant à établir un droit réel sur la concession domaniale ou donner celle-ci en location, doit préalablement être notifiée à la Direction générale de l'Énergie.

Cette notification contient au moins :

- 1° une description de l'opération de cession envisagée ;
- 2° les données d'identification du (des) bénéficiaire(s) de la cession ;
- 3° la documentation contractuelle concernant la cession.

Le projet d'opération ne peut avoir lieu qu'avec l'accord du ministre, après avis de la commission et sur proposition de la Direction générale de l'Énergie.

Le tiers bénéficiaire est soumis aux critères de recevabilité du titre 2, chapitre 1er. Les obligations et modalités relatives à la concession sont opposables au nouveau bénéficiaire. En l'absence de décision de non-compatibilité du ministre dans le délai prévu à l'alinéa 3, l'opération envisagée peut être réalisée.

CHAPITRE 8. — *Fin de la concession domaniale*

Art. 66. Les droits attachés à la concession domaniale prennent fin par échéance de la concession conformément à l'article 39, soit de la déchéance de la concession domaniale par le ministre, soit de renonciation du concessionnaire.

Les droits attachés à la concession domaniale s'éteignent de plein droit en cas de révocation, de renonciation, d'expiration ou d'expiration de la période de validité des permis ou autorisations requises par d'autres législations.

Art. 67. En cas de manquement grave par le concessionnaire aux obligations liées à la concession domaniale, le retrait pour déchéance de la concession domaniale peut être prononcée par l'autorité concédante, sans préjudice des amendes que la commission peut imposer en vertu de la loi du 29 avril 1999.

L'autorité concédante adresse au concessionnaire une mise en demeure, par lettre recommandée à la poste, lui fixant un délai qui ne peut être inférieur à cinquante jours ouvrables, soit pour remplir ses obligations, soit pour fournir des explications.

A l'expiration du délai imparti par l'autorité concédante, la Direction générale de l'Énergie adresse, le cas échéant, sa proposition de retrait et le dossier y relatif au ministre.

De beslissing van de concessieverlenende overheid houdende de vervallenverklaring van de domeinconcessie wordt via aangetekend schrijven ter kennis gebracht van de concessiehouder, van de commissie, van de beheerder van het transmissienet en van de betrokken administraties.

Volgens dezelfde procedure kan de concessieverlenende overheid bij minder ernstige tekortkomingen ook de rechten voortvloeiend uit de domeinconcessie opschorten voor de termijn die de minister bepaalt.

Art. 68. § 1. De aanvraag tot verzaking aan de domeinconcessie wordt aan de concessieverlenende overheid gericht.

De aanvaarding van een verzaking is desgevallend onderworpen aan de uitvoering van de maatregelen vereist krachtens artikel 53, paragraaf 1, 8° en 9° en 48.

De aanvaarding van de verzaking wordt door de minister uitgesproken, op voorstel van de Algemene Directie Energie.

De beslissing van de concessieverlenende overheid houdende de aanvaarding van de verzaking van de domeinconcessie wordt via aangetekend schrijven ter kennis gebracht van de concessiehouder, van de commissie, van de beheerder van het transmissienet en van de betrokken administraties.

§ 2. Een verzakingsvergoeding is verschuldigd, die ertoe strekt alle schade en kosten ten laste van de overheid die het gevolg zijn van de verzaking te compenseren, met inbegrip van de kosten verbonden aan de voorbereiding en organisatie van een nieuwe concurrerende inschrijvingsprocedure en het potentieel verlies van inkomsten uit het vergoedingsmechanisme.

Bij een verzaking vóór de indienstelling van de eerste productie-eenheid is het bedrag verschuldigd van de financiële garantie zoals bedoeld in artikel 17, § 1, 4°, en omvat dit de verzakingsvergoeding.

Bij een verzaking na de indienstelling van de eerste productie-eenheid blijven ook de financiële verplichtingen voor de ontmanteling ten laste van de concessiehouder.

Art. 69. § 1. Bij vervallenverklaring of verzaking kan de concessieverlenende overheid een nieuwe concurrerende inschrijvingsprocedure organiseren overeenkomstig de bepalingen van dit besluit met het oog op de gunning van de domeinconcessie aan een andere onderneming of samenwerkingsverband van ondernemingen voor het resterende deel van de in artikel 39, § 1, bedoelde duurtijd van veertig jaar. In dat geval is de concessiehouder die verzaakt heeft aan de domeinconcessie of waarvan de domeinconcessie vervallen verklaard is aan de Staat een vergoeding verschuldigd ten belope van het totaalbedrag van de provisies voor de ontmanteling voor de gehele oorspronkelijke duur van de domeinconcessie, onverminderd de in voorkomend geval eveneens verschuldigde verzakingsvergoeding.

§ 2. Indien de concessieverlenende overheid geen nieuwe concurrerende inschrijvingsprocedure organiseert, worden de maatregelen die zijn voorgeschreven voor het definitief buiten gebruik stellen en het ontmantelen van de installatie, voor het beveiligen van de betrokken zone en voor het behoud en de bescherming van het mariene milieu, verwezenlijkt door de concessiehouder onder zijn verantwoordelijkheid.

Mits akkoord van de concessieverlenende overheid, na advies van de betrokken administraties en van de commissie en in functie van de evolutie van de technieken, kunnen ook andere maatregelen worden toegepast dan die welke bij de toekenning van de domeinconcessie voorzien zijn en die ten minste een evenwaardig resultaat garanderen.

§ 3. Indien de concessiehouder in gebreke blijft om zijn verplichtingen krachtens paragraaf 2 uit te voeren, is hij aan de Staat de in paragraaf 1 bedoelde vergoeding verschuldigd, onverminderd de in voorkomend geval eveneens verschuldigde verzakingsvergoeding.

Art. 70. Mits akkoord van de concessieverlenende overheid na advies van de betrokken administraties kunnen voor de ontmanteling van de productie-installatie, in functie van de evolutie van de technieken, andere technieken en middelen worden toegepast dan die welke bij de toekenning van de domeinconcessie beoogd werden en die tenminste een evenredig resultaat garanderen, waarbij de impact op het mariene milieu zoveel mogelijk beperkt wordt, erosieverschijnselen zoveel mogelijk vermeden worden en maximaal wordt ingezet op hergebruik of recyclage van onderdelen van de productie-installatie.

Mits akkoord van de concessieverlenende overheid na advies van de betrokken administraties, kan de concessiehouder afwijken van de verplichting tot volledige ontmanteling van de productie-installatie, met het oog op hergebruik van een deel van de productie-installatie.

La décision de l'autorité concédante portant le retrait de la concession domaniale est adressée au concessionnaire, à la commission, au gestionnaire du réseau de transport et aux administrations concernées par lettre recommandée.

Selon la même procédure, l'autorité concédante peut également suspendre les droits découlant de la concession domaniale en cas de manquements moins graves, pour une durée que le ministre détermine.

Art. 68. § 1er. La demande de renonciation à la concession domaniale est adressée à l'autorité concédante.

L'acceptation d'une renonciation est, le cas échéant, subordonnée à la mise en œuvre des mesures prévues à l'article 53, paragraphe 1er, 8° et 9° et 48.

L'acceptation de la renonciation est prononcée par le ministre, sur proposition de la Direction générale de l'Énergie.

La décision de la Direction générale de l'Énergie acceptant la renonciation à la concession domaniale est notifiée par lettre recommandée au concessionnaire, à la commission, au gestionnaire du réseau de transmission et aux administrations concernées.

§ 2. Une indemnité de renonciation est due, destinée à compenser tous les dommages et coûts supportés par l'État du fait de la renonciation, y compris les coûts liés à la préparation et à l'organisation d'une nouvelle procédure de mise en concurrence et le manque à gagner potentiel lié au mécanisme de compensation.

En cas de renonciation avant la mise en service de la première unité de production, le montant de la garantie financière visée à l'article 17, § 1er, 4°, est dû et comprend l'indemnité de renonciation.

En cas de renonciation après la mise en service de la première unité de production, les obligations financières de démantèlement restent également à charge du concessionnaire.

Art. 69. § 1er. En cas de retrait par suite de déchéance ou de renonciation, l'autorité concédante peut organiser une nouvelle procédure de mise en concurrence conformément aux dispositions du présent arrêté en vue d'attribuer la concession domaniale à une autre entreprise ou un autre groupement d'entreprises pour la partie restante de la durée de quarante ans visée à l'article 39, § 1er. Dans ce cas, le concessionnaire ayant renoncé à la concession domaniale ou ayant fait l'objet d'une déchéance de la concession domaniale est redevable à l'État d'une indemnité à concurrence du montant total des provisions pour le démantèlement pour l'entière durée initiale de la concession domaniale, sans préjudice de l'indemnité de renonciation dont il serait le cas échéant également redevable.

§ 2. Si l'autorité concédante n'organise pas de nouvelle procédure de mise en concurrence, les mesures prescrites pour la mise hors service définitive et le démantèlement de l'installation, la mise en sécurité de la zone concernée et pour la préservation et la protection du milieu marin sont réalisées par le concessionnaire sous sa responsabilité.

Moyennant accord de l'autorité concédante, après avis des administrations concernées et de la commission et suivant l'évolution des techniques, d'autres mesures que celles prévues lors de l'octroi de la concession domaniale, et garantissant un résultat de minimum une qualité équivalente, peuvent être appliquées.

§ 3. Si le concessionnaire reste en défaut d'exécuter ses obligations en vertu du paragraphe 2, il est redevable à l'État de l'indemnité visée au paragraphe 1er, sans préjudice de la redevance de renonciation dont il serait le cas échéant également redevable.

Art. 70. Moyennant accord de l'autorité concédante, après avis des administrations concernées, des techniques et moyens autres que ceux prévus lors de l'octroi de la concession domaniale peuvent être appliqués pour le démantèlement de l'installation de production, en fonction de l'évolution des techniques et en assurant au moins un résultat proportionné, minimisant l'impact sur le milieu marin, évitant autant que possible les phénomènes d'érosion et visant à réutiliser ou à recycler autant que possible les composantes de l'installation de production.

Moyennant accord de l'autorité concédante, après avis des administrations concernées, le concessionnaire peut déroger à l'obligation de démanteler complètement l'installation de production, en vue de réutiliser une partie de l'installation de production.

TITEL 4. — Keuringsinstellingen en conformiteitsattest**HOOFDSTUK 1. — Erkennen van keuringsinstellingen**

Art. 71. § 1. Om te worden erkend, dient een keuringsinstelling aan de volgende voorwaarden te voldoen:

1° beschikken over de rechtspersoonlijkheid en onafhankelijk zijn van elke producent, uitbater van een opslaginstallatie, tussenpersoon of elektriciteitsleverancier;

2° geaccrediteerd zijn op basis van de criteria van de NBN EN 45004-norm voor de activiteiten voorzien in dit besluit, overeenkomstig het accreditatiesysteem ingesteld in toepassing van artikel VIII.30 van het Wetboek van economisch recht, of door een gelijkwaardig accreditatiesysteem ingesteld in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte;

3° zich ertoe verbinden verslagen, opgemaakt in het kader van de bezoeken gebracht aan de productie-installaties van groene stroom die betrekking hebben op het conformiteitsattest, aan de minister en aan de commissie over te maken.

§ 2. De aanvraag tot erkenning wordt ingediend bij de minister en vergezeld van de nodige bewijsstukken. De minister kent de erkenning toe of weigert ze na onderzoek van de aanvraag en na advies van de commissie. De erkenning wordt toegekend voor een hernieuwbare periode van drie jaar.

§ 3. De minister trekt in de volgende gevallen de erkenning van een keuringsinstelling in:

1° wanneer de keuringsinstelling niet meer voldoet aan de voorwaarden voor erkenning bepaald in paragraaf 1;

2° wanneer de keuringsinstelling het onderwerp uitmaakt van een intrekking van haar accreditatie;

3° wanneer herhaaldelijke fouten zijn vastgesteld bij de uitoefening van haar opdrachten.

De beslissing van intrekking wordt gemotiveerd. Zij wordt pas genomen nadat de instelling behoorlijk door de minister of de Algemene Directie Energie werd opgeroepen.

§ 4. De keuringsinstelling is belast met het afleveren van het conformiteitsattest bedoeld in titel 4, hoofdstuk 2, en het uitoefenen van een periodieke controle, minstens jaarlijks, op de conformiteit van de gegevens opgenomen in het conformiteitsattest.

HOOFDSTUK 2. — Conformiteitsattest

Art. 72. § 1. Een productie-eenheid van een productie-installatie elektriciteit zoals bedoeld in artikel 6/3 van de wet van 29 april 1999 wordt enkel beschouwd als productie-eenheid van groene stroom indien haar een conformiteitsattest, afgeleverd door een erkende keuringsinstelling, werd toegekend.

§ 2. Het conformiteitsattest toont aan dat de effectief geproduceerde elektriciteit groene stroom is en dat de geproduceerde hoeveelheid wordt berekend volgens de geldende meetnormen. Het vermeldt minstens het volgende:

1° de bron(nen) met aanwending van dewelke de elektriciteit wordt geproduceerd;

2° de technologie gebruikt voor de productie;

3° de technologie gebruikt voor de berekening van de productie;

4° het netto-ontwikkelbaar vermogen van de installatie;

5° eventuele tegemoetkomingen of subsidies toegekend voor de constructie of de werking van de productie-installatie, of voor elektriciteitsproductie door deze productie-installatie;

6° de voorziene datum van indiensttreding van de installatie;

7° de productieplaats.

Art. 73. Elke aanvraag voor een conformiteitsattest wordt gericht aan een erkende keuringsinstelling overeenkomstig artikel 72.

In geval van wijziging van de meetinstrumenten of van elk element opgenomen in het conformiteitsattest, meldt de houder van het attest dit aan een erkende keuringsinstelling binnen de vijftien dagen. Deze laatste zal, in voorkomend geval, een nieuw attest opmaken.

TITRE 4. — Organismes de contrôle et attestation de conformité**CHAPITRE 1er. — Agrément des organismes de contrôle**

Art. 71. § 1er. Pour être agréé, un organisme de contrôle doit remplir les conditions suivantes :

1° disposer de la personnalité juridique et être indépendant de tout producteurs, exploitant d'une installation de stockage d'énergie, intermédiaires ou fournisseurs d'électricité ;

2° être accrédité sur base des critères de la norme NBN EN 45004 pour les activités prévues dans le présent arrêté, conformément au système d'accréditation mis en place en exécution de l'article VIII.30 du Code de droit économique ou par un système d'accréditation équivalent établi dans un pays membre de l'Espace économique européen ;

3° s'engager à transmettre au ministre et à la commission les rapports réalisés suite aux visites des installations de production d'électricité verte relatives à l'attestation de conformité.

§ 2. La demande d'agrément est introduite auprès du ministre, accompagnée des pièces justificatives y afférentes. Celui-ci accorde ou refuse l'agrément à l'issue de l'examen de la demande, et après avis de la commission. L'agrément est délivré pour une période renouvelable de trois ans.

§ 3. Le ministre retire l'agrément dans une des hypothèses suivantes :

1° lorsque l'organisme de contrôle ne satisfait plus aux conditions d'agrément fixées au paragraphe 1er ;

2° lorsque l'organisme de contrôle fait l'objet d'un retrait de son accréditation ;

3° lorsque des erreurs répétées sont constatées dans l'exercice de ses missions.

La décision de retrait est motivée. Elle n'est prise qu'après que l'organisme a été entendu ou dûment convoqué par le ministre ou la Direction générale de l'Énergie.

§ 4. L'organisme de contrôle est chargé de délivrer l'attestation de conformité visée au titre 4, chapitre 2, et d'exercer un contrôle périodique, au minimum annuel, sur la conformité des données reprises dans l'attestation de conformité.

CHAPITRE 2. — Attestation de conformité

Art. 72. § 1er. Une unité de production d'une installation de production d'électricité visée à l'article 6/3 de la loi du 29 avril 1999 est considérée comme unité de production d'électricité verte si une attestation de conformité délivrée par un organisme de contrôle agréé lui a été attribuée.

§ 2. L'attestation de conformité atteste que l'électricité effectivement produite est de l'électricité verte et que la quantité produite est calculée selon les normes de mesures en vigueur. Elle mentionne au moins :

1° la (ou les) source(s) à partir desquelle(s) l'électricité est produite ;

2° la technologie utilisée pour la production ;

3° la technologie utilisée pour comptabiliser la production ;

4° la puissance nette développable de l'installation de production ;

5° les aides et subsides éventuels octroyés pour la construction ou le fonctionnement de l'installation de production, ou pour la production d'électricité par cette installation de production ;

6° la date de mise en service projetée de l'installation ;

7° le lieu de production.

Art. 73. Toute demande d'attestation de conformité est adressée à un organisme de contrôle agréé conformément à l'article 72.

En cas de modification des instruments de mesures ou de tout élément repris dans l'attestation de conformité, le titulaire de cette attestation en informe, dans les quinze jours, un organisme de contrôle agréé. Ce dernier procède, le cas échéant, à l'attribution d'une nouvelle attestation.

Art. 74. De commissie kan te allen tijde van een erkende keuring-sinstelling vereisen dat zij een controle verricht en nagaat of de elementen opgenomen in het conformiteitsattest met de werkelijkheid overeenstemmen. Zoniet wordt het conformiteitsattest ingetrokken.

TITEL 5. — *Wijzigings-, overgangs- en slotbepalingen*

HOOFDSTUK 1. — *Wijzigingsbepalingen*

Afdeling 1. — Wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid

Art. 75. In artikel 1, § 2, 3°, van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van oorsprong opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” vervangen door het woord “conformiteitsattest”.

Art. 76. § 1. De titel van hoofdstuk II wordt vervangen als volgt: “HOOFDSTUK II. Bijzondere bepalingen voor het toekennen van garanties van oorsprong voor groene stroom geproduceerd door de installaties bedoeld in de artikelen 6 en 6/3 van de wet en voor het toekennen van groenestroomcertificaten voor groene stroom geproduceerd door de installaties bedoeld in artikel 6 van de wet”.

§ 2. In artikelen 2, 1° en 4 van hetzelfde besluit worden de woorden “artikel 6 van de wet” vervangen door de woorden “artikel 6 of 6/3 van de wet”.

Art. 77. In artikel 3 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, 3°, worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” vervangen door het woord “conformiteitsattest”;

2° in paragraaf 4, worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” vervangen door het woord “conformiteitsattest” en de woorden “gegevens opgenomen in de oorsprongsgarantie” vervangen door de woorden “gegevens opgenomen in het conformiteitsattest”.

Art. 78. In hetzelfde besluit wordt het opschrift van afdeling II van hoofdstuk II als volgt vervangen:

“Afdeling II – Conformiteitsattest.”.

Art. 79. In artikel 4 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, worden de woorden “indien haar een certificaat van oorsprongsgarantie, afgeleverd door een erkende keuringsinstelling, toegekend wordt” vervangen door “indien haar een conformiteitsattest, afgeleverd door een erkende keuringsinstelling, toegekend wordt”;

2° in paragraaf 2, worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” vervangen door het woord “conformiteitsattest”.

Art. 80. In artikel 5 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” vervangen door het woord “conformiteitsattest”;

2° in het tweede lid, worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” vervangen door het woord “conformiteitsattest”; de woorden “het certificaat” worden vervangen door de woorden “het attest” en de woorden “een nieuw certificaat” worden vervangen door de woorden “een nieuw attest”.

Art. 81. In artikel 6 van hetzelfde besluit worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” telkens vervangen door het woord “conformiteitsattest”.

Art. 82. In artikel 8 van hetzelfde besluit, worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” vervangen door het woord “conformiteitsattest”.

Art. 74. A tout moment, la commission peut requérir d'un organisme de contrôle agréé qu'il procède à un contrôle et examine si les éléments repris dans l'attestation de conformité correspondent à la réalité. Dans le cas contraire, l'attestation de conformité est retirée.

TITRE 5. — *Dispositions modificatives, transitoires et finales*

CHAPITRE 1er — *Dispositions modificatives*

Section 1re. — Modification de l'arrêté royal du 16 juillet 2002 relatif à l'établissement de mécanismes visant la promotion de l'électricité produite à partir des sources d'énergie renouvelables et l'indemnisation des titulaires d'une concession domaniale offshore en cas d'indisponibilité du Modular Offshore Grid

Art. 75. Dans l'article 1er, § 2, 3°, de l'arrêté royal du 16 juillet 2002 relatif à l'établissement de mécanismes visant la promotion de l'électricité produite à partir des sources d'énergie renouvelables et l'indemnisation des titulaires d'une concession domaniale offshore en cas d'indisponibilité du Modular Offshore Grid, les mots « certificat de garantie d'origine » sont remplacés par les mots « attestation de conformité ».

Art. 76. § 1. Le titre du chapitre II est remplacé comme suit: « CHAPITRE II. Dispositions particulières relatives à l'octroi de certificats de garantie d'origine pour l'électricité verte produite à partir des installations visées aux articles 6 et 6/3 de la loi et l'octroi de certificats verts pour l'électricité verte produite à partir des installations visées à l'article 6 de la loi ».

§ 2. Dans les articles 2, 1° et 4 du même arrêté, les mots « à l'article 6 de la loi » sont remplacés par les mots « à l'article 6 ou 6/3 de la loi ».

Art. 77. Dans l'article 3 du même arrêté, les modifications suivantes sont apportées :

1° au paragraphe 1er, 3°, les mots « au certificat de garantie d'origine » sont remplacés par les mots « à l'attestation de conformité » ;

2° au paragraphe 4, les mots « le certificat de garantie d'origine » sont remplacés par les mots « l'attestation de conformité » et les mots « des données de la garantie d'origine » sont remplacés par les mots « des données de l'attestation de conformité ».

Art. 78. Dans le même arrêté, l'intitulé de la section II du Chapitre II est remplacé comme suit :

« Section II. – Attestation de conformité. ».

Art. 79. Dans l'article 4 du même arrêté, les modifications suivantes sont apportées :

1° au paragraphe 1er, les mots « si un certificat de garantie d'origine délivré par un organisme de contrôle agréé lui a été attribué » sont remplacés par les mots « si une attestation de conformité délivrée par un organisme de contrôle agréé lui a été attribuée » ;

2° au paragraphe 2, les mots « Le certificat de garantie d'origine » sont remplacés par les mots « L'attestation de conformité » et les mots « Il mentionne » sont remplacés par les mots « Elle mentionne ».

Art. 80. A l'article 5 du même arrêté, les modifications suivantes sont apportées :

1° à l'alinéa 1er, les mots « de certificat de garantie d'origine » sont remplacés par les mots « d'attestation de conformité » ;

2° à l'alinéa 2, les mots « le certificat de garantie d'origine » sont remplacés par les mots « l'attestation de conformité », les mots « ce certificat » sont remplacés par les mots « cette attestation » et les mots « un nouveau certificat » sont remplacés par les mots « une nouvelle attestation ».

Art. 81. Dans l'article 6 du même arrêté, les mots « le certificat de garantie d'origine » sont chaque fois remplacés par les mots « l'attestation de conformité ».

Art. 82. Dans l'article 8 du même arrêté, les mots « du certificat de garantie d'origine » sont remplacés par les mots « de l'attestation de conformité ».

Afdeling 2. — Wijziging van het koninklijk besluit van 30 juli 2013 betreffende de instelling van een systeem voor de toekenning van garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen

Art. 83. In artikel 1, § 2, van het koninklijk besluit van 30 juli 2013 betreffende de instelling van een systeem voor de toekenning van garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “artikel 3(9) van de richtlijn 2009/72/CE en in artikel 15 van de richtlijn 2009/28/CE” worden vervangen door de woorden “artikel 19 van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen”;

2° in 3° worden de woorden “certificaat van oorsprongsgarantie” vervangen door het woord “conformiteitsattest”.

Art. 84. In hetzelfde besluit worden de woorden “in artikel 6 van de wet” telkens vervangen door de woorden “in artikel 6 of 6/3 van de wet”.

HOOFDSTUK 2. — *Overgangs- en slotbepalingen*

Art. 85. De minister bevoegd voor Energie is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 3 juni 2024.

FILIP

Van Koningswege :
De Minister van Energie,
T. VAN DER STRAETEN

Section 2. — Modification de l'arrêté royal du 30 juillet 2013 relatif à l'établissement d'un système d'octroi de garanties d'origine pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables

Art. 83. Dans l'article 1er, § 2, de l'arrêté royal du 30 juillet 2013 relatif à l'établissement d'un système d'octroi de garanties d'origine pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables, les modifications suivantes sont apportées :

1° les mots « l'article 3(9) de la directive 2009/72/CE et l'article 15 de la directive 2009/28/CE » sont remplacés par les mots « l'article 19 de la directive (UE) 2018/2001 du Parlement européen et du Conseil du 11 décembre 2018 relative à la promotion de l'utilisation de l'énergie produite à partir de sources renouvelables » ;

2° au 3°, les mots « le certificat de garantie d'origine visé » sont remplacés par les mots « l'attestation de conformité visée ».

Art. 84. Dans le même arrêté, les mots « à l'article 6 de la loi » sont chaque fois remplacés par les mots « à l'article 6 ou 6/3 de la loi ».

CHAPITRE 2. — *Dispositions diverses et finales*

Art. 85. Le ministre qui a l'Énergie dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 3 juin 2024.

PHILIPPE

Par le Roi :
La Ministre de l'Énergie,
T. VAN DER STRAETEN

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE, K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE

[C – 2024/006246]

16 JUNI 2024. — Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 juni 2021 tot vaststelling van de investeringsdrempels, de criteria voor het in aanmerking komen van investeringskosten, en de procedure van klassering van de capaciteiten in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme

FILIP, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de Grondwet, artikel 108;

Gelet op de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, artikel 7*undecies*, § 9, vierde lid, ingevoegd bij de wet van 15 maart 2021 en laatst gewijzigd bij de wet van 7 mei 2024;

Gelet op het koninklijk besluit van 4 juni 2021 tot vaststelling van de investeringsdrempels, de criteria voor het in aanmerking komen van investeringskosten, en de procedure van klassering van de capaciteiten in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme;

Gelet op de raadpleging van de marktdeelnemers georganiseerd van 5 februari 2024 tot en met 23 februari 2024;

Gelet op het voorstel (C)2743/2 van 10 april 2024 van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas;

Gelet op het advies van de netbeheerder van 10 april 2024 over het voorstel (C)2743/2 van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas van 10 april 2024;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 23 april 2024;

Gelet op de akkoordbevinding van de Staatssecretaris voor Begroting van 26 april 2024;

Gelet op advies 76.330/16 van de Raad van State, gegeven op 29 mei 2024, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op de beslissing van de Gegevensbeschermingsautoriteit van 6 juni 2024 om te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023;

Overwegende dat in navolging van advies 76.330/16 van de Raad van State, gegeven op 29 mei 2024, het voorstel (C)2743/2 van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas van 10 april 2024, aangevuld werd met de vereiste bijkomende bepalingen zoals:

SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE, P.M.E., CLASSES MOYENNES ET ENERGIE

[C – 2024/006246]

16 JUIN 2024. — Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 4 juin 2021 fixant les seuils d'investissements, les critères d'éligibilité des coûts d'investissement et la procédure de classement des capacités dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité

PHILIPPE, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la Constitution, l'article 108 ;

Vu la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, l'article 7*undecies*, § 9, alinéa 4, inséré par la loi du 15 mars 2021 et modifiée en dernier lieu par la loi du 7 mai 2024;

Vu l'arrêté royal du 4 juin 2021 fixant les seuils d'investissements, les critères d'éligibilité des coûts d'investissement et la procédure de classement des capacités dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité;

Vu la consultation des acteurs du marché organisée du 5 février 2024 au 23 février 2024 inclus ;

Vu la proposition (C) 2743/2 du 10 avril 2024, de la Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz ;

Vu l'avis du gestionnaire du réseau du 10 avril 2024 sur la proposition (C)2743/2 de la Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz du 10 avril 2024 ;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 23 avril 2024 ;

Vu l'accord de la Secrétaire d'État au Budget, donné le 26 avril 2024;

Vu l'avis 76.330/16 du Conseil d'État, donné le 29 mai 2024, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973 ;

Vu la décision de l'Autorité de protection des données de 6 juin 2024 de se référer à l'avis standard n° 65/2023 de 24 mars 2023 ;

Considérant que, suite à l'avis 76.330/16 du Conseil d'État, rendu le 29 mai 2024, la proposition (C)2743/2 de la Commission de régulation de l'électricité et du gaz du 10 avril 2024 a été complétée par les dispositions complémentaires requises, comme ;